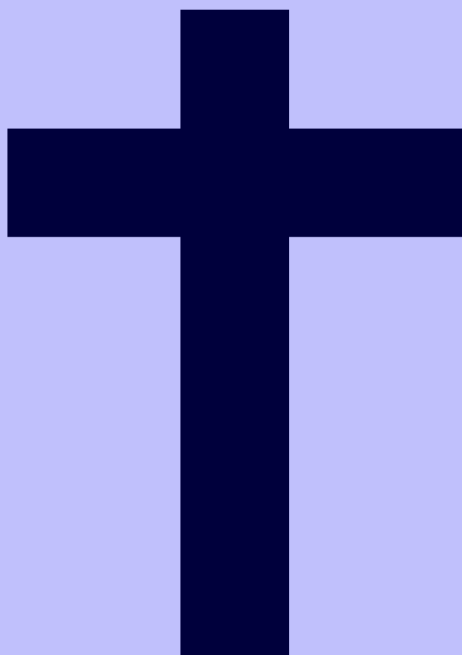

Morokodo

Portions of the Holy Bible in the Morokodo language of South
Sudan

Morokodo

Portions of the Holy Bible in the Morokodo language of South Sudan

copyright © 2010 Pioneer Bible Translators

Language: Morokodo

Translation by: Pioneer Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents.

For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-06-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

b81b7ca7-810b-5cb2-913f-b28f08d9c01d

Contents

Matayo	1
Marako	38
Yowani	62
Loo 'ba vo Lituwë	90
Yemisi	126
Yowani	130

Kö'du Yöyö Laka 'ba Yësu ma Matayo ayöru

Zutu 'ba Yësu

¹ Nenye zutu 'ba Yësu Korisito kozo 'ba Dawidi, kozo 'ba Abarayama.

² Abarayama ra o'jo Yisika, Yisika ra o'jo Yakoba, Yakoba ra o'jo Yuda, öndu ni ëti.

³ Yuda ra o'jo Pereze Zera aba, ma zë ra Tamara, Pereze ra o'jo Ezerona,

Ezerona ra o'jo Rama, ⁴ Rama ra o'jo Aminadaba, Aminadaba ra o'jo Nasona, Nasona ra o'jo Salamono,

⁵ Salamono ra o'jo Bowoza, ma mo ra Raba.

Bawoza ra o'jo Obede, ma mo ra Ruta.

Obede ra o'jo Jese.

⁶ Jese ra o'jo Dawidi vo damöku.

Dawidi ra o'jo Solomonu ma mo ra lu'bë pëti Uriya.

⁷ Solomonu ra o'jo Rebama, Rebama ra o'jo Abiya, Abiya ra o'jo Asa.

⁸ Asa ra o'jo Yesopata, Yesopata ra o'jo Yorama, Yorama ra o'jo Uziya.

⁹ Uziya ra o'jo Yotama, Yotama ra o'jo Aza, Aza ra o'jo Ezikiya.

¹⁰ Ezikiya ra o'jo Manase, Manase ra o'jo Amona, Amona ra o'jo Yosiya.

¹¹ Yosiya ra o'jo Yekoniya zë 'dö öndu ni ëti kadra 'ba kiri vidi ti'bë Babalöni.

¹² Tapëti kiri vidi ti'bë Babalöni ne.

Yekoniya ra o'jo Salatele, Salatele ra o'jo Zerobabele,

¹³ Zerobabele ra o'jo Abiyuda, Abiyuda ra o'jo Elikima, Elikima ra o'jo Azora,

¹⁴ Azora ra o'jo Zadoka, Zadoka ra o'jo Akimo,

Akimo ra o'jo Eliyuda,

¹⁵ Eliyuda ra o'jo Elizara,

Elizara ra o'jo Matana,

Matana ra o'jo Yakoba,

¹⁶ Yakoba ra o'jo Yosepa

kora 'ba Mariya ma 'ba

Yësu ma ako'jo Korisito ne.

¹⁷ Here kozo ëdi kazi Abarayama zi Dawidi 'butë dömosowo, ëdi kazi Dawidi ma i'bënni mi Babalöni 'butë dömosowo le mi ko'jo 'ba Korisito.

Ko'jo Yësu

¹⁸ Nenye hala kö'du ko'jo 'ba Yësu Korisito. Alivö ma mo zi koze zi Yosepa, mora gba adro'bo rë nni dë mo ayölo rë nni mo ömo ku kyigo 'ba Lawo Kölö Laka

aba. ¹⁹ Mora kora 'bomo Yosepa vo kö'du laka ko'do mo omba dë zi gburu mo komo vidi kayo. Mo asösu gbo zi kinga mo liwo.

²⁰ Mora mati mo ëdi kö'du ne sösu mo here ne, malayika 'ba Yere ayada rë ni zi mo temi wiri, iya henye, "Yosepa Kozo 'ba Dawidi, ere dë ta bi Mariya kiri zi yi na mbara 'beyi, ga kö'du wisi mi mo ne Lawo Kölö Laka ra i'di mo ömo. ²¹ Mo ako'jo na wisi kora akako'jo ru mo Yësu ga kö'du mo ra akakonyi vidi 'beni 'e temi kö'du kyenyë 'hezë."

²² Kö'du ne biya o'do rë ni zi tedi kaa Wiri i'di me'do mo ku kyere zi nëbi, iya henye, ²³ Wu'jë maako gba na wu'jë ngulu ako'jo wisi kora akako'jo ru mo Imanowele, mi me'do ne iya henye, "Wiri ëdi ze aba."

²⁴ Mora Yosepa ongo here oze Mariya gbo kaa malayika 'ba Wiri iya zi mo.

²⁵ Mati gba zë iri dë nni dë Mariya aba mo o'jo wisi ëni ne na kora, mora mo i'di ru mo gbo Yësu.

2

Tayi 'ba vo yölo me'do'e

¹ O'jo Yësu ku Beteleme mi dakaño 'ba Yudiya mi kadra 'ba Heroda vo damöku. Mora vo me'do yölo maako'e ayinni ta humire ökonni Yerusalem. ² Zë ako'jonn i henye, "Wisi ma o'jo kinye na yere 'ba

Yuda'e ne, mo ëdi kila? Dongo kyëlu omo ma ayi ta humirë ne dayi ze zi mo yeto.”

³ Mati Heroda owo kö'du ne here, mi mo ënyi umbë gbo mora vidì 'ba Yerusalema maako'e mi zë umbë kpa. ⁴ Mora mo ako'jo vo da karasa'e 'dö vo komoyandi 'ba kö'du kida'e gbo ti'de mayinni zi ni, mora mo ako'jo hë zë, mo iya henye, “Kodo here, Korisito ne ako'jo kila?”

⁵ Zë aya'banni da me'do iyanni henye, “Ako'jo Korisito ne mi Beteleme mi dakaño 'ba Yudiya, ga kö'du nëbi maako ayöru kö'du ne ku kyere iya henye,

⁶ ‘Mi, Beteleme, mi dakaño 'ba Yudiya, anza dë tisiwa aba mi yere'e 'ba Yuda ne. Vidì ma kyedre atasi ndö tëmi 'e mora mo akagaga vidì 'bama 'ba Yiserele.’”

⁷ Mora Heroda ako'jo vo kö'du yolo ne'e gbo liwo tayinni zi ni mo ako'jo kadra 'ba tasi 'ba kyëlu nani kazi zë. ⁸ Mora mo utu zë gbo Beteleme kö'du kira nenye'e aba, “I'bë oma'e bi liya na laka kö'du wisi ne, ëzë i'ja'e mo ku ayi iya'e kö'du mo zi ma, ti'bë kpa mo yeto.”

⁹ Mati zë owonni me'do kiya 'ba Heroda ne ku zë ënyinni gbo ti'bë. Zë ongönni te kyëlu ma zë ongönni ta humirë ne. Kyëlu ne alaga nduwë dagba zi zë le i'bë owo ga bi ma wisi Yësu ëdi do mo ne. ¹⁰ Mati zë ongönni ku here ne, zë gbo mi kyëyi kyedre aba. ¹¹ Zë ödunni gbo i'bë i'janni wisi ne ëdi loko ani 'dö ma mo aba. Mora zë alimanni gbo akaño zi mo yeto. Zë upönni ha anboro 'bënni i'dinni waki'di 'bënni gbo zi Yësu. Waki'di mora dahabo, wa kyëzi ngutru, owo teme maako ako'jonn ru mo “murë.”

¹² Wirì ayada zi zë tëmi wirì, ma'banni dekpe hulëhu ta da Heroda. Mora zë a'ba i'bënni gbo dakaño 'bënni ta gëri mënzë maako.

Taho mi Ezipeto

¹³ Mati zë i'bënni ku, malayika 'ba Yere alaya zi mo tëmi wirì iya henye, “Heroda omba zi wisi ne kofo. Ënyi oba wisi ne 'dö ma mo aba aho i'bë Ezipeto. Alima ani le ma kiya zi yi a'ba.”

¹⁴ Yosepa ënyi gbo mi yondö nani, oba wisi ne ma mo aba aho gbo mi Ezipeto.

¹⁵ Zë i'bë alimanni Ezipeto ani le mi kadra 'ba koli 'ba Heroda.

Lima 'bëzë ani ne ëdi ku kaa kö'du 'ba Wirì iya zi nëbi iya henye, “Ma ko'jo wisi ama ku ta Ezipeto.”

Kofo 'ba gisi kora mi Beteleme

¹⁶ Mati Heroda ayolo ku vo kö'du yolo ne'e andëndënni, ni ku, mi mo ënyi ata gbo. Mo utu vo kanya 'bënniye gbo ti'bënni mi dakaño ti'de 'ba Beteleme gisi kora kofo a'ba ti'de vo halinjo aba. Zë ma okonni dë gba koo riyö, ga kö'du kadra ma vo kö'du yolo ne'e ayadanni zi mo.

¹⁷ Kö'du ne o'do rë ni tinyö kaa nëbi Yeremaya iya henye,

¹⁸ “Kporo kudu ëdi mi Rama, kporo 'ba kudu 'e 'dö kuyë aba, Rayile ra ëdi kudu ga kö'du gisi ëniye. Zë olinni ku ti'de mo omba dë zi vidì maako yata ni ta bi kudu.”

Ta'ba mi Ezipeto

¹⁹ Tapëti koli 'ba Heroda, malayika 'ba Yere alaya tëmi wirì zi Yosepa mi Ezipeto iya zi mo henye, ²⁰ “Ënyi, oba wisi ne ma mo aba, i'bë hulëhu mi dakaño 'ba Yiserele, ga kö'du zë ma i'di rë nni zi wisi ne kofo, olinni ku.”

²¹ Here Yosepa ënyi oba wisi ne ma mo aba i'bë gbo hulëhu mi Yiserele. ²² Mora here, mati Yosepa owo Arakerosi iri pëti 'bu ni Heroda ku na yere 'ba Yudiya, mo na tere zi ti'bë ani. Ayandi mo tëmi wirì, here mo mi'bë gbo mi dakaño 'ba Galilaya. ²³ Mora o'do linjo ëni gbo mi gawo 'ba Nazereta. Here kö'du ma nëbiye iyanni ne ayi ku tinyö. “Akako'jo mo vidì 'ba Nazereta.”

3

Yowani Bapatisi

¹ Mi kadra nani 'e Yowani Bapatisi ayi da lipi 'ba Yudiya. Ayeto kö'du yëti, ² iya henye, “Oto'e de 'e tëmi kö'du kyënyë ko'do 'be'e ga kö'du damöku 'ba Wirì ëdi ku kara.” ³ Yowani ra Yisaya nëbi 'ba Wirì iya me'do ku kyere, ga kö'du mo iya henye,

“Here vidì maako ëdi mbere mi da lipi iya henye, ako'jo 'e gëri zi Yere. Adoro'e gëri mbiyi zi mo.”

⁴ Bongo 'ba Yowani o'do temi yövu 'ba jemele. Mo ida ko'di wana ra götö ni na gasi. Wakonyo 'bomo ra wömi yazi 'ba woro aba. ⁵ Vidí oló i'bënni zi mo mi Yerusalema, temi daliño 'ba Yudiya ti'de kpa temi liño ma kara kara ha ranga 'ba Yeredene ne. ⁶ Zé odró hë nni ga kö'du kyënyë 'bënni mo a bapatisi zë gbo mi ranga 'ba Yeredene.

⁷ Mati Yowani ongo vidí ma ako'jo ru zë Farasiye ne, 'dö Sadeke ma kayo ne eti tayinni zi ni zë bapatisi, mo iya zi zë henye, "E gisi 'ba wiri ne'e, eyi ra o'ba 'e zi taho kazi riti ma edi tayi de 'e ne?" ⁸ O'do'e wa ma akayada oto'e de 'e ku temi kö'du kyënyë 'be'e. ⁹ Asösu 'e de henye, ataho'e kazi riti ma Wirí omba kutu ne kiya mo aba henye, Abarayama ne zutu 'be'e ra. Mayada zi ye Wirí akiri yitö nenyee a ko'do na kozo zi Abarayama. ¹⁰ Logo edi ku nzo zi kaga ma ana logo de ne kiga mo akaño ku'du mo mi wa'do."

¹¹ "Medi 'bama bapatisi ko'do nje de 'e toto wini aba zi yada oto'e de 'e ku. Vidí ma atayi ta peti ma ne, akabapatisi 'e Lawo Kölö Laka wa'do aba. Mo mbiri kyedre ta da ma medi le kamoka 'ba ndi mo mo'bo de kinje. Mo aki'di bapatisi de 'e Lawo Kölö Laka 'dö wa'do aba. ¹² Mo edi seri eni aba zi kahi nyenyo. Mo akakyito kóru ma laka mora aki'di nyenyo eni gbo mi lo'bi, mo ako'bo turu mo yaga mi wa'do ma kazi tölu ne."

Bapatisi 'ba Yësu

¹³ Yësu ayi temi Galilaya oko ha ranga 'ba Yeredene zi Yowani ni bapatisi. ¹⁴ Yowani omba yata mo iya henye, "Ayi zi ma kaa ma ra ma ti'bë zi yi ko'do bapatisi da ma?" ¹⁵ Yësu aya'ba do mo iya henye, "I'di medi tiko here, ga kö'du zi re ni ko'do kaa komba 'ba Wirí ma laka here." Mora Yowani elëzë gbo go mo. ¹⁶ Mati i'di bapatisi ku da Yësu, mo edi ku tasi yaga temi wini, komoriyë ayëhu re ni zi mo. Mo ongo Lawo Kölö Laka 'ba Wirí edi tayi akaño de ni ta komoriyë kaa atu'bu here. ¹⁷ Kporo aa ta komoriyë iya henye, "Yi ra na Wisi 'bama mowo yi ku pe. Ma mi kyëyi kyedre aba ga kö'du 'bëyi."

4

Yonzo 'ba Yësu

¹ Mora Lawo Kölö Laka ika Yësu gbo möku da lipi zi Satani mo yonzo. ² Mati mo oro hë ni ku kadra 'butësowo 'dö yondo aba kazi wakonyo maako, mo edi ku na o'bo. ³ Mora Satani ayi gbo zi mo iya henye, "Ezë edi na wisi 'ba Wirí ame'do zi ri'di ne'e mofó re nni zi yi na mangolo'bo."

⁴ Yësu aya'ba do mo iya henye, "Ayöru ku mi buku 'ba Wirí iya henye, vidí alima de nje ra, wakonyo toto kö'du ma edi tasi ta ha Wirí."

⁵ Mora Satani ika Yësu le ti'bë mi Yerusalema gawo laka, enyi i'di mo ku le da tolo yékëlu 'ba Wirí. ⁶ Mo iya zi mo henye, "Ezë edi na Wisi 'ba Wirí umë re yi akaño ga kö'du ayöru ku mi buku 'ba Wirí iya henye, mo aki'di me'do zi malayika eniye ga kö'du 'bëyi zi zë kako yi kazi otra ndi yi ra ri'di." ⁷ Yësu aya'ba do mo iya henye, "Ayöru ku iya henye, ayonzo Yere Wirí 'bëyi de."

⁸ Mora Satani ika mo löhu da döku ma konda riyë mora ayada damöku 'dö teme mo aba ti'de zi mo, ⁹ iya henye, "Wa ne ti'de maki'di zi yi ezë alodro ku akaño ma yeto." ¹⁰ Yësu aya'ba do mo zi mo iya henye, "Ehe yaga tara ma Satani. Ga kö'du ayöru iya henye, 'Nje Yere Wirí 'bëyi amötu.'" ¹¹ Satani ila mo gbo mora malayika ayinni akonyinni mo gbo.

Loo ko'do 'ba Yësu

¹² Mati Yësu owo i'di Yowani ku mi kamba, mo enyi i'bë gbo Galilaya. ¹³ Mo alima de Nazereta enyi i'bë mi Kaparanamo, gawo ha föfö 'ba Galilaya mi dakaño 'ba Zebolona 'dö Napatali aba. ¹⁴ O'do re ni ku kaa Yisaya nëbi 'ba Wirí iya ne here. Mo iya henye,

¹⁵ "Tu'de maako'e mi dakaño 'ba Zebolona 'dö Napatali aba,

'dö vidí ma ha geri 'ba föfö kyedre kayo ha ranga 'ba Yeredene vidí 'ba Galilaya dakaño 'ba vo leze'e,

¹⁶ zë vidí ma edi alimanni mi mandölu 'ba koli ne."

¹⁷ Mi kadra nani, Yësu ayeto kö'du kise 'bëni yeti zi vidí, iya henye, "Oto'e de 'e

tëmi kö'du kyënyë 'be'e ga kö'du damöku 'ba Wirī ēdī ku kara.”

Yësu ako'jo kora vo kyenze kīriye sowo

¹⁸ Mati Yësu ēdī alasi ta da göti 'ba föfö 'ba Galilaya, mo i'ja öndu vo kyenze kīriye riyö Simona ma ako'jo Petero öndu nī Anderiya aba. Ēdinnī kyenze kīri tëmi föfö öndu aba. ¹⁹ Yësu iya zi zë henye, “Ayiye zi ma, ma kayandiye zi vidī kika mo zi Wirī.” ²⁰ Here kandi ila öndu 'bënnī ne, i'bënnī gbɔ mo aba.

²¹ Mo i'bë nduwë dagba i'ja öndu ma kyamo'e riyö, Yemisi nī Yowani aba gisi 'ba Zebedeyo zë ēdinnī mī tōḅbö ënnī 'bu nni Zebedeyo eti öndu ënnī ko'jo mo nzo. Yësu ako'jo zë. ²² Mora kandi zë ilannī tōḅbö ne 'bu nni aba, ënyī i'bënnī gbɔ mo aba.

Yësu ayandi kö'du vidī ko'jo aba

²³ Yësu ënyī alasi biya tëmi Galilaya, kö'du yandi aba mī bi 'ba mötu'e yöyö yöyö laka 'ba damöku 'ba Wirī aba, zi vidī ma ēdinnī dakyinë 'ba koo ma 'beri'beri rakoo ko'jo aba. ²⁴ Kö'du yöyö ga kö'du mo apere rë nī biya tëmi dakaḅo 'ba Siriya, mora here, vidī ikannī zi mo zë ma na rakoo riti aba tëmi kyinë 'ba dakoo ne'e biya, vidī maako'e ndi keḅe aba Yësu ako'jo zë biya. ²⁵ Vidī kayo alö'bönnī ga ndi mo tëmi Galilaya a'ba Gawo 'Butë, tëmi Yerusalema, Yudiya dakaḅo kapa 'ba Yeredene ma aga mo.

5

Kö'du kise 'ba Yësu da döku

Vo rakyenyiye ra

¹ Mati Yësu ongo vidī kayo ne'e, mo ënyī i'bë ëkyī da döku mora alima gbɔ akaḅo. Vo lö'bö 'bomo'e atoto rë nni kpo ro mo,

² mo ayeto gbɔ zë yandi iya henye,

³ Vo rakyenyiye ra vidī wirī lumë aba, ga kö'du damöku 'ba Wirī 'bëzë ra.

⁴ Vo rakyenyiye ra vidī ma kudu aba, ga kö'du akayëyi zë.

⁵ Vo rakyenyiye ra vidī ma dakumbë aba, ga kö'du akirinnī drivu 'ba dakaḅo.

⁶ Vo rakyenyiye ra vidī ma na o'bo a'ba kodro aba tinyö, ga kö'du zë atovönni.

⁷ Vo rakyenyiye ra vidī ma mikeyëyi aba, ga kö'du zë aki'janni mikeyëyi.

⁸ Vo rakyenyiye ra vidī ma di'di zë ḅbala, ga kö'du zë akongönni Wirī.

⁹ Vo rakyenyiye ra vidī ma vo wayata, ga kö'du akako'jo zë na gisi 'ba Wirī.

¹⁰ Vo rakyenyiye ra vidī ma ayaza zë ga kö'du tinyö 'bëzë,

ga kö'du damöku 'ba Wirī 'bëzë ra.

¹¹ Vo rakyenyiye ra vidī ma alidiye, ayaza'e, o'do'e na kyënyë dakyinë kö'du 'ba Satani yada mo na ndondo ru'e aba ga kö'du 'e vo ga ndi ma. ¹² Ēdiye rakyenyi aba ga kö'du biriti kyedre ēdī na sesi asesi zi biye komoriyë. Nenyë ēdī hala nēbi ma alimanni dagba kazi komo'e ayaza zë.

Yo'do bikanyi aba

¹³ 'E kaa yo'do zi vidī köndu 'ba dakaḅo ne biya. Mora ëzë yo'do ayaḅa yoko nī ku, ata'ba akayoko hala? Anza kpe na laka, here aku'du yaga möku mora vidī akutunnī do mo ta bi lasi. ¹⁴ 'E kaa bikanyi 'ba damöku ne biya. Gawo ma uvö da lutu oho rë nī dë. ¹⁵ Vidī maako owi lamba dë mora ki'di mo hu sikö, ta go mo mo i'di da wa toro 'ba lamba, i'di bikanyi gbɔ zi vidī 'ba mī loko ne biya. ¹⁶ Tëmi gëri kölö ne, bikanyi 'be'e ma yanyi ga bi dagba komo vidī, here ne zi zë kongö kö'du laka ma o'do 'e zi yeto 'bu komoriyë.

Kö'du yandi 'ba kö'du ki'di

¹⁷ Asösu 'e dë henye ere, mayi ne zi kö'du ki'di 'ba Mosa ne koba mo 'de, a'ba kö'du yandi 'ba nēbiye. Mayi dë zi zë koba mo 'de, mayi zi kö'du yandi 'bëzë ne kinde mo. ¹⁸ Miya kö'du tinyö ra ze'e, dakaḅo komoriyë aba alaya dekpe, mora gbī le nje i'jö kö'du ki'di ma tisi wa aba ölu dë. Kö'du ki'di akinde rë nī. ¹⁹ Here ëzë vidī ma owö gbī dë le nje kö'du ma tisi wa ne a'ba okanni 'e yandi mo zi ko'do kpa here, atēdi nje tisiwa aba mī damöku 'ba Wirī. Ta gëri ma kyamo, vidī ma owo kö'du ki'di a'ba ayandi oka 'e zi ko'do mo kpa here, akatēdi na kyedre mī damöku 'ba Wirī. ²⁰ Mayada zi ye, henye ere, akato'bo 'e tödu damöku 'ba Wirī nje ëzë ēdī 'e koma aba kyö ta da vo kö'du ki'di 'ba vo komoyandiye nni Farasi eti tëmi wa ma Wirī omba zi ko'do mo.

Kö'du yandi ga kö'du 'ba kamo

²¹ Owo 'e henye, ayada zi vidī kyere naniye, “Ofo vidī dē. Ēzē vidī ma ofo vidī ku, aki'ja riti.” ²² Mora yaanya aba mayada zi ye, vidī ma na kamo öndu nī aba akika mo bi 'ba riti. Mo ma ako'jo öndu nī iya henye, “Yi wayawa ra,” akika mo komo vurē ma kyedre 'ba Yuda'e. Mo ma iya zi öndu nī, “Yi vo lökyi,” aku'du mo mī wa'do 'ba gehena ma ölu dē. ²³ Here ēzē omba ku zi waki'di 'bēyi ki'di zi Wirī da karasa asösu öndu yi ēdi kö'du aba rē yi, ²⁴ ila waki'di 'bēyi ne ani komo bi 'ba wakumu, i'bē inde kö'du ne yaga tēmī kutē'e öndu yi aba, mora a'ba 'da waki'di 'bēyi ne ki'di mo zi Wirī. ²⁵ Ēzē vidī maako asusu yi mī gēri 'ba kö'du ki'di, oba yi bi 'ba vurē, inde 'e kö'du ne mo aba ēzē ndi kadra gba kazi toko bi 'ba vurē. Ēzē ēdi 'e ku ani, mo aki'di yi zi vo vurē kikye mora mo akidra yi zi turu da köndu mora aki'di yi gbo mī kamba. ²⁶ Mayada zi yi akalima ani le ēzē opi ndundu kōhi 'ba kö'du litē 'bēyi ne ku.

Kö'du yada ga kö'du 'ba ndoro

²⁷ Owo 'e ku iya henye, “O'do ndoro dē.” ²⁸ Mora yaanya aba ne mayada zi ye, bi 'ba wakumu zi Wirī, vidī ma ongo bi da mbara maako omba mo zi tēdi zi nī, o'do ndoro ku mo aba mī di'di nī. ²⁹ Mora here, ēzē komo yi ma tirī o'do yi zi kö'du kyēnyē ko'do, oba yaga u'du möku. Ēdi na laka zi, kya 'ba rē yi koba 'de yaga ta da yi ku'du biya ida rē yi aba mī gehena. ³⁰ Ēzē kala yi ma tirī o'do yi zi kö'du kyēnyē ko'do ikye u'du möku. Ēdi na laka zi kya 'ba rē yi ma kölo koba mo 'de ta da ida rē yi biya zi ti'bē mī gehena ma ölu dē.

³¹ Iya kpa henye, “Vidī mati ayēyi mbara 'bēni mī'di zi mo waraga 'ba rakinga.” ³² Yaanya aba ne mayada zi ye henye, ēzē kora ma inga mbara 'bēni ga kö'du ma 'beri anza ndoro dē, ēzē mbara ne i'bē oze kora maako, mo o'do ndoro ku. Kora ma oze mo ne o'do ndoro kpa ku.

Kö'du yandi ga kö'du 'ba lömu

³³ Owo 'e kpa henye ayada zi vidī ma alaganni kyere ne'e henye, apere mī lömu 'bēyi dē, o'do wa ma o'do lömu mo ne zi

Yere zi ko'do. ³⁴ Mora mayada zi ye o'do 'e lömu maako dē komoriyē aba ga kö'du bi lima 'ba Wirī. ³⁵ Alömu rē yi dē dakaño aba, ga kö'du bi ndi kutu 'bomo ra. Alömu rē yi dē Yerusalema aba ga kö'du gawo kyedre 'ba Wirī ra. ³⁶ Alömu dē dē yi aba ga kö'du o'bo dē zi yēvu ma kölo ko'do na kanyi mandere na köndu. ³⁷ Iya nje henye, “Oo mandere e'e. Wa ma iya 'e 'beri ne ayi kazi Satani.”

Kö'du yandi ga kö'du 'ba dasolo

³⁸ Owo'e ku iya henye, komo, komo aba, yingo ha, yingo ha aba. ³⁹ Yaanya aba miya zi ye henye, “Aya'ba da kö'du kyēnyē dē zi vidī ma o'do kö'du kyēnyē zi yi. ⁴⁰ Ēzē vidī maako isa lo'bo yi ma datiri, mo misa lo'bo yi ma da gali kpa.” ⁴¹ Ēzē vidī maako iri yi na wehe zi wa 'bēni kumbē, wiři kölo, injē wiři riyō. ⁴² Ēzē vidī maako ako'jo wa kazi yi, i'di zi mo. Ēzē vidī maako omba wa koba kazi yi dero, i'di zi mo.

O'do lovo vo wehe oka yiye

⁴³ Owo 'e iya henye, “O'do lovo oka yi 'e biya. Mora oyi vo wehe 'bēyi 'e.” ⁴⁴ Yaanya aba mayada zi ye, o'do lovo vo wehe 'bēyiye amötu ga kö'du zē ma o'donni yi na kyēnyē. ⁴⁵ Zi yada 'e tēdi na gisi 'ba 'bu ma komoriyē, ga kö'du mo i'di kadra ēni zi bi yanyi da vidī kyēnyē 'e 'dō ma laka eti, i'di mirē zi zē ma o'donni kö'du laka kpa zi zē ma o'donni kö'du kyēnyē. ⁴⁶ Hala Wirī aki'di biriti zi yi ēzē o'do nje lovo vidī ma o'do nni lovo yi? Vidī 'ba 'be'bele kö'du 'e o'donni kpa here. ⁴⁷ Ēzē ame'do nje zi aboka yiye, here ne o'do ku ndra ta da vidī ma ayolo Wirī dē ne. ⁴⁸ Ēdi na laka ta ga kadra biya kaa 'bu yi 'ba komoriyē.

6

Waki'di zi vo leri

¹ Andiyē re 'e laka o'do'e kö'du laka 'be'e dē komo vidī zi kongō mo, ēzē o'do'e ku here, i'ja'e wa ma kölo maako dē kazi 'bu'e ma komoriyē. ² Ēzē yi maako ēdi ki'di wa zi vo leri, iya kö'du mo dē zi vidī maako kaa vo komo kandiye ēdinni ko'do mo mī bi 'ba mötu'e, a'ba da gēri zi vidī koronni.

Na laka miya zi ye biriti 'bëzë ku nje here. ³ Èzë ëdî wakî'dî zi vo leri, î'dî vidî ma kara rë yî ne ma yolo dë. ⁴ Î'dî toto liwo. Èzë 'bu Wirî i'ja wa ma o'do ku liwo ne mo akî'dî biriti mo zi yî.

Mötu ko'do

⁵ Èzë ëdiye amötu anza'e dë kaa vo komo kandiye, kö'du zë o'donni lovo toro mötu ko'do aba mi bi 'ba mötu'e ta da gëri zi vidî nni kongö. Mayada zi ye, tinyö biriti 'bëzë go mo ra ku nje ne. ⁶ Èzë omba mötu ödu kutu yî aba loko 'bëyi isi haloko gë yî a mötu zi 'Bu yî, zi Wirî mati ongö ro mo dë ne. Wa mati o'do'e ku liwo ne, 'Bu'e akî'dî biriti mo zi ye. ⁷ Èzë ëdiye ku amötu adele'e mi me'do dë kaa vidî ma ayolo Wirî dë, ga kö'du zë asösu 'bënni henye akowonni ga kö'du mötu konda 'bënni ne. ⁸ Anza'e dë kaa zë, ga kö'du 'bu'e ayolo wa ma, omba'e ne ku kyere gba kazi ako'jo 'e dë. ⁹ Nenyë ëdî hala aka mötu'e.

'Bu ze ma komoriyë nani, ru yî mëdî na koro.

¹⁰ Î'dî damöku 'bëyi mayi, kö'du 'bëyi 'ba dakaño kinye mo'do rë ni kpa kaa 'ba komoriyë ne here.

¹¹ Î'dî wakonyo 'ba kadra ma ndenye ne zi ze.

¹² Ila ze ga kö'du yaña 'beze kaa dëdî kila oka ze 'e ga kö'du yaña zë o'donni zi ze ne here.

¹³ Ika ze dë mi wayonzo, asesi ze laka kazi Satani.

¹⁴ Èzë ila'e vidî ga kö'du ma zë ayañanni zi ye ne, 'bu'e ma komoriyë ne akila 'e kpa ga kö'du yaña 'be'e. ¹⁵ Èzë ila'e vidî dë ga kö'du kyënyë, 'bu'e ma komoriyë ne ila 'e kpa dë ga kö'du kyënyë 'be'e.

Hakoro

¹⁶ Èzë ëdiye he 'e koro, ayaña'e da komo'e dë kaa vo komo kandiye ëdinni ako'do. Zë afufu rë nni vonyö vonyö zi yolo mo nëdinni hë nni koro. Tinyö miya zi ye biriti î'dî ku nzo ndo zi zë. ¹⁷ Èzë ëdî he 'e koro, akaka'e komo'e osa'e yëni re 'e, ¹⁸ kazi vidî maako'e ayolonni ëdiye he 'e koro, nje 'bu'e ma ongö ro mo dë ne, mo

ra nje ma yolo wa ma o'do'e na liwo ne mo akî'dî biriti mo zi ye.

Watoo rë yî

¹⁹ Ulu ha wa dë zi ye dakaño kinye, bi ma malödö ëdî yaña wa ti'de zi mo ne, wa ma ëdî lëndrë ne, mora vo logo ëdinni logo wa ta do mo ne. ²⁰ Wa ma laka ulu ku zi ye komoriyë, ga bi ma malödö ayaña wa dë ta do mo, wa lëndrë, vo logo alogo wa dë ta do mo ne. ²¹ Ga kö'du, bi ma ulu ha wa ku do mo ne di'di yî atëdî nburu do mo.

²² Komo yî ra, na lamba 'ba rë yî. Èzë komo yî ëdî na laka ida rë yî ti'de akatëdî ndo mi bikanyi kyedre. ²³ Èzë komo yî na kyënyë rë yî ti'de atëdî ga bi köndu. Èzë bikanyi anza dë mi yî di'di yî ndo na bi köndu.

Wirî 'dö kahi aba

²⁴ Vidî maako o'bo dë zi litu zi yere riyö, mo atowo nje ma kölö, mo akoyi ma kölö. O'bo dë zi litu zi Wirî kpa zi damöku?

²⁵ Mi kadra ko'do kölö ne mëdî kiya zi ye alima'e dë kö'du sösu aba ga kö'du 'ba wakonyo, wa kuwë, bongö ga kö'du lawo oo ndra ta da wakonyo. Mora kö'du ida ra oo ndra ta da bongö. ²⁶ Ongö'e aliye te, zë isi nni wa dë, zë umunni wa dë ki'dî mo mi lo'bi. 'Bu 'ba komoriyë ne ëdî zë kulu. Here anza'e dë kyedre ta da aliye? Asösu 'be'e 'e ra dë kyedre ta da aliye? ²⁷ Vidî maako tëmî 'e ato'bo lima tisi konda, kö'du sösu aba kö'du mo?

²⁸ Kö'du a'di ëdiye alima kö'du sösu aba ga kö'du bongö? Ongö'e döru 'ba möku te zë urunni bongö dë, o'donni loo dë zi nni. ²⁹ Tinyö miya zi ye, Solomono ëdî le wa dakayo aba usu bongö ma teme alaga döru 'ba möku dë. ³⁰ Èzë Wirî ëdî kusu bongö ra döru ma ëdî alo'bo ato'bo'e dë bongö kusu re 'e, vidî ma kö'du koma aba ne. ³¹ Miya zi ye alima'e dë kö'du sösu aba kiya mo henye, "Ma konyo wa ndenye ta kila? Ma kuwë wa ndenye ta kila? Ma ki'ja bongö ta kila?" ³² Vidî ma ayolo Wirî dë ne ëdî nje taho ga wa 'ba dakaño ne. 'Bu 'e ma komoriyë nani mo ayolo, wa ma omba'e ne, mo akî'dî zi ye. ³³ Oma mi damöku 'ba Wirî dagba 'dö tinyö 'bomo aba, wa ma omba ne mo

ak'i'di zi yi. ³⁴ Asösu kö'du wa 'ba mindö aba dë, ga kö'du mindö ëdi kö'du sösu 'bëni aba kutu, kadra 'ba mindö ëdi kpa kö'du 'bëni aba kutu.

7

Vurë ko'do nje

¹ O'do vurë 'ba vidi maako dë na mbërë. Èzë o'do ku, ako'do vurë 'bëyi kpa here. ² Gëri ma ëdi ko'do vurë 'ba vidi mo aba ne, ako'do vurë 'bëyi kpa mo aba. Ndi me'do ma ëdi yeri mo ra vidi ne akayeri 'bëyi kpa here. ³ Kö'du a'di ongo bi da wa mati komo öndu yi, kazi bi kongo da kulugbu kyedre ma komo yi ne. ⁴ Hala akiya zi öndu yi, "I'di ma yago ngayo nenyë yaga ta komo yi," mora ëdi 'bëyi gbi kulugbu aba komo yi? ⁵ Yi vo komo kandi nenyë, ayago kulugbu ne dero dagba yaga ta komo yi, zi bi kongo na laka zi yago ngayo yaga ta komo öndu yi. ⁶ I'di wa 'ba Wiri dë zi wihiye. U'du wa ma teme 'bëyi dë da komo wa'do 'e akalasinni ta do mo, akizanni mi yi sisisi yaga.

Oma aki'ja

⁷ Ako'jo ak'i'di zi yi, oma aki'ja, akökö, akayëhu haloko zi yi. ⁸ Zë ma ti'de ako'jonnä ak'i'di zi zë. Zë ma ti'de omani, aki'janni. Zë ma akökönni akayëhu. ⁹ Eyi ra ezë wisi 'bomo ako'jo mangolo'bo, mo ënyi iri yitö i'di zi mo? ¹⁰ Ezë wisi maako ako'jo kyenze ma mo akiri wiri ki'di zi mo. ¹¹ Vo kö'du kyënyë ko'do'e, ezë i'di 'e wak'i'di 'be'e zi gisi 'be'e. 'Bu 'ba komoriyë ak'i'di wa ma laka ndra kyo zi ye. ¹² Wa ma omba oka yi 'e ko'do mo zi yi ne o'do kpa zi zë, nenyë kö'du kise 'ba kö'du ki'di 'dö nëbi kö'du ëti. ¹³ Ödu 'e ta ha resi ma tisi ne, ha resi ma kyedre ne i'bë bi 'ba koli. Gëri ma kyedre ne, vidi ma ëdi ti'bënni ta go mo ne zë na kayo. ¹⁴ Ha loko ma ëdi ti'bë bi 'ba didi ma nburu nburu ne nje tisiwa. Vidi ma i'janni ne, toto tisiwa.

¹⁵ I'di 'e komo'e mandi laka, kazi nëbi kö'du 'ba Wiri mambërë ne'e, ga kö'du usunni bongö ma o'do temi yëvu 'ba timelë ne ta rë nni yaga, mora mi di'di zë na tuku wöliwöli ma kyënyë. ¹⁶ Akayolo'e zë temi wa ma zë ëdinni ko'do mo.

Kaga kono ana oha dë, ana kyëlu dë. ¹⁷ Mora kpa here, kaga laka ana gbi logö laka. Mora kaga ma kyënyë ana gbi logö kyënyë. ¹⁸ Kaga laka ana logö kyënyë dë. Kaga kyënyë ana logö laka dë. ¹⁹ Kaga ma ti'de ana logö ma laka dë ne akiga akaño aku'du mi wa'do. ²⁰ Akayolo zë nje tara logö 'bezë ma ana ne.

²¹ Anza vidi biya ma ëdinni ko'jo ma, "Yere Yere," ne akatöduanni mi damöku 'ba Wiri, nje zë ma o'donni wa ma 'Bu ma komoriyë omba zë zi ko'do. ²² Mi kadra 'ba vurë nani, vidi ma kayo akiyanni zi ma henye, Yere, Yere, ze ra dedi kumë kö'du dakyiky kore aba yaga tara vidi mi ru yi? ²³ Ma kaya'ba, ma kiya zi zë henye, "Ma yolo 'e dë. I'bë'e yaga tara ma, 'e vo kö'du kyënyë ko'du ne'e."

Vo loko ko'ba'e riyö

²⁴ Ezë vidi ma owo kö'du yandi 'bama ku koro mo aba, atëdi kaa vo kö'du yolo ma o'ba loko ëni da ri'di. ²⁵ Ezë mirë a'di wini oso le, ezë buluku aluku le akyëti rë ni le ra loko nani alöru dë, ga kö'du o'ba hu mo ku da ri'di. ²⁶ Ezë vidi ma owo kö'du yandi 'bama ne dë koro mo aba, atëdi kaa vo lumë ma o'ba loko ëni da yayi. ²⁷ Mirë a'di wini oso, buluku aluku ra loko nani alöru ku na löru kyënyë. ²⁸ Mati Yësu inde kö'du yeti ku zi vidi kayo nani 'e zë ku na rakaga ga kö'du wa yandi 'bomo ne. ²⁹ Ga kö'du mo ëdi kala konda aba. Anza dë kaa vo komoyandi 'ba vo kö'du kida'e.

8

Yësu ako'jo vo mönyu

¹ Mati Yësu asi akaño ta da döku ne, vidi kayo alö'bönni go mo. ² Vo mönyu maako ayi alödro, akaño komo Yësu, iya henye, "Yere, ezë omba ku ako'jo ma nbala." ³ Yësu iza kala ni gbo ise ra vere nani, iya henye, "Momba do mo ku." Mo iya henye, "E'di na nbala." Ako'jo yi ku, mora rakoo ila vere nani gbo kandi. ⁴ Yësu ise go mo zi mo, iya henye, "I'bë iya me'do nenyë dë zi vidi maako, i'bë zi vo karasa 'e ma nyelinni rë yi, i'di wakumu 'ba wa ko'jo

ma Mosa i'di kö'du mo ne, zi yada yi zi vidiyi ti'de ako'jo yi ku."

Kyedre 'ba da vo kanya

⁵ Yësu ödu mi Kaparanamo kyedre 'ba vo da kanya maako 'ba Roma vo da wehe lamikölö ayi ako'jo ha Yësu ga kö'du wa konyi. ⁶ Iya henye, "Yere, vo kalima 'bama edi rakoo aba lijo na keje na riti." ⁷ Yësu iya henye, "Ma ti'bë lijo 'bëyi zi mo kö'jo."

⁸ Kyedre 'ba vo da kanya nani iya henye, "Yere, o'bo de zi yi tayi lijo 'bama. Iya nje he yi akako'jo vo kalima 'bama ne, ⁹ ga kö'du mayolo kala konda 'bëyi edi gbi kaa 'bama, medii kala konda 'do vo kanya eti hu ma. Eze ma me'do zi ma kolö, miya henye, 'i'bë,' mo i'bë gbi. Eze ma me'do zi maako, miya henye, 'Ayi,' mo ayi gbi. Eze ma me'do zi vo kalima 'bama, o'do wa nenyi mo o'do gbi."

¹⁰ Mati Yësu owo me'do 'ba vere ne ku, aga gbo ro mo. Mo iya zi vo geniye iya henye, "Tinyo miya zi ye, mi'ja vidi maako de 'de temi vidi 'ba Yiserele, ma edi kö'du koma aba kaa vere ne. ¹¹ Edi na laka medii kiya zi ye, ma kayo mo atayinni temi dakaño kapa 'ba humire 'do da lere aba zi drako re nni ra Abarayama, Yisika, Yakoba eti mi damoku 'ba Wiri. ¹² Gisi 'ba Yiserele ma kayo, ma ako'jo damoku ga kö'du ze aku'du ze mi bi kondu 'ba kudu ha konyo aba." ¹³ Yësu aya'ba do mo iya zi vo da kanya nani, iya henye i'bë lijo ako'do re ni kaa wa ma oma ne. Mora vo kalima 'ba da vo kanya ne ako'jo gbo mi kadra nani.

¹⁴ Yësu i'bë ödu loko 'ba Petero i'ja wese 'ba Petero zöyi aba o'ba re ni ku da sora. ¹⁵ Mo ise kala mo, zöyi ila mo gbo. Here mo enyi gbo litu zi mo. ¹⁶ Mi da hutaga nani aba, ikanni vidi kayo maakowe edinni nökyi aba zi mo. Mo ore dakyiky yaga ta re ze me'do aba. Mo ako'jo vidi ma rakoo aba ne'e ti'de. ¹⁷ Mo o'do here zi tedi kaa ma Yesaya nebi vo me'do 'ba Wiri iya ne. Mo iya henye, "Ma gogo makinje rakoo yaga."

¹⁸ Yësu ongo vidi kayo edinni ku kpo ta re ni mo ame'do zi vo lö'bö geniye zi ze kumu kafo föfö ma agamo. Mo ame'do gbo zi vo lö'bö geni 'e zi ze kumu ti'bë

kafo ranga ma agamo. ¹⁹ Vo komoyandi maako ayi zi mo iya henye, vo komoyandi. Bi ma i'bë zi mo. Ma kusu gëyi. ²⁰ Yësu aya'ba do mo, iya henye, "Uhwavödo 'e edinni ogo enni aba, ali 'e edinni loko enni aba. Wisi 'ba Vidi anza de lijo aba na bi 'ba ralawo." ²¹ Vere maako na vo lö'bö go mo iya henye, "Kyedre 'bama, i'di ma 'ba dero 'bu ma kusu." ²² Yësu iya zi mo henye, "Usu ga ma, ila yöku 'e musunni yöku enni."

²³ Yësu ekyi gbo mi tönbö 'do vo lö'bö geni eti ²⁴ tisi yaa buluku enyi gbo aluku da föfö nani. Buluku alima ku tönbö koho zi liko kaño. Yësu edi ako'do. ²⁵ Ze i'benni alironni mo, iyanni henye, "Yere, akonyi ze, dedii ku kara zi koli." ²⁶ Mo iya zi ze henye, "Ediye atere ga a'di? Ediye koma tisi aba." Mo enyi amo da buluku wini kagba aba, mati onni ne, bi gbo liwo. ²⁷ Ze ti'de na rakaga iyanni henye, "Vere ne, eyi ra? Buluku 'e wini kagba aba owonni do mo."

Vo nökyi nni wa'do eti

²⁸ Mati Yësu umu da föfö i'bë mi dakaño 'ba Gadora ne, vidi riyö maako'e ze dakyiky aba andosi de nni mo aba. Vidi ne'e enyinni na nganga. Vidi maako o'bo de zi laga ta ga bi nani, dakyiky ne'e ayaza re nni zi Yësu. ²⁹ Ze apinni na kyembe, iyanni henye, "Yi Wisi 'ba Wiri nenyi, a'di ra omba kazi ze ayi ku de ze kinde gba kazi kadra mo toko?"

³⁰ Wa'do kayo 'ba lijo edinni wakonyo kara ra lijo da lutu. ³¹ Dakyikyie ayaza re nni zi Yësu, iyanni henye, "Eze omba ku kore ze, utu ze zi wa'do nani 'e." ³² Mo iya zi ze, henye, "i'bëe." Ze i'benni odunni mi wa'do kayo naniye, mora wa'do naniye enyinni gbo ti'de ataho bi lunyi 'ba föfö mora aluyinni gbo ti'de mi wini. ³³ Vo yako wa'do nani 'e aho iyanni mi gawo. Ayadanni kö'du ma o'do re ni nani ti'de, kö'du mati o'do re ni zi kora dakyiky ne'e. ³⁴ Vidi 'ba mi gawo nani 'e olonni gbo ti'de tayi Yësu kongö. Ze i'janni mo ako'jonnii ho mo zi mo tenyi ti'bë yaga temi dakaño enni.

9

Yēsu ako'jo kora vo keŋe maako
(Mk. 2:1-12; Lk. 5:17-26)

¹ Here Yēsu ēkyi mi tōŋbö i'be hulēhu kyēti 'ba föfö mi gawo 'bēni. ² Ani kya 'ba vidī maako'e ikanni zi mo kora vo keŋe akaŋo ne ēdī ako'do da sora. Mati Yēsu ongo hala kö'du koma 'bēzē ēdī, mo iya zi kora keŋe ne henye, “Akyigo rē yi, wisi ama, kö'du kyēnyē 'bēyi ila ku.” ³ Mora here, kya 'ba vo komoyandi 'ba vo kö'du kida'e ame'donni na bi dē nni, iyanni henye, “Kora nenye, ēdī me'do 'dasi ra kiya.” ⁴ Mora here, Yēsu ayolo kö'du sōsu 'bēzē, ne a'ba iya henye, “Kö'du a'di ēdī 'e kö'du kyēnyē mahere ne sōsu mo? ⁵ Mavala ra zi kiya, ila yi ku ga kö'du kodo kyēnyē 'bēyi, kodo zi kiya henye, ‘Ēnyī riyē alasi?’ ⁶ Mako'do tīnyō zi ye yolo, Wisi a Vidī ēdī kyigo aba dakaŋo zi kö'du kyēnyē kila.” Mora here, mo iya zi kora keŋe ne henye, “Ēnyī riyē, injē sora 'bēyi ne, i'be liŋo!” ⁷ Kora ne ēnyī riyē i'be gbo liŋo. ⁸ Mati vidī kayo ongonni ne, zē na tere Wirī yeto aba ga kö'du kyigo kaa mahere ne ki'di mo zi vidī.

Yēsu ako'jo Matayo
(Mk. 2:13-17; Lk. 5:27-32)

⁹ Here Yēsu ila bi nani, ma mo i'be dagba, mo ongo kora vo 'be'bele kö'du ru mo Matayo, ēdī alima bi 'ba 'be'bele kö'du, mo iya zi mo henye, “Alö'bö ga ma.” Matayo ēnyī alö'bö gbo go mo. ¹⁰ Mati Yēsu ēdī wakonyo mi liŋo a Matayo, vo 'be'bele kö'du kyō, a'ba kya 'ba vo kö'du kyēnyē ko'do'e ayi onyonni wa Yēsu aba a'ba, vo lö'bö 'bomo'e eti da tarabiza kolö. ¹¹ Kya 'ba Farasiye ongonni kö'du ne here, ako'jonnī ha vo lö'bö 'bomo'e, “Kö'du a'di vo komoyandi 'be'e edinni wakonyo vidī mahere ne eti? ¹² Yēsu owo kö'du 'bēzē ne, aya'ba do mo iya henye, vidī ma rē zē na laka kazi koo, i'benni dē zi vo owo, nje zē ma na rakoo. ¹³ I'be oma'e mi kö'du ya'ba ma kö'du yöru iya ne.” E'di kö'du laka ma momba, ra anza ngötu kumu. Mayi dē kö'du vidī laka'e, mayi ga kö'du vidī 'ba kö'du kyēnyē'e.

Kö'du ko'jo kö'du 'ba hakoro
(Mk. 2:18-22; Lk. 5:33-39)

¹⁴ Here vo lö'bö 'ba Yowani Bapatisi ayinni zi Yēsu, ako'jonnī kö'du iyanni henye, “Kö'du a'di ze Farasi eti, dēdī he ze koro mora vo lö'bö 'bēyiye, oro hē nni dē go mo?” ¹⁵ Yēsu aya'ba do mo iya henye, omba 'be'e yingo ma edinni mi kyēre 'ba oze, zi tēdī na rasōsu ezē 'biyēsī ēdī zē eti? Anza here dē. Here kadra mo akatoko, ezē omba ku 'biyēsī koba 'de kazi zē mora atehenni 'da hē nni koro. ¹⁶ “Vidī maako uru bongo ma kyiyi dē zi ko'jo bongo ma koo, ga kö'du bongo ma kyiyi ako'do wogo kyedre mi bongo ne. ¹⁷ Vidī maako ope a'ji ma kyiyi dē mi loso wana makoo, ga kö'du loso wana akiha a'ji akalodi yaga, mora loso wana ne akayaŋa rē ni. Here a'ji makyiyi mope gbi mi loso wana makyiyi a'ba 'dö riyō atēdinni na laka.”

Wu'jē 'ba kyedre 'ba Yuda'e nni mbara ma ise ra bongo 'ba Yēsu
(Mk. 5:21-43; Lk. 8:40-56)

¹⁸ Mati Yēsu ēdī kö'du nenye kiya, vidī mi turu 'ba Yuda'e ayi zi mo alomvo akaŋo komo mo iya henye, “Wu'jē 'bama oli ku yaanya ayi i'di kala yi do mo zi mo tēdī na didi.” ¹⁹ Yēsu ēnyī riyē alö'bö gbo go mo mora vo lö'bö 'bomo'e i'benni gbo mo aba. ²⁰ Mbara maako ēdī na riti, kö'du yama ēdī taho ta ro mo koo 'butē domoriyō, ayi ta kafo Yēsu ise da ha bongo 'bomo gbo. ²¹ Mo iya na bi dēni henye, “Ezē mise gbi le nje ra 'bongo omo, akako'jo ma.” ²² Yēsu opi rē ni ongo mo, iya henye, “E'di na kyigo wu'jē ama! Koma 'bēyi ako'jo yi ku.” Tēmi kadra ne mbara ne ako'jo rē ni gbo na laka. ²³ Mati Yēsu ödu mi loko 'ba turu kyedre ne, mo i'ja vidī kayo edinni kyēzu 'ba da koli kome. ²⁴ Mo iya zi zē henye, “Vidī biya asiye yaga. Wu'jē tisi ne oli dē mo ēdī nje ako'do!” Here zē biya ogonni mo gbo. ²⁵ Kandi ma ti ore vidī ne'e ku yaga, Yēsu i'be mi loko ma yöku wu'jē do mo ne, iri kala mo mo ēnyī gbo riyē. ²⁶ Kö'du yöyo ne apere rē ni biya tēmi dakaŋo nani.

Yēsu ako'jo vo komoköndu riyō

²⁷ Yēsu ila bi nani ēdī ku atī'bē, vo komokōndu riyō ayetonni lō'bō ga ndi mo. Zē agbōgbōnni hē nni, iyanni henye, i'di miyi mēyi re ze, “Asōsu kō'du ze, Wisi 'ba Dawidi!” ²⁸ Mati Yēsu ōdu loko, vo komokōndu riyō ne ayinni zi mo, mo ako'jo hē zē iya henye, “Oma'e ku zi matō'bo 'e kō'jo?” Zē aya'banni da me'do, iyanni henye, “Ōo Yere.” ²⁹ Yēsu ise komo zē, iya henye, “Mo'do rē nī kaa ma oma'e” ³⁰ komo zē ayēhu rē nī gbo. Yēsu ise go mo zi zē iya henye, “Ayada'e kō'du nenye dē zi vidī maako!” ³¹ Mora zē i'bē a yēlēnni kō'du ne ta ga bi nani ti'de.

Yēsu ako'jo kora ma o'bo dē zi me'do

³² Mati vidī kora ne'e ēdinni atī'bē, kya, vidī maako'e ikanni kora maako zi Yēsu, mo o'bo dē zi me'do ga kō'du mo ēdī dakyikyī aba. ³³ Mora kandi ma ti ore dakyikyī ku yaga, kora ne ayeto me'do mora vidī biya na rakaga. Zē iyanni henye “Gba dongo kō'du ma hee ne dē mi Yiserele.” ³⁴ Mora Farasiye iyanni henye, “Ne yere 'ba dakyikyīye ra i'di kyigo ne zi Yēsu zi dakyikyīye kore yaga.”

Yēsu asōsu rē nī ga kō'du vidī

³⁵ Yēsu ēnyi i'bē biya lasi aba tēmi gawo daliṅo aba. Mo ayandi kō'du mi bi 'ba mōtu'e, kō'du yōyō laka 'ba damōku 'ba Wirī yētī aba, mora ako'jo vidī kayo dakyinē 'ba koo aba. ³⁶ Mati mo ongo vidī kayo, di'di mo oso kyō kō'du sōsu aba ga kō'du zē na kō'du sōsu, wakonyi kpa anza dē kaa timēlē kazi vo yako. ³⁷ Here mo iya zi vo lō'bō 'bēnniye henye, “Wa mi yaka ēdī kyō, mora vo lōo kō'do'e ayonni dē. ³⁸ Amōtu zi vo kyeti yaka nenye, mo mutu yaga vo lōo'e zi wa 'bomo toto mo ta yaka.”

10

Vo Litu 'butē dōmoriyō (Mk. 3:13-19; Lk. 6:12-16)

¹ Yēsu ako'jo vo lō'bō 'butē dōmoriyō 'bēniye bi kōlō i'di kyigo zi zē kore dakyikyī yaga, zi kō'jo koo rakoo aba biya. ² Nenye'e ru 'ba vo litu, butē dōmoriyō ne'e ma dagba Simona (ma ako'jo Petero) ōndu mo: Anderiya, Yemisi ōndu nī

Yowani aba, gisi 'ba Zebedeyo. ³ Pilipo, Baratolomoya, Toma, Matayo, vo 'be'bele kō'du, Yemisi wisi 'ba Alipayo Tadōyōsu, ⁴ Simona vo dakaṅo 'ba Kanana zē Yudasi Sikereto ma asōsu Yēsu aba.

Loo 'ba vo lō'bō 'butē dōmoriyō (Mk. 6:7-13; Lk. 9:1-6)

⁵ Vidī kora 'butē dōmoriyō ne'e, Yēsu utu zē kō'du kira nenye aba. “I'bē'e dē mi dakaṅo 'ba vo leze'e mandere mi gawo 'ba Samarona'e. ⁶ Omba zi ye tī'bē zi timēlē 'ba Yiserele ma ōlu. ⁷ I'bē'e ayētiye, ‘Damōku 'ba Wirī ēdī ku kara.’ ⁸ Ako'jo'e vo koo, ayomō'e yōku lōhu na didi, ako'jo'e zē ma na riti koo mōnyu aba, ore'e dakyikyī yaga. I'ja'e kazi ma na mbiya, here i'diye kpa zi zē na mbiya. ⁹ Injē'e dahabo ako dē, kōhi mandere meṅe kōhi mi bongo re 'e. ¹⁰ Injē'e anboro 'ba wa lenze dē ta bi tī'bē 'be'e, oba'e nje bongo kamoka ma ēdiye akusu ne. Oba'e mōvo 'ba lasi dē, vo lōo'e akī'di zi zē wa ma zē ombanni.”

¹¹ “Ēzē ayiye mi gawo, i'bē'e bi koma kō'du vidī ma akiriye kala kyedre aba, alima'e mo aba le zi ye bi nani kila.

¹² Ēzē i'bē'e mi liṅo iya'e henye, ‘Rakyēyi mēdi ēti.’ ¹³ Ēzē vidī mi liṅo nani iriye kala kyedre aba, i'diye wa mētē 'be'e 'ba rakyēyi malima, ēzē zē irinni 'e dē kīri kala kyedre aba, oba'e wa mētē'e hulēhu.

¹⁴ Ēzē kya 'ba liṅo mandere gawo omba dē bi 'e kīri kala kyedre aba mandere kō'du 'be'e kowo, ila'e bi nani akyito'e turufu 'de ta ndiye zi mo na lōmu rē zē. ¹⁵ Mayada zi ye tīnyō, mi kadra 'ba vurē aba atēdī na kyēnyē ndra kō'du gawo nani ta da gawo 'ba Sōdōmo, Gōmora aba.”

Yēsu ame'do kō'du 'ba riti (Mk. 13:9-13; Lk. 21:12-17)

¹⁶ “Owo'e te, mēdi 'e kutu yaga kaa timēlē mi kutē wōliwōli. Here ēdiye ṅbala kaa wiriye. Mora ēdiye kpa kaa atu'bu o'dōnni kō'du kyēnyē dē. ¹⁷ Ongō'e re 'e laka, ga kō'du vidī maako atēdinni ani zē akiri nī 'e akika bi 'ba vurē mora zē aku'bōnni 'e mi bi 'ba mōtu'e. ¹⁸ Kō'du ma, akika 'e bi 'ba vurē komo vo dakaṅo yere ēti, zi kō'du yōyō laka ne yada zi zē zi vo leze'e. ¹⁹ Ēzē ikanni 'e bi 'ba

vurë, asösu'e dë a'di ra atî'bë'e zi kiya, mandere hala akonyo'e. Mi kadra nani mo ɔkɔ ku, akî'dî zi ye a'di akiya'e. ²⁰ Ga kö'du me'do ma akame'do 'e atanza dë 'be'e, zë atayinnî kazi Lawo Kôlô Laka 'ba 'bu'e akame'do kpuru kazi 'e."

²¹ "Ŋndu'e atënyinnî akpa da öndu'e zë kî'dî zi kofo. 'Bu'e atënyinnî akpa da gisisi 'bënniye zë kî'dî zi kofo. Gisisiye ako'dönnî wehe akpa vo ko'jo zë aba akutu zë zi kofo. ²² Vidî biya akiyiye ga kö'du ma. Mora vidî ma nduwë na kyigɔ le mi ndundu mo, akayɔmɔ mo. ²³ Èzë o'do'e na kyënyë mi gawo maako, aho'e mi gawo ma agamo. Ma yada zi ye tinyö, inde'e loɔ ne'e mi gawo biya 'ba Yiserele ne dë, gba kazi Wisi a Vidî tokɔ. ²⁴ Vo kö'du ko'jo anza kyedre ta da vo komoyandi 'bëni. Vo yasa anza kyedre ta da vo kyedre 'bëni. ²⁵ Here vo kö'du ko'jo mo'bo zi tedi kaa vo komoyandi 'bëni, vo lö'bo kaa vo kyedre 'bëni. Èzë vo da dakota ako'jo Belezobulu, vo dakota 'ba liɔ'e ako'jo ru kyënyë aba."

Atere ëyi (Lk. 12:2-7)

²⁶ "Here ere'e vidî dë. Yaanya aba, wa ma ayöfu do mo, akayëhu, kö'du koho biya ako'do na yolo. ²⁷ Wa mati mëdi ayada zi ye mi mandölu, akayada'e mi bikanyi kyedre, wayawaya 'be'e akame'do ta da tolo 'ba loko. ²⁸ Ere'e dë kazi vidî ma ëdinnî ida ra kofo, ofonnî lawo dë. Ere'e Wirî ma akato'bo yanja 'do ida ra lawo aba mi wa'do gehena. ²⁹ Nje tarifa kôlô akato'bo silo kogo riyö. Here silo ma kôlô alëpi dë akaɲo kazi da kö'du komba 'ba 'bu'e. ³⁰ Ga kö'du yëvu biya ma de 'e ne, ëdi akiti. ³¹ Here ere'e dë ëdiye na laka ndra ta da silo kayo."

Kö'du kyënyë yasi Yësu komba dë aba (Lk. 12:8-9)

³² "Here kö'du zë ma iyannî mi vidî kayo zë 'bama, mako'do kpa here komo 'bu ma komoriyë. ³³ Mora here, ëzë vidî maako omba ma dë ta komo vidî kayo, ma komba mo kpa dë ta komo 'bu ma komoriyë."

Anza rakyëyi ra dë wa ne kulu ra (Lk. 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ "Asösu'e dë henye ere, mayi zi rakyëyi ra kika mi damöku. 'E'e, mayi dë zi rakyëyi ra kika, kulu ra. ³⁵ Mayi zi gisi kora'e tënyinnî wehe aba da 'bu nni, gisi minzö'e tënyinnî wehe aba da ma nni, mbara koze atënyinnî wehe aba da wese nni. ³⁶ Vo wehe kyënyë 'be'e, atëdi akpa vidî 'ba dakota 'be'e.

³⁷ "Zë ma o'dönnî lovo 'bu nni, mandere ma nni ndra ta da ma, o'bonni dë zi tedi na vo lö'bo 'bama. Zë ma o'dönnî lovo gisi kora 'bënni, mandere wisi wu'jë o'bonni dë zi tedi na vo lö'bo 'bama. ³⁸ Zë ma injënni taka 'bënni dë riyë zi lö'bo ga ndi ma, o'bonni dë zi tedi na vo lö'bo 'bama. ³⁹ Zë ma o'dönnî lovo didinnî ndra ta da lovo ma, akayölunni. Zë ma ayölunni didinnî ga kö'du ma, aki'janni didi löhu."

Biriti (Mk. 9:41)

⁴⁰ "Vidî ma iriye kala kyedre aba iri ne ma ra, mora vidî ma iri ma kala kyedre aba, iri ne vidî ma utu ma ne. ⁴¹ Vidî ma iri nëbi kala kyedre aba ga kö'du mo nëbi, aki'ja mi wakinye 'ba biriti 'ba nëbi. Vidî ma iri vidî ma laka kala kyedre aba ga kö'du mo na laka, aki'ja mi wa yanya 'ba biriti 'ba vidî laka. ⁴² Èzë vidî ma i'di gbî le nje siko 'ba wini kyëyi, zi vidî ma kôlô 'ba ga ndi ma, vidî nani aki'ja biriti rë ni."

11

Vo litu'e kazi Yowani Bapatisi (Lk. 7:18-35)

¹ Mati Yësu inde kö'du nenyë'e yada mo zi vo lö'bo 'bëni 'butë dömoriyö ne'e, mo ila bi nani i'bë kö'du yandi yëti aba mi gawo 'ba Galilaya'e. ² Mati Yowani Bapatisi owo mi kamba, kö'du Korisito ëdi ako'do ne, mo utu kya 'ba vo lö'bo 'bëniye zi mo. ³ Zë ako'jonnî ha Yësu iyannî henye, "Ayada zi ze, yi ra kora ma omba tayi kodo dida ze bi vidî maako?" ⁴ Yësu aya'ba da me'do iya henye, "I'bë'e a'ba'e hulëhu ayada'e zi Yowani kö'du ma ëdi akowo'e kongɔ mo aba. ⁵ Vo komoköndu ato'bo bi kongɔ, vo keɲe ato'bo lasi, zë ma ëdinnî na riti kazi koo mönyu o'do zë ɲbala, vo mbilikisi owo kö'du, yöku vidî

enyinni löhu na didi, kö'du yöyö laka edi yeti mo zi vo leriye. ⁶ Rakyenyi edi zi zé ma anza nni de dajiji aba ga kö'du ma.”

⁷ Mati vo lö'bö a Yowani edi ati'benni, Yésu ame'do kö'du mo zi vidi kayo: “Mati i'bè'e yaga zi Yowani mi da lipi, a'di ra omba'e zi kongó? Rakidè 'ba mbili loma mi buluku? ⁸ A'di ra i'bè'e yaga zi kongó? Vidi kora usu rè ni mi bongó laka? Vidi ma usu rè nni kaa mahere ne alimanni mi loko kyedre a yere. ⁹ Ayada'e zi ma a'di ra i'bè'e yaga zi kongó? Nèbi ra? Jo ongo'e ndra ta da nèbi. ¹⁰ Here kö'du yöru ra iya kö'du ga kö'du mo, 'Ma kutu vo lö'bö ama dagba komo yi zi geri yehu zi bi yi.' ¹¹ Ma yada zi ye tinyö, Yowani Bapatisi edi kyedre ta da vidi maako, mo maako ma tisiwa mi damöku 'ba Wirí kyedre ta da Yowani. ¹² Mi kadra ma Yowani Bapatisi ayeti kö'du 'beni le mi kö'do nenyé damöku 'ba Wirí edi tövu kyedre kyigo aba. Kora vo wehe kö'do'e i'di rè nni zi kuru mo na gbörökötö. ¹³ Here le mi kadra 'ba Yowani nèbiye biya kö'du ki'di 'ba Mosa ame'do kö'du 'ba damöku. ¹⁴ Èzè omba'e zi koma mi kö'du kise 'bèzè, Yowani mo Eliya, ma kö'du tayi 'bomo ayeti. ¹⁵ Owo'e kö'du ne èzè ediye mbili aba!”

¹⁶ “Yaanya aba, kaa a'di ma kiya ga kö'du vidi ma edinni mi kö'do ma ndenye ne? Zè kaa gisisi ma edinni alima mi bi 'ba wakogo. Gbongó ma kolö akagbögbö hè nni zi maako'e akiya.

¹⁷ ‘Henyé, doló kudi 'ba rakoze zi ye, mora oló'e de.

Daya'bi ze ngala 'ba dakoli, mora udu'e de.’

¹⁸ Mati Yowani ayi, mo oro hè ni uwè a'ji de vidi biya iyanni henye, ‘Mo edi dakyikyí aba.’ ¹⁹ Mati Wisi a Vidi ayi, mo onyo wa, uwè a'ji. Mora vidi iyanni henye, ongo'e bi te da kora ne. Mo onyo wa takanyi. Uwè a'ji kpa takanyi mo aboka 'ba vo 'be'bele kö'du'e vo kö'du kyényé kö'do'e eti. Mora kö'du yolo a Wirí edi na yada zi tedi tinyö temi wa ma o'do rè ni.”

Vidi 'ba gawo naniye owonni kö'du de (Lk. 10:13-15)

²⁰ Vidi ma mi gawo ma Yésu o'do kö'du ko'do kyedre eni mi zè ne, 'de oto de nni de temi kö'du kyényé 'benni, here mo iya zè na kyényé. ²¹ “Atedi zi ye kyényé Korozini! Atedi zi ye kyényé Beteseyida! Èzè kö'du ko'do ma o'do mi ye ne o'do mi Tiyere, Sidoni aba kani vidi nani usunni bongó 'ba lubè ku rè nni zi yada henye ere zè otanni de nni ku temi kö'du kyényé 'benni. ²² Ma yada zi ye henye, mi kö'do 'ba vurè aba, Wirí akila vidi 'ba Tiyere, Sidoni aba tada'e. ²³ Yi Kaparanamo! Omba'e zi re 'e kinjè komoriyé? Aku'du'e akaño mi wa'do 'ba gehena. Èzè kö'du ko'do ma o'do mi ye ne mo'do mi Sodomo, atedi zo kadra ndenye aba. ²⁴ Akato'bo yolo'e henye, mi kö'do 'ba vurè aba Wirí rasösu ndra kö'du Sodomo tada'e!”

Ayiye zi ma zi lawo (Lk. 10:21-22)

²⁵ Mi kadra nani Yésu iya henye, “Bu Yere 'ba komoriyé dakaño aba! Mo'do öwö'di zi yi ga kö'du zi vo kazi kö'du yolo'e, wa ma oho kazi vo kö'du yolo'e vo yandi eti ayada ku zi gisisiye. ²⁶ Jo, 'bu, nenyé hala wa ma omba kani zi rè ni kö'do. ²⁷ 'Bu ma i'di wa ku biya zi ma. Vidi maako ayolo Wisi de nje 'Bu. Vidi maako ayolo 'bu de nje Wisi, zè ma Wisi inzi zi nni yada.”

²⁸ “Ayiye zi ma 'e biya ma na riti kazi wayeto kinjè makidiye alawo. ²⁹ O'do 'e loo 'bama, ayandi 'e kazi ma, ga kö'du ma vo watowo raya'ba aba. Here aki'ja'e ralawo. ³⁰ Loo 'bama ayeto de. Kinjè mo na pelè.”

12

Kö'du ko'jo ga kö'du ko'do 'ba ralawo (Mk. 2:23-28; Lk. 6:1-5)

¹ Anza na kowo ta go mo, Yésu edi gbo ti'bè kpuru temi yaka 'ba nyenyo mi kö'do 'ba ralawo aba. Vo lö'bö 'bomo'e gbo na o'bo, here ayetonni da mbili nyenyo kowe i'jo mo konyo. ² Mati Farasi ongonni kö'du ne here, zè iyanni zi Yésu henye, “Ongó te, anza na laka mi kö'du ki'di 'beze zi vo lö'bö 'beyiye kö'du mahere ne, kö'do mi kö'do 'ba ralawo!” ³ Yésu aya'ba

da me'do iya henye, “Ako'jo'e kö'du ma Dawidi o'do mi kadra nani ma mo vidi 'benni eti na o'bo ne de? ⁴ Mo i'be ödu mi loko 'ba Wirí, mo nni vidi 'benni eti onyonni mangolo'bo koro ma i'di zi Wirí, edi le mi kö'du ki'di anza de zi ze konyo mo, nje vo karasa ra akila zi konyo mo. ⁵ Kodö ako'jo'e de mi kö'du ki'di 'ba Mosa iya henye, temi ko'do 'ba ralawo biya vo kö'du yeti mi yekelu 'ba Wirí ze oronni ko'do 'ba ralawo de, here ze anza nni de na lité? ⁶ Ma yada zi ye henye, wa maako edi kinye kyedre ta da yekelu. ⁷ Kodu yöru iya henye, momba ngötu kumu de, momba 'e zi tedi na mikuku. Ezé ayolo'e mi kö'du nenyé ku, o'bo'e de zi vure kikye ra vidi ma o'donni kö'du kyenyé ako de. ⁸ Wisi a Vidi Yere 'ba ko'do 'ba ralawo ra.”

Kora vo kala keje

(Mk. 3:1-6; Lk. 6:6-11)

⁹ Yesu ila bi nani enyi i'be bi 'ba mötu. ¹⁰ Kora maako edi ani na vo kala keje. Kya 'ba vidi maako'e edinni ani ombanni zi Yesu susu ga kö'du kyenyé ko'do ako'jonni ho mo iyanni henye, “Edi na kyenyé mi kö'du ki'di 'beze zi vidi ko'jo mi ko'do 'ba ralawo?” ¹¹ Yesu aya'ba da me'do iya henye, “A'di, ezé vidi ma kölo temi 'e edi timelé aba alépi mi wogo yöndu mi ko'do 'ba ralawo, akasösu kö'du mo de zi koto mo yaga? ¹² Vidi köndu ra laka ndra ta da timelé! Here ne, kö'du ki'di 'beze ila ze zi vidi maako konyi mi ko'do 'ba ralawo aba.” ¹³ Here mo iya zi kora 'ba kala keje ne henye, “Iza ga kala yi yaga.” Mo iza go mo yaga, gbö na laka löhu kaa agamo ne. ¹⁴ Here Farasiye i'benni o'donni mala zi Yesu kofo.

Vo litu kinzi a Wirí ra Yesu?

¹⁵ Mati Yesu owo kö'du mala re ni ne, mo i'be 'de ta bi nani, mora vidi kayo alö'bönni gbö ga ndi mo aba. Mo ako'jo vidi ma ze na rakoo ne'e biya, ¹⁶ mo ise go mo zi ze iya henye, mayadanni kö'du ni de zi vidi maako'e. ¹⁷ Mo o'do here zi re ni kö'do kaa kö'du ma nebi Yisaya ayi ku tinyö.

¹⁸ “Kinye edi vo lö'bö ama ma minzi.

Mo ma mo'do lövo mo.

Kö'du mo, ma na rakyenyi.

Ma kutu Lawo Kölo Laka ama do mo,

mo akayöyö kö'du vure ama zi vidi.

¹⁹ Mo awasa mandere ha gbögbö de mandere me'do na gu nberere da geri.

²⁰ Mo owe loma ma ide re ni ku ne de, mandere yölu lamba ma omba ku kara toro kazi lëru.

Mo atedi nduwë, le mo ako'do vure ma laka 'ba kpiliri.

²¹ Tu'de biya aki'di kö'du sösu 'benni mi mo.”

Yesu Belezobulu aba

(Mk. 3:20-30; Lk. 11:14-23)

²² Here kya 'ba vidi maako'e ikanni kora vo komoköndu maako zi Yesu, o'bo de zi me'do ga kö'du mo edi dakyikyí aba. Yesu ako'jo kora ne, here mo o'bo zi me'do bi kongö aba. ²³ Vidi biya na rakaga temi kö'du ma Yesu o'do ne. Ze ako'jonni kö'du iyanni henye, “Mo atedi Wisi 'ba Dawidi ra?”

²⁴ Mati Farasiye owonni kö'du ne, aya'banni do mo iyanni henye, “Mo ore dakyikyí ne'e yaga, ga kö'du vo de ze Belezobulu ra, i'di kyigo ne zi mo zi ko'do here.” ²⁵ Yesu ayolo kö'du ma ze edinni asösu, mo iya zi ze henye, “Dakajo ma inye re ni na gbongo gbongo wehe ko'do oka ani aba, alima na konda de. Gawo maako, mandere dakota ma inye re ni na gbongo gbongo wehe ko'do oka maako aba akalépi. ²⁶ Here ezé gbongo ma kölo edi wehe ko'do oka ni vere aba mi damöku a Satani, nenyé kö'du ya'ba aba henye, inye re ni ku nzo na gbongo gbongo kandi apere re ni. ²⁷ Iya'e henye, mo ore dakyikyí yaga kyigo 'ba Belezobulu aba, mora eyi ra i'di zi vo ga ndi yiye kyigo ne zi ze kore yaga? Ze atedi na vo vure 'be 'e. ²⁸ Ezé mora dakyikyí kyigo 'ba Lawo 'ba Wirí, here damöku a Wirí ayi ku de 'e.”

²⁹ “Vidi maako o'bo de tödu mi loko 'ba kora ma na kyigo zi wasisi omo koba, nje ezé mo ida kora kyigo ne dagba atehe 'da loko omo kolö.”

³⁰ “Vidi ma anza de 'bama, mo edi tinyö kö'du aba ra ma. Vidi ma akonyi ma de zi toto, edi tinyö pere mo. ³¹ Ma yada zi ye henye, ato'bo vidi kila ga kö'du kyenyé mati o'donni, kö'du kyenyé kiya aba, mora vidi mati iya kö'du kyenyé ra

Lawo Kölö Laka, ila mo dë. ³² Vidī mati iya kö'du kyënyë ra Wisi a Vidī akila mo, vidī mati iya kö'du kyënyë ra Lawo Kölö Laka ila mo dë yaanya aba n̄buru.”

Kaga lɔɔ ni aba
(Lk. 6:43-45)

³³ “Zi tēdī lɔɔ laka aba ēdī kaga ma laka aba. Èzē ēdī kaga ma kyënyë aba atēdī lɔɔ ma kyënyë aba. Kaga akayɔɔ tara dakyinë 'ba lɔɔ ma ana. ³⁴ 'E wiri ne'e, hala akiya'e kö'du ma laka, mora 'e Satani? Ha akiya wa ma ēdī. Ndɔ mī didi mo aba. ³⁵ Vidī ma laka akɔɔ gbī wa ma laka ga kö'du laka ēnī, vidī ma kyënyë akɔɔ gbī kö'du kyënyë ga kö'du kyënyë ēnī. ³⁶ Ayɔɔ'e henyē kadra 'ba vurē aba, vidī biya na kölö kölö akayētī kö'du kyënyë ma mo iya. ³⁷ Me'do hē yī ra, akpa ako'do vurē mo aba rē yī, zi yɔɔ yī vo kö'du laka kɔɔ vo kö'du kyënyë.”

Kö'du ko'jo ga kö'du ko'do
(Mk. 8:11-12; Lk. 11:29-32)

³⁸ Here kya 'ba vo komoyandi 'ba kö'du kī'dī maako'e, kya 'ba Farasi maako'e eti, ame'donnī riyē iyannī henyē, “Vo komoyandi, domba zi yī kongɔ ta bi kö'du ko'do ko'do.” ³⁹ Mo aya'ba dɔ mo zi zē iya henyē, “Hala vidī kyënyë 'ba kazi wiri ēdinnī kadra ndenyē aba. Ako'jo'e ha ma ga kö'du ko'do? 'E'e! Kö'du ko'do ma akayada zi ye atēdī nje kö'du ko'do 'ba nēbī Yona. ⁴⁰ Tēmī gērī kölö ne Yona o'do kadra wota yɔndɔ aba mī kyenze, here Wisi a Vidī ako'do kadra wota yɔndɔ aba mī hu kaɔo yōndu ne. ⁴¹ Mī ko'do 'ba vurē aba, vidī 'ba Ninēwē atēnyinnī riyē akasusunnī 'e ga kö'du zē otōnnī dē nni ku tēmī kö'du kyënyë 'bēnnī, ma owonnī kö'du yētī 'ba Yona ne. Ma yada zi ye, wa kyedre maako ēdī kinye ta da Yona. ⁴² Mī ko'do 'ba vurē aba yere mbara 'ba daliɔɔ 'ba Seba atēnyī riyē 'e susu ga kö'du mo i' bē tēmī gērī ne biya tēmī kaɔo 'bēnī kö'du me'do yɔɔ yandi 'ba yere Solomono kowo. Miya zi ye henyē, wa ēdī kinye kyedre ta da Solomono!”

Ta'ba 'ba dakyikyī
(Lk. 11: 24-26)

⁴³ “Èzē dakyikyī asi ku yaga tara vidī, i' bē lasi aba dakaɔo maako bi lawo koma. Èzē i'ja dē, ⁴⁴ akiya na bi dēnī henyē, ‘Ma ta'ba hulēhu liɔɔ ama ma mila ne.’ Here i' bē hulēhu i'ja loko na mbiya, n̄bala na laka. ⁴⁵ Here ēnyī i' bē yaga ika aboka niye madomoriyō dakyikyī maako'e na kyënyë ta da nī, zē ayinnī alimannī gbɔ ani. Èzē inde rē nī ku, vidī nani ēdī mī riti kyënyë ta da ma dagba. Nenyē ēdī kö'du ma ako'do rē nī zi vidī ma kyënyë'e mī ko'do nenyē.”

Ma 'ba Yēsu öndu mo eti
(Mk. 3:31-35; Lk. 8:19-21)

⁴⁶ Mati Yēsu ēdī gba ame'do zi vidī kayo, ma mo öndu mo eti ɔkōnnī gbɔ. Zē ɔrōnnī yaga kö'du ko'jo zi me'donnī zi mo. ⁴⁷ Here vidī maako tēmī vidī naniye iya zi mo henyē, “Ongɔ te ma yī, öndu yī eti ēdinnī atōrɔ yaga, ombannī zi me'do zi yī.” ⁴⁸ Yēsu aya'ba da me'do iya henyē, “Èyī 'bēnī ma ma? Èyīye ra öndu ma'e?” ⁴⁹ Mo ēnyī ayada bi da vo lö'bō 'bēniye, iya henyē, “Ongɔ te! Kinye ma ma öndu ma eti. ⁵⁰ Vidī ma o'do wa ma 'bu ma komoriyē omba mo zi ko'do mo ne, mo ra na öndu ma, emī ma ma ma.”

13

Mala 'ba vo kofo kilī
(Mk. 4:1-9; Lk. 8:4-8)

¹ Mī ko'do kölö, Yēsu ila liɔɔ ēnyī i' bē da götī 'ba föfö alima gbɔ akaɔo. ² Vidī kayo ma atoto rē nni kpo ta rɔ mo gbɔ kyɔ, mo ēkyī mī tōn̄bō alima gbɔ mī mo, vidī kayo ɔrɔ 'bēnnī yaga da götī. ³ Mo alima kö'du yētī zi zē kyɔ tēmī mala. Yēsu iya henyē, “Kadra maako aba kora maako i' bē kofo kilī. ⁴ Mati mo ilī kofo mī yaka, kya mo alēpī da gērī, ali ayi onyonnī 'de. ⁵ Kya mo alēpī mī kaɔo ma rī'dī, kaɔo ma laka nje tisiwa aba, kandi kofo ne ötu ga kö'du kaɔo ne alo dē. ⁶ Mati kadra ese o'bo wevo ma luru ne'e, ga kö'du ngara'da ödu dē gbɔ na laka, kandi wevo ne'e akyitu gbɔ. ⁷ Kya 'ba kofo alēpī mī kutē kono, övu mora ofo wevo mo. ⁸ Kya 'ba kofo alēpī mī kaɔo ma laka wevo mo ana i'jō, kya mo lamikölö, aga mo'e 'butēmodaka, mora aga mo'e 'butēwota.” ⁹ Yēsu inde

kö'du 'bëni iya henye, “Owo'e kö'du ne, ezë ëdi 'e mbiliye aba!”

Mi ijö 'ba mala ne

(Mk. 4:10-12; Lk. 8:9-10)

¹⁰ Vo lö'bö'e ayinni zi Yësu ako'jonnî ho mo iya henye, “Kö'du a'di ëdi 'bëyi ame'do zi vidî tëmî mala?” ¹¹ Yësu ënyi aya'ba do mo iya henye, “Kö'du koho 'ba damöku 'ba Wirî i'di ku zi ye, anza dë zi zë. ¹² Mora here, vidî ma wa aba aki'di zi mo ndra, here mo atëdi mo aba kyo ta da ma ëdi. Mora vidî mati anza wa aba dë, akoba 'de kazi mo gbî le ma tisi ma mo ëdi mo aba ne. ¹³ Mi kö'du ma mëdi ame'do zi zë tëmî mala ëdi henye, ‘Zë ongönnî bi mora ijannî dë, zë o'je mbili nnî.

Mora owonnî mandere ayölonnî dë.’

¹⁴ Kö'du kumë 'ba Yisaya ga kö'du 'bëzë ne henye,

‘Vidî nenye'e akowonnî nje na kowo

mora ödu dë, dë zë.

Zë akongönnî bi akongö

mora 'de ijannî dë.

¹⁵ Didî vidî nenye'e na kyigo.

Mbili vidî nenye'e yaanya aba na kisi.

Zë ombannî dë zi kö'du tinyö kongö.

Ezë mbili zë anza dë na kisi,

zë akongönnî komo nnî aba,

akayölonnî dë nnî aba mora akoto dë nnî

zi ma hulëhu,
mora akako'jo zë.’”

¹⁶ “Mora kö'du'e ne laka ga kö'du komo'e i'ja ku, mora mbiliye owo kpa ku.

¹⁷ Eëdi na laka miya zi ye nëbî kayo mora vidî kayo a Wirî ombannî zi ki'ja wa ma i'ja 'e ne, mora 'de ijannî dë, mora zë ombannî zi kowo wa ma owo'e ne, mora 'de owonnî dë.

Yësu ayada mi mala 'ba vo kofo kilî

(Mk. 4:13-20; Lk. 8:11-15)

¹⁸ “Owo'e ayandiye mi kö'du 'ba vo kofo kilî ne. ¹⁹ Zë mati owonnî kö'du kise 'ba damöku ne, mora ayölonnî dë ëdinnî kaa kofo mati alëpi da ga gëri. Satani ayi irî me'do ne yaga tëmî di'di zë.

²⁰ Kofo mati alëpi dakaño ma ri'di aba, ëdi zë ma owonnî kö'du ne rakyenyi aba, kandi ma owonnî. ²¹ 'De ödu dë gbo mi di'di zë, mora ëhinnî dë na konda. Here mati kö'du kyënyë maako ayi ga kö'du

kise ne, akilannî 'de kandi. ²² Kofo ma alëpi mi kono ne, ga kö'du zë ma owonnî kö'du kise ne, kö'du sösu ga kö'du wa 'ba dakaño, lövo wa kyo ila kö'du kise ne dë tödu mi di'di zë, du anannî logö dë.

²³ Kofo ma ili mi kaño ma laka, ëdi kö'du zë ma owonnî kö'du kise ne, irinnî gö zë ra anannî logö, kya mo lamikölö, agamo'e 'butëmodaka mora agamo'e 'butëwota.”

Mala kö'du 'ba nyangölu

²⁴ Yësu ayada mala ma kya mo zi zë. “Damöku 'ba Wirî ëdi kaa henye.

Kora maako ili kofo ma laka mi yaka ëni. ²⁵ Yöndo kölö maako aba, mati

vidî o'donnî ku biya vo wehe ayi ili kofo nyangölu mi kutë wana, mora i'bë wëni

'de. ²⁶ Mati wevo mo övu, mbili mo omba ku zi rë ni ki'di. Nyangölu alaya

gbo. ²⁷ Vo kalima a kora ne ayi zi mo iya henye, ‘Kyedre, kofo laka ra ili mi yaka

'bëyi ne. Nyangölu ne ayi 'bëni ta kila?’

²⁸ Mo aya'ba da me'do zi mo, iya henye, ‘Ne vo wehe maako ra o'do kö'du ne.’ Zë

ako'jonnî ho mo iyannî henye, ‘Omba zi ze ti'bë nyangölu ne koto mo 'de yaga?’

²⁹ Mo aya'ba da me'do, iya henye, ‘E'e, ga kö'du ezë atoto'e nyangölu ne akoto'e kya

wana 'dö zë ëti. ³⁰ İla'e wana 'dö nyangölu

aba mövunnî bi kölö le kadra 'ba wakumu ta yaka aba. Ma kayada zi vo lö'e, zi

nyangölu koto dagba, ho mo kida na kulu zë ko'bo, mora da wana toto zi ki'di mo mi lö'bi.’”

Mala 'ba kofo masatada

(Mk. 4:30-32; Lk. 13:18-19)

³¹ Yësu ayada mala ma aga mo zi zë, “Damöku 'ba Wirî ëdi henye: Kora

maako oba kofo masatada iyî mi yaka ëni. ³² Kofo matisiwa aba ta da kofo biya, mati

övu riyë, gbo na kyedre ta da wevo biya, övu na kaga, ali ayinnî uvö loko ënnî mi

ngora mo.”

Mala kö'du 'ba langa

(Lk. 13:20-21)

³³ Yësu nduwë mala maako yada mo zi zë iya henye, “Damöku 'ba Wirî ëdi

henye: Mbara maako oba langa asusë mi tele 'butësowo 'ba lunzu i'di gbo tö'bu.”

³⁴ Yësu ayada kö'du nenye zi vidî kayo tëmî mala. Mo iya kö'du ako dë zi zë kazi

mala. ³⁵ Mo o'do kö'du ne here zi kö'du kiya 'ba nēbī tayi tinyō: “Ma ko'do mala ēzē ma me'do zi zē. Ma kayada zi zē wa mati ayolōnni dē kyere ma damōku i'di rē nī ne.”

Yēsu ayada mi mala 'ba nyangölu

³⁶ Mati Yēsu ila vidi kayo ödu loko, vo lö'bō 'bomowe ayinni zi mo, iyanni henye, “Ayada dero zi ze mi mala 'ba nyangölu mi yaka ne a'di?” ³⁷ Yēsu aya'ba do mo, iya henye, “Kora ma ili kofo ma laka ne Wisi a Vidi. ³⁸ Yaka damōku, kofo ma laka ne, mora vidi ma 'bēnni 'ba damōku ne. Nyangölu ra vidi ma 'bēnni 'ba Satani. ³⁹ Vo wehe ma ili kofo ne mo ra Satani. Wa kumu ta yaka mora ndundu 'ba daliṅo, mora vo kumumo'e zē ra malayika'e.”

⁴⁰ “Here kaa ma nyangölu atoto do mo o'bo mi wa'do, kö'du ne ako'do rē nī here mi ndundu 'ba daliṅo aba. ⁴¹ Ēdi here, Wisi a Vidi akutu yaga malayika ēniye, zi toto tēmi damōku ēni yaga, vidi ma biya ēdinni vidi ki'di zi kö'du kyēnyē ko'do, biya agamo'e ma ēdinni kö'du kyēnyē ko'do. ⁴² Zē aku'dunni zē mi wa'do, zē akudunni hē nni konyo aba. ⁴³ Vidi a Wirī atanyinni kaa kadra mi damōku a 'bu nni, owo'e kö'du ne, ēzē ēdi 'e mbili aba.”

Mala kö'du 'ba wa koho

⁴⁴ “Damōku 'ba Wirī ēdi henye, kora maako i'ja wa na koho mi yaka. Mo ayöfu do mo gbo löhu. Mo na rakyenyi, i'bē wogo wasisi mati mo ēdi mo aba yaga, i'bē hulēhu wogo yaka nani gbo.

Mala 'ba atene

⁴⁵ “Damōku 'ba Wirī ēdi kpa kaa henye. Kora maako ēdi bi koma kö'du dahabo ma laka. ⁴⁶ Mati mo i'ja, mo i'bē wogo wasisi mati mo ēdi mo aba biya yaga, wogo dahabo nani gbo.

Mala 'ba kiri kyenze

⁴⁷ “Damōku 'ba Wirī ēdi kpa kaa henye, kya 'ba kora vo kyenze kiri u'du wa 'ba kyenze kiri ēnni yaga mi föfö, mora iri dakyinē 'ba kyenze biya. ⁴⁸ Mati wa 'ba kyenze kiri ēdi ku ndo, zē otōnni yaga da göti alimanni gbo akaṅo zi mi kyenze ne yanya, ma laka ne i'dinni mi бага

ēnni, mati anza na laka u'dunni zē 'de möku. ⁴⁹ Atēdi mi ndundu 'ba daliṅo aba kaa nenye. Malayika ati'bēnni yaga akako'dōnni vidi ma kyēnyē'e tēmi ma laka ⁵⁰ Aku'du zē mi wa'do 'ba koli ani zē akudunni hē nni konyo aba.”

Kö'du kyī ma koo aba

⁵¹ Yēsu ako'jo hē zē, iya henye, “Ayolo'e kö'du nenye'e ku?” Zē aya'banni do mo iyanni, “Oo.” ⁵² Here mo aya'ba do mo zi zē iya henye “Vo komoyandi 'ba kö'du ki'di ma ayandi zē kö'du 'ba Damōku 'ba Wirī, kaa vo kyeti 'ba loko mati oba wa ma kyī ma koo aba, yaga tēmi lo'bi ēni.”

Omba Yēsu dē mi Nazereta (Mk. 6:1-6; Lk. 4:16-30)

⁵³ Mati Yēsu inde yada mala nenye'e ku, mo ila bi nani ⁵⁴ ēnyī i'bē hulēhu mi gawo 'bēni Nazereta. Mo ayēti kö'du mi bi 'ba mötu, mora zē ma owonni kö'du yēti 'bomo ne, zē rakaga aba. Zē ako'jōnni kö'du, iyanni henye, “Here mo i'ja kö'du yolo mahere ne ta kila? Mora kö'du ko'do 'bomo ne'e? ⁵⁵ Mo ra dē wisi 'ba vo wakisē? Mariya ra dē ma mo, Yemisi, Yosepa, Simona, mora Yudasī, zē ra dē na öndu mo'e? ⁵⁶ Ēmi mo'e ra dē ēdinni alima kinye ne? Mo i'ja kö'du nenye biya ta kila?”

⁵⁷ Mora here, zē ombanni mo dē. Yēsu iya zi zē henye, “Nēbī oro ta ga bi ne biya nje mi gawo 'bomo vo dakota 'bomo eti. ⁵⁸ Mo o'do kö'du ko'do dē ani, ga kö'du zē anza nni dē kö'du koma aba.”

14

Koli 'ba Yowani Bapatisi (Mk. 6:14-29; Lk. 9:7-9)

¹ Mi kadra nani Heroda vo dakaṅo owo kö'du Yēsu mo ayada zi vo mi ² turu ēniye henye, “Tinyō Yowani Bapatisi ra ēnyī ku na didi.” “Kö'du nere ra mo ēdi kyigō nenye aba, zi kö'du ko'do ne'e ko'do mo.” ³ Kö'du Heroda ra kyere i'di kö'du zi Yowani kiri kida mo nyori aba ku'du mi kamba. Mo o'do kö'du ne ga kö'du Herodiya mbara 'ba öndu mo Pilipo. ⁴ Mi kadra maako aba, Yowani Bapatisi ayada zi Heroda, iya henye, “Anza na laka zi yi Herodiya koze.” ⁵ Here Heroda omba zi

mo kofo, mora ere kazi vidi 'ba Yuda'e ga kö'du zè asösu 'bènni Yowani ne nèbi ra. ⁶ Here mi kadra ko'jo 'ba Heroda aba wu'jè 'ba Herodiya ɔɔ komo vidi kayo. Heroda gbɔ rakyenyi aba ⁷ alömu zi mo, iya henye, “Malömu ku zi ki'di zi yi wa ma ako'jo kö'du ga kö'du mo.” ⁸ Here temi kö'du sösu 'bama mo, mo ako'jo ho mo, iya henye, “i'di zi ma kinye yaanya aba da Yowani Bapatisi da gbenje ne.” ⁹ Yere gbɔ kazi rakyenyi ga kö'du lömu ma mo o'do ta da komo yingɔ 'bèni ne'e biya ne, mo i'di kö'du zi wu'jè ne, da kö'du wa ko'jo 'bomo omba ku. ¹⁰ Here mo i'di kö'du ikye da Yowani gbɔ mi kamba, ¹¹ do mo ne ika mi gbenje mora i'di gbɔ zi wu'jè ne, mo oba ika gbɔ zi ma ni. ¹² Vo lö'bö a Yowani ayi injènni yöku mo usu, mora zè i'bè ayadanni kö'du mo gbɔ zi Yèsu.

Yèsu i'di wakonyo zi vidi kayo
(Mk. 6:30-44; Lk. 9:10-17; Yn. 6:1-14)

¹³ Mati Yèsu owo kö'du Yowani, mo ɔɔ ani mi tönbö, ènyi i'bè ga bi mbiya na bi dèni. Here vidi owonni kö'du mo ènyi ilanni gawo 'bènni, i'bènni ga ndi mo aba ta akaɔo. ¹⁴ Yèsu ènyi asi yaga temi tönbö, mati mo ongo vidi kayo ne'e, di'di mo oso gbɔ ndo na kö'du sösu ga kö'du zè, mo ako'jo zè ma na rakɔɔ ne'e gbɔ. ¹⁵ Hutaga nani aba, vo lö'bö 'bomo ayinni zi mo iyanni henye, “Bi ku ra hutaga bi nenye bi mbiya ra, utu vidi ne'e liɔ mi'bènni wakonyo kogo zi nni.” ¹⁶ Yèsu aya'ba da me'do zi zè iya henye, “Zè mi'bènni dè. 'E na bi de 'e, i'diye wakonyo zi zè konyo.” ¹⁷ Zè aya'banni da me'do, iyanni henye, “Wa biya ma dèdi mo aba kinye mangɔɔ'bo muyi kyenze riyö.” ¹⁸ Yèsu iya zi zè henye, “Ika'e zè zi ma kinye.” ¹⁹ Mo i'di kö'du gbɔ zi vidi ne'e limanni akaɔo da loma, mo oba mangɔɔ'bo muyi kyenze riyö ne aba, ongo bi riyè o'do öwö'di zi Wirì. Mo owe mi mangɔɔ'bo ne'e i'di zè gbɔ zi vo lö'bö'e, vo lö'bö i'di zè gbɔ zi vidiye. ²⁰ Vidi biya onyo ɔɔɔnni mora vo lö'bö obanni бага 'butè domoriyö ndo na kɔɔo wa ma ɔɔo. ²¹ Watiti 'ba vidi kora ma onyonni wa ne, èdi kpulukumuyi vidi, mbara gisisi èti iti dè.

Yèsu alasi ta da wini
(Mk. 6:45-52; Yn 6:15-21)

²² Here Yèsu i'di vo lö'bö'e tëkyinni mi tönbö ti'bènni dagba kapa föfö moto, mora mo iya vidi ne'e mi'bènni 'de. ²³ Ta pèti utu vidi ne'e ku, mo i'bè da lutu riyè kuti ni aba amötu. Mati hutaga ɔɔo, Yèsu èdi gbɔ ani kuti ni aba. ²⁴ Mi kadra ne tönbö èdi ku na kɔɔo mi kutè wini 'ba föfö rè ni kɔɔo kazi wini kagba, ga kö'du buluku èdi aluku zo ki'di zi mo. ²⁵ Tèmi kutè kadra wota, modaka aba mi da mindö, Yèsu ayi zi vo lö'bö'e lasi aba ta da wini. ²⁶ Mati zè ongonni mo èdi alasi ta da wini, zè na tere. Zè iyanni kudu aba na tere henye, “Ne gililö 'ba yöku ra.” ²⁷ Yèsu ame'do kandi zi zè iya henye, “Uku mi ye, ne ma ra, ere'e dè.” ²⁸ Here Petero ame'do riyè iya henye, “Yere èzè èdi tinyö yi ra i'di kö'du zi ma ti'bè ta da wini zi yi ani.” ²⁹ Yèsu aya'ba da me'do iya henye, “Ayi.” Petero asi yaga temi tönbö ayeto gbɔ ti'bè ta da wini zi Yèsu. ³⁰ Mati mo ongo buluku kyigɔ ne, mo na tere ayeto zi lèndi akaɔo mi wini. Mo udu “Ayɔmo ma Yere.” ³¹ Kandi Yèsu akaɔo Petero kala ni aba, iya zi mo henye, “Èdi kö'du koma aba tisiwa. Kö'du a'di dè yi jijiji go mo?” ³² Here zè 'dö riyö èkyinni mi tönbö, buluku ɔɔo gbɔ. ³³ Here zè ma mi tönbö ne'e ayetonni Yèsu, iyanni henye, “Tinyö yi Wisi 'ba Wirì ra.”

Yèsu ako'jo vo rakɔɔ mi Genesereta
(Mk. 6:53-56)

³⁴ Zè umunni kyèti 'ba föfö ayinni gawo 'ba Genesereta, ³⁵ ani vidi ayolonni Yèsu gbɔ, zè utunni kö'du zi vidi 'ba rakɔɔ'e biya kpo tara gawo nani, ikanni zè gbɔ zi Yèsu. ³⁶ Zè alenzenni mo zi kila zè mati kɔɔo aba ne, gbì nje zi ha bongɔ omo kisa, zè biya ma isenni ne, ako'jo zè gbɔ nbala.

15

Kö'du yandi 'ba wa nbala ti'da aba
(Mk. 7:1-13)

¹ Kya 'ba Farasiye nni vo komoyandi 'ba kö'du ki'di èti, ayinni ta Yerusalema zi Yèsu, ako'jonnì ho mo, iyanni henye, ² “Kö'du a'di vo lö'bö 'bèyiye ɔɔɔnni kö'du ki'di ma kyedre 'beze ilanni zi ze ne

dē? Akaka kala nn̄i dē tēm̄i gēr̄i ma laka gba kazi wakonyo.” ³ Yēsu aya'ba dō mo iya henye, “Mora kō'du a'di ɔwɔ'e kō'du a Wīr̄i dē, īr̄iye ga nd̄i kō'du yandi 'be'e? ⁴ Kō'du Wīr̄i iya henye, ‘Ɔwɔ 'bu yī ma yī aba. Vid̄i ma asēnē 'bu nī mandere ma nī akī'di mo zi kofo.’ ⁵ Mora ayandi 'e henye, ēzē vid̄i maako ēd̄i wa aba, mo mo'do zi 'bu nī kōnyī mandere ma nī. Mora iya henye, nenye 'ba Wīr̄i. ⁶ Mo omba dē zi 'bu nī tɔwɔ. Tēm̄i gēr̄i ne ɔwɔ'e kō'du kī'di a Wīr̄i dē, ga kō'du zi ga nd̄i kō'du yandi 'be ra kīr̄i. ⁷ 'E vo komokandi ne'e, kō'du 'ba Yisaya ēd̄i t̄inyō, kaa ma mo iya kō'du ga kō'du ko'do 'be'e.”

⁸ Wīr̄i iya henye, “Vid̄i nenye'e ɔwɔnn̄i ma me'do hē nn̄i aba, di'di zē t̄inyō na kɔwɔ tara ma. ⁹ Here anza na laka zi zē ma yeto, ga kō'du ēd̄inn̄i kō'du kī'di 'ba vid̄i kōndu ra yandi mo kaa kō'du kī'di ama.”

Wa mati ēd̄i vid̄i ko'do na ti'da
(Mk. 7:14-23)

¹⁰ Yēsu ako'jo vid̄i kayo zi nī iya zi zē henye, “Owo'e, ayɔlɔ'e. ¹¹ Anza dē wa ma i'bě ta ha vid̄i mī mo ra o'do mo na ti'da, wa ma asi yaga ta hɔ mo ra o'do mo na ti'da” ¹² Here vo lō'bō ɔmo ayinn̄i zi mo iyann̄i henye, “Ayɔlɔ'e ku henye ere, Farasi anzann̄i dē na rakyenyī mī kō'du kiya 'bēyī ne?” ¹³ Yēsu aya'ba da me'do iya henye, “Wevo mati 'bu komoriyē ra dē yī akoto 'de.” ¹⁴ “Asōsu'e kō'du zē dē. Zē vo dagba 'ba vo komokōndu. Ēzē kora vo komokōndu maako akɔkɔ vo komokōndu agamo, zē 'dō riyō akalēpinn̄i mī wogo.” ¹⁵ Petero ēnyī ame'do riyē iya henye, “Ayada mī i'jō me'do ne te zi ze.” ¹⁶ Yēsu iya zi zē henye, “Anza'e dē gba ndrē na komokandi ta da oka'e. ¹⁷ Ayɔlɔ'e dē? Wa ma i'bě ta ha vid̄i i'bě mī mo mora gbo yaga tēm̄i ida rɔ mo. ¹⁸ Mora wa ma asi yaga ta ha, ayi tēm̄i di'di, ne wa ma o'do vid̄i na ti'da ¹⁹ Tēm̄i di'di mo ayi kō'du sōsu ma kyēnyē, ma akī'di mo zi wa kofo, ndoro ko'do, kō'du kyēnyē maako'e ko'do mo aba, zi wakɔlɔ, ndɔndɔ, kō'du kyēnyē kiya ra oka'e. ²⁰ Nenyē'e wa ma ēd̄inn̄i vid̄i ko'do na ti'da, zi wakonyo kazi kala'e kaka, kaa ma zē iyann̄i ne, o'do vid̄i dē na ti'da.”

Koma 'ba mbara tēm̄i Kanana
(Mk. 7:24-30)

²¹ Yēsu ila bi nani ēnyī i'bě dakaŋo ma kara ra gawo kyedre 'ba Tiyere nn̄i Sidoni aba. ²² Mbara 'ba Kanana maako ma alima bi nani ayi zi mo. Ēnyī udu riyē, iya henye, “Wisi 'ba Dawidi, akōnyī ma kyedre. Wu'jē ama ēd̄i dakyikyī aba, mī riti kyedre.” ²³ Yēsu iya me'do ako dē zi mo. Vo lō'bō 'bomo ayinn̄i zi mo alenzenn̄i mo iyann̄i henye, “Ore mo 'de, mo ēd̄i ga ndi ze kīr̄i kpɔrɔ nenye ko'do aba.” ²⁴ Yēsu aya'ba dō mo iya henye, “Utu ma nje zi vid̄i 'ba Yiserele'e ma olunn̄i.” ²⁵ Mati here ne, mbara ne ayi alēpī ndi mo. Mo iya henye, “Akōnyī ma Yere.” ²⁶ Yēsu aya'ba dō mo iya henye, “Anza dē na laka zi wakonyo a gisisiye ku'du mo zi wihyē.” ²⁷ Mo aya'ba dō mo iya henye, “Ne t̄inyō Yere, wih̄i ēd̄inn̄i kpa wakonyo ma ɔsɔ alēpī ta da tarabiza 'ba kyedre 'bēzē 'e ne konyo.” ²⁸ Yēsu aya'ba dō mo zi mo iya henye, “Yī mbara 'ba kō'du koma kyedre aba. Mī kadra tisi nani wu'jē ɔmo ako'jo rē nī gbo.”

Yēsu ako'jo vid̄i kyo

²⁹ Yēsu ila bi nani ēnyī i'bě na konda ta da kapa fōfō 'ba Galilaya. Mo ēkyī da lutu alima akaŋo. ³⁰ Vid̄i kayo ayinn̄i zi mo, ikann̄i aba, vo keŋe, vo komokōndu, vo ka'bo, vo ha ngulu vid̄i rakɔɔ maako'e kyo ma i'dinn̄i zē ndi Yēsu, mo ako'jo zē gbo. ³¹ Vid̄i ne'e na rakaga ma ongōnn̄i vo ha ngulu ēd̄i ku ame'do, vo ka'bo ku na laka, ma keŋe ēd̄i ku alasi, vo komokōndu ēd̄i ku bi kongɔ, ayetonn̄i Wīr̄i 'ba Yiserele gbo.

Yēsu i'di wakonyo zi vid̄i kyedre kayo
(Mk. 8:1-10)

³² Yēsu ako'jo vo lō'bō 'bēniye zi nī iya zi zē henye, “Ma rasōsu aba ga kō'du vid̄i nenye'e, ga kō'du zē ēd̄inn̄i ku ma aba, ko'do wota aba yaanya aba anzann̄i dē waako aba zi konyo. Momba dē zē kutu kazi wakonyo, ga kō'du atēd̄inn̄i na riti ta da gēr̄i 'bēzē liŋɔ.” ³³ Here vo lō'bō 'bomo ako'jonn̄i hɔ mo iyann̄i henye, “Da ki'ja ze wakonyo kyo mī da lēpī nenye zi kī'di zi vid̄i kayo nenye'e ta kila?” ³⁴ Yēsu

ako'jo hē zē iya henye, “Ēdiye mangolɔ'bo aba ndö?” Aya'bannī dɔ mo iyannī henye, “Mangolɔ'bo madomoriyö nzoyi, kyenze ědi tisiwa.”

³⁵ Yēsu iya kö'du gbɔ zi vidī kayo ne zi limannī akaŋo dakaŋo. ³⁶ Mo oba mangolɔ'bo madomoriyö kyenze ne aba o'do öwö'di zi Wirī, owe mī zē i'di zē zi vo lö'bö'e, vo lö'bö'e i'di zē zi vidī ne'e. ³⁷ Zē onyonni mora ɔvɔnni. Here vo lö'bö obannī kori madomoriyö ndɔndɔ na nzoyi ma ɔso. ³⁸ Watiti 'ba vidī kora ma onyonni ědi 4,000 vidī mbara gisisi ěti iti dē. ³⁹ Mati Yēsu utu vidī ne'e ku 'de, ěkyi mī tɔŋbö i'bē mī dakaŋo 'ba Magadoni.

16

Kö'du ko'jo ga kö'du 'ba kö'du ko'do
(Mk. 8:11-13; Lk. 12:54-56)

¹ Kya 'ba Farasiye nni Sadeke ěti ayinni zi Yēsu ombannī zi mo yɔnzɔ ako'jonnī hɔ mo kö'du ko'do ko'do mo zi zē, zi yada Wirī ra omba da kö'du zi mo. ² Mora Yēsu aya'ba dɔ mo iya henye, “Ēzē kadra ědi ku loso, iya 'e henye, ‘Ēdē ku ti'bē zi komo bi laka ki'ja, ga komo bi ědi na kahi.’ ³ Nbo da mindö aba, iya 'e henye, ‘Omba ku zi ta'di, ga kö'du komo bi na kahi a'ba na köndu.’ Aka me'do'e kö'du 'ba komo bi ne bi kongɔ aba komoriyē, mora ɔ'bo'e me'do dē kö'du kyinē 'ba kadra ne'e. ⁴ Hala kö'du kyenyē vidī ma ndenye ne kazi Wirī. Ako'jo 'e ha ma ga kö'du ko'do? 'E'e, kö'du ko'do ma aki'di zi ye nje kö'du ko'do 'ba Yona.” Here Yēsu ila zē ěnyi i'bē wēni 'de.

Langa 'ba Farasiye nni Sadeke ěti
(Mk. 8:14-21)

⁵ Mati vo lö'bö'e umu ni kyēti föfö maaga mo, kö'du mangolɔ'bo ölu ta dē zē zi kobannī aba. ⁶ Yēsu iya zi zē henye, “Andire'e ědi 'e bi kida aba kö'du langa 'ba Farasiye nni Sadeke ěti.” ⁷ Zē ayetonni gbɔ me'do na ga rē nni iyannī henye, “Mo iya kö'du ne ga kö'du doba 'e mangolɔ'bo maako dē.” ⁸ Yēsu ayolɔ kö'du ma zē ědinni kiya ne, here mo ako'jo hē zē iya henye, “Kö'du a'di ědiye ame'do na ga re 'e kö'du mangolɔ'bo ma anza dē? Hala ědiye koma tisi aba. ⁹ Gba ayolɔ'e

dē? Mangolɔ'bo muyi ma minye mī mo kö'du vidī kora kpulukumuyi ne dē? Kori ndö ma oso'e? ¹⁰ Mora ědi hala kö'du mangolɔ'bo madomoriyö kö'du vidī kora kpulukusowo ne? Kori ědi ndö ma oso'e? ¹¹ Hala ayolɔ'e dē manza dē ame'do zi ye kö'du 'ba mangolɔ'bo? Ongɔ'e ga re 'e kazi langa 'ba Farasiye nni Sadeke ěti. ¹² Here vo lö'bö ayolonnī mo anza dē kö'du ne kiya zi ga rē nni kongɔ kazi mangolɔ'bo ma o'do langa aba, wēni ga kö'du yandi 'ba Farasiye nni Sadeke ěti.”

Petero Iya Yēsu ra Korisito
(Mk. 8:27-30; Lk. 9:18-21)

¹³ Yēsu ěnyi i'bē daliŋɔ ma kara ra gawo 'ba Kasariya Filipo, bi ma mo ako'jo ha vo lö'bö 'beniye iya henye, “Ēyi ra vidī ědinni akiya mo Wisi a Vidī?” ¹⁴ Zē aya'bannī dɔ mo iyannī henye, “kya vidī maako'e iyannī henye, Yowani Bapatisi ra.” “Agamo'e iyannī Eliya ra, mora agamo'e iya 'benni Yeremaya ra mandere kya 'ba nēbi maako.” ¹⁵ Mo ako'jo hē zē iya henye, “Mora 'e 'be'e? Iya 'be'e ma ěyi?” ¹⁶ Simona Petero ěnyi aya'ba dɔ mo iya henye, “Yi Korisito ra, Wisi 'ba Wirī widi.” ¹⁷ Yēsu ěnyi aya'ba dɔ mo iya henye, “Laka, Simona wisi 'ba Yona ga kö'du, tinyö nenye ayi dē zi yi kazi vidī köndu maako. I'di mbiyi zi yi kazi 'bu ma komoriyē. ¹⁸ Here mayada zi yi Petero, mako'ba kanisa a ma mora gbī le koli ɔ'bo dē zi dɔ mo kohe. ¹⁹ Makī'di gbalaka 'ba Damöku 'ba Wirī zi yi, kö'du ma ida dakaŋo kinye, akida kpa komoriyē, kö'du ma inga dakaŋo kinye, akinga kpa komoriyē.” ²⁰ Here Yēsu ise gɔ mo zi vo lö'bö 'beni ne'e mayadanni dē zi vidī kölo maako ni Korisito ra.

Yēsu ame'do kö'du riti 'beni koli aba
(Mk. 8:31-9:1; Lk. 9:22-27)

²¹ Mī kadra nani zɔ dagba Yēsu ayeto kiya kö'du riti 'beni koli aba zi vo lö'bö 'beniye kazi koho, iya henye, “Makati'bē mī Yerusalema mora matēdi riti aba kazi kyedre'e, vo da karasa'e vo komoyandi 'ba vo kö'du ki'di ěti. Aki'dinni ma zi kofo, mora ta pēti ko'do da wota aba, matēnyi na didi.” ²² Here Petero oba mo tisi dakapa ayeto gbɔ mo wasa iya henye,

“Anza here Yere, kö'du ne mo'do rë ni dë zi yi.” ²³ Yësu opi komo ni da Petero iya nenyë, “Ënyï 'de ta ra ma, Satani. Yi ra na wayata mi gëri ama, ga kö'du sösu 'bëyi ne ayi dë kazi Wirï, mora kazi kö'du ko'do 'ba vidï köndu.” ²⁴ Mora here, Yësu iya zi vo lö'bö 'bënniye henye, “Ëzë vidï maako omba tayi zi ma, kö'du mo mölu ta do mo, minjë taka 'bëni malö'bö ga ma. ²⁵ Vidï ma omba zi didi 'bëni yomo akayölu mora vidï ma ayölu didi ni kö'du ma aki'ja. ²⁶ Vidï atëdinni wa aba ezë zë irinni damöku ne biya mora ayölu didi nni? Anza here dë. Waako anza ani dë zi ki'dinni zi didi nni ya'ba mo aba. ²⁷ Kö'du Wisi 'ba Vidï omba ku zi tayi mi bikanyi kyedre 'ba 'bu ni malayika ëni ëti, mora mo aki'di biriti zi vidï maako mi kö'du ko'do 'bomo. ²⁸ Miya zi ye henye, kya vidï maako'e ëdinni kinye akolinni dë, zë akongonni bi tayi 'ba Wisi 'ba Vidï mi damöku 'bëni.”

17

Yësu ofo rë ni

(Mk. 9:2-13; Lk. 9:28-36)

¹ Tapëti ko'do modaka aba, Yësu oba Petero, Yemisi öndu ni Yowani aba, ënyï i'bënni riyë da döku konda na bi dë nni. ² Mati zë ëdinni bi kongö rakofö ayi zi Yësu, komo mo ëdi alaka kaa kadra, böngö 'bomo ofo rë ni na kanyi. ³ Vo lö'bö wota ne'e, ongönni Mosa nni Eliya aba, ëdi ame'donni Yësu ëti. ⁴ Petero ame'do riyë zi Yësu, iya henye “Yere, ëdi na laka ze kinye. Ezë omba, ma kuvö gövö wota kinye. Kölö zi yi, kölö zi Mosa, mora kölö zi Eliya.” ⁵ Mati mo ëdi gba ame'do, föli laaka ayi öro riyë dë zë, gu aa tëmi föli iya henye, “Nenye gogo wisi ama ra, ma na rakyenyi mo aba. Owo'e do mo.” ⁶ Mati vo lö'bö owonni me'do ne, zë na tere umë rë nni na mi yöfu dakaño. ⁷ Yësu ënyï ayi ise rë zë, iya henye, “Ënyïye riyë, ere 'e dë.” ⁸ Here zë ongönni bi riyë i'janni vidï maako dë, du Yësu kuti ni aba. ⁹ Mati zë ëdi tasinni akaño ta da döku, Yësu iya zi zë henye, “Ayada'e dë zi vidï maako kö'du mati ongö'e ne, le ezë Wisi a Vidï ënyï ku tëmi koli.” ¹⁰ Vo lö'bö ako'jonnï ha Yësu iyanni henye, “Kö'du a'di vo komoyandi

'ba kö'du ki'diye, iyanni henye ere, Eliya ra atayi dagba?” ¹¹ Yësu aya'ba da me'do zi zë iya henye, “Eliya ra ëdi tayi dagba, mo akako'jo wasisi nzo. ¹² Mayada zi ye henye, Eliya öko ku nzo, vidïye ra ayolönni mo dë o'dönni mo kaa zë omba nni. Tëmi gëri kölö ne zë ako'dönni Wisi 'ba Vidï kpa here.” ¹³ Vo lö'bö ënyï ayolönni mo ëdi ame'do zi nni ne, kö'du 'ba Yowani Bapatisi.

Yësu akö'jo wisi kora dakyikyï aba *(Mk. 9:14-29; Lk. 9:37-43a)*

¹⁴ Mati zë a'banni zi vidï kayo ne'e, kora maako ayi zi Yësu alödro da womo ni aba akaño komo Yësu, ¹⁵ iya henye, “Yere, i'di miyi mëyi ra wisi ama ne. Mo ëdi köö nöki aba na kyënyë, ëdi mo kumë kadra maako aba mi wa'do, mandere mi wini. ¹⁶ Mika mo zi vo lö'bö 'bëyiye, ö'bönni dë mo kö'jo.” ¹⁷ Yësu aya'ba do mo, iya henye, “E vidï kazi koma kö'du kyënyë aba ne'e, omba 'e zi ma tëdi ëti le ndala aba? Omba'e zi ma lima ëti le ndala aba? Ika 'e wisi ne zi ma.” ¹⁸ Yësu i'di kö'du zi dakyikyï ne, ënyï asi gbö yaga tara wisi ne, mi kadra nani akö'jo mo gbö. ¹⁹ Vo lö'bö ayinni zi Yësu liya ako'jonnï ho mo, iyanni henye, “Kö'du a'di dore ze dakyikyï dë go mo yaga?” ²⁰⁻²¹ Yësu aya'ba da me'do zi zë iya henye, “Miya zi ye henye, ezë ëdiye koma aba kaa kofo masatada ma tisi, akiya'e zi lutu nenyë henye, 'i'bë ta kinye nani!' ati'bë. Ako'dö'e wa biya.”

Yësu ame'do löhu ga kö'du koli 'bëni *(Mk. 9:30-32; Lk. 9:43b-45)*

²² Mati vo lö'bö 'ba Yësu ayi atoto rë nni ku biya mi Galilaya, Yësu iya zi zë henye, “Wisi 'ba Vidï omba ku ki'di mo zi vidï ²³ akofonni mo, ko'do da wota aba mo atënyï na didi tëmi koli.” Vo lö'bö'e na rasösu ga kö'du mati Yësu iya aköfo ni ne.

'Be'bele kopi mi yëkelu 'ba Wirï

²⁴ Mati Yësu vo lö'bö 'bëni ëti ayinni mi Kaparanamo, vo 'be'bele kö'du 'ba yëkelu ayi zi Petero ako'jo ho mo iya henye, “Vo komoyandi 'be'e ëdi 'be'bele loko 'ba Wirï kopi?” ²⁵ Petero aya'ba do mo, iya henye “Ëdi here.” Mati Petero i'bë linjo, Yësu ame'do dagba, “Simona, kö'du sösu 'bëyi

a'di? Ēyī ra ēdinnī 'be'bele kopi zi yeree 'ba dakaŋo nenyē? Vo gisi 'ba dakaŋo'e ra kɔɔ tu'dē maako'e?" ²⁶ Petero aya'ba ɔ mo iya henye, "Vo leze'e ra." Yēsu aya'ba ɔ mo iya laka, "Gisi 'ba dakaŋo'e opinnī dē. ²⁷ Domba dē zi vo 'be'bele kō'du ne'e kō'do mo zi tēnyinnī na kamo. Ī'bē mī fōfō kyenze kīrī. Oto yaga dagba kyenze mati īrī ku ne, ayēhu hɔ mo aki'ja kōhi ŋbirīrī kyɔ kō'du 'be'bele 'bama 'ba loko 'ba Wīrī 'bēyī aba. Oba zē opi na 'be'bele 'bama 'be'e aba."

18

Ēyī ra kyedre ndra?

(Mk. 9:33-37; Lk. 9:46-48)

¹ Mī kadra nani vo lō'bō ayinnī zi Yēsu ako'jonnī hɔ mo, iyannī henye, "Ēyī ra 'bēnī na kyedre mī damōku 'ba Wīrī?" ² Yēsu ako'jo wisi i'dī mo atɔɔ komo zē, ³ Mora iya henye, "Miya zi ye tīnyō, ēzē ofo re 'e dē kaa gisisi mī di'diye, ōdu'e dē mī damōku 'ba Wīrī. ⁴ Vidī ma kyedre mī damōku 'ba Wīrī ra mati aya'ba rē nī tisi kaa wisi nenyē. ⁵ Ēzē vidī mati īrī wisi kaa nenyē kala kyedre aba mī ru ma, īrī ma ku."

Kō'du yɔɔ zi kō'du kyēnyē kō'do

(Mk. 9:42-48; Lk. 17:1-2)

⁶ "Ēzē vidī maako o'do wisi kōlō tēmī gisisi nenyē'e mo oma mī kō'du kyēnyē kō'do, ēdī na laka kō'du vidī nani zi yītō kyedre 'ba wakuhu kida gu mo, zi kuyī mo mī wulu ma yōndu ne. ⁷ Atēdī na riti zi vidī 'ba damōku nenyē, kō'du wa maako mati ēdī zi kō'do zē zi kō'du kyēnyē kō'do. Wa ne ako'do rē nnī 'duwī, atēdī na riti zi vidī mati i'dī zē zi rē nnī kō'do ne. ⁸ Ēzē kala yī mandere ndī yī o'do yī zi kō'du kyēnyē kō'do, ikye u'du 'de yaga. Ēdī na laka zi yī tōdu mī didī kazi kala, mandere ndī ta da sesi kala 'dō riyō, ndī kpa 'dō riyō zi ku'du mī wa'do kazi tōlu. ⁹ Ēzē komo yī o'do yī zi kō'du kyēnyē kō'do, oto u'du 'de yaga. Ēdī na laka zi yī tōdu mī didī komo aba nje kōlō ta da sesi komo 'dō riyō zi ku'du mī wa'do 'ba gehena."

Mala kō'du tōlu 'ba tīmēlē
(Lk. 15:3-7)

¹⁰⁻¹¹ "Komo'e mēdī re 'e, awasa'e dē gisisi. Miya zi ye henye, malayika 'bēzē ēdī 'duwī ŋburu komo 'Bu ma komoriyē. ¹² A'di ra asōsu 'bēyī ēzē vidī kora ēdī tīmēlē aba lamikōlō, ma kōlō ōlu tēmī zē ako'do? Mo akila ma lamikōlō 'butēmōdōmosowɔ dōmōdōmosowɔ bi wakonyo dakapa lutu, atī'bē koma tīmēlē mati ōlu ne dē ya? ¹³ Ēzē mo i'ja ku, mayada zi ye henye, mo atēdī rakyenyi aba ndra kō'du tīmēlē kōlō ne ta da ma lamikōlō 'butēmōdōmosowɔ dōmōdōmosowɔ ma ōlunnī dē ne. ¹⁴ Tēmī gērī kōlō ne, 'Bu'e komoriyē omba dē zi ma kōlō tēmī zē zi tōlu.

Ōndu mandere ēmī ma o'do kō'du kyēnyē

¹⁵ "Ēzē ōndu yī o'do kō'du kyēnyē zi yī, i'bē ayada kō'du kyēnyē 'bōmo ne zi mo, o'do na liwo, nje tēmī kutē'e. Ēzē mo owo kō'du 'bēyī ne ku, ayōmɔ mo ku tēmī kō'du kyēnyē kō'do. ¹⁶ Ēzē mo owo kō'du 'bēyī ne dē, oba kōlō mandere riyō vidī kya mo'e yī aba, kō'du wa sōsu ne zi vo hu kō'du dɔɔ tēdinnī riyō, mandere wota kaa mati kō'du yōru iya. ¹⁷ Ēzē mo owo dē zē dē, ayada kō'du ne biya zi vidī 'ba kanisa. Ndundu mo aba ēzē mo owo da vidī 'ba kanisa dē, o'do mo kaa vo leze mandere kaa vo 'be'bele kō'du.

Kō'du kida kō'du kinga aba

¹⁸ "Tīnyō mayada zi ye henye, kō'du mati ida ku mī dakaŋo kinye, akida kpa komoriyē, kō'du mati inga ku dakaŋo kinye, akinga kpa komoriyē. ¹⁹ Mayada kyɔ zi ye, ēzē vidī riyō tēmī 'e dakaŋo nenyē omba da kō'du wa mati amōtu'e kō'du mo, 'bu ma komoriyē ako'do zi ye. ²⁰ Ēzē vidī riyō mandere wota atoto rē nnī bi kōlō mī ru ma, ma mēdī zē ētī."

Mala 'ba vo kalima kazi kō'du kila zi oka nī

²¹ Petero ayi zi Yēsu ako'jo hɔ mo iya henye, "Yere, ēzē ōndu ma ēdī nduwē kō'du kyēnyē kō'do ra ma makila mo da ndō? Modōmoriyō?" ²² "Ē'e," Yēsu aya'ba ɔ mo iya henye, "Anza madōmoriyō, 'butēmōdōmoriyō dōmōdōmoriyō, ²³ ga kō'du damōku 'ba Wīrī ēdī here. Kadra maako aba, yere maako omba zi

kö'du kóhi 'ba vo kalima 'bëniye mati obannî kazi nî kongó. ²⁴ Mati mo ayeto ku zi ko'do mo here, ma kóló tëmî zé ika 'bëni zi mo atiti gó mo miliyóni pawono. ²⁵ Vo kalima ne anza wa aba kyó dë, zi kóhi ómo ne kopi. Yere i'di kö'du zi mo kogo 'de kaa vo kalima, mbara 'bómo, gisisi, biya wa mati mo ëdi mo aba kö'du zi yóngu ne kopi mo aba. ²⁶ Vo kalima ne alódró domo nî aba komo yere, ala'ba rë nî iya henye, 'Miyi mëyi ra ma, ma kopi wa 'béyi ne biya zi yi.' ²⁷ Yere gbó rasösu aba kö'du mo, ila mo tëmî yóngu ne, ila mo i'bë gbó."

²⁸ "Kora ne ënyi i'bë andósi dë nnî, vo kalima oka nî mati oba kóhi tisiwa aba kazi mo ne, iri mo ta gu mo ñbirî, iya zi mo henye, 'Opi yóngu ama gë yi ne.' ²⁹ Vo kalima oka mo ne alódró akaño ala'ba rë nî zi mo iya henye, 'Miyi mëyi ra ma, ma kopi zi yi.' ³⁰ Mo omba dë ënyi u'du mo mî kamba le mo akopi yongu ne. ³¹ Mati kya 'ba vo kalima maako'e ongónni kö'du mati o'dó rë nî ne, zë rasösu aba, ënyi i'bë ayadanni kö'du ne gbó biya zi yere. ³² Yere ako'jo vo kalima ne loko iya zi mo henye, 'Yi vo kalima kyënyë ra, mila yi kö'du wasisi mati oba kazi ma ne'e biya, nje ga kö'du ala'ba rë yi zi ma. ³³ Here kaa atëdi mikyëyi aba ra oka yi ne kaa mati mo'dó mikyëyi zi yi ne.' ³⁴ Here yere gbó na kamo usu vo kalima ne mî kamba zi riti ki'di zi mo le ëzë mo opi yongu ne ku biya." ³⁵ Yësu i'di do mo gbó zi zë iya henye "Ne ëdi kö'du mati 'bu ma komoriyë ako'dó zi ye, ëzë ila'e ako'e dë tëmî di'diye."

19

Yësu ayandi kö'du ga kö'du 'ba mbara yëyi

(Mk. 10:1-12)

¹ Mati Yësu inde me'do ne'e kiya ku, mo ila Galilaya ënyi i'bë mî dakaño 'ba Yudiya kapa ranga 'ba Yeredene. ² Vidî kayo aló'bónni ga ndi mo, mo ako'jo zë gbó ani.

³ Kya 'ba Farasi maako'e ayinni zi mo, ayonzónni zi mo kuyi kö'du ko'jo aba, iyanni henye, "Kö'du ki'di 'beze akila

vidi kora zi mbara 'bëni yëyi na yawa kaa mo omba?" ⁴ Yësu aya'ba do mo iya henye, "Ako'jo'e kö'du yöru ne dë, mati iya henye, bi yeto aba Wirî i'di vidî kora mbara aba? ⁵ Wirî iya henye, 'Ga kö'du ne, vidî kora akila 'bu nî, ma nî akadróko rë nnî mbara 'bëni aba, zë riyó ne atëdinni na wa kóló.' ⁶ Here anzanni dë kpe riyó, atëdinni kóló. Vidî maako inye mî wa mati Wirî adróko ku bi kóló ne dë."

⁷ Farasiye ako'jonnî ho mo iya henye, "Kö'du a'di Mosa i'di kö'du zi vidî kora waraga 'ba rayëyi yöru, ki'di zi mbara 'bëni mo kore 'de?" ⁸ Yësu aya'ba do mo iya henye, "Mosa i'di kö'du zi ye mbara 'be'e yëyi, ga kö'du de 'e na kyigó zi yandi. Anza dë here, tëmî kadra mati bi o'dó rë nî. ⁹ Mayada zi ye henye, ëzë kora maako ayëyi mbara 'bëni 'beri ta da ndoro ko'dó, mo o'dó ndoro ku, ëzë mo iri mbara maako."

¹⁰ Vo lö'bó 'bómo'e iyanni zi mo henye, "Ëzë ëdi ne kö'du mati mî kutë kora mbara 'bëni aba, here, vidî moze mbara dekpe." ¹¹ Yësu aya'ba da me'do zi zë iya henye, "Kö'du yandi nenyë anza dë zi vidî biya, nje zi zë mati Wirî i'di here. ¹² Vidî kora na limu kö'du o'jo zë here. Maako'e vidî ra o'dó zë here, maako'e ombanni dë mbara koze ga kö'du 'ba damóku 'ba Wirî. Mo mati ato'bo da kö'du yandi nenyë komba, mo'dó here."

Yësu i'di ya'da zi gisisiye

(Mk. 10:13-16; Lk. 18:15-17)

¹³ Kya vidî maako'e ikanni gisisi zi Yësu kala nî ki'di dë zë zi mötu kö'du zë, vo lö'bó 'bómo ayatanni vidî ne'e. ¹⁴ Yësu iya zi zë henye, "Ila'e gisisi mayinni zi ma, ayata'e zë dë, ga kö'du damóku 'ba Wirî ra kaa nenyë'e." ¹⁵ Mo i'di kala nî dë zë ila zë i'bë wëni gbó.

Wisi kora obi ma wa aba kyó

(Mk. 10:17-31; Lk. 18:18-30)

¹⁶ Kadra maako aba, kora maako ayi zi Yësu ako'jo ho mo iya henye, "Vo komoyandi, kö'du laka a'di ra ma ko'dó zi ma didi ñburu ki'ja?" ¹⁷ Yësu aya'ba do mo iya henye, "Kö'du a'di ako'jo ha ma kö'du wa ma laka? Mo ma laka ëdi nje

kölö. İri ga ndi kö'du ki'di ne, ezé omba zi tödu mi didi ma nburu.”¹⁸ Mo ako'jo kö'du iya henye, “Kö'du ki'di a'di?” Yésu ényí aya'ba do mo zi mo iya henye, “Ofo vidi de, o'do ndoro de, alogo de, asusu vidi maako de na ndondo,¹⁹ owo 'bu yi ma yi aba, o'do lovo vo halinjo oka kaa mati o'do lovo yi.”²⁰ Kora ne aya'ba da me'do iya henye, “Mowo kö'du ki'di ne'e ku biya. A'di ra omba gba zi ma ko'do?”

²¹ Yésu iya zi mo henye, “Ézè omba zi yi zi tedi nbala, i'be ogo wa mati edi mo aba ne biya yaga, i'di kahi mo zi vo leriye, atedi wa aba kyo komoriye, ta peti mo ayi alo'bo ga ma.”²² Mati kora ne owo kö'du ne here, ényí i'be na rasosu ga kö'du mo wa aba kyo.

²³ Yésu iya zi vo lö'bo 'beniye henye, “Mayada zi ye, atedi na kyigo zi vidi ma wa aba kyo zi tödu mi damoku 'ba Wiri.

²⁴ Miya löhu zi ye henye; edi na kyigo ndra zi vidi ma wa aba kyo zi tödu mi damoku 'ba Wiri, ta da jemele tödu kpuru temi ogo 'ba ibira.”

²⁵ Mati vo lö'bo owonni kö'du ne, ze biya na rakaga. Ze ako'jonn kö'du iyanni henye, “Mora here ne, eyi ra akayomo?”

²⁶ Yésu ongo bi mbiyi de ze aya'ba do mo iya henye, “Wa mahere ne, vidi o'bo de ko'do. Wiri ra ato'bo ko'do mo biya.”

²⁷ Petero ényí ame'do riyé, mo iya henye, “Ongo te, dila wasisi ku biya kö'du lö'bo ge yi. A'di ra datedi ze mo aba?”

²⁸ Yésu iya zi ze henye, “Mayada tinyo zi ye Wisi a Vidi alima ku da kyiti 'beni bikanyi laka 'bomo mi dalinjo kyi. Vo ga ndi ma 'buté domoriyo 'bama ne, akalima 'e kpa da kyiti 'ba tu'de gisi 'ba Yiserele 'buté domoriyo ne.”²⁹ Vidi mati ila loko, ondu'e, emiye, 'bu, ma, gisisi, yaka ga kö'du ma aki'ja lami da kyo aki'di didi ma nburu nburu zi mo.”³⁰ Yaanya aba ze mati kyo dagba ne atedinni huluhu, yaanya aba ze ma kyo huluhu ne, atedinni dagba.”

20

Mala 'ba vo loo ko'do'e mi yaka

¹ “Damoku 'ba komoriye edi henye. Kora maako edi, mo ényí gbo da mindo

aba ti'be vidi vo loo ko'do'e koma, zi loo ko'do mi yaka éni.”² Mo omba da kö'du zi kahi nbiriri kopi mo zi ze mi ko'do kölo, utu ze gbo loo ko'do mi yaka éni.”

³ “Mo ényí i'be löhu bi 'ba wakogo, kadra mamodomosowo aba i'ja kya vidi kora maako edinni toro ani onbo kazi loo.

⁴ Mo ayada zi ze iya henye, ‘i'be'e kpa loo ko'do mi yaka ma kopi kahi zi ye na laka.’

⁵ i'benni gbo. Kadra 'buté domoriyo kadra wota aba, mo o'do kpa kö'du kölo ne.”⁶ Edi kara zi kadra muyi mo ényí i'be bi 'ba wakogo i'ja kya 'ba vidi maako'e edinni gba toro ani onbo. Mo iya zi ze henye, ‘Edi 'be'e atoro kadra loso de 'e kinye onbo kazi loo ga a'di?’⁷ Ze aya'banni do mo iyanni henye, ‘Vidi maako i'di loo de zi ze.’ Mo iya henye, ‘Laka i'be'e loo ko'do mi yaka ama.’”

⁸ “Mati kadra oko ku na hutaga, vo kyeti yaka ayada zi vo da loo ko'do'e iya zi mo henye, ‘Ako'jo vo loo ko'do ne'e opi kahi ezé, ayeto ze mati ta da huluhu ne, ndundu mo ze mati ma dagba.’⁹ Vidi kora mati ayetonn loo kadra muyi aba ne, opi kahi nbiriri zi ma kölo, kölo.”¹⁰ Kora mati o'donni loo dagba ayinni zi kahi 'benni kiri, asosunni na kirinni ndra, ma kölo opi kpa kahi nbiriri kölo.”¹¹ Ze irinni kahi 'benni ényinni agboro vo kyeti yaka aba.”¹² Ze iyanni henye, ‘Vidi kora neny'e mati o'donni loo ta da huluhu nje kadra kölo, ze do'do loo kadra nbo da kadra kyetu ne, here ne opi kpa zi ze kaa mati opi ze ne?’ ”

¹³ “Vo kyeti yaka aya'ba do mo zi ma kölo temi ze iya henye, ‘Owo te aboka ma mo'ba'e de. 'E biya omba'e da kö'du zi loo ko'do, kadra kölo nbo da kahi nbiriri kölo.”

¹⁴ Yaanya aba oba kahi 'be'e ne, i'be'e linjo. Momba zi ki'di zi kora mati o'do loo ta da huluhu, kpa kyo kaa mati mi'di zi ye ne.”¹⁵ Here ne, manza de dangolo aba zi ko'do wa mati momba ko'do mo kahi 'bama aba? Kodo 'e na mi kumbe ga kö'du ma na laka?’ ”¹⁶ Yésu inde me'do 'beni kiya mo aba henye, “Here ze mati huluhu atedinni dagba, mora ze mati dagba atedinni huluhu.”

Yésu ame'do ma da wota mo kö'du koli

'bëni

(Mk. 10:2-34; Lk. 18:31-34)

17 Mati Yësu ëdi atì'bënni mi Yerusalema, mo oba vo lö'bö 'bëni 'butë dömoriyö dakapa ni, ame'do zi zë na liwo. Mati zë ëdi atì'bënni, mo ayada zi zë iya henye, 18 “Owo'e te, dëdi ze tì'bë le mi Yerusalema, ani Wisi a Vidì akì'di zi kyedre 'ba vo karasa'e nni vo komoyandi 'ba vo kö'du kì'di ëti. Zë akikyenni vurë rɔ mo zi kofo. 19 Zë akì'dinni mo zi vo leze'e ako'donni sawiya rɔ mo, aku'bönni mo, akatötönni mo da taka. Mora ko'do da wota aba, mo atënyi löhu na didi.”

Kö'du ko'jo 'ba ma Yemisi nni Yowani aba

(Mk. 10:35-45)

20 Here mbara 'ba Zebedeyo ayi gisi kora 'bëni aba riyö zi Yësu, alodro komo mo ako'jo ho mo ga kö'du ko'do laka. 21 Yësu ako'jo ho mo iya henye, “A'di ra omba?” Mo aya'ba da me'do iya henye, “Korisito zi ma gisi kora riyö 'bama nenyee akalimanni da kala yi ma tiri ma gali aba mi damöku 'be.”

22 Yësu aya'ba da me'do zi gisi kora ne'e, iya henye, “Ayolo'e wa mati ëdiye kö'du ko'jo go mo ne de. Atob'e kinjé riti mati momba zi kinjé ne?” Zë aya'banni da me'do iyanni henye, “Datob'ze.” 23 Yësu ayada zi zë iya henye, “Tinyö akinjé'e riti 'bama ama, mora mob' de kyigo aba zi kinzi vidì mati akalima da kala ma ma tiri ma gali aba. Bi nenyee kö'du vidì mati 'bu ma ako'jo zi zë.”

24 Mati kya 'ba vo lö'bö 'butë owonni kö'du ne, zë na kamo gisi öndu riyö ne ëti. 25 Yësu ako'jo zë biya bi kolö iya henye, “Ayolo'e ku henye, vo daliño 'ba vo leze ne'e ëdinni kalakonda aba de zë, vo dagba'e ëdinni ndra kalakonda aba. 26 Here gëri mahere ne, manza de mi kut'e. Eze vidì maako temi 'e omba zi tedi kyedre, mo medì na vo lö'bö zi oka'e. 27 Eze vidì maako temi 'e omba zi tedi na vo dagba mo medì na vo kalima 'beyi. 28 Kaa Wisi 'ba Vidì ayi de zi vidì maako'e loo ko'do zi mo, ayi zi ko'do zi vidì maako'e, didi ni kidi zi vidì kayo yom.”

Yësu ako'jo vo komoköndu riyö

(Mk. 10:46-52; Lk. 18:35-43)

29 Mati Yësu vo lö'bö 'bëni ëti ënyinni ku tì'bë 'de ta Yerikö, vidì kayo ënyinni ga ndi mo aba. 30 Here kora vo komoköndu riyö mati ëdi alimanni dakapa gëri, owonni Yësu ëdi alaga ta da kapa, ayetonni he nni gbögbö, “Wisi 'ba Dawidi i'di miyi meyi re ze.” 31 Here vidì kayo ne'e o'donni sawiya zi zë ayadanni zi zë iyanni henye, alima'e ti. Mora here, zë agbögbö he nni ndra na kamo, iyanni henye, “Yere Wisi 'ba Dawidi, i'di miyi meyi re ze.”

32 Yësu ooo ako'jo zë, ako'jo he zë iya henye, “A'di ra omba'e zi ma zi ko'do zi ye?” 33 Zë aya'banni da me'do iyanni henye, “Yere, domba ze zi bi kongö.” 34 Yësu na rasösu kö'du zë, ise komo zë kandi ongönni bi, mora alö'bönni gbo ga ndi mo.

21

Tödu 'ba Yësu mi Yerusalema

(Mk. 11:1-11; Lk. 19:28-40; Yn. 12:12-19)

1 Mati Yësu vo lö'bö 'bëni ëti okonni ku kara ra Yerusalema, zë ayinni Betehege da Döku 'ba Olivo ani Yësu utu vo lö'bö 'bëni riyö dagba. 2 Kö'du kise nenyee aba iya henye, “I'bë'e zi daliño mati dagba komo'e nani, kandi aki'ja'e mokakya na kida wisi ëni aba dakapa ni, inga'e zë ika'e zë zi ma. 3 Eze vidì maako iya kö'du maako, ayada'e zi mo ‘Yere ra omba zë mo akila zë tì'bë kandi.’”

4 Kö'du ne o'do re ni, zi kö'du mati nëbi iya ne tayi tinyö.

5 “Ayada zi gawo kyedre 'ba Ziyono, ong'e vo damöku 'be'e ëdi tayi zi ye.

Mo umbë dëni de,
ëdi taho da mokakya,
wisi mokakya ëdi zë aba.”

6 Here vo lö'bö ne i'bë o'donni kö'du ne te kaa mati Yësu ayada zi zë zi ko'do mo. 7 Zë, ikanni mokakya ne wisi mo aba, o'banni bongö 'bënni de zë Yësu ëkyi gbo do mo. 8 Vidì kayo o'ba bongö 'bënni da gëri, agamo'e ikyenni da ngora 'ba kaga o'banni zë da gëri. 9 Vidì kayo ne alaganni dagba komo Yësu, zë mati ëdi tayi 'bënni

ta go mo, ayetonnì hē nni gbögbö, iyannì henye,

“Wayeto zi wisi a Dawidi.

Wirì i'di ya'da zi mo mati ayi mi ru 'ba Yere,

wayeto zi Wirì.”

¹⁰ Mati Yēsu ödu mi Yerusalema, da vidi kayo mi gawo kyedre ne biya na wirì wirì. Here vidi ako'jonnì kö'du iyannì henye, “Mo 'bēni ēyi ra?” ¹¹ Vidi kayo aya'bannì da me'do iyannì henye, “Nenye nēbi Yēsu ra, tēmi Nazereta mi Galilaya.”

Yēsu i'bē ödu mi yēkēlu 'ba Wirì

(Mk. 11:15-19; Lk. 19:45-48; Yn. 2:13-22)

¹² Yēsu i'bē ödu mi yēkēlu, ore vidi mati ēdinnì wakogo ne biya yaga. Mo adu'du da tarabiza 'ba vidi 'ba kōhi kutrē, gba'da 'ba vidi mati ēdinnì atu'bu kogo eti. ¹³ Mora iya zi zē henye, “Edi na yöru mi kö'du yöru, Wirì iya ku henye, 'Loko 'ba Wirì ama ne ako'jo na loko 'ba mötu, ofo'e ku na wöru 'ba rakoho 'ba vo logo'e.”

¹⁴ Vo komoköndu vo ka'bo eti ayinnì zi mo mi yēkēlu 'ba Wirì mo ako'jo zē gbo.

¹⁵ Kyedre 'ba vo karasa vo komoyandi 'ba vo kö'du ki'di eti, ēnyinnì na kamo mati zē ongōnnì kö'du ko'do mati Yēsu edi ako'do ne, gisisi edi hē nni gbögbö mi yēkēlu, iyannì henye, “Wayeto zi Wisi a Dawidi.” ¹⁶ Zē ako'jo ni ha Yēsu iyannì henye, “Owo kö'du mati ēdinnì akiya ne ku?” Yēsu aya'ba da me'do iya henye, “Jo, mowo ku. Gba ako'jo'e kö'du yöru nenye dē? 'Ayandiye gisisi, gisisi eti zi wayeto ma laka ki'di.’” ¹⁷ Yēsu ila zē ēnyi i'bē yaga tēmi gawo kyedre ne ko'do mi Beteniya.

Yēsu asēnē kyēlu

(Mk. 11:12-14, 20-24)

¹⁸ Tabi ta'ba 'bomo hulēhu mi gawo kyedre nbo da mindö vere aba, Yēsu na o'bo. ¹⁹ Mo ongo kaga kyēlu dakapa gēri, i'bē ro mo i'ja waako dē do mo du yēyu mo. Mo iya zi kaga ne henye, “Ana logo dekpe löhu.” Kandi kaga kyēlu ne akyitru gbo. ²⁰ Vo lö'bö 'bomo ongōnnì kö'du ne iyannì henye, “Kaga kyēlu ne akyitru kandi ga a'di?” ²¹ Yēsu ēnyi aya'ba do mo

zi zē iya henye, “Mayada zi ye tnyö, ezē oma'e awiri de 'e dē, ato'bo'e ko'do wa mati mo'do zi kaga kyēlu ne. Anza nje ma ne dē, ato'bo'e kpa zi kiya zi lutu nenye, 'Enyi riyē u'du rē yi mi ranga, ako'do rē ni.’” ²² Ezē oma'e, aki'ja'e wa mati ako'jo'e kö'du mo tēmi mötu.”

Kö'du ko'jo ga kö'du a Yēsu

(Mk. 11:27-33; Lk. 20:1-8)

²³ Yēsu ayi hulēhu mi yēkēlu, mo ayandi kö'du, kyedre 'ba vo karasa'e nni vidi kyedre eti ayinnì zi mo, ako'jonnì ho mo iyannì henye, “Ayada dero zi ze edi wa ne'e ko'do kalakonda vala aba? Eyi ra i'di kalakonda ne zi yi?” ²⁴ Yēsu aya'ba da me'do zi zē iya henye, “Ma kako'jo kö'du kölo ta he 'e, ezē aya'ba'e do mo ku zi ma makayada zi ye mēdi kö'du ne ko'do kalakonda 'bēyi aba?” ²⁵ Kalakonda 'ba Yowani mati edi bapatisi ki'di mo aba ne, ayi ta kila, kazi Wirì kodo kazi vidi?” Zē ayetonnì hē nni wasa na ga rē nni, iyannì henye, “Dakiya ze a'di?” Ezē daya'ba'e do mo diya'e kazi Wirì, mo akiya zi ze henye, “Mora kö'du a'di oma'e dē mi Yowani?” ²⁶ Ezē diya'e henye, “Kazi vidi, ze na tere, ga kö'du ze biya dasösu Yowani ra nēbi.” ²⁷ Here zē aya'bannì do mo zi Yēsu, iya henye, “Dayo ze dē.” Mo aya'ba do mo zi zē iya henye, “Mayada dē zi ye kalakonda 'ba a'di ra mēdi kö'du nenye'e ko'do mo aba.”

Mala kö'du gisi kora riyö

²⁸ “Yaanya aba asösu'e kö'du a'di? Kadra maako aba kora edi gisi kora aba riyö. Mo ēnyi i'bē zi ma kyedre ne iya zi mo henye, 'Wisi ama i'bē loo ko'do mi yaka ndenye.’ Wisi aya'ba da me'do iya henye, ²⁹ ‘Momba dē ti'bē,’ yaa, mo asösu dē ni ēnyi i'bē gbo.”

³⁰ “Bu ēnyi i'bē zi wisi agamo onyo kpa kö'du kölo ne. Wisi ēnyi aya'ba da me'do iya henye, ‘Jo, kyedre ma ti'bē,’ loo ne ko'do mo, 'de i'bē dē. ³¹ Wisi ma vala tēmi gisi riyö ne'e, o'do wa mati 'bu mo omba?” Zē aya'bannì da me'do iyannì henye, “Wisi ma kyedre.” Yēsu iya zi zē henye, “Mayada zi ye, vo 'be'bele kö'du nni, vo rōnyi eti, edi ti'bēnni damöku 'ba Wirì dagba komo'e. ³² Yowani Bapatisi ayi

zi yada zi ye gëri ma laka zi ye kiri, oma e dë mi mo. Vo 'be'bele kö'du vo rönyë eti ra omani mi mo. Mati ong'e mo gbi le, kpa oto de 'e dë zi koma mi mo."

Mala kö'du vo loo ko'do'e mi yaka 'ba lu'ju

(Mk. 12:1-12; Lk. 20:9-19)

³³ Yësu iya henye, "Owo'e mala vere ne, vo kyeti kanjo maako iyï lu'ju mi yaka, o'do resi kpo ta ro mo, ole wogo 'ba aji koto, uvö loko toro 'ba bi kongo. Mo ila yaka ne zi vo loo'e, i'bë gbo bi yingo. ³⁴ Mati kadra 'ba wa toto ta yaka oko ku, mo utu vo kalima 'bëniye zi vo loo'e ga kö'du zi mi 'bëni mati inye ne koba."

³⁵ "Vo loo ne'e iri vo kalima ne'e, u'bönni ma kölo, ofonni agamo, u'dunni vere ri'di aba. ³⁶ Kora vo kyeti yaka ne utu vo kalima löhu kyö ta da ma dagba, vo loo ko'do ne'e o'donni zë kpa kaa ma dagba. ³⁷ Ndundu mo aba mo utu wisi 'bëni zi zë. Mo iya henye, 'Tinyö zë akoronni wisi 'bama.'"

³⁸ "Mati vo loo ne'e ongönni wisi ne, iyanni henye, 'Nenye wisi 'ba vo kyeti yaka ra. Ayi dofo'e mo, doba'e wa 'bomo.' ³⁹ Zë irinni mo u'dunni mo yaga temi yaka, ofonni mo."

⁴⁰ Yësu ako'jo hë zë iya henye, "Yaanya aba ezë vo kyeti yaka ne ayi, ako'do a'di zi vo loo ne'e?" ⁴¹ Zë aya'banni da me'do iyanni henye, "Mo akofo kora 'ba kö'du kyenyë ko'do ne'e, aki'di yaka ne zi vo loo ko'do maako'e, mati aki'dinni zi mo wa mi yaka mi kadra ma laka." ⁴² Yësu iya zi zë henye,

"Ako'jo'e kö'du mati kö'du yöru iya ne dë? 'Yitö mati vo wa ko'ba ombanni dë, ofo ku na yitö ma laka ndra. Nenye Yere ra o'do.

Kongö mo atëdi na laka.'"

⁴³ Yësu idra do mo iya henye, "Mayada zi ye, damöku 'ba Wiri akoba 'de kazi 'e, aki'di zi vidi mati akatananni logo ma laka. ⁴⁴ Vidi mati alëpi da yitö nenye, akolowe. Ezë yitö ne alëpi da vidi akanzekpe vidi nani." ⁴⁵ Here kyedre 'ba vo karasa nni Farasi eti owonni mala a Yësu ne, ayolönni mo edi ame'do kö'du nni, ⁴⁶ zë ayonzönni zi mo kiri. Mora zë

erenni vidi kayo mati omani mi Yësu mo nëbi ra.

22

Mala 'ba karama 'ba oze
(Lk. 14:15-24)

¹ Yësu ame'do löhu zi vidi temi mala iya henye, ² "Damöku 'ba Wiri edi henye. Yere maako ako'jo karama 'ba oze 'ba wisi eni. ³ Mo utu vo lö'bö 'bëniye zi yada zi yingo mati omba zë ne zi tayinni mi karama ne, zë ombanni dë zi tayi."

⁴ "Mo utu kya vo lö'bö ne'e kö'du kise aba zi yingo ne'e, iya henye. 'Karama ama ku nzo yaanya aba. Mofa isa ama ma kyedre, matöno aba ku nzo zi konyo mo. Ayiye mi karama 'ba oze.' ⁵ Yingo mati ako'jo zë ne ombanni dë, i'bënni ri mi löo enni maako'e. Ma kölo maako i'bënni yaka eni, ma vere i'bënni mi loko wakogo eni. ⁶ Agamo'e irinni vo lö'bö ne'e u'bönni zë ofonni zë. ⁷ Vo damöku enyi na kamo utu vo kanya 'bëniye ofonni vo wa kofa ne'e, o'bo gawo kyedre 'bëzë ne ti'de."

⁸ "Mo ako'jo vo lö'bö 'bëniye iya zi zë henye, 'Karama oze ama ku nzo. Vidi mati mako'jo zë ne anzanni dë na laka tayi. ⁹ Yaanya aba i'bë'e da gëri ma kyedre ako'jo'e vidi kayo mati i'ja'e zë mayinni mi karama.' ¹⁰ Vo kalima enyi i'bënni yaga da gëri atotonni vidi mati zë i'janni biya, ma laka makyenyë mo aba, loko 'ba oze oso kyö vidi aba."

¹¹ "Yere enyi i'bë loko yingo eniye kongö, mo i'ja kora maako usu böngö 'ba oze dë. Yere ako'jo ho mo iya henye, ¹² 'Aboka ma ödu hala kinye kazi böngö 'ba oze?' Kora ne 'de onyo kö'du ako dë. ¹³ Yere ayada zi vo lö'bö 'bëniye, iya henye, 'Ida'e kala mo ndi mo aba u'du'e mo yaga mi bi köndu. Ani mo akudu hë ni konyo aba.'"¹⁴ Yësu i'di do mo iya henye, "Vidi kayo ma ako'jo ne, ma jeli mo ayo dë."

Kö'du ko'jo ga kö'du 'ba 'be'bele kopi
(Mk. 12:13-17; Lk. 20:20-26)

¹⁵ Farasi enyi i'bë o'donni yere zi Yësu kuyi kö'du ko'jo aba. ¹⁶ Zë enyi utunni kya 'ba vo lö'bö 'bënni, kya 'ba vidi 'ba Heroda eti. Zë iyanni zi mo henye, "Vo

komoyandi dayolo ku ëdi kö'du tinyö ra yada. Ëdi wa yandi tinyö a Wirī ra yandi zi vīdī. Kazi tere kö'du kiya 'ba vīdī kyedre maako'e dē. ¹⁷ Ayada zi ze, a'di ra asösu? Ëdi na laka zi ze 'be'bele kopi zi yere 'ba Roma, kodo anza here dē?"

¹⁸ Yësu ayolo yere kyënyë 'bëzë ne, mo iya zi zë henye, "E vo komokandi ne'e, kö'du a'di ëdiye ma kuyī kö'du yonzö aba? ¹⁹ Ayada'e zi ma kōhi 'ba 'be'bele mati ëdi kopi." Zë ikannī kōhi ne zi mo. ²⁰ Mo ako'jo hë zë iya henye, ²¹ "Komo ëyī ra ru mo aba nenye?" Aya'bannī da me'do iyannī henye, nenye komo Siza ra ru mo aba. Yësu iya zi zë henye, "Laka opi zi Siza wa 'ba Siza, opi zi Wirī wa 'ba Wirī." ²² Mati zë owonnī kö'du ne, zë na rakaga zë ilannī mo ënyī i'bënnī gbo.

Kö'du ko'jo ga kö'du 'ba tēnyī tēmī koli
(Mk. 12:18-27; Lk. 20:27-40)

²³ Sadeke'e ma omannī vīdī ënyī dekpe tēmī koli, zë ayannī zi Yësu iyannī henye, ²⁴ "Vo komoyandi, Mosa iya henye ere, kora mati oze mbara oli 'de kazi gisisi ko'jo, öndu mo moba mbara lu'bë ne, zi zë gisisi ko'jo mī ru 'ba kora mati oli ne. ²⁵ Yaanya aba ne gisi öndu ëdinnī madomoriyö kinye, wisi ma kyedre oze mbara oli 'de kazi gisisi ko'jo, mo ila mbara lu'bë ne zi öndu nī. ²⁶ Kö'du ne o'do rë nī kpa here zi öndu ma riyö ma wota ndundu mo zi zë madomoriyö ne biya. ²⁷ Ndundu mo aba, mbara ne oli gbo. ²⁸ Yaanya aba ne, mī ko'do mati yöku atënyinnī na didī, mo atëdi mbara 'bëyī? Zë biya ozennī mo."

²⁹ Yësu aya'ba do mo zi zë iya henye, "Alitë'e ku, ga kö'du ayolo'e wayöru dë mandere kyigo a Wirī. ³⁰ Èzë yöku ënyinnī ku na didī, atëdinnī kaa malayika'e komoriyë ozennī mbara dë. ³¹ Yaanya aba kaa kö'du tēnyī 'ba yöku tēmī koli, ako'jo'e kö'du mati Wirī ayada zi ye ne dē? Mo iya henye, ³² Ma Wirī 'ba Abarayama, Wirī 'ba Yisika, Yakoba aba. Mo Wirī 'ba didī anza 'ba yöku." ³³ Mati vīdī kayo ne'e owonnī kö'du ne, zë na rakaga tēmī gëri kö'du yandi 'bomo ne.

Kö'du kī'dī ma kyedre

(Mk. 12:28-34; Lk. 10:25-28)

³⁴ Mati Farasiye owonnī Yësu ayata Sadeke'e, zë ayi atoto rë nnī bi kölö. ³⁵ Ma kölö tēmī zë vo komoyandi 'ba vo kö'du kī'dī, ako'jo ha Yësu tēmī kö'du yonzö iya henye, ³⁶ "Vo komoyandi, kö'du kī'dī ma vala ra kyedre mī kö'du kī'dī?" ³⁷ Yësu aya'ba do mo iya henye, "O'do lövo Yere Wirī 'bëyī dī'dī yī aba biya, lawo yī aba biya, kö'du yolo 'bëyī aba biya. ³⁸ Nenye kö'du kī'dī ma dagba ma kyedre ndra 'ba kö'du kī'dī ra. ³⁹ Kö'du kī'dī ma riyö ma kyedre mo ëdi kaa mo. O'do lövo vo halinjö oka kaa mati o'do lövo yī. ⁴⁰ Kö'du kī'dī 'ba Mosa biya kö'du yandi 'ba nēbī ëti oro da kö'du kī'dī riyö ne'e."

Kö'du ko'jo ga kö'du 'ba Korisitö

(Mk. 12:35-37; Lk. 20:41-44)

⁴¹ Mati kya 'ba Farasi maako'e atoto rë nnī ga bi kölö, Yësu ako'jo hë zë iya henye, ⁴² "A'di ra asösu'e kö'du 'ba Korisitö? Mo tēmī kozo 'bëyī?" Zë aya'bannī do mo iyannī henye, "Mo tēmī kozo a Dawidi." ⁴³ Yësu ako'jo hë zë iya henye, "Kö'du a'di ra Lawo Kölö Laka i'dī Dawidi zi ko'jo mo na Yere? Mati Dawidi ëdi ame'do mo iya henye,

⁴⁴ 'Yere iya zi Yere 'bama, 'Alima kinye da tiri ma le mī'dī vo wehe 'bëyīye ku mīdirī ndī yī."

⁴⁵ Èzë Dawidi ako'jo mo 'Yere,' hala Korisitö atëdi tēmī kozo 'ba Dawidi?" ⁴⁶ Vīdī maako aya'ba da kö'du ko'jo ne dë zi Yësu. Ta pëti ko'do nani, vīdī maako ako'jo ha Yësu dekpe.

23

Kö'du kyënyë 'ba Farasiye

(Mk. 12:38-39; Lk. 11:43, 20:45-46)

¹ Yësu ame'do zi vīdī kayo ne'e, vo lö'bö 'bëni ëti iya henye, ² "Vo komoyandi 'ba vo kö'du kī'dī nnī Farasi ëti, ëdinnī kyigo aba zi yëti zi ye kö'du kī'dī 'ba Mosa. ³ Owo'e kö'du mati zë iyannī zi ye zi ko'do, kö'du ko'do 'bëzë anza dë na laka zi ye go mo kīrī. Zë ayadannī kö'du wa zi ye ko'do mo, zë o'donnī dë. ⁴ Zë i'dinnī wa yeto ma kyedre mati vīdī o'bo dë zi kīnjë mo

ne da vidiye. Zē ombanni dē zi konyi zē zi kinjē le nje da gisi kala nni aba.”

⁵ “Zē o'donni wa mati vidi zi kongɔ. Zē idanni kɔ'di piri konda ga bɔngɔ 'benni zi yada zē na laka. Zē i'dinni bɔngɔ kanyi kōlōkpō gē nni zi yada zē na vo mōtu. ⁶ Zē o'donni lɔvɔ bi ma laka ne, bi 'ba karama, bi lima mati na laka aba mī bi 'ba mōtu. ⁷ Zē o'donni lɔvɔ zi mētēnni watɔwɔ aba mī bi 'ba wakogo. Zē o'donni lɔvɔ zi kɔ'jo vo komoyandi.”

⁸ “Ako'jo yī dē, ‘Vo komoyandi,’ ga kō'du 'e biya ta dakota kōlō, vo komoyandi nje kōlō. ⁹ Ako'jo vidi maako dē dakaɲo kinye na ‘bu,’ ga kō'du ēdiye nje 'bu kōlō aba komoriyē. ¹⁰ Ako'jo yī dē na ‘vo komoyandi,’ ga kō'du vo komoyandi kōlō 'bēyī ra Korisito. ¹¹ Ma kyedre kōlō mī kutē'e mēdi na vo kalima. ¹² Mo mati o'do rē nī na kyedre, maya'ba rē nī hulēhu, mo mati o'do rē nī hulēhu, ako'do mo kyedre.”

Yēsu ayada kō'du kyēnyē kō'do 'ba vo komoyandiye

(Mk. 12:40; Lk. 11:39-42, 44, 52; 20:47)

¹³ “Hala atēdi na kyēnyē zi ye, vo komoyandi 'ba vo kō'du kī'di Farasi ēti. 'E vidi komokandi ne'e, isiye ha loko 'ba damōku 'ba Wiri kazi vidi ōdunni, kpa ōdu'e dē. Ayata'e vidi mati ēdi rē nni kī'di zi tōdu ne kpa.”

¹⁴⁻¹⁵ “Atēdi na kyēnyē zi ye vo komoyandi 'ba kō'du kī'di Farasi ēti. 'E vo komokandi ra. Umu'e kyētī ranga kayo kpuru tēmī dakaɲo kutu kutu biya lasi aba, zi vidi maako kī'ja zi gērī 'be'e ne kīrī. Ēzē i'ja'e vidi ne ku, o'do'e mo ndra na kyēnyē tada'e, zi tī'bē mī gehena kaa 'e.”

¹⁶ “Riti atēdi na kyēnyē zi ye, alaga'e dagba zi vidi, mora 'e na vo komokōndu. Ayandiye iya 'e hēnye, ēzē vidi maako alōmu ru yēkēlu aba, mo anza dē na kida lōmu 'bēnī ne aba. Ēzē mo alōmu ru dahabo mati mī yēkēlu ne aba, mo ku na kida. ¹⁷ 'E vo komokōndu lumē'e, vala ra na kyedre, dahabo kōdɔ yēkēlu ra o'do, dahabo na laka? ¹⁸ Ayandiye kpa iya'e hēnye, ‘Ēzē vidi maako alōmu ru karasa aba, mo anza dē na kida lōmu 'bēnī ne aba. Ēzē mo alōmu rē nī ku wa ma i'di

da karasa ne aba, mo ku na kida.’ ¹⁹ 'E vo komokōndu ne'e, ma vala ra na kyedre wakī'di kōdɔ karasa ra, o'do wakī'di na koho? ²⁰ Ēzē vidi maako alōmu ru karasa aba, mo ēdi lōmu kpa wa mati biya i'di dɔ mo ne. ²¹ Ēzē mo alōmu ru yēkēlu aba, mo ēdi lōmu mo aba, ehe Wiri mati ēdi alima mī mo. ²² Ēzē vidi maako alōmu komoriyē aba, mo ēdi lōmu kyitī 'ba Wiri mati mo alima dɔ mo.”

²³ “Atēdi na riti zi ye vo komoyandi 'ba vo kō'du kī'di nni Farasi ēti. 'E vo komokandi ne'e, i'diye zi Wiri 'butē, wokonyo tisiwa kaa kōkōwu. Mora o'do'e wa ma laka ndra 'ba kōdu kī'di dē, kaa tīnyō, mīkyēyī, koma aba. ²⁴ O'do re 'e na vo dagba zi vidi, mora 'e na vo komokōndu, oba'e kɔɲɔ tisi yaga tēmī wa kuwē 'be'e, ondro'e jemele.”

²⁵ “Atēdi na riti zi ye vo komoyandi 'ba vo kō'du kī'di Farasi ēti. 'E vo komokandi ne'e, akaka'e ra siko 'be'e gbenje aba ta rɔ mo yaga, mī zē ndo na wakoyi mī kumbē aba. ²⁶ Farasi vo komokōndu, akyito wa mati ēdi mī siko dagba, ma ta yaga akakyito kpa 'da.”

²⁷ “Atēdi na riti zi ye vo komoyandi 'ba vo kō'du kī'di Farasi ēti. 'E vo komokandi ne'e, 'e kaa da wogo mati ako'jo rē zē na kanyi, lunzu rī'di kanyi aba, ongo na laka tarē zē yaga, mī zē ndo na yingɔ keje yōku aba. ²⁸ Tēmī gērī kōlō ne, ta ra'e yaga na laka zi vidi biya, mī ye ndo na komokandi kō'du litē aba.”

Yēsu ame'do kō'du riti 'bēzē
(Lk. 11:47-51)

²⁹ “Atēdi na riti zi ye vo komoyandi 'ba vo kō'du kī'di Farasi ēti. 'E vo komokandi ne'e, o'ba'e ogo na laka zi nēbiye, ayada'e tɔwɔ zi wogo zi vidi mati alimanni kyere na lima ma laka. ³⁰ Iya'e hēnye, ēzē ēdiye kyere mī kadra 'ba 'bu'e vu'e nani, o'do'e kō'du mati zē o'donni nēbi ne'e, kofo mo go mo ne dē. ³¹ Omba'e dɔ mo tīnyō, 'e ra na kozo 'ba vidi ma ofonni nēbi ne'e. ³² I'bē'e zo dagba wa mati 'bu'e vu'e ayetonnī ne kinde mo.”

³³ “'E wiri ne'e, 'e gisi 'ba wiri ne'e, hala asōsu'e zi taho. Kazi vurē re 'e, atī'bē'e biya mī gehena. ³⁴ Mayada zi ye makutu nēbi ne'e, kora vo kō'du yɔlɔ, vo komoyandi ēti, akofo'e kyamo'e, akatōtō'e

agamo'e akakpökyiye agamo'e mi bi 'ba mötu'e, akore'e zë tēmi gawo ta da gawo. ³⁵ Riti biya kö'du vidī mbiya mati ofo'e ne akalēpi de 'e tēmi kozo 'ba Abele zi kozo 'ba Zakariya wisi 'ba Berahiya mati ofo'e mi kutē yēkēlu karasa aba. ³⁶ Mayada zi ye tinyō, riti biya 'ba wakofō ne akalēpi da vidī 'ba ko'do nenyē.”

*Yēsu o'do loṵo Yerusalema
(Lk. 13:34-35)*

³⁷ “Yerusalema, Yerusalema ofo'e nēbiye, u'du'e vo lö'bō mati Wirī utu zi ye ne rī'dī aba. Da ndō momba zi kala ma ki'dī mo kpo ra vidī 'be'e biya, kaa ma yēru mati atoto gisisi ēnī hu förō nī, ila'e ma dē. ³⁸ Loko 'be'e ne akila na mi mbiya. ³⁹ Tēmi ndenyē dagba ani, mayada zi ye henye, ongo'e ma dekpe löhu le akiya'e henye, ‘Wirī i'dī ya'da zi mo mati ayi mi ru 'ba Yere.’”

24

Yēsu ame'do ga kö'du loko 'ba Wirī yaṇa

(Mk. 13:1-2; Lk. 21:5-6)

¹ Yēsu ēnyī ila bi nani ēdī gbo atī'bē 'de tēmi yēkēlu, vo lö'bō 'bomo ayinnī zi yada zi mo kuvō 'ba loko 'ba Wirī ne. Mo ēnyī alēzē. ² “Ṷo. Ongō'e bi biya na laka da wa nenyē'e. Mayada zi ye henye, yitō ma kölö kinye alima dē ga bi 'bēnī zē biya aku'du akaṇo.”

Riti vidī yaza aba

(Mk. 13:3-13; Lk. 21:7-19)

³ Mati Yēsu alima da Dōku 'ba Olivo, vo lö'bō ayinnī na liwo zi mo, ako'jonnī ho mo iyannī henye, “Ayada zi ze kö'du biya nenyē atēdī ndala aba, a'di ra ako'do rē nī zi yada mo henye, ‘Ku tayi 'bēyi ndundu 'ba daliṇo aba.’”

⁴ Yēsu aya'ba do mo iya henye, “Ēdiye komo ki'dī aba, ila'e vidī maako mo'ba 'e dē. ⁵ Vidī kayo atayinnī me'do ru ma aba ako'bannī vidī kayo akiyannī henye, ‘Ma, Korisito ra.’ ⁶ Akowō'e kpōro wehe kara dakapa, kö'du yōyō 'ba wehe aba na kōwo, ere'e dē. Wa ne ako'do rē nī, anza dē zi kiya henye, ndundu mo oko ku. ⁷ Dakaṇo ako'do wehe oka maako aba, damōku akalēpi wehe aba da ma

kölō maako. Zōyi atēdī, kinzikinzi atēdī ta ga bi ne biya. ⁸ Wa ne atēdinnī biya kaa dagba tōo 'ba wisi ko'jo.”

⁹ “Akiriye, aki'diye zi ko'do mo na kyēnyē zi kofo. Vidī biya akoyi 'e ga kö'du ma. ¹⁰ Mi kadra nani, vo kö'du komba'e akalēpinnī tēmi kö'du koma 'bēnī, zē akasusunnī oka maako, akoyinnī oka maako. ¹¹ Nēbi vo ndōndo kayo'e akalayannī vidī kayo ko'ba aba. ¹² Ne atēdī rapere 'ba kö'du kyēnyē ko'do, zi vidī kayo loṵo 'bēzē ofo. ¹³ Vidī mati oṛo nduwē na kyigo mi ndundu mo, akayomo mo. ¹⁴ Kö'du yōyō laka nenyē ga kö'du 'ba damōku akayēti zi vidī 'ba dakaṇo ne biya kaa vo hu kö'du dōro, ndundu mo atoko 'da.”

Wa kyēnyē ma ndra

(Mk. 13:14-23; Lk. 21:20-24)

¹⁵ “Mati ongo 'e wa kyēnyē ma ndra mi loko 'ba Wirī ma ayaṇa, ma nēbi Daniyele ame'do kö'du mo. Atōro bi ma laka. Kö'du nenyē zi vo ko'jo mo: ayolo laka mi kö'du nenyē a'di. ¹⁶ Vidī mati ēdinnī mi Yudiya atahonnī da lutu. ¹⁷ Vidī maako mati ēdī da loko ēnī, i'ja kadra dekpe zi tasi akaṇo zi wasisi 'bēnī koba ta loko. ¹⁸ Vidī maako mati ēdī mi yaka a'ba dekpe hulēhu zi bongō ēnī koba. ¹⁹ Atēdī na kyēnyē mi ko'do naniye zi mbara mati omōnnī 'e mbara mati ēdinnī gisiluru aba: ²⁰ Amōtu'e zi Wirī kazi aho'e tēmi tona mandere mi ko'do kadra 'ba ralawo. ²¹ Ga kö'du riti mi kadra nani atēdī na kōwo ndra ta da riti, mati ēdī tēmi biyeto 'ba damōku tēmi ko'do ma ndenyē ne. Ani, wa maako atanza dekpe kaa mo löhu. ²² Wirī aya'ba ra watiti 'ba ko'do naniye, mo mo'do dē here, vidī maako omo dē. Ga kö'du vidī jeli 'bēniye Wirī akaya'ba mi kadra ko'do nani 'e 'da.”

²³ “Ēzē vidī maako iya zi yi henye, ‘Ongō te, Korisito ēdī kinye, mandere mo ēdī nani,’ oma dē mi kö'du ne. ²⁴ Ga kö'du Korisito vo ndōndo 'e nni nēbi vo ndōndo ēti akalayannī, zē ako'donnī kö'du ko'do kyedre rakaga aba zi vidī jeli a Wirī ko'ba ēzē zē atō'bōnnī. ²⁵ Owo'e te, mayada kö'du nenyē zi ye gba kazi kadra mo tōko.”

²⁶ “Ēzē vīdī maako ayada zi ye iya henye, ongo'e te, mo ēdī yaga mī da lipī, i'bē'e dē ani, mandere ēzē zē iyannī henye, ongo'e te, mo ēdī rē nī koho kinye oma'e dē mī kō'du ne. ²⁷ Ga kō'du Wisi a Vīdī atayi kaa bikanyi mati alaka komoriyē ta humirē le da mirē. ²⁸ Ēzē yöku ēdī, langa akatoto rē nnī.”

Tayi 'ba Wisi a Vīdī

(Mk. 13:24-27; Lk. 21:25-28)

²⁹ “Kandi ta pētī riti 'ba ko'do naniye, kadra akuyī rē nī na mandölu, yehwe anyi dekpe, kyēlu akalēpīnnī ta komoriyē, wa ma komoriyē akakōho rē nnī. ³⁰ Kyīnē wa mati akayada kō'du 'ba Wisi a Vīdī akalaya komoriyē, vīdī biya 'ba dakaŋo akudunnī ēzē ongonnī Wisi a Vīdī ēdī atayi tēmī fōli 'ba komoriyē kyigo bikanyi kyedre 'bēnī aba. ³¹ Kyedre torombeta akata'a, mo akutu malayika 'bēniye yaga mī bi gōlo'bo sowo 'ba dakaŋo. Zē akatotonnī vīdī jeli omo'e tēmī ndundu 'ba dakaŋo ne biya.”

Kaga kyēlu

(Mk. 13:28-31; Lk. 21:29-33)

³² “Kaga kyēlu ma yandi kō'du yölo zi ye. Ēzē ngora mo inzi ku, akofō rē nī na luwē, mbili yēyu makyīyī akayeto gbo tövu, akayolo'e umu ku kara. ³³ Tēmī gērī kōlō ne, ēzē ongo'e wa ne ku biya, akayolo'e kadra mo ku kara nzo zi rē nī yeto. ³⁴ Mayada tīnyō zi ye, wa ne biya ako'do rē nī dagba, kazi vīdī ma ēdīnnī lima yaanya aba ne, oli dē gba biya. ³⁵ Komoriyē dakaŋo aba akalagannī, me'do 'bama alaga dē.”

Vīdī maako ayolo ko'do mo kadra aba dē

(Mk. 13:32-37; Lk. 17:26-30, 34-36)

³⁶ “Vīdī maako ayolo ko'do mo kadra aba dē. Kpa le malayika komoriyē mandere Wisi ayolonnī dē, nje 'bu ra akayolo. ³⁷ Tayi 'ba Wisi a Vīdī ako'do rē nī kaa mī kadra 'ba Nowa. ³⁸ Mī ko'do gba ta komo wini koso, vīdī ēdīnnī wakonyo, wa kuwē, vīdī kora rē nnī koze mbara eti, le mī ko'do mati Nowa i'bē ödu mī tōŋbō, ³⁹ ayolonnī kō'du mati ēdī rē nī ko'do ne dē, le wini koso ayi akyito zē

biya. Ēzē Wisi a Vīdī ayi akatēdi here. ⁴⁰ Mī kadra nani vīdī kora riyō atēdīnnī loo ko'do mī yaka. Ma kōlō akoba, agamo akila hulēhu. ⁴¹ Vīdī mbara riyō atēdīnnī bi 'ba wakuhu, ma kōlō akoba, agamo akila hulēhu.”

⁴² “Ēdiye komo kī'dī aba ga kō'du ayolo'e dē, mī ko'do vala ra Yere 'be'e atayi. ⁴³ Ēzē vo kyeti liŋo ayolo kadra mati vo logo atayi, tīnyō akayolo'e henye, mo akalima na ngō ila vo logo dē zi tödu mī loko ēnī. ⁴⁴ Here ēdī 'e kpa 'duwī nzo, ga kō'du Wisi a Vīdī atayi mī kadra mati anza'e dē komo kī'dī aba go mo.”

Vo kalima koma vo kazi koma aba
(Lk. 12:41-48)

⁴⁵ “Ēyī ra vo lö'bō laka, kō'du yölo aba? Mo ra mati kyedre 'bomo i'dī mo na ga vo lö'bō oka niye kongō wakonyo 'bēzē kī'dī mī kadra ma laka. ⁴⁶ Rakyenyi atēdi zi vo lö'bō ne hala, ēzē kyedre 'bomo i'ja mo loo ne ko'do, ēzē mo a'ba liŋo. ⁴⁷ Mayada tīnyō zi ye, kyedre ne akī'dī vo lö'bō na vo da wasisi ēnī biya. ⁴⁸ Ēzē mo na vo lö'bō ma kyēnyē, mo akayada na bi dēnī henye, 'Kyedre 'bēnī ne ayi dekpe hulēhu kandi,' ⁴⁹ mo akayeto vo lö'bō okaniye ku'bō zi wakonyo wa kuwē aba na kyēnyē. ⁵⁰ Kyedre 'ba vo lö'bō ne atayi ko'do maako aba, mati vo lö'bō ne anza dē komo kī'dī aba go mo, mī kadra mati mo ayolo dē. ⁵¹ Kyedre akasese mo kozokozo 'ba vo komokandi ne zē eti, ani mo akudu hē nī konyo aba.”

25

Mala kō'du minzō ngulu 'butē

¹ “Mī kadra nani, damōku 'ba Wirī atēdi henye. Minzō ngulu 'butē oba lamba ēnnī ēnyī i'bēnnī yaga da 'biyēsī kutrē. ² Muyī tēmī zē na vo lumē, agamo'e muyī na vo kō'du yölo. ³ Ma vo lumē ne oba lamba 'bēnnī obannī kya 'ba yēnī wa'do dē nnī aba. ⁴ Ma vo kō'du yölo ne'e, obannī maranjiye ndo yēnī aba mī mo. ⁵ 'Biyēsī alikō dēnī tisi ta bi tayi, minzō ne'e, ayetonnī nano o'donnī gbo.”

⁶ “Ēdī mī kutē yöndo kudu aa yaga iya henye, “Biyēsī ēdī kinye, ayiye do mo

kutrë.’ ⁷ Minzö 'butë ne ënyi alironni, ako'jo lamba ënni gbo. ⁸ Minzö ma lumë ne iyanni zi ma vo kö'du yolo ne'e henye, 'İ'diye kya 'ba yëni 'be'e, tisi zi ze, ga kö'du 'beze inde rë ni ku.' ⁹ Vo kö'du yolo ne aya'banni do mo iyanni henye, 'E'e, anza dë kyo ga kö'du 'e ehe ze, i'bë'e bi 'ba wakogo kyamo kogo ga kö'du'e.' ¹⁰ Minzö ma lumë ne ënyi i'bënni gbo kya 'ba yëni kogo. Mati ëdinni ti'bë, 'biyësi oko gbo ta gë zë. Zë mati nzo muyi ne ënyi i'bënni mo aba mi karama 'ba oze isinni ha loko gbo. ¹¹ Yaa, minzö agamo ne okonni, ënyinni kudu iyanni henye, 'Kyedre, kyedre, ayëhu ha loko zi ze tödu.' ¹² 'Biyësi aya'ba do mo iya henye, 'E'e, mayolo 'e dë.' ¹³ Yësu i'di do mo iya henye, 'Ëdiye komo ki'di aba ga kö'du ayolo'e ko'do mo kadra mo aba dë."

*Mala kö'du vo kalima wota
(Lk. 19:11-27)*

¹⁴ "Mi kadra nani aba, damöku 'ba Wiri atëdi henye. Kora maako ëdi omba ku zi ti'bë bi yingo, mo ako'jo vo kalima 'bëni ne'e ise ga wasisi 'bëni zi zë zi tédinni na vo go mo kongö. ¹⁵ Mo i'di zi ma kölö wa mati mo akato'bo ko'do mo. Zi ma kölö, mo i'di kôhi dahabo nbiriri kpulukumuyi. Zi agamo, mo i'di kpulukuriyö, zi ma wota mo kpulukukölö, ënyi i'bë gbo bi yingo. ¹⁶ Vo kalima mati oba 'bëni kôhi nbiriri kpulukumuyi ne kandi i'bë o'do loo mo aba, i'ja do mo kpa kpulukumuyi. ¹⁷ Tëmi gëri kölö ne vo kalima mati oba kpulukuriyö ne, i'ja do mo kpa kpulukuriyö. ¹⁸ Vo kalima mati iri 'bëni kpulukukölö ne, i'bë ole wogo mi kaño oho kôhi 'ba kyedre 'bëni ne gbo mi mo."

¹⁹ "Go mo ëhi na konda, kyedre 'ba vo kalima ne'e ayi hulëhu alimanni ga kôhi ne kiti mo zë ëti. ²⁰ Vo kalima mati iri kôhi 'bëni kpulukumuyi ne, ödu i'di kpulukumuyi agamo. Mo iya henye, 'İ'di zi ma kôhi nbiriri kpulukumuyi, kyedre, ongo te, nenye aga kpulukumuyi vere mati mi'ja.' ²¹ Kyedre 'bomo iya zi mo henye, 'O'do ku laka, yi vo kalima 'ba kö'du koma laka ra. Ëdi mi koma aba zi kôhi tisi ne ki'ja mo here, ma ki'di yi na vo

da kôhi ma kyedre. Ayi loko ta, dayanyi mi rakyenyi ne yi aba.' "

²² "Vo kalima mati i'di 'bomo kpulukuriyö ne ayi loko iya henye, 'İ'di zi ma kôhi kpulukuriyö, kyedre ongo te, kinye kya 'ba kpulukuriyö agamo mati mi'ja.' ²³ Kyedre 'bomo iya zi mo henye, 'O'do ku laka yi vo kalima 'ba kö'du koma laka ra. Ëdi mi koma aba zi kôhi tisi ne ki'ja mo here, maki'di yi na vo da kôhi ma kyedre. Ayi loko ta, dayanyi mi rakyenyi ne yi aba.' "

²⁴ "Vo kalima mati iri 'bëni kpulukukölö ne, ayi ödu loko iya henye, 'Kyedre, mayolo yi kora vo kala kyigo ra, ëdi wakumu kpa iyi dë, ëdi wa 'ba yaka toto kpa kazi kofo kilii. ²⁵ Ma na tere, mi'bë moho kôhi 'bëyi ne mi kaño ongo te, kinye wë yi ëdi.' ²⁶ Kyedre 'bomo iya zi mo henye, 'Yi vo kalima vo wëdi kyënyë. Ayolo dë mëdi wakumu kpa miyi dë, wa toto ta yaka kazi kofo kilii? ²⁷ Laka, i'di kôhi ama ne kyere mi loko 'ba kôhi sesi, ma koba biya hulëhu do mo mati i'ja ne aba ëzë ma'ba ku linjo.' "

²⁸ "Yaanya aba oba'e kôhi ne 'de kazi mo i'diye zi ma kpuluku'butë aba ne. ²⁹ Ga kö'du vidii biya mati ëdi wa aba, le kyo aki'di, mo atëdi mo aba kyo. Ta da mati mo ëdi mo aba. Vidii mati anza wa aba dë, gbi le nje ma tisi mati mo ëdi mo aba, akoba 'de kazi mo. ³⁰ Vo kalima lumë ne, u'du'e mo yaga mi bi köndu ani mo akudu hë ni konyo aba."

Ndundu 'ba vurë

³¹ "Mati Wisi a Vidii ayi mi bikanyi kyedre malayika ëti, mo akalima da kyiti, ³² vidii 'ba damöku ne akatoto biya komo mo. Mo akinye mi zë mi gboko riyo, kaa vo timelë yako inye timelë tara wanya here. ³³ Mo aki'di vidii ma laka 'e da kala ni ma tirii, ma kyënyë'e da kala ni ma gali."

³⁴ "Yere akiya zi vidii ma da kala ni ma tirii ne henye, 'Ayiye, 'e mati 'bu ma i'di ya'da ku zi ye ne. Ayiye mi damöku mati ako'jo ku kyere zi ye, ko'do 'ba dakaño aba. ³⁵ Ma na o'bo, i'diye wakonyo zi ma. Ma na kodro, i'diye wini zi ma kuwë. Ma na vo leze, oba'e ma linjo 'be'e. ³⁶ Ma na

ga mbirö usu'e bongö ra ma. Ma na rakoo, ongo'e ga ma. Ma mi kamba, ediye ti'be ma kongö.' ”

³⁷ “Vidi ma laka ne akaya'banni do mo zi mo, akiyanni henye, ‘Ndala aba ya Yere, dongö yi na o'bo, didi wakonyo zi yi, mandere kodro aba, didi wini zi yi kuwe?’ ”

³⁸ Ndala aba di'ja yi na tu'de maako diri ze yi lijo 'beze, mandere na ga mbirö dusu bongö re yi? ³⁹ Ndala aba dongö yi na rakoo mandere mi kamba dedi ti'be yi kongö?’ ⁴⁰ Yere akaya'ba zi ze akiya henye, ‘Mayada zi ye, ezé o'do'e kö'du ne gbi le nje zi vidi ma tisi kaa ma nenye'e ne, o'do'e ku zi ma.’ ”

⁴¹ “Mo akiya zi ze ma da galini ne, i'be'e 'de tara ma karani 'e mati mi wa sené a Wiri. I'be'e 'de mi wa'do ma kazi ndundu, mati ako'jo ku zi Satani malayika 'beni eti. ⁴² Ma na o'bo i'diye wakonyo de zi ma. Ma na kodro i'diye wini de zi ma kuwe. ⁴³ Ma na vo leze, iriye ma de kala aba mi lijo 'be'e. Ma na ga mbirö usu'e bongö de ra ma. Ma na rakoo mi kamba ongo'e ga ma de.’ ”

⁴⁴ “Akaya'banni do mo zi mo, akiyanni henye, ‘Ndala aba ya Yere, dongö yi na o'bo, na kodro, na vo leze, na ga mbirö, na rakoo, mi kamba, dakonyi yi de?’ ⁴⁵ Yere akaya'ba do mo akiya henye, ‘Mayada zi ye, ezé omba'e de zi konyi gbi le nje vidi ma tisi nenye'e ne, omba'e de ne ma ra konyi.’ ⁴⁶ Vidi kyenyé ne'e ati'benni mi wa'do ma nburu nburu riti aba, vidi ma laka akati'be 'benni mi didi ma nburu nburu.’ ”

26

Yere ko'do ra Yesu

(Mk. 14:1-2; Lk. 22:1-2; Yn. 11:45-53)

¹ Mati Yesu inde kö'du ne'e yandi mo ku biya, mo iya zi vo lö'bö 'beniye henye, ² “Mi ko'do riyö aba kaa ayolo'e atedi karama 'ba laga 'ba koli, Wisi a Vidi aki'di zi totö mo.” ³ Kyedre 'ba vo karasa nni vidi kyedre'e eti atoto re nni mi loko kyedre 'ba Kayafa vo da vo da karasa'e. ⁴ O'donni yere zi Yesu kiri zi kofö mo na liwo. ⁵ Ze iyanni henye, “Do'do'e de

mi kadra karama. Kazi vidi enyinni na wehe.”

Ope yeni da Yesu mi Beteniya

(Mk. 14:3-9; Yn. 12:1-8)

⁶ Mati Yesu edi mi Beteniya lijo 'ba Simona, kora mati na riti koo monyu aba ne. ⁷ Mati Yesu edi wakonyo, vidi mbara ayi zi mo yeni ogo kahi kyedre aba, mo ope gbo do mo. ⁸ Mati vo lö'bö 'bomo ongönni kö'du ne here, enyinni na kamo. Ze ako'jonnii kö'du iyanni henye, “Kö'du a'di ayaña wa ne biya here go mo? ⁹ Yeni kezi ngutru nenye akogo yaga kahi kyedre aba, ki'di zi vo leriye.”

¹⁰ Yesu ayolo kö'du mati ze edinni kiya ne, iya zi ze henye, “Kö'du a'di ediye sawiya ko'do zi mbara ne? Kö'du teme laka ra mo o'do zi ma. ¹¹ Atediye duwi vo lere eti mi kut'e, anza'e de duwi ma aba. ¹² Kö'du mati mo o'do zi yeni kezi ngutru nenye kope ra ma, zi ko'jo ma nzo zi kusu. ¹³ Yaanya aba mayada zi ye, bi ma yöyo laka nenye ayeti zi mo mi dakaño ne biya, wa mati mo o'do ne atedi na kö'du sösu ga kö'du mo.”

Yudasi omba da kö'du zi Yesu susu.

(Mk. 14:10-11; Lk. 22:3-6)

¹⁴ Ma kolö temi vo lö'bö 'buté domoriyo ne ru mo Yudasi Sikereto i'be zi vo da karasa'e ¹⁵ ako'jo ho mo iya henye, “Aki'diye a'di zi ma, ezé masusu Yesu zi ye?” Ze itinni kahi nbiriri 'butewota i'dinni gbo zi mo. ¹⁶ Ta go mo Yudasi edi geri ma laka koma zi Yesu ki'di zi ze.

Yesu onyo wakonyo 'ba karama 'ba laga 'ba koli

(Mk. 14:12-21; Lk. 22:7-13; 21-23; Yn. 13:21-30)

¹⁷ Mi dagba ko'do 'ba karama 'ba laga 'ba koli, vo lö'bö ayinni zi Yesu ako'jonnii ho mo iyanni henye, “Kila omba ze zi wakonyo 'ba karama 'ba laga 'ba koli ne, ko'jo mo nzo zi bi yi?” ¹⁸ Mo iya zi ze henye, “I'be'e zi kora maako ayada'e zi mo henye, ‘Vo komoyandi iya henye, kadra ama oko ku, ma vo lö'bö 'bama eti dako'do karama 'ba laga 'ba koli lijo 'beyi.’ ” ¹⁹ Vo lö'bö o'donni kaa mati Yesu ayada zi ze, ako'jonnii wakonyo 'ba laga 'ba koli gbo.

²⁰ Kɔsi kadra aba, Yɛsu vo lɔ'bɔ 'butɛ dɔmoriyɔ ne ɛti, alimanni gbɔ akaɲo wakonyo. ²¹ Mati ɛdinni wakonyo, Yɛsu iya zi zɛ “Mayada zi ye, vidɛ ma kɔlɔ tɛmi 'e akasusu ma.” ²² Vo litu'e na rasosu ayetonni hɔ mo ko'jo ma kɔlɔ ta ga oka ni, “Tɛnyɔ, Yere, iya dɛ ma ra?” ²³ Yɛsu ɛnyɛ aya'ba dɔ mo zi zɛ iya henye, “Ma kɔlɔ mati usu kala ni ma aba mi gbenje ne akasusu ma. ²⁴ Wisi a Vidɛ akoli kaa mati kɔ'du yoru iya mo akoli, atɛdi na riti zi vidɛ mati asusu Wisi a Vidɛ zi kofo ne. Atɛdi na laka zi vidɛ ne lima kazi ko'jo mo.”

²⁵ Yudasɛ vo susu ɛnyɛ ame'do riyɛ iya henye, “Tɛnyɔ vo komoyandi ayɔlɔ anza dɛ ma ra?” Yɛsu aya'ba dɔ mo iya henye, “Kaa mati iya ne.”

Wakonyo 'ba da hutaga 'ba Yere

(Mk. 14:22-26; Lk. 22:14-20, 1 Kr. 11:23-25)

²⁶ Mati zɛ ɛdinni wakonyo, Yɛsu oba nzoyi mangɔlɔ'ɔ o'dɔ mɔtu 'ba ɔwɔ'di, owe mi mo i'di zi vo lɔ'bɔ 'bɛniye. Mo iya zi zɛ henye, “Oba onyo'e, nenye ida ra ma ra.” ²⁷ Mo oba kɔfɔ o'dɔ ɔwɔ'di zi Wirɛ, i'di zi zɛ, iya henye, “Uwɛ'e, 'e biya ta ge'e. ²⁸ Nenyɛ yama ma mati na da kɔ'du ki'di a Wirɛ, yama mati alikɔ yaga ko'du vidɛ kayo kila tɛmi kɔ'du kyɛnyɛ. ²⁹ Mayada zi ye makuwɛ a'ji nenye dekpe lɔhu le mi damɔku a 'Bu ma.” ³⁰ Aya'binni ngala ɛnyɛ i'bɛnni gbɔ da Dɔku 'ba Olivo.

Yɛsu ame'do kɔ'du ha kiga 'ba Petero

(Mk. 14:27-31, Lk. 22:31-34; Yn. 13:36-38)

³¹ Yɛsu iya zi zɛ henye, “Yɔndɔ nenye aba ataho'e biya akila'e ma kaa mati kɔ'du yoru iya henye, ‘Wirɛ akofo vo timɛlɛ yako, timɛlɛ ne akapere rɛ nni.’ ³² Ta pɛti tɛnyɛ 'bama tɛmi koli, makati'bɛ dagba komo'e mi Galilaya.” ³³ Petero ɛnyɛ ame'do riyɛ iya zi Yɛsu henye, “Mila yi dɛ, ɛzɛ ma kayo ne'e, ilanni yi le.” ³⁴ Yɛsu iya zi Petero henye, “Mayada zi yi gba kazi zanga ayapa mi yɔndɔ ne akiga hɛ yi, akiya da wota henye ere, ayɔlɔ ma dɛ.” ³⁵ Petero ɛnyɛ aya'ba dɔ mo iya henye, “ɛzɛ le zi ma koli kɔ'du yi, mila yi dɛ.” Vo lɔ'bɔ agamo'e iyanni kpa kɔ'du kɔlɔ ne.

Yɛsu amɔtu mi Getesemina (Mk. 14:32-42; Lk. 22:39-46)

³⁶ Yɛsu ɛnyɛ i'bɛnni vo lɔ'bɔ 'bɛni ɛti mi bi mati ako'jo Getesemina, mo iya zi zɛ henye, “Alima'e kinye mɛdi dero ti'bɛ dagba amɔtu.” ³⁷ Mo oba ni aba Petero, gisi 'ba Zebedeyo riyɔ. Yɛsu kɔ'du sɔsu riti aba, ³⁸ mo iya zi zɛ henye, “Kɔ'du sɔsu mi di'di ma ne ku na kyedre, omba ku kara zi ma kofo. Alima'e kinye bi kida ma aba.” ³⁹ Mo ɛnyɛ i'bɛ tisi dagba kɔwɔ, umɛ rɛ ni na komokomo akaɲo amɔtu iya henye, “Bu ma, ɛzɛ atɔ'ɔ oba riti ne 'de ta da ma. Anza kɔ'du komba 'bama, kɔ'du komba 'beyi ra.”

⁴⁰ Mo ɛnyɛ a'ba zi vo lɔ'bɔ wota ne'e, i'ja zɛ ako'do, mo iya zi Petero henye, “Hala 'e wota ne ɔ'ɔ'e dɛ zi bi kida ma aba gbɛ le nje kadra kɔlɔ?” ⁴¹ Alima'e nzɔ bi kida mɔtu aba, kazi alɛpiye mi kɔ'du yɔnzɔ. Di'di ra omba, ida ra kazi kyigo.

⁴² Yɛsu ɛnyɛ i'bɛ kpa lɔhu mi da riyɔ a mɔtu, iya henye, “Bu ma, ɛzɛ kɔfɔ 'ba riti nenye oba dɛ, ma ki'ja riti mi da kɔ'du komba 'beyi.” ⁴³ Mo a'ba i'ja vo lɔ'bɔ ne'e, kpa lɔhu ako'do, zɛ ɔ'bɔnni dɛ zi lima na ngɔ. ⁴⁴ Yɛsu ɛnyɛ ila zɛ lɔhu i'bɛ 'de amɔtu ma da wota mo iya kpa kɔ'du kɔlɔ ne. ⁴⁵ Mo a'ba zi vo lɔ'bɔ'e iya henye, “ɛdiye gba a ko'do re 'e alawo? Ongɔ'e te, kadra 'ba zi Wisi a Vidɛ ki'di, zi vidɛ kyɛnyɛ'e ɔko ku. ⁴⁶ ɛnyɛ di'bɛ'e. Ongɔ'e te, kora mati asusu ma ne ɛdi nenye.”

Kiri 'ba Yɛsu

(Mk. 14:43-50, Lk. 22:47-53; Yn. 18:3-12)

⁴⁷ Mati Yɛsu ɛdi gba ame'do, Yudasɛ mo kɔlɔ tɛmi vo lɔ'bɔ 'butɛ dɔmoriyɔ ne'e, ɔko gbɔ. Mo aba vidɛ kayo ɛdinni kulu, mɔvɔ aba kala nni, kyedre 'ba vo karasa vidɛ kyedre ɛti ra utunni zɛ. ⁴⁸ Yudasɛ o'dɔ dakyinɛ kɔ'du maako zi vidɛ kayo ne'e zi yɔlɔ, iya henye, “Kora mati munzu hɔ mo ne, mo ra omba'e, iriye mo.” ⁴⁹ Yudasɛ i'bɛ mbiyi zi Yɛsu, iya henye, “Rakyɛyi mɛdi yi aba vo komoyandi,” unzu hɔ mo gbɔ.

⁵⁰ Yɛsu aya'ba dɔ mo iya henye, “Aboka ma, o'dɔ kɔ'du mati ayi go mo kandi.” Zɛ ayinni, irinni Yɛsu anda'banni mo gbɔ go. ⁵¹ Ma kɔlɔ tɛmi vo lɔ'bɔ mati

Yësu aba ne, oto kulu 'bëni tëmî sirikpa iga mbili vo lö'bö 'ba vo karasa, ikye yaga. ⁵² Yësu iya zi mo henye, “Aya'ba kulu 'bëyi ne hulëhu ga bi mo. Zë biya mati irinni kulu ne, akofo zë kulu aba. ⁵³ Ayolö'e dë makako'jo 'Bu ma kö'du wa kënyi, kandi mo akutu kyö ta da malayika kpuluku'butë domoriyö 'ba vo wehe? ⁵⁴ Kö'du ne ako'dö rë ni zi tedi kaa mati kö'du yöru iya mo'dö rë ni.”

⁵⁵ Yësu ënyi ame'do zi vidi kayo ne'e, iya henye, “Ayiye kulu mo'vo aba kala'e, zi ma kiri mo kaa ma vo kö'du ki'di pere? 'Duwi ma lima aka'jo kö'du yandi mi yekëlu, iriye ma dë. ⁵⁶ Kö'du nenye biya o'dö rë ni zi wa mati nëbiye ayörunni, mi kö'du yöru zi tayi tinyö.” Vo lö'bö biya ilanni mo ahowënni.

Yësu komo kyedre 'ba vurë'e

(Mk. 14:53-65; Lk. 22:54-55, 63-71; Yn. 18:13-14, 19-24)

⁵⁷ Zë mati irinni Yësu ne, obanni mo ti'bë mo aba li'jo 'ba Kayafa kyedre 'ba vo karasa, bi mati vo komoyandi 'ba vo kö'du ki'diye nni vidi kyedre eti atoto rë nni ga bi kö'lö. ⁵⁸ Petero usu go mo ta bi kö'wo le bi 'ba vurë, li'jo 'ba kyedre 'ba vo karasa. Mo i'bë ödu bi 'ba vurë alima gbo aka'jo vo kanya eti, kongö wa a'di ako'do zi Yësu.

⁵⁹ Vo da vo karasa 'e vidi 'ba vurë'e kikye eti ayonzonni zi mbërë kiga ra Yësu zi mo kofo, ⁶⁰ zë i'janni kö'du kyënyë maako dë, vidi kayo ayinni le ndondo kiga gumu. Ndundu mo aba vidi kora riyö ayinni, ⁶¹ iyanni henye, kora nenye iya henye, “Ma kiha aka'jo yekëlu 'ba Wirî ne, yaa ko'do da wota aba ko'ba mo löhu.”

⁶² Kyedre 'ba vo karasa ënyi riyë iya zi Yësu henye, “Anza da kö'du ya'ba aba dë, ga kö'du wasusu rë yi ne?” ⁶³ Yësu alima ti. Löhu kyedre 'ba vo karasa ame'do zi mo, iya henye, “Mi ru 'ba Wirî didi yaanya aba mi'di yi ku mi lömu, ayada zi ze ezë yi Korisito, Wisi 'ba Wirî ra.” ⁶⁴ Yësu aya'ba dö mo zi mo iya henye, “Mo ra kaa iya ne. Miya zi ye henye, tëmî kadra ma dagba ani, akongö'e Wisi a Vidi ta bi lima da kala tiri 'ba Wirî kyigö tayi tëmî föli 'ba komoriyë.” ⁶⁵ Mati kyedre 'ba vo karasa owo kö'du ne here, ënyi

na kamo iza böngö 'bomo iya henye, “Ne kö'du sawiya ra. Domba kya kö'du 'ba vo hu kö'du dö rö dekpe. Owo'e kö'du sawiya ne ku. ⁶⁶ Asösu'e a'di ra?” Zë aya'banni dö mo iyanni henye, “Mo o'dö kö'du kyënyë ku, mofo mo.” ⁶⁷ Zë o'binni oro komo mo, u'bönni mo, zë maako'e isanni mo, ⁶⁸ iyanni henye, “Ayada zi ze Korisito, ezë yi nëbi ra, ayada eyi ra isa yi.”

Ha kiga 'ba Petero ta ra Yësu

(Mk. 14:66-72; Lk. 22:56-62; Yn. 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Mati Petero edi lima yaga mi li'jo 'ba Kalafa, vo lö'bö kö'lö tëmî mbara 'ba kyedre 'ba vo karasa ayi zi mo iya henye, “Yi kpa Yësu aba tëmî Galilaya.” ⁷⁰ Mo iga hë ni ta da komo vidi kayo ne'e biya. Mo aya'ba dö mo iya henye, “Ma yolo kö'du ma edi ame'do go mo ne dë, ⁷¹ ënyi asi wëni yaga ha loko bi 'ba vurë. Mbara vo lö'bö agamo ongo mo iya zi vidiye henye, mo Yësu 'ba Nazereta aba.” ⁷² Löhu Petero iga hë ni aya'ba dö mo iya henye, “Malömu tinyö mayolo kora ne dë.” ⁷³ Tisi yaa ta go mo vidi kora mati edinni toro ani ne, ayinni zi Petero iyanni henye, “Yi ma kö'lö tëmî zë, dayolo ze tëmî geri me'do 'bëyi.” ⁷⁴ Petero iya henye, “Ma lömu kö'du tinyö ra medî ayada, ezë anza dë here, Wirî mi'di riti zi ma. Ma yolo kora ne dë.” Zanga ënyi ayapa, ⁷⁵ Petero asösu kö'du ma Yësu ayada zi ni iya henye, “Gba kazi yapa 'ba zanga, akiya da wota henye ere, ayolo ma dë.” Mo ënyi asi gbo yaga akudu na kyënyë.

27

Oba Yësu komo Pilato

(Mk. 15:1; Lk. 23:1-2; Yn. 18:28-32)

¹ Kyere 'do da mindö aba nbo, kyedre 'ba vo karasa'e nni vidi kyedre eti i'di kö'du 'bënni ombanni ku zi Yësu kofo. ² Zë idanni mo nyöri aba ikanni mo, i'dinni mo zi Pilato, vo dali'jo mi turu 'ba Roma.

Koli 'ba Yudasi lö' 'ba vo lö'bö'e

³ Mati Yudasi vo wasusu ayolo ombanni ku zi Yësu kofo, mo ayasi kö'du litë 'bëni ne, ënyi oba kahi nbiri'ri 'butëwota ne

kika mo hulëhu zi kyedre 'ba vo karasa vidì kyedre eti. ⁴ Yudasi iya zi zë henye, “Mo'do kö'du kyënyë ku zi ma kora vo kazi kö'du kyënyë ko'do ne ki'di zi ye zi kofo.” Zë aya'banni do mo zi mo iyanni henye, “Anza kö'du 'beze ra dë, kö'du 'bëyi ra.” ⁵ Mati Yudasi owo kö'du ne here, odro kôhi ne komo zë ani mi yëkëlu, mo ënyï asi i'bë ove gu ni gbô.

⁶ Kyedre 'ba vo karasa aködu kôhi ne iya henye, “Nenye kôhi yama ra, mi kö'du ki'di 'beze anza dekpe zi ki'di mi kutë 'ba wa sesi mi loko 'ba Wirî.” ⁷ Mati ombanni do mo ku, ogonni yaka gbô kôhi ne aba na bi 'ba zi yöku tu'dë maako'e kusu. ⁸ Kö'du nere ra, yaka ne ako'jo na yaka 'ba yama le ndenye. ⁹ Kö'du mati nëbi Yeremaya iya ne, ayi ku tinyö. “Zë obanni kôhi nbiriri 'butëwota, mati vidì 'ba Yiserele ombanni do mo zi kopi ga kö'du mo, ¹⁰ Kôhi mo ne zi yaka kogo mo aba kaa mati Yere i'di kö'du mo zi ma.”

Pilato ako'jo ha Yësu

(Mk. 15:2-5; Lk. 23:3-5; Yn. 18:33-38)

¹¹ Yësu oro komo vo daliño 'ba Roma, ako'jo ho mo iya henye, “Yi ra Yere vo damöku 'ba Yuda'e?” Yësu aya'ba do mo iya henye, “Mo ra kaa iya ne.” ¹² Mo ame'do dë na da kö'du ya'ba 'ba vo wa sösu'e, mati kyedre 'ba vo karasa'e nni vidì kyedre nani eti. ¹³ Pilato iya zi mo henye, “Owo kö'du mati asusunni yi go mo nenye dë?” ¹⁴ Mati Yësu omba dë zi da kö'du ma kölö ya'ba ne, o'do Pilato gbô na rakaga.

Ikye vurë ra Yësu zi kofo

(Mk. 15:6-15; Lk. 23:13-25; Yn. 18:39-19:16)

¹⁵ Mi kadra 'ba karama 'ba laga 'ba koli aba, vo daliño 'ba Roma edi kö'du aba zi kinga yaga vidì mati vidìye ako'jonni kö'du mo tëmi kamba. ¹⁶ Mi kadra nani, kora maako edi mi kamba ru mo Barabasi, mo na yolo ga kö'du ko'do kyënyë. ¹⁷ Mati vidì kayo ne atoto rë nni, Pilato ako'jo hë zë iya henye, “Ma vala ra omba'e zi ma kinga zi ye? Barabasi, kodo Yësu mati ako'jo Korisito?” ¹⁸ Mo ayolo na laka, vo kalakonda 'ba Yuda'e i'dinni Yësu zi ni ga kö'du zë na mi kumbë.

¹⁹ Mati Pilato edi gba alima mi loko 'ba vurë, mbara 'bomo utu kö'du kise zi mo iya henye. “O'do kö'du ako dë zi kora vo kazi kö'du yana ne, wiri ayaza ma mi yondo ne aba ga kö'du mo.” ²⁰ Kyedre 'ba vo karasa nni vidì kyedre eti alëlunni da vidì kayo ne'e zi ha Pilato ko'jo zi Barabasi kinga, Yësu zi kofo. ²¹ Pilato ako'jo ha vidì kayo ne'e, iya henye, “Ma vala ra tëmi vidì riyö nenye'e, omba'e ma zi kinga zi ye?” Zë aya'banni do mo iyanni henye “Barabasi.” ²² Pilato ako'jo hë zë iya henye, “Mo'do a'di zi Yësu mati ako'jo Korisito ne?” Zë biya aya'banni do mo iyanni henye, “Matötö mo.” ²³ Pilato ako'jo hë zë iya henye, “Kö'du kyënyë a'di mo o'do?” Ayetonni hë nni gbögbö gu kyembe aba, “Matötö mo.”

²⁴ Mati Pilato ongo kö'du ma zi ni ko'do anza kpe, kazi vidì ne ënyinni na kamo, mo oba wini akaka kala ni ta da komo vidì kayo ne'e, iya henye, “Manza dë mi koli 'ba kora nenye. Ne kö'du ko'do 'be'e ra.” ²⁵ Vidì kayo ne'e biya aya'banni do mo, iyanni henye, “Yama koli 'bomo malëpi gbô de ze gisi 'beze eti.” ²⁶ Pilato inga Barabasi zi zë, ta pëti mo, u'bö hu Yësu, i'di mo gbô zi tötö.

Vo wehe o'donni sawiya ra Yësu

(Mk. 15:16-20; Yn. 19:2-3)

²⁷ Here vo kanya a Pilato obanni Yësu ti'bënni mo mi loko 'ba vo kanya'e. Vo kanya kayo atoto rë nni kpo ta da kapa mo. ²⁸ Zë otönni bongo 'bomo usunni bongo konda 'ba yere ro mo. ²⁹ Here zë o'donni safo tëmi kono ayöfunni do mo. I'dinni mo'vo 'ba yere kala mo ma tiri alödrönni da womo nni aba komo mo sawiya ko'do ro mo, zë iyanni henye, “Lima konda zi yi vo damöku 'ba Yuda'e.” ³⁰ Zë o'binni oro komo mo, obanni mo'vo u'bönni do mo. ³¹ Mati zë indenni sawiya ko'do ku ro mo, zë otönni bongo konda ne 'de ta ro mo, usunni bongo omo gbï löhu ro mo. Here zë obanni mo gbô kika mo yaga zi tötö mo.

Atötö Yësu

(Mk. 15:21-32; Lk. 23:26-43; Yn. 19:17-27)

³² Mati zē ēdī tī'bēnnī yaga, zē andōsi dē nnī kora maako aba tēmī Sirēnē ru mo Simona, vo kanya'e o'dōnnī mo na kamo zi taka a Yēsu kinjē. ³³ Zē ayinnī bi mati ako'jo Gologota ne, mī kō'du ya'ba aba “Bi 'ba Kiriyingo da.” ³⁴ Ani zē i'dīnnī a'ji zi Yēsu na susē wa kata aba kuwē, mati anene ta pētī mo, mo omba dekpe kuwē. ³⁵ Mati zē atōtōnnī mo ku, zē ayanyannī bōngō 'bōmo tēmī kutē nnī fōdō ku'du aba zi yolo akalēpī zi ēyī. ³⁶ Tapētī mo, alimannī ani mo kongō.

³⁷ Dō mo riyē i'dīnnī wayōru 'ba wasusu iya henye, “Nenye Yēsu, yere 'ba Yuda'e” ³⁸ Zē atōtōnnī vo logo riyō dakapa Yēsu, ma kōlō da kala mo ma tīrī ma agamo da kala mo ma gali. ³⁹ Vidī mati ēdī lagannī ta da kapa ne, dē nnī njili Yēsu lidi aba, iyannī henye, ⁴⁰ “Here omba tī'bē yēkēlu ne kiha mo akaṅo, kuvō mo lōhu mī ko'do da wota aba. Ayōmō rē yī ēzē yī Wisi 'ba Wiri. Asi akaṅo ta da taka.”

⁴¹ Tēmī gērī kōlō ne, kyedre 'ba vo karasa vo komoyandi 'ba vo kō'du kī'dī nnī vidī kyedre ētī alimannī sawiya ko'do ra Yēsu iyannī henye, ⁴² “Mo ayōmō oka'e, ayōmō rē nī dē. Anza mo ra dē yere 'ba Yiserele? Ēzē mo ayi ku akaṅo ta da taka yaanya aba dakoma 'da mī mo. ⁴³ Mo oma mī Wiri, iya henye, ‘Nī Wisi 'ba Wiri ra.’ Laka dongo'e te, ēzē Wiri omba zi mo yōmō yaanya aba.” ⁴⁴ Vo logo mati atōtō zē da kapa Yēsu ne, alidi mo kpa here.

Koli 'ba Yēsu
(Mk. 15:33-41; Lk. 23:44-49; Yn. 19:28-30)

⁴⁵ Mī kutē kadra aba mandōlu ayōfu dakaṅo ne biya, inde rē nī le ta pētī kadra wota aba. ⁴⁶ Gba kaa kadra wota aba, Yēsu ēnyī udu gu kyembe aba iya henye, “Elōyī Elōyī lema sabakatani?” Mī kō'du ya'ba aba iya henye, “Wiri ama, Wiri ama, ila ma ga a'di ya?” ⁴⁷ Kya vidī ma ēdī torōnnī ani ne, iyannī henye, “Mo ēdī Eliya ko'jo.”

⁴⁸ Vidī ma kōlō tēmī zē aho kandi oba lifa usu mī a'ji i'dī da njili mōvō, mo yōnzō zi kuwē. ⁴⁹ Kyamo'e iyannī henye, “Ōrō dongo'e te, ēzē Eliya ēdī tayi zi mo yōmō.”

⁵⁰ Yēsu api riyē lōhu na kyembe ila lawo gbo.

⁵¹ Bōngō mati ove mī yēkēlu 'ba Wiri ne mī mo aliza riyō kō ta riyē le akaṅo. Dakaṅo akōhō rē nī, lutu alihannī, ⁵² da wogo ayēhu rē nnī biya, vidī kayo a Wiri mati olinnī ne, ēnyinnī gbo na didī tēmī koli. ⁵³ Zē ilannī da wogo, ta pētī tēnyī 'ba Yēsu tēmī koli, ēnyī i'bēnnī mī gawo laka ani vidī kayo ongonnī zē.

⁵⁴ Mati vo kyēlu 'ba vo kanya'e mati nnī mo aba, ēdinnī ga Yēsu kongō ne, ongonnī kinzikinzi biya wasisi mati o'dō rē nī ne, zē na tere iyannī henye, “Mo tīnyō Wisi 'ba Wiri ra.” ⁵⁵ Mbara kayo mati ēdinnī Yēsu kōnyī, usunnī gō mo ta Galilaya ne, ēdinnī atorō ani bi kongō ta bi kōwō. ⁵⁶ Mī kutē zē Mariya Magadala, Mariya ma 'ba Yemisi nnī Yosepa aba, mbara 'ba Zebedeyo.

Kusu 'ba Yēsu
(Mk. 15:42-47; Lk. 23:50-56; Yn. 19:38-42)

⁵⁷ Mati ēdī ku na hutaga, kora vo wa dakayo maako tēmī Arimataya, ru mo Yosepa okō gbo, mo kpa vo lō'bō 'ba Yēsu ra. ⁵⁸ Mo ēnyī i'bē ako'jo ha Pilato kō'du yōku Yēsu. Pilato i'dī kō'du gbo kala konda aba zi yōku ne kī'dī zi Yosepa. ⁵⁹ Yosepa olo mī bōngō ma kyiyī, ⁶⁰ usu mī wogo ēnī mati mo ole mī rī'dī, kyigō ne. Mo alulu yitō kyedre ha wogo ne, isi i'bē wēnī gbo. ⁶¹ Mariya Magadala nnī Mariya ma agamo ne aba, ēdī limannī ani bi kongō zō da wogo.

Vo kanya 'ba ga da wogo kongō'e

⁶² Mī ko'do 'ba ralawo aba, kyedre 'ba vo karasannī Farasi ētī andōsi dē nnī Pilato aba ⁶³ iyannī henye, “Kyedre dasōsu ze, mati vo ndōndo kyedre ne ēdī gba na widī, mo iya henye, ‘Matēnyī tēmī koli ko'do da wota aba.’ ⁶⁴ I'dī kō'du zi ga wogo 'bōmo ne kongō na laka le mī ko'do 'ba da wota ne, kazi vo lō'bō 'bōmo i'bē alogonnī yōku mo, akayadannī zi vidī henye, ere, mo ēnyī ku tēmī koli. Ndundu ndōndo ma nēnye atēdī ndra na kyēnyē ta da ma dagba.”

⁶⁵ Pilato ayada zi zē iya henye, “Oba'e vo kanya'e zi tī'bēnnī ga wogo ne kongō

tëmi gëri ma laka.” ⁶⁶ Zë i'bënni da wogo a'ba'banni ga yitö ha wogo ne zi yada vidi maako ayëhu dë. Ilanni vo kanya ani zi go mo kongö.

28

Tënyi tëmi koli

(Mk. 16:1-10; Lk. 24:1-12; Yn. 20:1-10)

¹ Ta pëti ko'do 'ba ralawo aba, mi kano bi kezi da mindö ko'do 'ba ralawo aba, Mariya Magadala nni Mariya vere aba ënyi i'bënni bi kongö da wogo. ² Kandi mi kadra nani kinzikinzi kyigö aköho bi. Malayika 'ba Yere ayi akaño ta komoriyë, alulu yitö ne 'de ta ha wogo alima gbo do mo. ³ Kyinë mo na laka kaa bikanyi, bongö rö mo na kanyi kaa ri'di 'ba mirë. ⁴ Vo kanya ma ëdinni ga wogo ne kongö ne, zë na tere tese aba, mora a'banni kaa vidi mati olinni ku.

⁵ Malayika ame'do zi mbara ne'e, mo iya henye, “Ere'e dë, mayölo ku ëdiye bi koma kö'du Yësu ma atötö ne. ⁶ Mo anza dë kinye, mo ënyi ku, kaa mati mo iya. Ayiye kinye, ongö'e bi mati o'banni mo zi mo. ⁷ I'bë'e kandi yaanya aba, ayada'e zi vo lö'bö 'bomo'e ‘Mo ënyi ku tëmi koli. Yaanya aba mo ëdi ku ti'bë mi Galilaya dagba komo'e, ani aki'ja'e mo. Yaanya aba mayada ku zi ye.’”

⁸ Kandi ilanni da wogo tere aba, kpa na rakyenyi, ahonni yada mo zi vo lö'bö 'bomo'e. ⁹ Kandi Yësu i'ja zë iya zi zë henye, “Rakyëyi mëdi ëti.” Zë ayinni zi mo irinni mo ta ndi mo amötunni mo gbo. ¹⁰ Yësu iya zi zë henye, “Ere'e dë, i'bë ayada'e zi öndu ma'e zi ti'bënni mi Galilaya aki'janni ma ani.”

Kö'du yëti 'ba vo kanya'e

¹¹ Mati mbara ne i'bënni zi kö'du ne yada mo zi vo lö'bö 'bomo'e, kya 'ba vo kanya mati ëdinni ga wogo ne kongö ne, ënyi i'bënni hulëhu mi gawo ayadanni kö'du mati o'do rë ni ne, biya zi kyedre 'ba karasa'e. ¹² Kyedre 'ba vo karasa'e adroko rë nni vidi kyedre ëti, zë o'donni yeře 'bënni i'dinni köhi kyedre zi vo kanya ne'e. ¹³ Mora iyanni henye, “Iya'e henye, ‘Vo lö'bö 'bomo ayinni yondo aba alogonni yöku mo mati ëdiye ako'do.’”

¹⁴ Èzë vo daliño owo kö'du ne, dakalëlu ze do mo dakiya henye, mo mi'di riti dë zi ye.” ¹⁵ Vo kanya ne'e obanni köhi ne, o'donni te kaa kö'du mati ayada zi zë zi ko'do mo ne. Mora here, kö'du ne apere rë ni biya mi kutë Yuda'e ko'do ndenye aba ne.

Yësu ayada rë ni zi vo lö'bö 'bëniye

(Mk. 16:14-18; Lk. 24:36-49; Yn. 20:19-23; Löö 1:6-8)

¹⁶ Vo lö'bö 'butë domokölö ne ënyi i'bënni da lutu mi Galilaya bi mati Yësu ayada zi zë, zi ti'bënni do mo. ¹⁷ Mati zë ongönni mo, zë ayetönni mo. Mora here, kya 'ba vo lö'bö maako'e omani dë. ¹⁸ Yësu ehe kara, mora iya zi zë henye, “Kalakonda biya 'ba komoriyë dakaño aba, i'di ku zi ma. ¹⁹ I'bë'e zi vidi biya ta bi ne o'do'e zë na vo lö'bö ama. Abapatisiye zë mi ru 'ba 'Bu, Wisi, Lawo Kölö Laka aba, ²⁰ ayandiye zë zi koronni kö'du ki'di mati mi'di zi ye ne biya. Matëdi 'e ëti 'duwi le mi ndundu 'ba daliño aba.”

Kö'du Yöyö Laka 'ba Yësu ma Marako ayöru

Kö'du yëti 'ba Yowani Bapatisi
(Mt. 3:1-12; Lk3:1-18; Yn. 1:19-28)

¹ Nenye kö'du yöyö laka ga kö'du Yësu Korisito, Wisi 'ba Wirī. ² Ayeto rē nī kaa mati Nēbī Yisaya ayöru, “Ma kutu vo litu ama dagba komo yī zi gērī ēyī kō'jo.

³ Vidī maako ēdī mbere mī da lipī, Akō'jo'e gērī nzo zi bi Yere. O'do'e gērī mbiyī zi mo zi lasi.”

⁴ Here Yowani alaya mī da lipī bapatisi kī'dī ehe kö'du yëti. Mo ayada zi zē moto dē nni tēmī kö'du kyënyë zi zē bapatisi, ehe Wirī akila kö'du kyënyë 'bëzë ne. ⁵ Vidī kayo tēmī dakaño 'ba Yuda ehe gawo kyedre 'ba Yerusalemā i'bënnī kö'du 'ba Yowani ne kowo. Zē odro hē nni tēmī kö'du kyënyë 'bënnī ne ehe mo abapatisi zē mī ranga 'ba Yeredene. ⁶ Yowani usu bōngo 'bëni o'do tēmī yëvu 'ba jemele, ida kō'di wana gbō gē nī, ehe wakonyo 'bōmo wōmī ehe yazi mōku. ⁷ Mo ayöyö zi vidīye henye, “Kora mati mo atayi ta ga ma ne, atēdī kyedre ta da ma. Manza dē na laka zi ra ma kidē akaño zi kamoka 'bōmo kinga. ⁸ Ma bapatisi ye wini aba, mora mo akabapatisi ye Lawo Kölö Laka aba.”

Bapatisi 'ba Yësu
(Mt. 3:13-4:11; Lk. 3:21-22, 4:1-13)

⁹ Tēmī kadra nani, Yësu ayi tēmī Naz-ereta mī dakaño 'ba Galilaya zi Yowani, zi nī bapatisi mī ranga 'ba Yeredene. ¹⁰ Kandi mati Yësu asi yaga tēmī wini, mo ongo komoriyë ayëhu rē nī, ehe Lawo Kölö Laka ayi alosō do mo kaa atu'bu. ¹¹ Here gu ayi ta komoriyë iya henye, “Yī gogo wisi ama ra. Ma na rakyenyi yī aba.” ¹² Kandi Lawo Kölö Laka o'do mo ti'bë mī da lipī, ¹³ ani ko'do 'butësowo mī wayonzo 'ba Satani. Ngötu 'ba mōku ēdinnī kpa ani, mora malayika'e ayinnī ehe akonyinnī mo.

Yësu ako'jo kora vo kyenze kīrī sowo
(Mt. 4:12-22; Lk. 4:14-15, 5:1-11)

¹⁴ Tapëti i'dī Yowani ku mī kamba, Yësu i'bë mī Galilaya ehe ayeto kö'du yöyö laka kazi Wirī ne yëti. ¹⁵ Mo iya henye, “Kadra ma laka oko ku ehe damōku 'ba Wirī ku kara. Oto de 'e tēmī kö'du kyënyë 'be'e ne ehe oma'e mī kö'du yöyö laka ne.”

¹⁶ Mati Yësu i'bë ta da göti 'ba föfö 'ba Galilaya, mo i'ja kora vo kyenze kīriye riyö, Simona öndu nī Anderiya aba, ēdinnī kyenze kīrī öndu aba. ¹⁷ Yësu iya zi zē henye, “Ayiye zi ma, makayandi ye zi vidī kika zi ma.” ¹⁸ Kandi ilannī öndu 'bënnī ne, ehe i'bënnī mo aba. ¹⁹ Mo i'bë tisi dagba ani, ehe i'ja öndu maako'e riyö Yemisi, Yowani aba, zē gisi 'ba Zebedeyo. Zē ēdinnī mī tōngbō öndu ënnī kō'jo nzo. ²⁰ Here mati Yësu ongo zē, mo ako'jo zē ehe zē ila 'bu nni Zebedeyo mī tōngbō kora vo loo eti, ehe i'bënnī Yësu aba.

Kora wiri kyënyë aba
(Lk. 4:31-37)

²¹ Yësu vo lö'bō 'bëni eti ayinnī mī gawo 'ba Kaparanamo, mī ko'do 'ba ralawo aba, Yësu i'bë mī bi 'ba mötu, ehe ayeto kö'du yëti. ²² Vidī mati owonnī ne, zē na rakaga tēmī gērī 'ba kö'du yëti 'bōmo ne, kö'du mo anza dē kaa vo komoyandi 'ba vo kö'du kī'diye, ga kö'du mo ayëti kö'du kalakonda aba. ²³ Here kora dakyikyī aba mī nī ēdī mī bi 'ba mötu, ehe udu riyë, ²⁴ “Omba a'di kazi ze, Yësu 'ba Nazereta? Yi kinye ne zi yaña ze? Ma yolo ku yī ēyī ra, yī vo litu laka a Wirī.” ²⁵ Yësu ame'do na kamo zi dakyikyī ne, “Alima tiyi, ehe asi yaga ta ra kora ne.” ²⁶ Dakyikyī ne akoho kora ne na kyigo, udu na kamo, ehe asi yaga ta ro mo. ²⁷ Vidī biya na rakaga ehe ayetonni me'do na ga rē nni zi oka maako. “A'di ra here? Ne kya 'ba kö'du yandi kyiyī maako? Kora nenye ēdī kalakonda aba zi kö'du kī'dī zi dakyikyīye, ehe zē owonnī ho mo.” ²⁸ Here kö'du 'ba Yësu apere rē nī kandi ta ga bi ne biya mī dakaño 'ba Galilaya.

Yësu ako'jo vidī kayo
(Mt. 8:14-17; Lk. 4:38-41)

²⁹ Yësu, Yemisi, Yowani aba, ilannī bi 'ba mötu, ehe i'bënnī mbiyī linjo 'ba

Simona ehe Anderiya. ³⁰ Wese 'ba Simona ëdi na rakoo mi sora rakyitu aba, ehe kandi mati Yesu oko, iyanni ko'du mo zi mo. ³¹ Mo i'be zi mo, iri kala mo ehe akonyi mo riyè. Rakyitu ne ila mo, ehe mo ayeto gbo litu zi zè.

³² Tapeti kadra alosu ku ehe hutaga oko kpa ku, vidi ikanni zi Yesu vo rakoo'e biya ehe zè mati dakyiki aba. ³³ Vidi biya 'ba mi gawo ne atoto rè nni ha loko. ³⁴ Yesu ako'jo zè mati kyò na rakoo dakyinë aba biya, ehe ore dakyiki laki yaga. Mo ila vo dakyikiye dè zi ko'du maako kiya, ga ko'du zè ayoloni ku mo eyi ra.

Yesu ayeti ko'du mi Galilaya
(Lk. 4:42-44)

³⁵ Mi da mindo maako gba kazi bikanyi 'ba kadra Yesu enyi ila lijo ehe i'be yaga temi gawo ga bi mbiya amotu. ³⁶ Simona abokani eti i'benni mo koma. ³⁷ Mati zè i'janni mo, iyanni zi mo henye, "Vidi biya edinni yi koma." ³⁸ Mora Yesu aya'ba da me'do zi zè henye, "Di'be'e zo dagba zi lijo maako'e mati gbo kinye ne. Momba kpa zi ko'du yeti mi zè, ko'du nere ra mayi go mo." ³⁹ Here mo i'be mi Galilaya ko'du yeti aba biya mi bi 'ba motu ehe dakyiki kore aba yaga.

Yesu ako'jo kora vo monyu
(Mt. 8:1-4; Lk. 5:12-16)

⁴⁰ Kora maako edi na riti kazi koo monyu ayi zi Yesu, alomvo akanjo ehe alenze mo ko'du wakonyi iya henye, "Eze omba ku, ato'bo ma ko'do nbala." ⁴¹ Yesu ko'du sosu aba, ehe iza kala ni yaga ehe ise ro mo. Mo aya'ba da me'do henye, "Momba ku. Edi na nbala." ⁴² Kandi monyu ila kora ne ehe ro mo gbo nbala. ⁴³ Here Yesu ise go mo, ehe utu mo 'de kandi, ⁴⁴ iya henye, "Owo te, ayada ko'du ne dè zi vidi ma kolò maako. Mora i'be zo mbiyi zi vo karasa mayonzo yi, zi yada zi vidiye monyu 'beyi inde rè ni ku. I'di wakumu kaa ko'du ki'di 'ba Mosa." ⁴⁵ Mora kora ne i'be ehe ko'du ne yada ta ga bi ne biya. Mo ame'do takanyi mi ko'du ne, here Yesu o'bo dekpe zi ti'be mi gawo na dangolo. Mora mo alima akpa yaga mi ga bi mbiya ne'e ehe vidi ayinni zi mo temi ga bi ne biya.

2

Yesu ako'jo kora keje maako
(Mt. 9:1-8; Lk. 5:17-26)

¹ Tapeti ko'do yaa, Yesu enyi i'be hulèhu mi Kaparanamo ehe ko'du yoyo apere rè ni iya mo edi lijo. ² Vidi kayo ayinni ga bi kolò, ani bi ako oso dè mi loko, gbi le yaga ha loko bi kpa anza dè. Yesu edi ko'du yoyo ne yeti zi zè. ³ Vidi kora sowo okonni, edinni kora mati enje kyere akanjo ne kinje kika mo zi Yesu. ⁴ Ga ko'du vidi kayo, zè o'bonni dè zi kora ne kika mo zi mo. Here zè itinni bingò ta komo lembe mbiyi bi mati Yesu edi. Mati ayehunni bi ne ku, zè izanni kora ne akanjo, edi ako'do da lanja. ⁵ Mati Yesu ongo hala edinni ko'du koma aba, iya zi kora keje ne henye, "Wisi ama, ko'du kyenyè 'beyi ila ku."

⁶ Vo komoyandi 'ba ko'du ki'di maako'e mati edi alimanni ani ne, asosunni ko'du, ⁷ "Hala mo ame'do kaa nenyè here?" Ne ko'du sawiya ra. Wiri ra nje kolò ato'bo kila ko'du kyenyè.

⁸ Kandi Yesu ayolo ko'du mati zè edinni asosu ne, here mo iya zi zè, "Ediye ko'du mahere ne sosu ga adi?" ⁹ Ma vala ra anza na kyigo zi kiya zi vo keje ne, 'Ila yi ku temi ko'du kyenyè 'beyi,' kodo zi kiya henye, 'Enyi, injè lanja 'beyi ne, i'be?' ¹⁰ Here zi ye yolo laka Wisi a Vidi edi kalakonda 'ba dakanjo nenyè aba zi vidi kila temi ko'du kyenyè, miya zi vo keje ne, ¹¹ 'Medi kiya zi yi, enyi, injè lanja 'beyi ne, i'be lijo.' ¹² Here mo enyi ta da komo zè, ehe injè lanja eni, i'be gbo. Zè biya na rakaga, zè ayetonni Wiri, iyanni henye, "Wa mahere ne, dongo dè gba kyere."

Yesu ako'jo Levi
(Mt. 9:9-13; Lk. 5:27-32)

¹³ Yesu i'be hulèhu löhu da goti föfo 'ba Galilaya, vidi kayo atoto rè nni zi mo ani, mo ayeto zè yandi. ¹⁴ Mati mo edi ti'be lasi aba, mo i'ja vo 'be'bele ko'du ru mo Levi wisi 'ba Alipayo, edi alima mi bi 'ba 'be'bele ko'du. Yesu iya zi mo henye, "Alö'bo ga ma." Levi enyi, ehe alö'bo gbo go mo.

15 Mati Yësu ëdi wakonyo liŋo a Lëvi, vo 'be'bele kö'du kayo ehe vo kö'du kyënyë kayo ko'do'e mati alö'bönni ga Yësu ne, ma kayo tëmi zë adro'bo rë nni mo aba, ehe vo lö'bö 'bomo ëti wakonyo ga bi kölö. 16 Vo komoyandi 'ba vo kö'du ki'diye ru zë Farasi ne, i'janni Yësu ëdinni wakonyo ga bi kölö vo kö'du kyënyë ëti ehe vo 'be'bele kö'du'e. Here zë ako'jonnii ha vo lö'bö 'bomo'e, "Kö'du a'di mo onyo wa vidi mahere ne ëti?" 17 Yësu owo kö'du 'bëzë ne, aya'ba do mo zi zë, iya henye, "Vidi mati rë zë na laka kazi koo, ombanni dakatoro dë, nje zë ma na rakoo. Mayi dë ga kö'du vidi laka'e, mayi ga kö'du vidi kyënyë'e."

Kö'du 'ba hakoro

(Mt. 9:14-17; Lk. 5:33-39)

18 Vo lö'bö 'ba Yowani Bapatisi ehe Farasiye ëdinni hë nni koro. Vidi maako'e ayinni zi Yësu, ako'jonnii ho mo, "Kö'du a'di vo lö'bö 'ba Yowani Bapatisi ehe Farasiye ëdinni hë nni koro, mora vo lö'bö 'bëyiye oronni hë nni dë go mo?" 19 Yësu aya'ba da me'do zi zë iya henye, "Omba 'be'e yingo mati ëdinni bi 'ba oze ne, zi ti'bënni kazi wakonyo? Anza here dë. Èzë kora vo mbara ëdi gba zë aba, zë o'bönni dë zi ko'do here. 20 Kadra mo atoko ëzë oba kora vo mbara ku 'de kazi zë akoro hë nni 'da."

21 "Vidi maako uru böngo ma kyiyi dë zi ko'jo böngo ma koo. Èzë o'do here, ma kyiyi ne aya'ba tisiwa aba, ehe akire böngo ma koo ne, ehe ako'do ogo kyedre. 22 Vidi maako odrö a'ji ma kyiyi dë gbi mi löso wana ma koo. Èzë o'do here, a'ji ne akiha löso wana, ehe a'ji 'dö löso wana aba akayaŋa rë nni. Mora laka zi kope a'ji ma kyiyi gbi mi löso wana ma kyiyi."

Kö'du ko'do 'ba ralawo

(Mt. 12:1-8; Lk. 6:1-5)

23 Mi ko'do 'ba ralawo aba, Yësu ëdi ati'bë kpuru tëmi yaka 'ba nyenyo. Mati vo lö'bö 'bomo'e ëdi ati'bënni mo aba ne, ayetonnii da nyenyo ne kowe zi konyo. 24 Farasiye iyanni zi Yësu henye, "Ongo te, kö'du a'di vo lö'bö 'bëyiye ëdinni kö'du mati i'bë dë ga kö'du ki'di 'ba ko'do 'ba ralawo ne ko'do go mo?"

25 Yësu ënyi, aya'ba do mo zi zë iya henye, "Ako'jo'e kö'du mati Dawidi o'do mi kadra nani dë, mati mo omba wa zi konyo mi kadra mati mo vidi 'bëni ëti na o'bo ne? 26 Here mo i'bë mi loko a Wiri ehe onyo mangolo'bo mati i'di zi Wiri ne. Kö'du ne o'do rë ni mi kadra mati Abiyata ra na vo karasa ma kyedre. Èdi mi kö'du ki'di 'beze nje vo karasa'e ra akonyonni mangolo'bo ne, mora Dawidi onyo, ehe i'di kpa zi vidi 'bëniye." 27 Yësu aya'ba go mo zi zë iya henye, "O'do ko'do 'ba ralawo ne kö'du vidi, o'do vidi dë kö'du ko'do 'ba ralawo. 28 Here Wisi a Vidi ëdi gbi na Yere 'ba ko'do ralawo."

3

Kora vo kala keŋe

(Mt. 12:9-14; Lk. 6:6-11)

1 Kadra maako aba Yësu i'bë bi 'ba mötu. Kora maako ëdi ani kala mo eŋe ku. 2 Vidi maako'e ëdinni ani, zë ombanni zi Yësu susu ga kö'du litë ko'do. Here zë alimanni mo kongoo kara koo mo akako'jo kora ne ndö mi ko'do 'ba ralawo. 3 Yësu ame'do zi kora vo kala keŋe ne, "Ayi toroo komo ze kinye."

4 Here mo ako'jo ha vidi ne'e iya henye, "A'di ra kö'du ki'di 'beze ila ze zi ko'do mi ko'do 'ba ralawo? Zi konyi, koo zi ko'do na kyënyë? Zi didi vidi yoomo, koo zi yaŋa mo?" Mora 'de iyanni kö'du ako dë. 5 Yësu na kamo mati mo ongo bi dë zë, ga kö'du kazi kö'du kowo. Here mo iya zi kora ne, "Iza ga kala yi ne yaga." Mo iza yaga, a'ba na laka löhu. 6 Here Farasiye ilanni bi 'ba mötu ne, ehe atoto rë nni kandi vidi 'ba Heroda ëti, o'donni yeŋe zi Yësu kofo.

Vidi kayo da kapa föfö

7 Yësu vo lö'bö ëni ëti ëdi ti'bënni ha föfö 'ba Galilaya, vidi kayo alö'bönni go mo. Vidi ne maako'e ayinni tëmi Galilaya, Yudiya, 8 Yerusalema, Edome, ta dakaŋo kafo ranga 'ba Yeredene, Tiyere, Sidoni aba. Vidi ne ayinni biya zi Yësu ga kö'du wa mati zë owonni mo ëdi ako'do. 9 Ga kö'du vidi ayo takanyi, Yësu iya zi vo lö'bö 'bëniye makojonni tönbo nzo zi ni tëkyi mi mo, kazi vidi utunni ni. 10 Mo akajo vo rakoo kyo, ehe zë mati gba na

rakoo ne nduwë rë nnì sikyi dagba ga kö'du zi ro mo kise. ¹¹ Èzë vidì mati èdinnì dakyikyì aba mī nnì ongōnnì mo, akalèpinnì akaṅo, akiyannì henye, “Yì wisi 'ba Wirì.” ¹² Here Yèsu iya zi dakyikyì ne'e, mayadannì dë zi vidì èyì 'bènnì nì.

Yèsu inzi vo litu 'butë dōmoriyō
(Mt. 10:1-4; Lk. 6:12-16)

¹³ Here Yèsu i'bë riyë da lutu, ako'jo vidì mati mo omba ne tayinnì zi nì. Zë ayinnì zi mo, ¹⁴ mo inzi 'butë dōmoriyō tēmì zë, i'dì ru zë ku vo litu'e, mo ayada zi zë henye, minzi ye ku zi tēdiye ma aba, zi kutu'e kpa yaga ti'bë kö'du yētì, ¹⁵ zi tēdiye kpa kalakonda aba zi dakyikyì kore mo yagā.

¹⁶ Nenyè ma 'butë dōmoriyō mati mo inzi, Simona, Yèsu i'dì ru mo Petero, ¹⁷ Yemisi öndu nì Yowani aba, zë gisi 'ba Zebedeyo, Yèsu i'dì ru dë zë Bonerega kö'du ya'ba aba piwo, ¹⁸ Anderiya, Pilipo, Baratolomoya, Matayo, Toma, Yemisi wisi 'ba Alipayo, Tadöyösu, Simona mati o'do lovo 'ba dakaṅo 'bènnì, ¹⁹ Yudasi Sikereto mati asusu Yèsu zi kofo mo ne.

Yèsu Belezobulu aba
(Mt. 12:22-32; Lk. 11:14-23)

²⁰ Yèsu i'bë ödu loko, vidì kayo atoto rë nnì, here Yèsu vo lö'bö 'bènnì ètì i'jannì kadra 'ba zi wakonyo dë. ²¹ Mati vo dakota 'bomo owonnnì kö'du ne here, i'bènnì zi gō mo kongō, ga kö'du vidì èdinnì akiya, “Mo arifo ku.”

²² Vo komoyandi 'ba vo kö'du ki'dì maako'e, mati ayinnì ta Yerusalema ne, iyannì henye, “Mo èdì Belezobulu aba mī nì.” Ne yere 'ba dakyikyiyè ra i'dì kyigo ne zi mo zi kore zë yaga. ²³ Here Yèsu ako'jo zë zi nì, ame'do zi zë tēmì mala. “Hala Satani akore Satani yaga? ²⁴ Èzë damöku inye rë nì na gbōngo gbōngo, damöku ne akalèpì. ²⁵ Here èzë dakota inye rë nì na gbōngo gbōngo, dakota ne akalèpì. ²⁶ Here èzë damöku 'ba Satani inye rë nì na gbōngo gbōngo, o'bo tēhì dë, akalèpì, akinde rë nì. ²⁷ Vidì kölö maako o'bo dë zi tödu mī loko 'ba kora vo tembe zi wasisi omo kolō, nje èzë mo ida kora vo tembe ne ku dagba, atehe 'da wa omo kolō. ²⁸ Miya zi ye tinyō henye,

akato'bo vidì kila tēmì kö'du kyënyë 'bëzë ne biya, ehe me'do lasa 'bëzë biya. ²⁹ Here vidì mati akame'do kö'du kyënyë ra Lawo Kölö Laka ne ila mo dë, ga kö'du mo o'do kö'du kyënyë ma ṅburu ṅburu ne ku.” ³⁰ Yèsu iya kö'du ne here, ga kö'du vidì maako'e èdinnì akiya “Dakyikyì ra èdì mo ko'do.”

Ma 'ba Yèsu öndu mo ètì
(Mt. 12:46-50; Lk. 8:19-21)

³¹ Here ma 'ba Yèsu öndu mo ètì okōnnì. Zë orōnnì 'de yaga ta ra loko, utunnì kö'du kise kö'du ko'jo ga kö'du mo. ³² Vidì mati èdinnì alima kpo ta ra Yèsu, iyannì zi mo henye, “Ongō te, ma yì, öndu yiyè ètì èdinnì yaga, zë ombannì yì.” ³³ Yèsu aya'ba da me'do zi zë, iya henye, “Èyì 'bènnì ma ma? Èyiyè 'bènnì öndu ma'e?” ³⁴ Mo ongō bi da vidì mati èdì alimannì kpo ta ra nì, iya henye, “Ongō'e te, kinye ne ma ma öndu ma'e ètì. ³⁵ Vidì mati o'do wa mati Wirì omba zi mo ko'do ne, mo öndu ma, èmì ma, ehe ma ma.”

4

Mala 'ba vo kofo kilì
(Mt. 13:1-9; Lk. 8:4-8)

¹ Kadra maako aba löhu, Yèsu ayeto kö'du yandi da kapa föfö 'ba Galilaya. Vidì mati atoto rë nnì kpo ta ro mo ne, èdinnì kyō, here mo èkyì mī tōṅbö, alima mī mo. Tōṅbö ne èdì mī föfö, vidì kayo ne'e orō 'bènnì 'de yaga da götì 'ba föfö. ² Mo alima kö'du kayo ne yandi mo zi zë tēmì mala. Mī kö'du yandi 'bomo ne mo iya henye, ³ “Owo'e te. Kora maako i'bë yaga kofo kilì mī yaka. ⁴ Mati mo ilì kofo ne mī yaka, maako'e alèpì da ga gèrì, ali ayinnì, onyonnnì 'de. ⁵ Maako'e alèpì dakaṅo ma rì'dì aba, mati kaṅo nje tisiwa aba ne. Kandi kofo ne ötu, ga kö'du kaṅo ne ayöndu dë. ⁶ Here kadra ayi riyë, o'bo wevo ma luru ne, ga kö'du ngara'da mo ödu dë na laka mī kaṅo. ⁷ Kofo maako'e alèpì mī kutë kono, övu ayasi wevo nì, mora 'de ana dë. ⁸ Kofo maako'e alèpì mī kaṅo ma laka ne, wevo mo asi, övu, ana i'jō. Maako'e èdinnì i'jō aba 'butëwota, maako'e 'butëmodaka,

maako'e lamikölö.” ⁹ Yësu aya'ba gɔ mo zi zë iya henye, “Mo mati ëdi mbili aba, mowo kö'du ne.”

Kö'du a'di mo ayandi kö'du tëmī mala
(Mt. 13:10-23; Lk. 8:9-15)

¹⁰ Mati Yësu ëdi kuti nī aba, vidi maako'e mati owonni kö'du mo ne, ayinni zi mo vo litu 'butë domoriyö ëti, ako'jonni ho mo zi mi mala ne'e yada. ¹¹ Yësu aya'ba do mo zi zë, iya henye, “Kö'du koho 'ba damöku 'ba Wiri i'di ku zi ye. Mora zi vidi maako'e kö'du koho akayandi tëmī mala.

¹² Here zë akongonni akongɔ, mora 'de kaa ongonni dë.

Ëzë o'donni here akoto dë nni zi Wiri, akila zë.”

Yësu ayada mi mala 'ba vo kofo kilī
(Mt. 13:18-23; Lk. 8:11-15)

¹³ Yësu ako'jo hë zë iya henye, “Ayolo'e mi mala ne dë? Akayolo'e mala maako'e hala? ¹⁴ Vo kofo kilī ne ilī kö'du me'do 'ba Wiri. ¹⁵ Vidi maako'e kaa kofo mati alëpi da ga gëri. Kandi ëzë owonni kö'du me'do ne, Satani ayi oba 'de. ¹⁶ Vidi maako'e kaa kofo mati alëpi da ri'di. Kandi ëzë owonni kö'du me'do ne, irinni na rakyenyi. ¹⁷ Mora ödu dë gbo mi zë, here ne ɔ'bo limanni 'diri dë. Ëzë riti maako mandere wakofu ayi ga kö'du me'do ne, zë akilanni 'de. ¹⁸ Vidi maako'e ëdinni kaa kofo mati ilī mi kutë kono. Ne ëdi zë mati owonni me'do ne, ¹⁹ kö'du sösu, lovo 'ba kahi, lovo kö'du wakyo, akakoho me'do ne, mora ananni i'jö dë. ²⁰ Vidi maako'e ëdinni kaa kofo mati ilī mi kaño laka. Zë owonni me'do ne, ombanni do mo, ananni i'jö maako'e 'butëwota, maako'e 'butëmodaka, maako'e lamikölö.”

Lamba hu sora
(Lk. 8:16-18)

²¹ Yësu alima nduwë kiya zi zë henye, “Vidi maako here ne, oba lamba ndö kika mo hu siko mandere hu sora? Anza here dë, i'di lamba da tarabiza. ²² Wa mati ëdi 'de kowɔ na koho akika yaga bikanyi. Wa mati ayöfu do mo ne, akayëhu do mo yaga. ²³ Owo'e kö'du ne, ëzë ëdiye mbili aba.”

²⁴ Mo iya kpa zi zë henye, “Kö'du mati mëdi akiya zi ye ne, oze mbiliye na laka zi kowo mo. Wa yeri mati ëdi ako'do'e zi

oka'e, ako'do kpa zi ye. ²⁵ Vidi mati ëdi mo aba, aki'di zi mo kyɔ. Vidi mati anza mo aba, akoba 'de kazi mo.”

Mala kö'du tövu 'ba kofo

²⁶ Yësu nduwë kiya mo aba zi zë, iya henye, “Damöku 'ba Wiri ëdi henye. Kora maako ilī kofo mi yaka ëni. ²⁷ Mati mo o'do yondo aba, ënyi kadra aba, kofo ne biya ëdinni ku mbili ki'di, ëdinni kpa ku tövu. Mo ayolo dë hala o'do rë ni here. ²⁸ Kaño ra o'do wevo ne na bi dëni zi tövu, zi ta na loɔ. Dagba biriti mo ma luru ne akalaya, mbili mo, ehe ndundu mo mbili ma ndo i'jö aba. ²⁹ Mati i'jö ne alotri ku, kora ne ayeto kumu mo kulu aba, ga kö'du mo ayolo kadra mo oko ku.”

Mala kö'du kofo 'ba masatada
(Mt. 13:31-32,34; Lk. 13:18-19)

³⁰ Yësu ako'jo kö'du henye, “Dakiya ze damöku 'ba Wiri ëdi kaa a'di? Mala a'di dako'do ze zi yada mo? ³¹ Ëdi kaa kofo 'ba masatada, kofo mati tisi riri mi dakaño ne. ³² Ta gɔ mo yaa, övu riyë, ayi kyedre ta da wevo ne'e biya. I'di ngora ni ma kyedre mo'e yaga, ali ayinni, uvö loko ënni mi galili mo.”

³³ Yësu ayëti kö'du kise 'bëni tëmī mala maako'e. Mo ayada zi zë kyɔ, kö'du zi zë to'bo yolo mo. ³⁴ Mo ɔ'bo dë me'do zi zë kazi mala. Ëzë mo ëdi vo lö'bö 'bëni ëti, mo akayada kö'du ne'e biya zi zë.

Yësu adoro buluku da wini
(Mt. 8:23-27; Lk. 8:22-25)

³⁵ Mi da hutaga mi ko'do nani, Yësu iya zi vo lö'bö 'bëniye, “Ënyi di'bë'e kyëti 'ba föfö.” ³⁶ Here zë ilanni vidi kayo ne'e, ehe vo lö'bö'e ëkyinni mi tönbö, mati Yësu ëdi alima nzo mi mo, obanni mo nni aba. Tönbö maako'e alö'bönni kpa ga ndi mo.

³⁷ Truku'du buluku kyigo aluku riyë kagba 'ba wini, ayeto ku liko riyë mi tönbö, here omba ku kara zi koso wini aba. ³⁸ Yësu ëdi 'de hulëhu mi tönbö ako'do dë ni taka gara aba. Vo lö'bö 'bomo'e alironni mo iyanni henye, “Vo komoyandi, asösu 'bëyi kö'du dë, ze hiya kara zi koli?”

³⁹ Yësu ënyi riyë, ame'do na kamo zi buluku, iya zi wini kagba ne henye, “ɔɔ,

ti!” Buluku nni wini kagba aba ɔwɔnni, bi gbo liwo. ⁴⁰ Yesu iya zi vo lɔ'bɔ 'bɛniye henye, “Kɔ'du a'di ɛdiye atere go mo? Anza'e dɛ koma aba?” ⁴¹ Zɛ tere kyedre aba, ako'jo ha oka maako, “Kora nenyɛ ɛyi? Buluku wini kagba aba, ɔwɔnni mo?”

5

*Yesu ako'jo kora dakyikyɛ aba
(Mt. 8:28-34; Lk. 8:26-39)*

¹ Yesu vo litu 'bɛni ɛti ɛnyi i'bɛ ɔkɔnni kyɛti kapa fɔfɔ 'ba Galilaya mi dakaɲo 'ba Gerasa. ² Kandi mati Yesu asi yaga tɛmi tɔɲbɔ, andɔsi dɛ nni kora maako aba, asi tɛmi wogo 'ba da wogo ani ne. Kora ne ɛdi dakyikyɛ aba mi ni. ³ Mo ɛdi alima mi kutɛ da wogo. Vidi ako ɔ'bo dekpe zi sesi mo na kida nyɔri aba. ⁴ Da kyɔ ndi mo kala mo aba ɛdi na kida, mora ta ga kadra ne biya mo akisi nyɔri ne, ehe akikye mi kɔhi ne ta ndi ni na nzoyi. Mo embe 'beri, vidi maako ɔ'bo dɛ zi mo kiri. ⁵ Kadra yɔndɔ aba mo ɛdi lima alasi tɛmi da wogo kpuru ta da lutu, kudu aba rɛ ni kumu yitɔ aba.

⁶ Mo na kɔwɔ mati ongo Yesu, here aho alɔdrɔ domo ni aba akaɲo komo Yesu. ⁷ Here mo alɔrɔ na kyembe, iya henye, “Yesu wisi 'ba Wirɛ omba a'di kazi ma? Lomu mi ru Wirɛ, ma lenze yi, i'di riti dɛ zi ma.” ⁸ Mo iya kɔ'du ne ga kɔ'du Yesu ɛdi akiya henye, “Dakyikyɛ asi 'de yaga ta ra kora ne.”

⁹ Here Yesu ako'jo hɔ mo iya henye, “Ru yi ɛyi?” Kora ne aya'ba da me'do iya henye, “Ru ma 'Gboko,' ga kɔ'du dɛdi ze kyɔ.” ¹⁰ Mo zɔ nduwɛ Yesu lenze kazi ore dakyikyɛ ne'e yaga ta dakaɲo nani.

¹¹ Ani wa'do kayo ɛdinni kara dakapa lutu wakonyo. ¹² Here dakyikyɛ ne'e zɔ rɛ nni la'ba zi Yesu, iyanni henye, “Utu ze zi wa'do ne'e, zi ze ti'bɛ tɔdu mi zɛ.” ¹³ Mo ila dakyikyɛ ne'e ti'bɛ, ɔdunni gbo mi wa'do ne'e. Wa'do ne'e ɛdinni biya kaa kpulukuriyɔ, ahonni akaɲo mi fɔfɔ, ehe aluyinni.

¹⁴ Kora mati ɛdinni ga wa'do ne'e kongɔ, ahonni 'de, ayɔyɔnni kɔ'du ne mi gawo mi halinɔ kɔ'du mati o'dɔ rɛ ni ne, yada zi vidi. Vidi ɛnyi i'bɛnni biya kɔ'du mati

o'dɔ rɛ ni ne kongɔ. ¹⁵ Mati ayinni zi Yesu, zɛ ongonni kora mati ɛdi kani gboko 'ba dakyikyɛ ɛti mi ni ne, mo ɛdi alima ani bongɔ aba rɛ ni, dɔ mo ku na laka, zɛ biya na tere. ¹⁶ Zɛ mati ongonni komonni aba, ayadanni zi vidiye kɔ'du mati o'dɔ rɛ ni zi kora mati dakyikyɛ aba ne, ehe kɔ'du 'ba wa'do ne'e. ¹⁷ Here zɛ ako'jonnɛ ha Yesu zi tɛnyi ati'bɛ 'de tɛmi dakaɲo ɛnni.

¹⁸ Here mati Yesu omba ku zi ti'bɛ zi tɛkyi mi tɔɲbɔ, kora mati ɛdi kani dakyikyɛ aba mi ni ne, alenze mo iya henye, “Di'bɛ ze yi aba.” ¹⁹ Yesu ila mo dɛ zi ti'bɛ ta go mo, iya zi mo henye, “Ti'bɛ linɔ zi vo dakota 'bɛyiye, ayada zi zɛ hala kɔ'du mati Yere o'dɔ zi yi, laka 'bɔmo zi yi ɛdi hala.” ²⁰ Here kora ne ɛnyi i'bɛ biya kpuru tɛmi Gawo 'Butɛ ne'e, kɔ'du mati Yesu o'dɔ zi ni ne yada mo aba. Vidi mati owonni kɔ'du ne biya na rakaga.

*Wu'jɛ 'ba Yayiro nni mbara mati ise ra
bongɔ 'ba Yesu
(Mt. 9:18-26; Lk. 8:40-56)*

²¹ Yesu ɛnyi i'bɛ hulɛhu kyɛti kapa 'ba fɔfɔ vere. Ani da kapa fɔfɔ, vidi kayo atɔtɔ rɛ nni kpo ta da kapa mo. ²² Here vere maako ru mo ɛdi Yayiro, mo ra na vo dagba 'ba bi 'ba mɔtu ani, mati mo ɔkɔ, ongo Yesu, mo umɛ rɛ ni akaɲo ndi mo, ²³ alenze mo kɔ'du komba aba, iya henye, “Wu'jɛ tisi 'bama na rakɔɔ. Ako ayi, i'di kala yi dɔ mo, here zi mo tɛdi na laka, na didi.” ²⁴ Yesu ɛnyi i'bɛnni mo aba.

Here vidi kayo mati ɛdinni ati'bɛ Yesu ɛti ne, ɛdinni mo diri ta da kapa biya. ²⁵ Here mbara maako ɛdi ani, na riti ga kɔ'du yama ɛdi taho ta rɔ mo kazi tɔrɔ kɔɔ 'butɛ dɔmoriyɔ. ²⁶ Dakatɔrɔ kayo ɛdinni le ɔwɔ ki'di zi mo. Mo ayaɲa kɔhi 'bɛni biya, mora here ne zi ta'ba na laka anza dɛ, ɛdi wɛni zɔ rɛ ni kidra dagba ta ga kadra biya. ²⁷ Mo owo kɔ'du Yesu, ɛnyi ayi kafo mo mi kutɛ vidi kayo ne. ²⁸ Mo iya na bi dɛni henye, “ɛzɛ mise gbɛ le nje bongɔ rɔ mo ne, matɛdi na laka.” ²⁹ Mo ongo here ise bongɔ rɔ mo ne, kandi yama ɔrɔ, mo ayɔlɔ ku mi ida rɛ ni henye, na kɔ'jo rɛ ni ku tɛmi riti kyedre 'bɛni ne.

³⁰ Yesu kandi ayɔlɔ henye, kyigɔ asi ku ta rɛ ni yaga. Mo opi rɛ ni kpo tɛmi

kutë vidi kayo ne, ako'jo kö'du henye, “Ëyi ra ise ra bongo ama?” ³¹ Vo lö'bö 'bomo aya'banni da me'do zi mo henye, “Ongo te vidi kayo mati edinni yi kuru ne, kö'du a'di ako'jo 'bëyi kö'du go mo henye ere, ‘Ëyi ra ise ra ma?’ ”

³² Yësu zo nduwë lima bi kongo kpo ta rë ni zi yolo eyi ra o'do kö'du ne. ³³ Here mbara ne ayolo kö'du mati o'do rë ni zi ni ne, mo ayi tese aba na tere, alodro ndi mo, ayada kö'du tinyo mati o'do rë ni ne biya zi mo. ³⁴ Yësu aya'ba da me'do zi mo henye, “Wu'jë ama, koma 'bëyi o'do yi ku nbala. I'bë na rakyëyi, mak'jo yi temi riti ne.”

³⁵ Mati Yësu edi kö'du ne kiya, Vidi maako'e ayinni ta lijo 'ba Yayiro, ayadanni zi mo henye, “Wu'jë 'bëyi oli ku. Kö'du a'di kpe zi riti ki'di ra vo komoyandi ne go mo?” ³⁶ Yësu oze mbili ni de da kö'du mati iyanni ne, mo aya'ba zi Yayiro henye, “Ere de, nje kolö koma.”

³⁷ Here mo ila vidi ma kolö maako de zi ti'bë ni aba dagba, nje Petero, Yemisi, öndu ni Yowani aba. ³⁸ Mati zë okonni lijo 'ba Yayiro, Yësu ongo bi apere rë ni ku na yawa, owo kuyë riyë kudu rala'ba aba. ³⁹ Mo ënyi i'bë ödu loko, iya henye zi zë “Kö'du a'di bi apere rë ni go mo na yawa here? Kö'du a'di ediye kudu go mo? Wu'jë tisi ne oli de, edi onbö ako'do.”

⁴⁰ Here zë ogonni mo. Mora here mo ore zë biya yaga, oba 'bu 'ba wu'jë tisi ne, ma mo, vo lö'bö 'bëniye wota. Mo ënyi i'bë ödu mi loko mati yöku wu'jë tisi ne o'ba 'do mo.

⁴¹ Mo iri kala mo, iya zi mo henye, “Talita Kumu.” Kö'du ya'ba aba henye, “Wu'jë tisi, miya zi yi, ënyi riyë.” ⁴² Here mo ënyi, alasi kpo. Koo 'bomo edi 'butë domoriyo. Mati kö'du ne o'do rë ni, zë biya na rakaga. ⁴³ Yësu i'di kö'du kise anza de zi zë yada zi vidi kolö maako, ehe mo iya henye, “I'diye wa zi mo zi konyo.”

6

Omba Yësu de mi Nazereta
(Mt. 13:53-58; Lk. 4:16-30)

¹ Yësu ënyi ila bi nani, ehe i'bë hulëhu mi gawo 'ba dakaño 'bëni. Vo lö'bö

'bomo'e i'bënni mo aba. ² Mi ko'do 'ba ralawo aba, mo ayeto kö'du yandi mi bi 'ba mötu. Vidi kayo edinni ani, mati zë owonni kö'du mo, zë biya na rakaga. Zë ako'jonnii kö'du iyanni henye, “Here mo i'ja kö'du ne biya ta kila? Kö'du yolo 'ba a'di ra here mati i'di zi mo ne? Hala mo edi kö'du koro ne'e ko'do mo? ³ Mo anza vo kaga kisë, wisi 'ba Mariya, öndu 'ba Yemisi, Yosepa, Yudasii, Simona aba? Anza de emi mo'e ra edinni alima kinye ne?” Here zë ombanni mo de.

⁴ Yësu ënyi iya zi zë henye, “Nëbi owo ta bi ne biya, nje vidi mi gawo lijo 'bomo, karo mo'e, vo dakota 'bomo eti ra ombanni mo de.” ⁵ Mo omba de zi kö'du koro ako'e ko'do ani, mo i'di kala ni nje da vidi 'ba rakoo gbongo maako'e, ehe ako'jo zë gbo. ⁶ Mo rakaga kyedre aba ga kö'du vidi anzanni de kö'du koma aba.

Yësu utu vo litu 'butë domoriyo yaga
(Mt. 10:5-15; Lk. 9:1-6)

Yësu ënyi i'bë kpo ta ra dakaño nani komo vidi yandi aba. ⁷ Mo ako'jo vo litu 'butë domoriyo ne'e bi kolö, utu zë yaga na riyö riyö. Mo i'di kalakonda ndra ta da dakyiky ne'e.

⁸ Mo ise go mo zi zë, “Oba'e waako de 'e aba ta bi ti'bë 'be'e ne, mangolo'bo manza de, anboro 'ba wa lenze manza de, kahi manza kpa de mi bongo re 'e, nje mavo. ⁹ Usu'e kamoka, ehe injë'e kya 'ba bongo de eti. ¹⁰ Ezë ödu'e mi lijo, alima'e mi lijo nani le ila'e gawo nani. ¹¹ Ezë gawo mati ayiye mi mo vidi ombanni de 'e kiri kala kyedre aba, mandere ombanni de zi kö'du 'be'e kowo, ila'e bi nani, akyito'e turufu ne 'de ta ndiye. Ne atedi zi zë na wasënë.”

¹² Here zë ënyi i'bënni yaga kö'du yeti aba zi vidi de nni koto temi kö'du kyënyë 'bënni ne'e. ¹³ Zë orenni dakyiky yaga, apisinni yëni ra vo koo'e, ako'jo zë gbo.

Koli 'ba Yowani Bapatisi
(Mt. 14:1-12; Lk. 9:7-9)

¹⁴ Yaanya aba Yere Heroda owo kö'du ne, ga kö'du wa komba 'ba Yësu inde bi biya. Vidi maako'e iyanni henye, “Yowani Bapatisi ra ënyi ku na didi temi koli, kö'du nere ra mo edi kyigo nenye aba zi tedi kö'du koro ne'e ko'do mo.” ¹⁵ Vidi maako'e

iyannī henye, “Mo Eliya ra.” Agamo'e iyannī henye, “Mo nēbī ra, kaa tēmī ma kōlō mati ēdinnī kani kyere nani.”

¹⁶ Mati Heroda owo kō'du ne, iya henye, “Mo, Yowani Bapatisi, mati mikye dō mo 'de nere ra ēnyī tēmī koli.” ¹⁷ Heroda ra na bi dēnī i'dī kō'du zi Yowani kīrī, kida mo, ku'du mo mī kamba. Heroda o'dō kō'du ne here ga kō'du mo oze Herodiya, mo le na mbara 'ba ōndu mo Pilipo ne. ¹⁸ Yowani Bapatisi zō nduwē kō'du ne yada mo zi Heroda. “Anza dē na laka zi yī mbara 'ba ōndu yī koze.” ¹⁹ Here Herodiya irī kō'du ra Yowani, omba zi mo kofo. Mora mo ɔ'bo dē, ²⁰ ga kō'du Heroda ere Yowani, ga kō'du mo ayolo Yowani ne, mo vidī laka ra, ehe agaga gō mo. Heroda ēdī le kō'du yētī 'ba Yowani sōsu, mora mo omba zō nduwē zi kowo mo.

²¹ Ndundu mo aba Herodiya i'ja gērī laka 'bēnī. Ēdī mī ko'do ko'jo kadra 'ba Heroda, mo o'dō kyere, ise vidī kyedre 'ba turu'e biya, vo wehe'e, vidī kyedre 'ba Galilaya eti. ²² Mati wu'jē 'ba Herodiya ne ayī, ɔlo komo vidīye, kō'du ne eme ra Heroda nni yingo 'bomo eti.

Here Yere Heroda iya zi wu'jē ne henye, “A'di ra omba zi tēdī zi yī? Maki'dī zi yī wa mati omba.” ²³ Ha ki'dī lōmu aba mo iya zi wu'jē ne henye, “Miya henye, maki'dī wa mati ako'jo kō'du mo ne zi yī, ēzē ēdī le kyedre kaa kutē damōku 'bama.”

²⁴ Here wu'jē ne asi i'bē zi ma nī yaga. Ako'jo hō mo, “A'di ra makako'jo kō'du mo?” Ma mo aya'ba da me'do iya henye, “Ako'jo kō'du ga da Yowani Bapatisi.” ²⁵ Here wu'jē ne aho kandi hulēhu zi tī'bē kō'du ne kiya zi Yere Heroda, iya henye, “Momba zi yī ki'dī zi ma kinye yaanya aba ne da Yowani Bapatisi mī kakpa ne.”

²⁶ Mati Yere Heroda owo kō'du ne here, o'dō mo na rasōsu. Mo ɔ'bo dekpe zi komba dē zi wu'jē ne, ga kō'du mo o'dō ku na lōmu ta da komo yingo 'bēnī ne'e biya. ²⁷ Here mo utu vo kanya 'bēnī kō'du ki'dī aba zi tī'bē da Yowani kika mo. Vo kanya ēnyī i'bē mī kamba, ikye da Yowani 'de. ²⁸ Mo ika mī kakpa, i'dī zi wu'jē ne, ehe mo i'dī gbō zi ma nī. ²⁹ Mati vo lō'bō

'ba Yowaniye owonni kō'du ne, zē ayinnī, obannī yōku mo, i'bē usunnī.

Yēsu i'dī wakonyo zi vidī kpulukumuyī (Mt. 14:13-21; Lk. 9:10-17; Yn. 6:1-14)

³⁰ Mati vo litu i'ja rē nni Yēsu eti, a'bannī wa mati zē o'donnī, yandinnī ne yada mo zi Yēsu. ³¹ Here vidī kayo ēdī tayinnī ehe ēdī tī'bēnnī, here Yēsu vo litu 'bēnī eti, i'jannī kadra 'ba zi wakonyo dē. Here mo iya zi zē henye, “Ēnyī dī'bē'e 'de bi maako na bi de ze kutu ze aba, zi ye re 'e lawo tisi.”

³² Here zē ēnyinnī, ayetonni tēkyī mī tōṅbō tī'bē yaga na bi dē nni bi mbiya maako. ³³ Mati vidī kayo ne'e ongōnnī zē ēdinnī atī'bē, kandi ayolōnnī zē, here ēnyī i'bēnnī biya tēmī gawo ne'e, ahonni dagba ta dakaṅo, ɔkōnnī dagba bi nani ta komo Yēsu vo litu 'bēnī eti. ³⁴ Mati Yēsu asi yaga tēmī tōṅbō, mo ongo vidī kayo ne'e, di'di mo oso ndo na kō'du sōsu ga kō'du zē, ga kō'du zē kaa tīmēlē ma kazi vo yako. Here mo ayeto zē yandi kō'du kyō aba.

³⁵ Mati kadra omba ku zi loso, vo lō'bō 'bomo'e ayinnī zi mo iyannī henye, “Ongo te, kadra anza kpe bi nenyē na mōku.

³⁶ Utu vidī nenyē'e zi zē tī'bēnnī mī liṅo mati ēdinnī kpoko kinye zi zē wakonyo kogo zi konyo.”

³⁷ Yēsu aya'ba da me'do zi zē iya henye, “E na bi de 'e, i'dīye wakonyo zi zē zi konyo.” Zē ako'jonnī ha Yēsu, “Kōhi ne vidī ako'dō lōo yehwe modomowota zi ki'ja. Omba zi ze tī'bē yaṅa kōhi lamiriyō ne da mangolō'bo zi tō'bo zē?”

³⁸ Yēsu ako'jo hē zē iya henye, “Ēdīye mangolō'bo aba ndō? I'bē'e te kongō.” Mati i'jannī, iyannī kō'du mo zi mo henye, “Mangolō'bo ēdī muyī, kyenze riyō.” ³⁹ Yēsu iya zi vo litu 'bēniye zi kiya zi vidī ne'e biya zi rē nni kinye na gbōngo gbōngo, ma limannī akaṅo da loma kyekpe ne. ⁴⁰ Here vidī ne'e biya alimannī na ratoto gbōngo gbōngo lamikōlō maako'e 'butēmuyī.

⁴¹ Yēsu oba mangolō'bo muyī ehe kyenze riyō ne, ongo bi komoriyē, o'do ōwō'dī zi Wirī. Mo owe mī mangolō'bo ne, i'dī zi vo lō'bō 'bēniye zi yanya mo zi

vidiye. Mo inye mi kyenze riyö ne kpa ta gë zë biya. ⁴² Vidi biya onyonni, ehe ɔvɔnni gbo. ⁴³ Vo lö'bö'e atɔtɔnni kɔsɔ mangɔlɔ'bo kyenze aba mati ɔsɔ ne mi бага 'butë domoriyö. ⁴⁴ Watiti 'ba vidi mati onyonni wa ne kpulukumuyi.

Yësu alasi ta da wini
(Mt. 14:22-33; Yn. 6:15-21)

⁴⁵ Kandi Yësu i'di vo lö'bö'e tëkyinni mi tɔɔnbö ti'benni dagba komo ni mi Beteseyida ta kafo föfö, mora here mo iya kö'du zi vidi kayo ne'e mi'benni liɔ. ⁴⁶ Ta ga kö'du kiya 'bomo zi vidi kayo ne'e, i'bë'e gbo, mo ënyi i'bë da lutu amötu. ⁴⁷ Mati hutaga ɔkɔ, tɔɔnbö ëdi ku 'de mi kutë 'ba föfö, mora Yësu nje kutu ni aba da göti. ⁴⁸ Mo ongo vo lö'bö 'bëniye ëdinni ku rë nni ki'di zi ko'do mo ngari aba, ga kö'du ëdinni akopi ta ga bi tayi 'ba buluku. Kutë yondɔ aba mo i'bë zi zë, lasi aba ta da wini. Mo omba zi laga ta da kapa zë, ⁴⁹ mora mati ongɔnni mo ëdi alasi ta da wini ne, asösu 'benni iyanni wakoro ra, ehe a'banni hë nni gbögbö lörö aba. ⁵⁰ Mati ongɔnni mo ne, zë biya na tere. Mora Yësu ame'do zi zë kandi, iya henye, "Uku mi ye, ne ma ra. Ere'e dë." ⁵¹ Here mo ënyi ëkyi rë zë mi tɔɔnbö ehe, buluku ɔɔ. Vo lö'bö'e biya na rakaga, ⁵² ga kö'du koro 'ba mangɔlɔ'bo mati mo o'do zi vidi kpulukumuyi konyo mo ne, ödu dë gba dë zë.

Yësu akɔ'jo vo kɔɔ'e mi Genesereta
(Mt. 14:34-36)

⁵³ Zë ënyi umunni kyëti föfö da göti 'ba Genesereta, ehe idanni tɔɔnbö ani. ⁵⁴ Mati ilanni tɔɔnbö ne, vidi ayɔlɔnni Yësu. ⁵⁵ Here zë ënyi ahonni ta bi ne biya. Èzë owonni bi mati mo ëdi 'domo, injënni vidi 'ba rakɔɔ'e da laɔba kika mo zi mo. ⁵⁶ Bi mati biya Yësu i'bë ta 'domo ne, mi gawo, mi daliɔ maako'e, vidi ako'banni zë mati na rakɔɔ ne, ga bi 'ba wakogo. Akalenzenni mo gbï nje zi zë ha bongo 'bomo kise, zë mati biya isenni ne, akɔ'jo zë na laka.

7

Yandi kö'du 'ba ti'da nbala aba
(Mt. 15:1-9)

¹ Here Farasi maako'e nni vo komoyandi 'ba kö'du ki'di mati ayinni ta Yerusalem ne, atoto rë nni kpo da kapa Yësu. ² Zë ongɔnni kya 'ba vo lö'bö 'bomo maako'e ëdinni wakonyo kala aba na ti'da kazi kaka. ³ Farasiye Yiserele'e ëti onyonni wa dë here, nje ëzë akaka kala nni ku tëmi gëri 'ba 'bu nniye. ⁴ Zë onyonni wa maako mati ayi ta bi 'ba wakogo, nje ëzë akakanni rɔ mo ku dagba. Ehe irinni ga ndi gëri kyɔ 'ba 'bu nniye, kaa siko kaka, kyere kaka, tele kaka aba.

⁵ Here Farasiye vo kö'du ki'di 'ba komoyandiye ëti ako'jonnï ha Yësu, "Kö'du a'di vo lö'bö 'bëyiye irinni ga ndi kö'du yandi mati i'di zi ze akaɔo kazi 'bu ze dë, mora ëdinni wakonyo kala aba na ti'da."

⁶ Yësu aya'ba da me'do zi zë, iya henye, "E vidi 'ba komokandi nenyë, Yisaya ra ayɔlɔ kö'du kiya ga kö'du 'be'e, ayöru, iya henye,

'Vidi nenyë'e oronni ma, Yere Wirï, nje hë nni aba,

mora di'di zë na kowɔ ta ra ma.

⁷ Mötu 'bëzë na yawa zi ma,

kö'du yandi 'bëzë ayi nje kazi vidiye.'

⁸ I'diye kö'du ki'di 'ba Wirï da kapa, ehe ɔwɔ'e kö'du yandi 'ba vidi."

⁹ Yësu zɔ nduwë, "Èdiye gëri 'ba kö'du ki'di 'ba Wirï komba dë aba, ga kö'du zi ye kirï kö'du yandi 'be'e ra. ¹⁰ Mosa iya henye, 'Oro 'bu yi ma yi aba, ëzë vidi maako awili 'bu ni mandere ma ni, aki'di mo zi kofo.' ¹¹ Mora ayandiye henye, Vidi mati ëdi wa aba, zi ki'di zi 'bu ni konyi mandere ma ni, mora mo atɔ'bo kiya, 'Nenyë Korobani,' kö'du ya'ba aba henye, 'ba Wirï ra.' ¹² Ila'e mo dekpe zi konyi 'bu ni mandere ma ni. ¹³ Mi ga gëri ne, kö'du yandi 'be'e zi vidi maako'e ne, ayaɔa me'do 'ba Wirï yaga. Wa maako'e ëdinni kpa kyɔ kaa ma nenyë, mati ëdi ako'do'e ne."

Wa mati ëdinni vidi ko'do na ti'da
(Mt. 15:10-20)

14 Here Yēsu ako'jo vīdī kayo ne'e kpa lōhu tayinnī zi nī, ehe iya zi zē henye, “E biya, owo'e kō'du 'bama ne, ayolō'e. 15-16 Waako anza dē zi tī'bē mī vīdī ta yaga ako'do mo na ti'da. Wa mati asi yaga tēmī vīdī ra, ako'do mo na ti'da.”

17 Mati mo ila vīdī kayo ne'e, i'bē ödu loko ne, vo lö'bō 'bomo'e ako'jonnī ho mo zi mī me'do ne yada. 18 Yēsu iya zi zē, henye, “Anza'e dē na nğara ta da oka'e. Ayolō'e dē? Waako anza dē mati atī'bē mī vīdī ta yaga ako'do mo na ti'da, 19 ga kō'du anza dē tī'bē mī di'di mo, mora mī mo, ehe atī'bē zo dagba yaga tēmī ida ra.” Mī me'do ne, Yēsu adoro go mo zi zē wakonyo biya nğbala zi konyo.

20 Mo zo nduwē kiya mo henye, “Ēdī wa mati asi yaga tēmī vīdī ra, ako'do mo na ti'da. 21 Tēmī di'di 'ba vīdī atayi kō'du sōsu kyēnyē, rōnyī, wa logo, wa kofo, ndoro, 22 mī kumbē, wa kyēnyē, wa ko'ba, rakīsī, gu kī'dī, ru vīdī yaņa, da kumbē, rakonza. 23 Wa biya na kyēnyē nenyē'e ayinnī ta didī vīdī, ehe o'do mo na ti'da.”

*Mbara 'ba dakaño 'ba Siriya-Ponisiya
(Mt. 15:21-28)*

24 Here Yēsu ēnyī i'bē bi, mati kara ra gawo kyedre 'ba Tiyere. Mo ēnyī i'bē ödu loko ehe omba dē zi vīdī kōlō maako zi yolo zi kiya nēdī ani. Mora mo o'bo dē zi lima na rakoho. 25 Mbara mati wu'jē 'bomo ēdī dakyikyī aba ne, owo kō'du Yēsu, ayi zi mo kandi, alēpī akaño ndī mo. 26 Mbara ne ame'do ha Girigī, o'jo mo mī Siriya-Ponisiya. Mo alenze Yēsu zi dakyikyī kore mo yaga ta ra wu'jē ēnī.

27 Mora Yēsu aya'ba da me'do iya henye, “Dī'diye wakonyo dero dagba zi gisisiye. Anza na laka zi wakonyo 'ba gisisiye koba ku'du mo zi wīhiye.” 28 Mo aya'ba da me'do zi mo iya henye, “Kyedre, wīhī mati alimannī hu tarabiza ne, ēdinnī kpa koso wakonyo 'ba gisisiye mati oso ne konyo.” 29 Here Yēsu iya zi mo henye, “Ga kō'du ya'ba nani, i'bē hulēhu liño, akongo dakyikyī ne i'bē ku yaga ta ra wu'jē 'bēyī ne.” 30 Mati mo i'bē liño, i'ja wu'jē ēnī ēdī ako'do da sora, dakyikyī i'bē ku yaga ta ro mo.

Yēsu ako'jo vo mbili kīsī

31 Yēsu ēnyī tēmī dakaño 'ba Tiyere ani, i'bē nduwē kpuru tēmī Sidoni, kpa zi föfö 'ba Galilaya. Mo i'bē ödu mī dakaño mati ēdī ako'jo Gawo 'Butē ne. 32 Kya vīdī maako'e ikannī kora vo mbili kīsī, mati o'bo dē zi me'do, zē alenzennī Yēsu zi kala nī kī'di do mo.

33 Yēsu oba mo kōlō na kowo ta ra vīdī kayo ne'e, i'di da wisi kala nī mī mbili kora ne, o'bi oro, ise ndende kora ne gbo. 34 Yēsu ongo bi komoriyē alawo na kyembe, iya zi kora ne henye, “Epata!” Kō'du ya'ba aba henye, “Ayēhu riyē.” 35 Kandi kora ne o'bo zi kō'du kowo. Mo ame'do kpa kazi riti.

36 Yēsu i'di kō'du zi vīdī ne'e anza dē zi kō'du ne kiya zi vīdī ma kōlō maako, mora zē nduwē kiya mo. 37 Vīdī biya mati owonnī kō'du ne, ēdinnī na rakaga. Zē iyannī henye, “Hala mo o'do wa biya na laka. Mo i'di vo mbili kīsī zi kō'du kowo, vīdī mati o'bo dē zi me'do kpa ame'do.”

8

*Yēsu i'di wakonyo zi vīdī kpulukusowo
(Mt. 15:32-39)*

1 Kadra ma agamo aba, vīdī kayo maako'e ēnyī atoto rē nni, ayinnī ga bi kōlō. Mati vīdī anzannī wa mati oso aba zi konyo, Yēsu ako'jo vo lö'bō 'bēniye zi nī, iya zi zē henye, 2 “Manza dē rakyenyi aba ga kō'du vīdī ne'e, ga kō'du zē ēdinnī ma aba ko'do wota aba, mora yaanya aba wa anza dē zi konyo. 3 Ēzē mutu zē liño kazi wakonyo kī'di zi zē, akatēdinnī kazi kyigo ta bi tī'bē, ga kō'du kya maako'e ayinnī ta bi kowo.”

4 Vo lö'bō 'bomo'e ako'jonnī ho mo iyannī henye, “Ta kila mī da lipī nenyē, zi vīdī maako zi to'bo wakonyo kī'ja kyo zi kī'di zi vīdī nenyē'e?” 5 Yēsu ako'jo hē zē iya henye, “Ēdiye mangolo'bo aba ndō?” Zē aya'bannī da me'do iyannī henye, “Mangolo'bo ēdī madomoriyō.”

6 Mo i'di kō'du zi vīdī ne'e zi limannī dakaño. Mo oba mangolo'bo madomoriyō ne'e, o'do öwō'di zi Wiri, owe mī zē, i'di zi vo lö'bō 'bēniye zi yanya zi vīdī kayo ne'e. Vo lö'bō 'bomo'e o'donnī gbo here. 7 Zē ēdinnī kpa kyenze sisiye aba. Yēsu o'do öwō'di ga kō'du ma nenyē'e, ayada

zi vo lö'bö'e zi kyenze ne'e yanya mo kpa. ⁸ Vidi biya mati onyonni, ɔvanni. Here vo lö'bö obanni kɔsɔ mo mati ɔsɔ ne, бага madɔmoriyö ndɔndɔ. ⁹ Vidi ne edinni ani kaa kpulukusowo here. Here Yesu utu vidi ne'e liɔ, ¹⁰ ehe kandi ekyinni mi tɔɔbɔ vo lö'bö 'beni eti, i'benni gbo mi dakaɔo 'ba Dalamonota.

Farasi ako'jonnɔ ha Yesu ga kö'du koro (Mt. 16:1-4)

¹¹ Here kya 'ba Farasiye ayinni zi Yesu, ayetonnɔ he nni wasa mo aba. Ze ombanni zi Yesu yɔnzɔ, here ako'jonnɔ ho mo zi kö'du koro ko'do zi yada mo ayi kazi Wirɔ. ¹² Yesu oto lawo na konda, iya henye, "Kö'du a'di vidi mi ko'do ma ndenye ne, ako'jonnɔ kö'du ga kö'du koro? E'e, mayada zi ye tinyö, anza zi kö'du mahere ne, zi ki'di zi vidi nenye'e." ¹³ Mo ila ze, ehe ekyi mi tɔɔbɔ, umu gbo kyeti 'ba föfö.

Langa 'ba Farasiye ehe 'ba Heroda (Mt. 16:5-12)

¹⁴ Here vo lö'bö'e kö'du ölu temi ze zi koba mangolo'bo kyɔ, edi nje mangolo'bo kölö ze eti mi tɔɔbɔ. ¹⁵ Yesu iya zi ze henye, "Ongɔ'e re 'e laka kazi langa 'ba Farasi ne'e ehe langa 'ba Heroda." ¹⁶ Ze ayetonnɔ ame'do na ga re nni, "Mo iya kö'du ne ga kö'du danza de mangolo'bo ako aba."

¹⁷ Yesu ayolo kö'du a'di edinni ame'do go mo, ako'jo he ze, "Kö'du a'di ediye ame'do ga kö'du mangolo'bo anza de? Ayolo'e de gba? Di'diye na kyendi?" ¹⁸ Ediye komo'e aba ɔ'bo'e de zi bi kongɔ? Ediye mbili aba ɔ'bo'e de zi kö'du kowo? ɔ'bo'e kö'du sösu de? ¹⁹ Mati mowe mangolo'bo muyi kö'du zi vidi kpulukumuyi ne'e, бага edi ndo na koso mati akö'du'e?" Ze aya'banni da me'do, iyanni henye, "Bute dɔmoriyö." ²⁰ Mora Yesu iya henye, "Mati mowe mangolo'bo madɔmoriyö zi vidi kpulukusowo ne'e, бага edi ndo na koso mati akö'du'e?" Ze aya'banni da me'do, iyanni henye, "Modɔmoriyö." ²¹ Mo ako'jo he ze iya henye, "Mora gba kö'du ne ayi de de 'e?"

Yesu ako'jo kora vo komoköndu mi Beteseyida

²² Mati ze ɔkonnɔ mi Beteseyida, vidi maako'e ikanni kora vo komoköndu maako zi Yesu, alenzenni mo zi ro mo kise. ²³ Yesu iri kala kora vo komoköndu ne, akoko mo, yaga temi liɔ. Tapeti mati o'bi oro komo mo ne, Yesu i'di kala ni do mo, ako'jo ho mo, "Atɔ'bo waako kongɔ?" ²⁴ Here kora ne ongɔ bi riyö, iya henye, "ɔ, mo'bo vidi kongɔ, mora ze alayanni kaa kaga ra edinni alasi." ²⁵ Yesu i'di kala ni kpa löhu da komo kora ne. Here kora ne obe komo ni kyedre. Komo mo ako'jo re ni, mo ɔ'bo gbo zi wasisi kongɔ biya na laka. ²⁶ Yesu iya zi mo, "I'be liɔ, i'be de mi gawo."

Petero iya Yesu Korisito ra (Mt. 16:13-20; Lk. 9:18-21)

²⁷ Yesu enyi vo lö'bö 'beni eti, i'benni mi gawo 'ba Kasariya Filipino. Mati edi ati'benni ta da geri ne, Yesu ako'jo he ze iya henye, "Ayada'e zi ma, vidi edinni akiya ma eyi?" ²⁸ Here ze aya'banni da me'do iyanni henye, "Maako'e iyanni yi Yowani Bapatisi ra, maako'e iyanni yi Eliya ra, agamo'e iyanni yi kölö temi kutö 'ba Nebi ne'e." ²⁹ Mo ako'jo he ze, "Mora 'e 'be'e? Iya 'be'e ma eyi?" Petero enyi aya'ba do mo iya henye, "Yi Korisito ra." ³⁰ Here Yesu i'di kö'du zi ze, iya henye, "Ayada'e kö'du ma de zi vidi kölö maako."

Yesu ame'do ga kö'du koli 'beni (Mt. 16:21-28; Lk. 9:22-27)

³¹ Here Yesu ayeto vo lö'bö 'beniye yandi, Wisi a vidi atedi riti kyedre aba, ehe vidi kyedre, kyedre 'ba vo karasa'e, vo komoyandi 'ba kö'du ki'diye akombanni mo de. Aki'dinni mo zi kofo, mora ko'do da wota aba, mo atenyi na didi. ³² Yesu ayada kö'du mati ako'do re ni ne biya zi ze. Here Petero oba mo tisi da kapa, ehe mo iya zi mo kö'du 'bomo ne eme de.

³³ Mora here Yesu opi re ni kpo, ongɔ bi da vo lö'bö 'beniye ehe mo iya zi Petero henye, "Enyi 'de ta ra ma karani Satani. Kö'du sösu 'beyi ne ayi de kazi Wirɔ, 'ba vidi ra." ³⁴ Mora Yesu ako'jo vidi kayo ne'e vo lö'bö 'beniye eti zi ni, ayada zi ze henye, "Eze vidi maako omba zi tayi

ma aba, kö'du mo mölu ta do mo, minjë taka 'bëni, ma lö'bö ga ma. ³⁵ Vidī mati omba zi didi nī yomō, akayölu. Mora vidī mati ayölu didi nī ku ga kö'du ma, ehe ga kö'du laka 'ba Wirī, akayomō. ³⁶ Èzè vidī maako i'ja wasisi biya mī damöku ne, mora mo ayölu lawo nī, anza dè na laka zi mo. ³⁷ Waako atanza dè zi mo zi to'bo zi kutrè lawo nī aba. ³⁸ Èzè vidī maako èdī na komokaya ta ra ma, ehe kö'du yandi 'bama mī damöku kyënyè ne, Wisi a Vidī atèdī na komokaya ta ro mo, èzè mo ayi mī bikanyi 'ba 'Bu nī malayika laka èti."

9

Yësu opi rë nī

(Mt. 17:1-13; Lk. 9:28-36)

¹ Yësu iya zi zè henye, "Mayada zi ye tinyö damöku 'ba Wirī atayi, aki'ja'e maako'e gba oli ye dè."

² Tapèti ko'do modaka aba, Yësu oba Petero, Yemisi, ehe Yowani, i'bënni da döku konda riye. Ani zè na bi dè nni. Mati èdinni nduwè bi kongō, rakopi ayi zi Yësu, ³ ehe bongō 'bomo èdī atanyi na kanyi, na kanyi ndra ta da vidī ako mī dakaño nenyè ato'bo kaka mo here. ⁴ Here vo lö'bö wota ne'e ongōnni Eliya ehe Mosa èdinni ame'do Yësu èti.

⁵ Petero ame'do zi Yësu, "Vo komoyandi, hala èdī na laka zi ze tēdī kinye. Da kuvō ze loko wota, kölō zi yī, kölō zi Mosa ehe kölō zi Eliya." ⁶ Mo oka nni èti na tere, mo ayolo dè na kiya a'di. ⁷ Here foli alaya ayöfu zè galili nī aba, gu ayi tēmi foli, "Nenye wisi ama ra." ⁸ Zè ongōnni bi kandi gbō, mora 'de ongōnni vidī ma kölō ako dè, nje Yësu zè èti.

⁹ Mati zè asinni ku akaño ta da döku, Yësu ise go mo zi zè, "Wa mati ongō'e ne, ayada'e dè zi vidī ma kölō maako, le èzè Wisi a Vidī ènyī ku tēmi koli."

¹⁰ Zè owōnni kö'du kise 'bomo ne, mora tēmi kutè zè ayetōnni ame'do na ga rē nī ga kö'du ne, "A'di ra 'bëni tēnyī tēmi koli?" ¹¹ Zè ako'jōnni ha Yësu iyanni henye, "Kö'du a'di vo komoyandi 'ba vo kö'du ki'diye iyanni Eliya ra atayi dagba?" ¹² Kö'du ya'ba 'bomo èdī henye, "Eliya ra tinyö èdī atayi dagba zi wasisi

ko'jo nzo. Mora kö'du a'di Buku 'ba Wirī iya nenyè, Wisi 'ba Vidī aki'ja riti ndra, ehe akomba mo dè? ¹³ Mayada zi ye hala Eliya ayi ku nzo, ehe vidī o'dōnni mo kaa zè ombanni, kaa mati Buku iya kö'du ga kö'du mo."

Yësu ako'jo wisi kora dakyikyī aba

(Mt. 17:4-21; Lk. 9:37-43a)

¹⁴ Mati zè adroko rē nni koso vo lö'bö èti, ongōnni vidī kayo kpo ta rē nī ehe vo komoyandi 'ba vo kö'du ki'diye, èdinni me'do zè èti. ¹⁵ Mati vidī ne'e ongōnni Yësu, zè rakaga kyedre aba, ahonni zi mo ehe amètēnni mo.

¹⁶ Yësu ako'jo ha vo litu 'bëniye iya henye, "A'di ra èdī me'do'e zè èti ga kö'du mo?" ¹⁷ Kora maako mī kutè vidī kayo ne'e aya'ba da me'do henye, "Vo komoyandi, mika wisi ama zi yī, ga kö'du mo èdī dakyikyī aba mī nī, o'bo dè zi me'do. ¹⁸ Èzè dakyikyī ne ènyī ku mo ko'do, umè mo akaño, amo aba hē nī, hē nī konyo aba, atèdī seserese. Mako'jo ha vo lö'bö 'bëniye zi dakyikyī ne kore mo yaga, mora zè o'bōnni dè."

¹⁹ Yësu iya zi zè henye, "E vidī oma'e dè. Hala ma kalima 'diri èti? Hala matèdī 'diri nduwè na mikuku? Ika wisi ne zi ma." ²⁰ Ikanni mo zi Yësu. Kandi mati dakyikyī ne ongō Yësu, umè wisi ne tese aba, here mo alö'bö akaño, alulu gbō amo aba hē nī. ²¹ Yësu ako'jo ha 'bu mo iya henye, "Mo èdī here ne, ndala aba?" Mo aya'ba iya henye, "Kyerè mo gba na wisi tisi. ²² Da kyō dakyikyī ne èdī yōnzo zi mo kofo, mo kumè aba mī wa'do ehe mī wini. Asōsu kö'du ga kö'du ze, akōnyi ze, èzè akato'bo." ²³ Yësu alèzè iya henye, "Iya 'Èzè mo'bo'e,' Wa biya akyigō dè zi vidī mati èdī koma aba." ²⁴ Here kandi 'bu mo ènyī udu riye, "Mèdī koma aba, mora anza dè kyō. Akōnyi ma zi tēdī mo aba kyō."

²⁵ Here Yësu ayolo vidī kayo ne'e èdinni ku tayi kara rē nī, here mo i'di kö'du zi dakyikyī ne. Mo iya henye, "Dakyikyī mati mbili kisi ehe ha ngulu aba, mī'di kö'du zi yī tasi yaga ta ra wisi ne, ehe ödu dekpe mī mo löhu." ²⁶ Here dakyikyī ne udu, umè wisi ne tese aba na kyigō, asi gbō yaga. Wisi ne ongō bi kaa yöku vidī,

vidi biya na kolö kolö iyanni henye, “Mo oli ku.” ²⁷ Yësu oba wisi ne kala ni aba, akonyi mo zi tēnyī, mo ɔɔ gbɔ riyē.

²⁸ Tapēti Yësu mati ödu loko, vo lö'bö 'bomo'e ako'jonnī hɔ mo mati zē na ga rē nni, “Kö'du a'di dɔ'bo dē dakyikyī kore go mo yaga?” ²⁹ Yësu aya'ba da me'do iya henye, “Nje mötu ra atɔ'bo kyinē nenyē kore mo yaga, waako ɔ'bo dē.”

Yësu ame'do kö'du koli 'bēni löhu
(Mt. 17:22-23; Lk. 9:43b-45)

³⁰ Here Yësu vo lö'bö 'bēni eti ilanni bi nani i'bēnni nduwē kpuru tēmi Galilaya. Yësu omba dē zi vidi kolö maako zi yɔɔ nēdi kila, ³¹ ga kö'du mo edi vo lö'bö 'bēni ye yandi mo. Mo iya henye, “Wisi a Vidi aki'di zi vidi maako'e, zē akofonni mo. Ko'do da wota aba yaa, mo akaliro na didi.” ³² Mora zē ayɔɔlonni mi kö'du yandi ne dē, zē na tere ta bi hɔ mo ko'jo.

Ëyi ra 'bēni na kyedre?
(Mt. 18:1-5; Lk. 9:46-48)

³³ Here zē ayinni Kaparanamo. Tapēti ti'bē 'bēzē loko, Yësu ako'jo ha vo litu 'bēniye, “Ëdiye ame'do da ga gēri ne ga kö'du a'di?” ³⁴ Mora zē aya'banni da me'do dē zi mo, ga kö'du da ga gēri ne zē edinni ame'do na ga rē nni, eyi ra 'bēni kyedre.

³⁵ Yësu alima akaɔ, ako'jo vo litu 'butē dɔmoriyö ne'e, iya zi zē henye, “Mo mati omba zi tēdi dagba, maya'ba rē ni hulēhu ta da vidi biya, mo mēdi na vo litu zi vidi biya.” ³⁶ Here mo iri wisi kora i'di mo atɔɔ da komo zē. Mo i'di kala ni kpo ta rɔ mo, iya zi zē henye, ³⁷ “Vidi mati iri wisi ma kolö tēmi gisisi nenyē'e kalakyedre aba mi ru ma, mo iri ma kalakyedre aba. Vidi mati iri ma kalakyedre aba, iri dē nje ma kalakyedre aba, mora mo mati utu ma ne kpa.”

Vidi mati kö'du ko'do 'bomo anza dē

Na kyenyē zi ze, mo 'beze
(Lk. 9:49-50)

³⁸ Here Yowani iya zi mo henye, “Vo komoyandi, dongɔ kora maako edi dakyikyī kore mo ru yi aba, dayada ze zi mo zi kila, ga kö'du mo anza dē mi gboko 'beze.”

³⁹ Yësu ayada zi zē henye, “Ayonzɔ'e mo

dɔɔ dē, ga kö'du vidi kolö maako mati edi kö'du koro ko'do mi ru ma, akatɔ'bo dē kandi tapēti mo kö'du kyenyē kiya ru ma aba. ⁴⁰ Ga kö'du vidi mati kö'du ko'do 'bomo anza dē na kyenyē zi ze, mo 'beze. ⁴¹ Miya zi ye tinyö henye, vidi maako mati i'di wini zi ye kuwē ga kö'du'e 'bama, aki'ja biriti rē ni.”

Kö'du kyenyē yonzɔ
(Mt. 18:6-9; Lk. 17:1-12)

⁴² “Ëzē vidi ma o'do kö'du zi wisi tisi ma kolö nenyē'e zi kö'du kyenyē ko'do mati oma mi ma, atēdi na laka zi vidi nani zi tēdi yitö kyedre kida aba kpo ta gu ni ehe ku'du mo mi ranga. ⁴³⁻⁴⁴ Here ezē kala yi o'do yi zi kö'du kyenyē ko'do, ikye yaga. Edi na laka zi yi lima kazi kala, ta da kala sesi mo 'dö riyö ti'bē mo aba mi gehena mati inde rē ni dē. ⁴⁵⁻⁴⁶ Ëzē ndi yi o'do yi zi kö'du kyenyē ko'do, ikye yaga. Edi na laka zi yi lima kazi ndi, ta da ndi sesi mo 'dö riyö ti'bē mo aba mi gehena mati inde rē ni dē. ⁴⁷ Ëzē komo yi o'do yi zi kö'du kyenyē ko'do, oba yaga. Edi na laka zi yi tödu Damöku 'ba Wirī komo kolö aba, ta da komo sesi mo 'dö riyö ti'bē mo aba mi gehena, ⁴⁸ mati 'kuru oli dē, ehe wa'do inde rē ni dē.”

⁴⁹ “Vidi na kolö kolö akako'jo wa'do aba kaa wakumu edi akɔ'jo yɔ'do aba. ⁵⁰ Yɔ'do edi laka, mora ezē ayaɔa yɔkɔ ni ku, hala atɔ'bo ko'do zi yɔkɔ löhu? Ëdiye yɔ'do 'ba aboka aba mi kutē'e, ehe alima'e mi rakyeyi oka ma kolö maako aba.”

10

Yësu ayandi kö'du 'ba mbara yēyi
(Mt. 19:1-12; Lk. 16:18)

¹ Here Yësu ila bi nani, enyi i'bē mi dakaɔ 'ba Yudiya, ehe umu da ranga 'ba Yeredene. Vidi ayinni na kayo zi mo löhu, mo ayandi zē kaa mati mo edi 'duwi ako'do. ² Here kya 'ba Farasiye ayinni zi mo, ayonzɔnni zi mo kuyi. Zē ako'jonnī hɔ mo iyanni henye, “Ayada te zi ze, kö'du ki'di 'beze akila vidi zi mbara 'bēni yēyi?” ³ Yësu aya'ba dɔ mo tēmi kö'du ko'jo iya henye, “Kö'du ki'di a'di ra Mosa i'di zi ye?” ⁴ Da kö'du ya'ba 'bēzē edi

henye, “Mosa i'di dangölö zi vidi waraga 'ba rayeyi yöru, ehe kore mbara 'beni 'de.”

⁵ Yësu iya zi zë henye, “Mosa ayöru kö'du ki'di ne here zi ye, ga kö'du de 'e na kyigö zi yandi. ⁶ Mora biyeto aba, mi kadra nani mati bi o'do rë ni, Wirî i'di kora mbara aba. ⁷ Mora ga kö'du nenyë, kora akila 'bu ni ma ni, aba akadroko rë nni mbara 'beni aba, ⁸ ehe zë riyö ne, ata'banni na wa kölö. ⁹ Inye'e dë wa mati Wirî adroko ku bi kölö ne.”

¹⁰ Mati zë a'banni löhu hulëhu loko, vo lö'bö'e ako'jonnî ha Yësu ga kö'du ne. ¹¹ Here mo iya zi zë henye, “Kora mati ayeyi mbara 'beni ehe oze mbara vere, mo o'do ndoro ta da mbara 'beni. ¹² Mi ga gëri kölö ne, mbara mati ayeyi kora 'beni, ehe oze kora vere, ne o'do ndoro.”

*Yësu i'di ya'da zi gisisiye
(Mt. 19:13-15; Lk. 18:15-17)*

¹³ Here kya vidi maako'e ikanni gisisiye zi Yësu, ga kö'du zi mo kala ni ki'di dë zë, mora vo lö'bö'e amonnî vidi ne eti. ¹⁴ Mati Yësu ayölo kö'du nenyë, mo na kamo ehe iya zi vo lö'bö 'beniye henye, “Ila'e gisisiye 'bayinni zi ma, ayata'e zë dë, ga kö'du damöku 'ba Wirî ne edi kö'du zë kaa ma nenyë'e. ¹⁵ Miya zi ye henye, mo mati iri damöku 'ba Wirî dë kaa wisi tisi, ödu dë mi mo.” ¹⁶ Here mo iri gisisiye hu förö ni, i'di kala ni dë zë, ehe i'di ya'da zi zë.

*Kora vo wakayo
(Mt. 19:16-30; Lk. 18:18-30)*

¹⁷ Mora kaa Yësu ayeto ku da gëri 'beni löhu, kora maako aho alo dro da komo mo, ako'jo ho mo iya henye, “Vo komoyandi laka, mako'do a'di zi ma didi ma nburu ki'ja?” ¹⁸ Yësu ako'jo ho mo iya henye, “Kö'du a'di ako'jo ma na laka? Vidi maako anza na laka, nje kölö Wirî. ¹⁹ Ayölo kö'du ki'di ne'e ku. Ofo vidi dë, o'do ndoro dë, alogo dë, asusu vidi maako dë na ndondo, o'ba vidi dë, owo 'bu yi ma yi aba.”

²⁰ Kora ne iya henye, “Vo komoyandi, kyere ma gba na obi, mowo kö'du ki'di ne biya.” ²¹ Here Yësu ongo bi mbiyi do mo lovo aba, iya henye, “O'do wa kölö dë gba. I'bë, ogo wa mati edi mo aba ne biya,

i'di kahi mo zi vo leriye, atedi wa aba kyo komoriyë, ayi alo'bö ga ndi ma.”

²² Mati kora ne owo kö'du ne, biköndu apere rë ni ta komo mo, ehe i'bë 'de na rasösu, ga kö'du mo na vo wakayo.

²³ Yësu ongo bi kpo da vo lö'bö 'beniye, iya zi zë henye, “Atedi na kyigö zi vidi 'ba wakayo aba zi tödu mi damöku 'ba Wirî.”

²⁴ Mora here, vo lö'bö'e na rakaga mi me'do ne. Mora Yësu i'bë nduwë kiya mo aba henye, “Gisi ama'e, edi na kyigö zi tödu damöku 'ba Wirî. ²⁵ Atedi na kyigö ndra zi vidi 'ba wakayo aba zi tödu mi damöku 'ba Wirî, ta da jemele zi ti'bë kpuru ta komo wogo 'ba ibira.”

²⁶ Mora here ne, vo lö'bö'e rakaga aba ndra, ako'jonnî oka maako, “Mora here ne, eyi ra ato'bo yomo?” ²⁷ Yësu ongo bi mbiyi dë zë, aya'ba do mo henye, “Nenyë wa mati vidi o'bo dë ko'do mo, mora anza dë na kyigö zi Wirî. Wirî ato'bo wasisi ko'do mo biya.”

²⁸ Here Petero ame'do riyë, “Ongo te, dila wasisi ku biya, da'ba dalö'bö ku gë yi.” ²⁹ Yësu alëzë o, iya zi zë henye, “Mayada zi ye henye, vidi maako mo ila lijo, mandere öndu'e, mandere emiye, mandere ma'e, mandere 'bu'e, mandere gisisiye mandere yaka'e, ga kö'du ma, ehe ga kö'du yöyö laka, ³⁰ mo aki'ja ndra mi ko'do ma ndenyë ne. Mo aki'ja loko lami da kyo, öndu'e, emiye, ma'e, gisisiye, yaka'e, ehe riti kpa. Mi ko'do mati atayi ne, mo aki'ja didi nburu. ³¹ Mora vidi kyo mati dagba ne, atedinni hulëhu, ehe vidi kyo mati hulëhu ne, atedinni dagba.”

*Yësu ame'do kö'du koli 'beni
(Mt. 20:17-19; Lk. 18:31-34)*

³² Yësu vo lö'bö 'beni eti, yaanya aba edinni ku da ga gëri mati i'bë le mi Yerusalema. Yësu edi ati'bë dagba komo vo lö'bö'e. Zë ndo na rakaga. Vidi mati alo'bö 'beni hulëhu ne, na tere. Da kölö löhu Yësu oba vo litu 'butë domoriyö ne'e dakapa, ame'do kö'du wa mati ako'do rë ni zi ni. Mo iya zi zë henye, ³³ “Owo'e te, dëdi ti'bë'e le mi Yerusalema, ani Wisi a Vidi aki'di zi kyedre 'ba vo karasa'e ehe vo komoyandi 'ba kö'du ki'diye. Zë akombanni da kö'du zi mo kofo, aki'di mo zi vo leze'e, ³⁴ mati ako'donni wari ro mo,

ko'binnì oro rɔ mo, aku'bönnì hu mo, ehe akofonnì mo. Mora ko'do da wota aba, mo atenyi na didi."

*Kö'du 'ba Yemisi nni Yowani aba
(Mt. 20:20-28)*

³⁵ Here Yemisi nni Yowani aba zè gisi 'ba Zebedeyo, ayinnì zi Yèsu, iyannì henye, "Vo komoyandi, waako èdì ani domba zi yì ko'do mo zi ze." ³⁶ Yèsu ako'jo hë zè iyannì henye, "A'di ra here?" ³⁷ Zè aya'bannì da me'do iya henye, "Èzè alima ku da kyiti 'ba bikanyi kyedre 'ba damöku 'bëyi, domba yì zi kila ze lima yì aba, ma kölö da kala yì ma tiri, ehe ma kölö da kala yì ma gali."

³⁸ Yèsu iya zi zè henye, "Ayolo'e dë, a'di ra èdiye kö'du ko'jo gɔ mo. Akato'bo'e köfö 'ba riti mati makuwë ne? Akato'bo'e bapatisi tëmì gëri mati abapatisi ma?" ³⁹ Aya'bannì da me'do henye, "Dakato'bo." Yèsu iya zi zè henye, "Akuwë'e köfö mati makuwë, ehe akabapatisiye tëmì gëri mati abapatisi ma. ⁴⁰ Mora mo'bo dë zi vidì maako kinzi, èyi ra akalima da kala ma ma tiri, ehe da kala ma ma gali. Wiri ra aki'di bi nenye'e zi zè mati mo ako'jo ga kö'du zè."

⁴¹ Mati kya 'ba vo litu'e 'butë owonni kö'du ne, zè na kamo kazi Yemisi Yowani aba. ⁴² Here Yèsu ako'jo zè biya zi nì ga bi kölö, iya zi zè henye, "Ayolo'e ku here, yere 'ba vo leze'e èdinnì yere kyigo'e kalakonda aba. ⁴³ Nenyè anza dë gëri mati èdì mī kutë'e. Èzè vidì ma kölö tëmiye omba zi nì tedi na kyedre, mo mēdi na vo kalima zi oka'e, ⁴⁴ ehe vidì ma kölö tëmiye omba zi nì tedi dagba, mo mēdi na vo kalima zi oka'e biya. ⁴⁵ Here Wisi 'ba Vidì ayi dë zi vidìye loo ko'do zi mo, mo ra ayi zi ko'do, ehe zi didi nì ki'di zi vidì kayo yomɔ."

*Yèsu ako'jo vo komoköndu Baratamoya
(Mt. 20:29-34; Lk. 18:35-43)*

⁴⁶ Here zè ayinnì mī Yerikö. Mati Yèsu ila gawo vo lö'bö 'bëniye eti ehe vidì kayo eti, vo komoköndu ru mo Baratamoya, Wisi 'ba Tomasi, èdì alima da kapa gëri. ⁴⁷ Mati mo owo henye Yèsu 'ba Nazereta ra, mo ayeto hë nì gbögbö, "Yèsu Wisi 'ba Dawidi akonyi ma." ⁴⁸ Vidì kayo ne'e

enyinnì mo aba na kamo, iyannì zi mo zi lima ti. Mora mo agbögbö hë nì gbö ndra riyë, "Wisi 'ba Dawidi akonyi ma."

⁴⁹ Here Yèsu ɔɔ, iya henye, "Ako'jo mo." Here zè ako'jonnì kora vo komoköndu ne gbɔ. Zè iyannì henye, "Èdì rakyenyi aba, ènyi riyë, mo èdì yì ko'jo." ⁵⁰ Mo umë bongo 'bëni 'de, öfu riyë, ayi zi Yèsu. ⁵¹ Yèsu ako'jo ho mo, "A'di ra omba zi ma zi ko'do zi yì?" Kora vo komoköndu ne, aya'ba da me'do henye, "Vo komoyandi, momba zi bi kongö löhu." ⁵² Yèsu iya zi mo, "I'bë, kö'du koma 'bëyi ako'jo yì ku." Kandi mo ɔ'bo zi bi kongö, alö'bö gbɔ ga Yèsu da gëri.

11

Yèsu ödu mī Yerusalema

(Mt. 21:1-11; Lk. 19:28-40; Yo. 12:12-19)

¹ Mati zè èdinnì ku toko Yerusalema, kara ra gawo 'ba Betehege ehe Beteniya, zè ayinnì da Döku 'ba Olivo. Yèsu utu vo lö'bö 'bëniye riyö dagba kö'du zi wa maako ko'do. ² Yèsu iya zi vo lö'bö'e henye, "I'bë'e zi daliɔo mati èdì dagba komo'e. Èzè kandi oko'e ku ani, aki'ja'e wisi makakya na kida aho dë gba do mo, inga'e, ika'e kinye. ³ Èzè vidì maako ako'jo he'e kö'du a'di èdiye mokakya ne koba gɔ mo, ayada'e zi mo Yere ra omba, mo akaya'ba hulëhu kandi."

⁴ Here zè i'bënnì, i'jannì wisi makakya yaga da ga gëri, na kida kara ha loko. Mati zè èdinnì akinga, ⁵ kya 'ba vidì mati èdinnì atoro dakapa ne, ako'jonnì hë zè henye, "Èdiye a'di ko'do here? Kö'du a'di èdiye makakya ne kinga gɔ mo?" ⁶ Here zè aya'bannì da me'do kaa mati Yèsu ayada zi zè, here vidì ne'e ilannì zè gbɔ ati'bë. ⁷ Zè ikannì makakya ne zi Yèsu, umënnì bongo 'bënnì da ngötu ne, Yèsu èkyi gbɔ do mo. ⁸ Vidì kayo o'bannì bongo 'bënnì da ga gëri, mora agamo'e ikye 'bënnì mbila kaga mati mī yaka ne, o'bannì da ga gëri. ⁹ Here vidì mati èdinnì dagba ne, ehe vidì mati alö'bö 'bënnì hulëhu ne, ayeto hë nni gbögbö, "Wayeto zi Wiri,

Wiri mi'di ya'da zi mo mati ayi mi ru 'ba Yere.

¹⁰ Wiri mi'di ya'da zi damöku 'ba Yere Dawidi 'bu ze, mati edi atayi ne. Wayeto zi Wiri."

¹¹ Mati Yesu ödu mi Yerusalema, i'be mi yekelu, ongo bi kpo ta da wasisi ne, mo i'be vo litu ma 'butë domoriyo ne eti mi Beteniya kö'du kadra anza dekpe.

Yesu asenë kaga kyëlu

(Mt. 21:18-19)

¹² Mi ko'do ma ta go mo zë edinni ata'ba hulëhu temi Beteniya, Yesu na o'bo. ¹³ Mo ongo kaga kyëlu ta bi kowo ayöfu do mo mbili yeyu aba. Here mo i'be akongo kodo na kato'bo ki'ja kolo do mo. Mora mati mo ayi zi mo ani, mo i'ja nje mbili yeyu, ga kö'du anza kadra ma laka 'ba kyëlu zi tövu. ¹⁴ Yesu iya zi kaga kyëlu ne henye, "Vidi kolö maako onyo kolo dekpe kazi yi löhu."

Yesu i'be mi yekëlu

(Mt. 21:12-17; Lk. 9:45-48; Yo. 2:13-22)

¹⁵ Mati okonni mi Yerusalema, Yesu i'be ödu mi yekëlu, ayeto vidi mati edinni wakogo ne kore mo biya yaga. Mo adu'du tarabiza 'ba vidi mati edinni kahi kutre, ehe gba'da 'ba vidi mati edinni atu'bu kogo ne kaño. ¹⁶ Mo omba de zi vidi kolö maako kumbë wa maako kpuru tasi mo aba yaga temi yekëlu. ¹⁷ Here mo ayandi vidiye iya henye, "Edi na yoru Wiri iya henye, 'Yekëlu 'bama ne akako'jo loko 'ba mötu zi tu'de'e biya,' mora ofo'e ku na bi 'ba rakoho 'ba vo logo'e."

¹⁸ Kyedre 'ba vo karasa, ehe vo komoyandi 'ba kö'du ki'diye owonni kö'du ne here, ayetonni geri maako koma zi Yesu kofo. Zë na tere kazi mo, ga kö'du vidi kayo ne'e biya na rakaga temi kö'du yandi 'bomo. ¹⁹ Mati hutaga oko, Yesu vo litu 'beni eti, i'benni 'de temi gawo nani.

Kö'du yolo ta ra kaga kyëlu

(Mt. 21:20-22)

²⁰ Mi da mindö vere 'do nbo, zë edinni ati'be ta da geri, onganni kaga kyëlu ne, oli ku ta riyë le ngara'da ni aba akaño.

²¹ Petero asösu kö'du mati o'do re ni ne, ehe iya zi Yesu henye, "Ongo te, vo

komoyandi, kaga kyëlu mati asenë ne, oli ku." ²² Yesu aya'ba do mo zi zë iya henye, "Ediye kö'du koma aba mi Wiri. ²³ Miya tinyö zi ye henye, mo mati ayada kö'du zi lutu nenyë tenyi riyë ehe re ni kumë mi ranga, do mo anza de jiri jiri, mora oma mi kö'du mati mo iya ne, ako'do re ni zi mo. ²⁴ Ga kö'du ne mayada zi ye, ezë amötu'e, ehe ako'jo'e kö'du wa, oma aki'ja, aki'di wa mati ako'jo kö'du go mo. ²⁵⁻²⁶ Ezë oro riyë amötu, ila kö'du sisi mati iri ra vidi maako, here 'Bu yi komoriye akila kö'du kyenyë mati o'do."

Kö'du ko'jo kö'du kalakonda 'ba Yesu

(Mt. 21:23-27; Lk. 20:1-8)

²⁷ Zë okonni kpa löhu mi Yerusalema. Mati Yesu edi alasi mi yekëlu, kyedre 'ba vo karasa'e, vo komoyandi 'ba vo kö'du ki'diye, ehe vidi kyedre'e ayinni zi mo ²⁸ ako'jonnii ho mo iyanni henye, "Ayada zi ze, kalakonda 'ba a'di ra edi kö'du nenyë'e ko'do mo aba? Eyi ra i'di kalakonda ne zi yi?" ²⁹ Yesu aya'ba do mo zi zë iya henye, "Ma kako'jo he'e nje kö'du ko'jo kolö aba. Ezë aya'ba'e da kö'du ko'jo ne ku, makayada zi ye kalakonda 'beyi ra medii kö'du nenyë'e ko'do mo aba. ³⁰ Ayada'e zi ma, kalakonda 'ba Yowani mati edi vidi bapatisi mo aba ne ayi ta kila, kazi Wiri kodo kazi vidi?"

³¹ Zë ayetonni he nni wasa na ga re nni iyanni henye, "Dakiya ze a'di? Ezë daya'ba'e do mo, diya'e 'Ayi kazi Wiri,' mo akiya henye, 'Kö'du a'di oma'e de mi Yowani?' ³² Mora ezë diya 'Ayi kazi vidi....' " Zë erenni vidiye ga kö'du vidi biya na kolö kolö omani mi Yowani, iyanni mo Nebi ra. ³³ Here da me'do ya'ba 'bezë zi Yesu edi henye, "Dayolo de." Yesu iya zi zë henye, "Makayada de zi ye, kalakonda 'ba a'di ra medii kö'du nenyë'e ko'do mo aba."

12

Mala 'ba vo lwo

(Mt. 21:33-46; Lk. 20:9-19)

¹ Here Yesu ame'do zi zë temi mala, "Kora maako edi ani, isi yaka o'do resi kpo ta ro mo, ako'jo bi zi nyenyo ku'bo do mo, o'ba loko toro 'ba zi bi kongö. Mo ila

yaka ne zi vo lɔɔ ko'do'e, i'bē gbo bi yingɔ. ² Mati kadra 'ba nyenyo kumu ɔko ku, mo utu vo kalima 'bēni zi vo lɔɔ ko'do ne'e, zi kīri kazi zē mī 'bēni tēmī yaka. ³ Here vo lɔɔ ne'e irīnni vo lītu ne u'bōnni mo, utunni mo hulēhu kazi wa maako. ⁴ Here vo kyeti yaka utu vo kalima ma agamo, vo lɔɔ ko'do'e u'bōnni mo do mo, i'dīnni komokaya do mo. ⁵ Vo kyeti yaka utu vo kalima ma agamo, ofonni mo. Mo utu zē kyɔ, ehe zē u'bōnni maako'e, ofonni maako'e.”

⁶ “Kɔsɔ mo kōlō mati ɔsɔ zi kutu, nje gogo wisi 'ba kora ne. Ndundu mo aba biya, mo utu wisi 'bēni zi vo lɔɔ'e. Mo iya henye, 'Mayɔlɔ ku zē atɔwɔnni wisi ama.' ⁷ Mora vo lɔɔ nenyē'e iyanni zi oka maako, 'Nenyē wisi 'ba vo yaka ra. Ayiye, dofo'e mo, wasisi 'bomo ne'e, atēdi 'beze.' ⁸ Here zē irīnni wisi ne, ofonni mo, u'dunni yōku mo yaga tēmī yaka.”

⁹ Yēsu ako'jo kō'du iya henye, “A'di ra vo kyeti yaka ne ako'do? Mo atayi akofo vo lɔɔ ne'e, akī'di yaka ne zi vo lɔɔ maako'e. ¹⁰ Ako'jo'e kō'du yōru nenyē ku. 'Yitō mati vo wa ko'ba'e ombanni dē, opi rē nī ku na rī'di ma laka.

¹¹ Nenyē Yere ra o'do, ēdi na rakaga zi ze.”

¹² Here vo dagba 'ba Yuda'e ayɔnzɔnni zi Yēsu kīri, ga kō'du ze ayɔlɔnni mo ēdi mala ne yada kō'du 'bēnni. Mora zē na tere kazi vidī kayo ne'e, here zē ilanni mo i'bē gbo.

Kō'du 'ba 'be'bele kopi

(Mt. 22:15-22; Lk. 20:20-26)

¹³ Yaa, zē utunni kya 'ba Farasi maako'e, kya 'ba Heroda'e zi Yēsu kīri kō'du me'do ho mo. ¹⁴ Zē ayinni zi mo iyanni henye, “Vo komoyandi, dayɔlɔ ku yī kora mati ēdi kō'du tinyō ra yada. Vidī maako o'ba yī dē, ga kō'du omba da me'do 'beze dē. Mora ēdi kō'du gērī 'ba Wīri ra yandi tinyō. Ēdi laka zi 'be'bele kopi zi Yere Siza kɔdo anza here dē?”

¹⁵ Mora here Yēsu ongo bi kpuru tēmī kō'du yɔnzɔ 'bēzē ne, aya'ba do mo iya henye, “Kō'du a'di ēdiye re 'e kī'di zi ma kuyi? Ika'e kōhi ŋbiriri ne mongɔ te.”

¹⁶ Zē ikanni zi mo kōlō, mo ako'jo hē zē iya henye, “Komo ēyi ra ru mo aba nenyē?”

Zē aya'banni, iyanni henye, 'ba Yere Siza ra. ¹⁷ Here Yēsu iya henye, “Laka i'diye zi Yere Siza wa mati 'ba Yere Siza, ehe i'diye zi Wīri wa mati 'ba Wīri.” Zē na rakaga kazi Yēsu.

Kō'du 'ba tēnyī tēmī koli

(Mt. 22:23-33; Lk. 20:27-40)

¹⁸ Here kya Sadeke maako'e mati ēdinni akiya vidī ēnyī dē tēmī koli ne, ayinni zi Yēsu iyanni henye, ¹⁹ “Vo komoyandi, Mosa ayōru kō'du kī'di ne zi ze, iya henye, ‘Ēzē kora mati mbara aba oli ila mbara ne kazi wisi, ōndu 'ba kora ne moze mbara lu'bē ne ga kō'du zi zē gisisi ko'jo mī ru 'ba ōndu mati oli ne.’”

²⁰ “Here gisi ōndu'e ēdinni madomoriyō. Ma kyedre oze mbara ehe oli 'de kazi wisi ko'jo. ²¹ Mora ōndu ma riyō mo oze mbara ne, ehe mo oli kpa 'de kazi wisi ko'jo. Kō'du ne o'do rē nī kpa zi ōndu ma wota mo. ²² Mora zɔ zi kɔsɔ mo ne'e. Gisi ōndu madomoriyō ne'e biya ozenni mbara ne, ehe olinni kazi gisi ko'jo. Ndundu mo aba mbara ne oli gbo. ²³ Yaanya aba, ēzē vidī mati olinni, ēnyinni ku na didi mī ko'do 'ba tēnyī tēmī koli aba, mo atēdi 'bēni na mbara 'bēyi? Zē madomoriyō ne biya ozenni mo.”

²⁴ Yēsu aya'ba da me'do zi zē iya henye, “Kō'du a'di o'do'e kō'du litē ne go mo? Ēdi ga kō'du ayɔlɔ'e dē, a'di ra kō'du yōru iya? Kɔdo ayɔlɔ we'e kyigɔ 'ba Wīri dē? ²⁵ Ga kō'du ēzē vidī mati olinni ne ēnyinni ku na didi, atēdinni kaa malayika'e komoriyē rakoze anza kpe. ²⁶ Yaanya aba ne ga kō'du 'ba yōku zi tēnyī ne, ako'jo'e dē tēmī Buku mati Mosa ayōru kō'du mōku lɔ'bo? Ēdi na yōru ani, Wīri iya zi Mosa henye, 'Ma Wīri 'ba Abarayama, Wīri 'ba Yisika ehe Wīri 'ba Yakoba.' ²⁷ Mo Wīri 'ba didi anza dē 'ba koli. Alitē'e kō'du ku!”

Kō'du kī'di ma kyedre ndra

(Mt. 22:34-40; Lk. 10:25-28)

²⁸ Here vo komoyandi 'ba kō'du kī'di ēdi ani, mo owo me'do ne gbo. Mo ongo Yēsu i'di da me'do ya'ba laka zi Sadeke'e, here mo ayi zi mo, kō'du ko'jo aba. “Kō'du kī'di ma vala ra ēdi na laka ndra, ta dē zē biya?” ²⁹ Yēsu aya'ba do mo iya henye, “Ma kōlō ma laka ndra ēdi henye, 'Owo'e

kö'du Yiserele, Yere Wirī 'beze nje Yere kölō. ³⁰ İ'dī lovo Yere Wirī 'bēyī di'di yī aba biya, lawo yī aba biya, dē yī aba biya, ehe biya kyigo 'bēyī aba.' ³¹ Kö'du kī'dī ma riyō ma laka ndra ēdī henye, 'O'do lovo vo halinjo oka kaa mati o'do lovo yī.' Kö'du kī'dī ako ndra ta da ma riyō nenye'e anza dē."

³² Vo komoyandi 'ba kö'du kī'dī aya'ba do mo zi Yēsu iya henye, "Eme ndō, vo komoyandi. Ēdī tīnyō, kaa mati iya henye Wirī nje kölō, Wirī maako anza du mo. ³³ Vidī mo'do lovo Wirī biya di'di nī aba, dē nī aba biya, ehe biya kyigo 'bēnī aba, mo mo'do lovo vo halinjo oka kaa, mati mo o'do lovo nī. Ēdī na laka zi kö'du kī'dī riyō nenye'e towō mo ta da ngōtu kī'dī wakumu maako eti zi Wirī."

³⁴ Mati Yēsu ayolo hala da kö'du ya'ba 'bēnī ēdī na laka, mo iya zi mo, "Anza dē na kowō ta ra damōku 'ba Wirī." Ta ga ma ne, vidī maako i'dī rē nī dekpe zi ha Yēsu ko'jo.

Kö'du ko'jo ga kö'du 'ba Korisito
(Mt. 24:41-46; Lk. 20:41-44)

³⁵ Mati Yēsu ēdī kö'du yandi mī yēkēlu, mo ako'jo kö'du iya henye, "Hala vo komoyandi 'ba vo kö'du kī'dīye o'bōnnī akiya henye Korisito atēdī tēmī kozo 'ba Dawidi? ³⁶ Lawo Kölō Laka i'dī me'do zi Dawidi kiya henye,

'Yere iya zi Yere ama henye,

Alima kinye da tiri ma,

le zi ma vo wehe 'bēyīye kī'dī burutu yī.'

³⁷ Dawidi na bi dēnī ako'jo mo 'Yere.' Hala Korisito akato'bo tēdī na kozo a Dawidi?"

Yēsu ayada kö'du kyēnyē 'ba vo komoyandi 'ba vo kö'du kī'dīye

(Mt. 23:1-36; Lk. 20:45-47)

³⁸ Yēsu nduwē kö'du yandi, ehe vidī kayo ēdī mbilinnī koze na rakyenyi. Mati mo ayandi zē, mo iya henye, "Andiye re 'e kazi vo komoyandi 'ba vo kö'du kī'dī ne'e, o'dōnnī lovo zi lasi kpo mī bōngo konda 'bēnnī ne, zē mētē watōwo aba mī bi wakogo. ³⁹ Akinzi 'bēnnī kyiti ma kyedre mati ako'jo mī bi 'ba mötu ne, ehe bi ma laka mī bi 'ba ratoto. ⁴⁰ İ'dinnī kö'du ko'do 'bēnnī ga kö'du mbara lu'bē ne'e, ehe wēnnī wa 'bēzē logo mo ta linjo.

Here, zē o'do rē nni zi kongō na laka mötu konda ko'do aba."

Wakī'dī 'ba mbara lu'bē
(Lk. 21:1-4)

⁴¹ Mati Yēsu alima kara ra sōndu kōhi 'ba yēkēlu, mo ēdī vidī mati ēdinnī kōhi 'bēnnī kī'dī ne kongō mo. Vidī vo wa aba kyō, i'dinnī kōhi kyō. ⁴² Mora mbara lu'bē vo leri ayi i'dī tarifa riyō. ⁴³ Mo ako'jo vo lö'bō 'bēniye bi kölō, ehe iya zi zē henye, "Mayada zi ye mbara lu'bē vo leri nenye, i'dī wakī'dī mī sōndu ne ndra ta da oka'e biya. ⁴⁴ Vidī mati zē wa aba kyō, i'dinnī nje wa mati zē ombannī dē. Mora mo le na vo leri kaa mati mo ēdī ne, i'dī 'bēnī biya wa mati mo ēdī zi lima ro mo."

13

Yēsu ame'do kö'du 'ba yēkēlu yaṇa
(Mt. 24:1-2; Lk. 21:1-6)

¹ Mati Yēsu ēdī alasi tēmī yēkēlu, vo lö'bō 'bōmo iyannī zi mo henye, "Ongo te vo komoyandi, yitō koro a'di ra here, loko ne aba? ² Yēsu aya'ba da me'do iya henye, Ongo loko kyedre ne'e ku? Yitō ma kölō maako kinye akatōso dē ga bi nī, gē zē biya na kölō kölō aku'du akaṇo." ³ Yaa mati Yēsu ēdī alima da Dōku 'ba Olivo, kyētī 'ba yēkēlu, mora Petero, Yemisi, Yowani ehe Anderiya ayinnī zi mo na bi dē nni. ⁴ Zē iyannī zi mo henye, "Ayada zi ze ndala aba nenye ako'do rē nī, ehe ayada zi ze a'di ra ako'do rē nī zi yada henye kadra mo oko ku ga kö'du zi wasisi ne'e biya zi rē nni ko'do." ⁵ Yēsu iya zi zē henye, "Ēdiye komo kī'dī aba, ehe ila'e vidī kölō maako dē zi ye ko'ba. ⁶ Vidī kayo akī'dī rē nni me'do ga kö'du ma, akatayi akiyannī henye, ma mo, ehe zē ako'bannī vidī kayo. ⁷ Mora here, anza'e dē na riti ezē owo'e kporo wehe kara da kapa ehe kö'du yöyō 'ba wehe na kowō. Kö'du nere'e ako'do rē nni, mora anza dē zi kiya henye, ndundu 'ba dakaṇo ra oko ku. ⁸ Dakaṇo ako'do wehe oka ma kölō aba, damōku akalēpi da oka maako. Kinzikinzi atēdī ta bi ne biya ehe madōyī atēdī. Wa ne'e atēdinnī kaa dagba to'o 'ba wisi ko'jo. ⁹ E na bi de 'e, ēdiye komo kī'dī aba. Akirīye, ehe aku'bō'e bi 'ba vurē.

Aku'bö'e mi bi 'ba mötu, atoro'e komo vo daliŋo'e, ehe yere'e ga kö'du ma, zi yada kö'du yöyö laka ne zi zë. ¹⁰ Mora dagba kazi ndundu mo toko, kö'du yöyö laka ma yeti zi vidi biya. ¹¹ Ezë iriye, ika bi 'ba vurë, asösu'e de ga kö'du mati akiya'e. Ezë kadra mo oko ku, iya'e mati i'di zi ye. Ga kö'du me'do mati akame'do'e ne, atanza 'be, atayinni kazi Lawo Kölö Laka. ¹² Öndu'e atenyinni akpa da öndu nniye, ehe aki'dinni zë zi kofo. 'Bu'e atenyinni akpa da gisisi 'beniye, ehe aki'dinni zë zi kofo. Gisisi ako'donni wehe akpa 'bu nni aba, ehe akomanni geri zi 'bu nni, ma nni eti kofo. ¹³ Vidi biya na kolö kolö akoyinniye ga kö'du ma. Mora vidi mati edi mi kuku aba, le mi ndundu mo akayomo."

Tuku kyenyë

(Mt. 24:15-28; Lk. 21:20-24)

¹⁴ "Akongo'e tuku kyedre atoro bi mati mo anza de zi tedi zi mo (kö'du zi vo ko'jo mo, ayolo na laka mi kö'du nenyë a'di). Mora zë mati mi Yudiya, atahonni 'de da lutu'e. ¹⁵ Vidi mati edi da loko 'beni asi dekpe akaŋo zi wa maako koba mo ni aba. ¹⁶ Vidi mati edi yaka i'bë dekpe hulëhu, liŋo kö'du bongo 'beni. ¹⁷ Atedi na kyenyë mi kadra naniye, zi mbara mati omanni, ehe zi ma'e mati edinni gisi luru aba. ¹⁸ Amötu zi Wiri kazi kö'du nani o'do re ni mi tona. ¹⁹ Ga kö'du kyenyë 'ba mi ko'do naniye, atedi kowo na kyenyë ta da mo biya gba damöku ayolo de biyeto aba, mati Wiri i'di damöku le mi kadra ma yaanya aba. Mora ani kö'du ako atanza dekpe kaa ma ne hulëhu. ²⁰ Mora Yere aya'ba ra watiti mi ko'do naniye, ezë mo o'do de here, ro vidi ako omo de. Ga kö'du vidi kinzi 'bomo'e, here mo aya'ba ra watiti 'ba ko'do naniye. ²¹ Mora here ezë vidi kolö maako iya zi yi, Ongö te kinye Korisito edi ne, mandere ongö te nani mo edi, oma de mi mo. ²² Ga kö'du Korisito vo ndondo, ehe nëbi vo ndondo'e akalaganni, zë ako'donni kö'du koro, ehe kö'du rakaga zi vidi ko'ba. Zë ako'donni kö'du ne zi vidi 'ba Wiri mati mo inzi. ²³ Ediye na komokandi. Mayada ga kö'du ne ku biya zi ye gba kazi kadra mo toko."

Tayi 'ba Wisi a Vidi

(Mt. 24:28-31; Lk. 21:25-28)

²⁴ "Mi ko'do tapeti kadra 'ba riti nani, kadra akuyi re ni na kondu, yehwe ayanyi bi dekpe, ²⁵ kyëlu akalëpinni ta komoriyë, ehe kyigö mi ga bi ne'e akore zë ta bi 'bezë. ²⁶ Mora here, wisi a vidi akalaya ta bi tayi temi foli kyigö bikanyi kyedre aba. ²⁷ Mo akutu malayika'e yaga zi bi sowo 'ba bi golo'bo 'ba dakaŋo ne zi vidi kinzi 'ba Wiri toto mo ta ndundu 'ba damöku le kapa ma kyamo. ²⁸ Kaga 'ba kyëlu ma yandi kö'du yolo zi ze. Ezë ngora 'ba kaga kyëlu ne ayi ku na luwë, ehe na 'bolo, ehe yëyu na kyiyi ne ayeto tövu, akayolo henye omo ku kara. ²⁹ Temi geri kolö ne, ezë ongö'e kö'du ne'e edi re nni ko'do, akayolo'e henye, kadra mo ku kara nzo zi re ni yeto. ³⁰ Asösu'e henye, kö'du nenyë'e biya ako'do re nni dagba kazi vidi mati edinni na didi yaanya aba ne koli biya. ³¹ Komoriyë dakaŋo aba akalaganni 'de, mora me'do 'bama alaga de."

Vidi kolö maako ayolo ko'do mo mandere kadra mo de

(Mt. 24:36-44)

³² "Here vidi kolö maako ayolo de ndala aba ko'do mo mandere kadra mo akatoko, le malayika 'ba komoriyë'e mandere wisi, nje 'bu ra akayolo. ³³ Ediye komo ki'di tandi aba ga kö'du ayolo'e de, ndala aba kadra ne atoko. ³⁴ Akatedi kaa vidi maako enyi ati'bë bi yingö, kowo ta ra liŋo 'beni, ehe ila vo loo 'beniye ra na vo ga liŋo kongö. Tapeti mo i'di zi zë loo 'ba vidi ma kolö zi ko'do mo, mora tapeti mo ayada kö'du zi vo ha loko kongö, zi tedi nduwë kongö mo. ³⁵ Ediye komokandi aba ga kö'du ayolo'e de ndala aba vo kyeti liŋo ne atoko. Mandere atedi hutaga aba, mandere mi kutë yondo gba kono bi aba mandere bi loso 'ba kadra aba. ³⁶ Ezë mo ayi truku'du, mi'ja'e de ako'do. ³⁷ Kö'du mati miya zi yi ne, miya zi ye biya, ediye komo ki'di aba."

14

Kyedre 'ba Yuda'e o'donni yere zi Yesu kofo

(Mt. 26:1-5; Lk. 22:1-2; Yn. 11:45-53)

¹ Here kadra 'ba kyërë karama 'ba laga 'ba koli ndenye ila ko'do mo ku nje da riyö. Kyërë 'ba mangol'bo konyo kazi langa go mo. Here kyedre 'ba vo karasa, ehe vo komoyandi 'ba vo kö'du ki'diye, edinni geri koma zi Yësu kiri na liwo zi kofo mo. ² Zë iyanni henye, “Do'do'e dë mi ko'do 'ba kyërë kazi vidi enyinni na koma wehe aba.”

Apisi yëni ra Yësu mi Beteniya
(Mt. 26:6-13; Yn. 12:1-8)

³ Mati Yësu edi mi Beteniya lijo 'ba Simona, vo mönyu ne, wakonyo, mbara maako ayi ödu loko maranji 'ba yëni këzi ngutru aba kyö mi mo, kogo mo kahi kyedre aba. Mo ihiya maranji 'ba yëni këzi ngutru ne, ehe ope da Yësu. ⁴ Kya 'ba vidi mati edinni ani ne, na kamo, ehe iyanni zi oka ma kölo maako henye, “Kö'du a'di 'beni zi tedi yëni këzi ngutru ne yaja go mo? ⁵ Ato'bo kogo mo ndra ta da lamiwota tarifa, ehe kahi mo zi ki'di zi vo leriye.” Here alimanni gbo di'di mbara ne kile mo. ⁶ Mora Yësu iya zi zë henye, “Ila'e mo kutu ni aba. Kö'du a'di ediye mi mo kile? Mo o'do kö'du laka teme ne, ga kö'du ma. ⁷ Atediye 'duwi vidi vo leri eti, ehe ta ga kadra biya omba zi ye zë konyi. Mora 'duwi atanza'e dë ma aba. ⁸ Mo o'do wa mati mo akato'bo. Mo ope yëni këzi ngutru ne ra ma zi ko'jo ma dagba ta komo kadra kö'du zi kusu mo.” ⁹ Yaanya aba ne miya zi ye tinyö, bi mati biya ayeti Bayibolo zi mo mi damöku ne, wa mati mo o'do ne, akayada mi kö'du sösu kö'du mo.

Yudasi Isikirito omba da kö'du zi Yësu kogo

(Mt. 26:14-16; Lk. 22:3-6)

¹⁰ Here Yudasi Sikereto mo kölo temi vo litu 'butë domoriyo ne, i'be zi kyedre 'ba vo karasa'e, ga kö'du zi Yësu susu mo zi zë. ¹¹ Zë na rakyenyi ga kö'du mati mo omba zi kiya kowo, ehe i'dinni da kö'du zi kahi ki'di mo zi mo. Here Yudasi Isikirito ayeto geri ma laka koma mo zi Yësu ki'di mo zi zë. ¹² Mi ko'do dagba 'ba kyërë 'ba mangol'bo konyo kazi langa, ko'do mati timelë 'ba zi konyo ofo ku, Yësu vo lö'bo'e ako'jonnä ho mo, omba zi ze ti'be ze zi wakonyo 'ba kyërë ne ko'jo nzo zi bi yi.

¹³ Here Yësu utu riyö temi zë kö'du kise nenyé aba, “I'be'e mi gawo akandosi de 'e kora maako edi tele wini aba dë ni. Alö'bo'e go mo ¹⁴ mi lijo mati mo ödu ne, mora iya'e zi vo kyeti lijo ne, henye, vo komoyandi iya henye, ‘Loko ma vala ra vo lö'bo 'bama'e, mora ma zi ze wakonyo 'ba kyërë 'ba karama 'ba laga 'ba koli ne, konyo mo 'domo?’ ¹⁵ Mora mo akayada zi ye loko toro kyedre, loko ne edi ku nzo zi bi ye ako'jo'e wakonyo zi 'beze ani.” ¹⁶ Vo lö'bo enyi i'benni mi gawo, ehe i'janni kö'du ne te kaa mati Yësu iya zi zë ne, ehe ako'jonnä wakonyo 'ba kyërë 'ba karama 'ba laga 'ba koli gbo. ¹⁷ Hutaga aba, Yësu ayinni vo litu 'beni eti. ¹⁸ Mati edinni wakonyo da tarabiza, Yësu iya zi zë henye, “Mayada zi ye, vidi ma kölo temiye akasusu ma, mati edi wakonyo ma aba ne.” ¹⁹ Vo litu'e na rasösu ehe ayetonnä ho mo ko'jo na kölo kölo, “Ma tinyö manza kö'du aba rë yi.” ²⁰ Yësu aya'ba da me'do zi zë iya henye, “Atedi vidi kölo temi ye 'butë domoriyo mati usu mangol'bo 'beni ma aba mi gbenje ne. ²¹ Wisi a vidi akoli kaa mati Biyibolo iya, ako'do reni here. Mora atedi na kyenyë zi vidi mati asusu mo ne. Atedi na laka zi vidi ne ezë gba o'jo mo dë.”

Wakonyo 'ba Yere

(Mt. 26:26-30; Lk. 22:14-20; 1 Kor. 11:23-25)

²² Mati zë edinni wakonyo, Yësu oba nzoyi mangol'bo ehe o'do mötu 'ba öwö'di, owe mi mo, i'di zi vo lö'bo 'beniye. Mo iya zi zë henye, “Oba nenyé ida ra ma ra.” ²³ Here mo oba köfo, o'do mötu 'ba öwö'di zi Wiri, i'di zi zë, zë uwenni biya temi mo. ²⁴ Yësu iya zi zë henye, “Nenyé yama ma mati aliko yaga ga kö'du vidi kayo, yama ma mati lömu 'ba Wiri oro ku do mo ne. ²⁵ Mayada zi ye muwë a'ji nenyé dekpe löhu le mi ko'do mati makuwë a'ji ma kyiyi mi damöku 'ba Wiri.” ²⁶ Mora zë aya'binni ngala ehe i'benni yaga da Döku 'ba Olivo.

Yësu iya kö'du ha kiga 'ba Petero

(Mt. 26:31-35; Lk. 22:31-34; Yn. 13:36-38)

²⁷ Yësu iya zi zë henye, “E biya ataho'e, akila'e ma kaa mati Biyibolo iya, Wirī akofo vo timëlë yako, mora timëlë akapere rë nnī biya. ²⁸ Mora tapētī mo ezë mēnyī ku na dīdī, ma katī'bē mī Galilaya dagba komo'e.” ²⁹ Petero ēnyī aya'ba da me'do henye, “Mila yī dē, ezë kōsō mo ne'e biya ilannī yī le.” ³⁰ Yësu iya zi Petero henye, “Mayada zi yī henye, gba kazi zanga ayapa da riyō yōndō aba, akiya da wota henye, ayōlō ma dē.” ³¹ Petero aya'ba da me'do na kyigō, “Makiya dē here, ezë ēdī le zi ma zi koli yī aba.” Kōsō vo litu ne'e iyannī biya here.

Yësu amōtu mī Getesemina
(Mt. 26:36-46; Lk. 22:39-46)

³² Zë ayi ɔkōnnī bi mati ako'jo Getesemina, ehe Yësu iya zi vo lō'bō 'bēniye, “Alima'e kinye ezë mēdī amōtu.” ³³ Mo oba Petero, Yemisi ehe Yowani tī'bē nī aba. Kō'du sōsu ayi zi mo ³⁴ ehe mo iya zi zë henye, “Kō'du sōsu mī di'di ma ne, na kyedre omba kara zi lihiya. Alima'e kinye ongo'e bi kida aba.” ³⁵ Mo ēnyī i'bē tisi dagba, umē rē nī akaŋo amōtu henye, ezë ēdī zi rē nī kō'do, mō'bō dē zi tī'bē kpuru tēmī kadra 'ba riti nani. ³⁶ Amōtu iya henye, “Bu, 'bu ma wasisi biya ako'do rē nī mī kō'du komba 'bēyī. Oba kōfō 'ba riti nenyē 'de ta ra ma. Mora ne anza dē gba wa mati momba, mora wa mati yī ra omba.”

³⁷ Mati mo a'ba i'ja vo lō'bō wota ne'e ēdinnī ako'do. Mo iya zi Petero, “Simona, ēdiye ako'do? ɔ'bō'e dē zi lima na ngō gbī le nje kadra kōlō?” ³⁸ Mo iya zi zë henye, “Ēdiye bi kida aba, amōtu'e henye, kazi alēpiye mī kō'du yōnzō. Lawo Kōlō Laka ra akatō'bō ida ra akyigō dē.” ³⁹ Mo i'bē kpa lōhu da kōlō amōtu, amōtu iya gbī me'do kōlō kōlō ne. ⁴⁰ Mo a'ba hulēhu zi vo litu'e i'ja zë ako'do, zë ɔ'bōnnī dē zi komonnī kila na hwērē. Zë ayōlōnnī dē a'di ra na kiyannī zi mo. ⁴¹ Mati mo ayi hulēhu mī kadra ma da wota mo aba, mo iya zi zë henye, Ēdiye gba ako'do alawo? ɔ'bō ku! Kadra mo ɔko ku! Ongō'e te, wisi a vidī yaanya aba i'dī ku zi vidī 'ba kō'du kyēnyē'e. ⁴² “Ēnyīye riyē dī'bē'e, ongo'e kinye, nenyē kora mati asusu ma.”

Yësu kirī

(Mt. 26:47-56; Lk. 22:47-53; Yn. 18:3-12)

⁴³ Mati Yësu ēdī gba ame'do, Yudasi mo kōlō tēmī vo litu 'butē dōmoriyō ne ɔko gbō. Mo aba vidī kayo kulu, mōvo aba. Kyedre 'ba vo karasa, vo komoyandi 'ba kō'du kī'diye 'e kyedre 'ba Yuda'e ra utunnī zë. ⁴⁴ Vo wasusu ayada zi vidī kayo ne'e, dakyinē wa na kō'do, iya henye, vidī mati munzu hō mo ne, mo ra omba'e. “Īriye mo, oba'e mo 'de tasi mo aba yaga.” ⁴⁵ Kandi mati Yudasi ɔko, mo i'bē zō zi Yësu, ehe iya henye, “Vo komoyandi” ehe unzu hō mo. ⁴⁶ Here zë ĩrinnī Yësu anda'bannī mo gö. ⁴⁷ Mora vidī kōlō tēmī zë mati ēdinnī atōrō ani ne, otō kulu 'bēnī, iga mbili vo lō'bō 'ba karasa ma kyedre ne yaga. ⁴⁸ Yësu ame'do riyē iya zi zë henye, “Ayiye kulu aba, mōvo aba zi ma kirī mo, kaa ma vo kō'du kī'dī pere? ⁴⁹ Kō'do ta ga kō'do mēdī eti wayandi mī yēkēlu, ehe ĩriye ma dē, mora here, kō'du ne ako'do rē nnī biya kaa mati Biyibolo iya.” ⁵⁰ Here, vo litu 'bōmo'e biya ilannī mo, aho wēnnī. ⁵¹ Vere maako gba na ɔbi bōngō kolo aba rē nī, nje kōlō usu ga Yësu ani. ⁵² Zë ayōnzōnnī zi mo kirī, mo aho wēnī na ga mbiya ila bōngō ne 'de zi zë ani.

Yësu komo kyedre 'ba Yuda'e

(Mt. 26:57-68; Lk. 22:54-55,63-71; Yn. 18:13-14,19:24)

⁵³ Here, obannī Yësu tī'bē mo aba liŋo 'ba kyedre 'ba vo karasa, ani Yere 'ba vo karasa'e, kyedre'e 'ba vo komoyandi 'ba kō'du kī'diye atōtō rē nnī biya ani. ⁵⁴ Mora here, Petero usu gō mo ta bi kōwō i'bē ōdu mī liŋo 'ba kyedre 'ba vo karasa. Ani mo alima akaŋo vo bi kida eti wa'do koye. ⁵⁵ Kyedre 'ba vo karasa'e, Yuda'e biya i'di rē nnī zi kō'du kyēnyē mati Yësu o'do ne kī'ja, atehe mo kofo, mora 'de i'jannī dē. ⁵⁶ Vidī kayo alimannī ndōndō kiga ra Yësu, mora kō'du yada 'bēzē ne andele dē. ⁵⁷ Kya 'ba vidī maako'e ēnyinnī riyē, igannī ndōndō gu mo, iyannī henye, ⁵⁸ “Dowo ze mo ēdī akiya henye, ‘Ma kiyiye yēkēlu mati vidī o'ba ne 'de, ehe tapētī kō'do da wota aba, mako'ba mati vidī ra dē ako'do.’” ⁵⁹ Ezë zë o'dōnnī le kō'du kiya 'bēzē ne ire dē. ⁶⁰ Kyedre 'ba

vo karasa'e ënyi da komo zë riyë ako'jo ha Yësu iya henye, “Da kö'du ya'ba 'bëyi anza dë ga kö'du ndondo mati iganni gu yi ne?” ⁶¹ Mora Yësu alima wëni ti, omba dë zi me'do. Kyedre 'ba vo karasa ako'jo ho mo löhu iya henye, “Yi Korisito, Wisi 'ba Wirï mati i'di ya'da zi mo ne?” ⁶² Yësu aya'ba da me'do iya henye, “Ma ra. 'E biya akongö'e wisi a vidï alima da kala tirï a Wirï, ehe atayi föli 'ba komoriyë aba.” ⁶³ Here, kyedre 'ba vo karasa iza bongo 'bomo ehe iya henye, “Domba kya 'ba vo kö'du kiya dekpe. ⁶⁴ Owo'e kö'du sawiya 'bomo ne ku. Kö'du sösu 'be'e a'di?” Zë biya u'dunni födö ro mo, mo o'do kö'du kyënyë ku mofo mo 'de. ⁶⁵ Kya maako'e ayetonnï oro ko'bi ra Yësu, idanni komo mo u'bönni mo, iyanni henye, “Asösu ëyi ra u'bö yi?” Ehe vo wehe irinni mo a'banni kyila mo kisa mo.

Tandi 'ba Petero

(Mt. 26:69-75; Lk. 22:56-62; Yn. 18:15-18,25-27)

⁶⁶ Mati Petero ëdi gba lima akaño liño 'ba kyedre 'ba vo karasa'e, wu'jë ma kölo maako ayi ta da kapa. ⁶⁷ Mati ongo Petero ëdi wa'do koye, mo ongo bi mbiyi do mo iya henye, “Yi kpa Yësu 'ba Nazereta aba.” ⁶⁸ Mora mo andi wëni iya henye, Mayolo dë kö'du a'di ëdi ame'do go mo? Ehe ënyi asi wëni zo yaga. Mora ta go mo zanga ayapa gbo. ⁶⁹ Mati wu'jë ne ongo mo atoro ani, ayeto kpa kö'du ne yada mo löhu zi vidï mati ëdinni atoro ne'e. “Ma kölo tēmi zë.” ⁷⁰ Mora Petero andi kpa löhu. Yaa ta go mo, zë mati ëdinni atoro da kapa ani ne, asösunni Petero kpa löhu, iyanni henye, o'bo dë zi tandi, yi ma kölo tēmi zë ra ga kö'du yi kpa tēmi Galilaya. ⁷¹ Here Petero ënyi asënë rë ni iya henye, “Wirï kire, kora mati ëdiye ame'do ga kö'du mo ne, mayolo dë.” ⁷² Mora here, tapeti kö'du kiya 'ba Petero ne, zanga ënyi ayapa ma da riyö mo, ehe Petero asösu kö'du mati Yësu ayada zi ni, iya henye, “Gba kazi zanga yapa da riyö, akiya da wota henye, ayolo ma dë.” Ehe Petero na kö'du sösu ayeto gbo kudu.

15

Ika Yësu komo Pilato

(Mt. 27:1-2,11-14; Lk. 23:1-5; Yn. 18:28-38)

¹ Do nbo da mindö aba, kyedre 'ba vo karasa'e, kyedre 'ba Yuda'e, vo komoyandi 'ba vo kö'du ki'diye, ehe Yuda'e biya atoto rë nni bi kölo ame'do a'di ra ako'do zi Yësu. Here zë idanni Yësu nyori aba i'dinni mo zi Pilato, ² Pilato ënyi ako'jo ho mo iya henye, “Yi ra Yere 'ba Yuda'e?” Yësu ënyi aya'ba da me'do iya henye, “Mora kaa mati iya ne.” ³ Kyedre 'ba vo karasa'e asösunni Yësu ga kö'du sisi kyö. ⁴ Here Pilato ako'jo ho mo löhu iya henye, “Anza dë zi yi da kö'du ne ya'ba mo? Owo wasusu 'bëzë ne ku biya.” ⁵ Yësu omba dë zi me'do ma kölo kiya, mora o'do Pilato na rakaga.

Ikye vurë ra Yësu zi kofo

(Mt. 27:15-26; Lk. 23:13-25; Yn. 18:39-19:16)

⁶ Tēmi kadra 'ba Kyërë 'ba Laga 'ba Koli, Pilato ëdi kö'du aba zi vidï kinga kölo tēmi kamba, mati vidï ombanni. ⁷ Mi kadra nani kora maako ru mo Barabasi i'di mo mi kamba ani, ga kö'du ofo vidï. ⁸ Mati vidï kayo ne'e atoto rë nni, ayetonnï ha Pilato ko'jo kaa ma kyere. ⁹ Mo ako'jo hë zë iya henye, “Omba'e Yere 'ba Yuda'e ra zi ma kinga zi ye?” ¹⁰ Pilato ayolo na laka kyedre 'ba vo karasa'e mati i'dinni Yësu zi ni ne, ga kö'du zë na mi kumbë. ¹¹ Mora here, kyedre 'ba vo karasa'e alëlu da vidï kayo ne'e zi ha Pilato ko'jo zi Barabasi kinga mo zi nni. ¹² Pilato ame'do löhu zi vidï kayo ne'e, “A'di ra omba'e zi ma ko'do zi mo mati ako'jo Yere 'ba Yuda'e ne?” ¹³ Zë ënyinni biya hë nni gbögbö aba, “Atötö mo.” ¹⁴ Pilato ako'jo hë zë iya henye, “Kö'du kyënyë a'di ra mo o'do?” ¹⁵ Here Pilato omba vidï kayo ne'e zi tēdinni na rakyenyi, mo inga Barabasi zi zë, mo u'bö hu Yësu i'di mo gbo zi tötö.

Vo wehe asawiyanni Yësu

(Mt. 27:27-31; Yn. 19:2-3)

¹⁶ Vo wehe obanni Yësu ti'bë mo aba mi liño 'ba turu 'ba daliño, ani ako'jonnï koso vo wehe ne'e biya bi kölo. ¹⁷ Here ayöfunni bongo 'buluyë da Yësu, o'donni

safo tëmì ngora kono ayöfunni dɔ mo. ¹⁸ Mora here, zè ayetonni mo sawiya mo, iyanni henye, “Lima konda zi yi Yere 'ba Yuda'e.” ¹⁹ Zè u'bönni dɔ mo mɔvɔ aba o'binni oro rɔ mo, alɔmvɔnni domo nni aba akaŋo amötunni. ²⁰ Mati zè indenni mo sawiya ku, obanni bɔngɔ 'buluyè ne 'de aya'banni bɔngɔ ɔmo gbì rɔ mo löhu. Mora here, ikanni mo gbɔ yaga zi tötö.

Atötö Yësu

(Mt. 27:32-44; Lk. 23:26-43; Yn. 19:17-27)

²¹ Ta bi ti'bè 'bèzè ta da gèrì, andosi dè nni kora maako aba ru mo Simona tëmì Sirènè, èdì atayi mi gawo, mora vo wehe o'dönni mo na kamo zi taka 'ba Yësu kumbè. Mo 'bu 'ba Alekazende nni Rafusa aba. ²² Zè obanni Yësu ti'bè mo aba bi mati ako'jo Gologota, kö'du ya'ba aba, “Bi 'ba yingɔ da.” ²³ Mora ani, zè ayɔnzɔnni zi a'ji asusè ɔwɔ aba ru mo mahiri, zi ki'di zi mo mora Yësu omba dè zi kuwè mo. ²⁴ Mora here, atötönni mo ayanyanni bɔngɔ 'bɔmo na ga rè nni födö ku'du aba èyi akoba 'bèni bɔngɔ ma vala. ²⁵ Mati atötönni mo ne, ndi kadra 'ba damindö ɔko ku modɔmosowɔ. ²⁶ Wayöru 'ba mo susu ne, iya henye, “Yere 'ba Yuda'e.” ²⁷⁻²⁸ Zè atötönni vo logo kpa riyö Yësu aba, ma kölö datiri mo, ehe ma vere da gali mo. ²⁹ Vidi mati èdinni alaga ta dakapa, èdinni dè nni njili na kamo Yësu lidi aba. “Aha! Omba zi ti'bè yèkèlu ne kihiya mo akaŋo zi ko'ba mo löhu ko'do da wota aba. ³⁰ Yaanya aba ne asi akaŋo ta da taka ehe ayɔmɔ rëyi.” ³¹ Here tëmì gèrì kölö ne kyedre 'ba vo karasa ehe vo komoyandi 'ba vo kö'du ki'diye ogonni Yësu iyanni henye, “Mo ayɔmɔ oka'e, mora ɔ'bo dè zi rè ni yɔmɔ. ³² Dongɔ'e Korisitɔ ne te, Yere 'ba Yiserele, asi akaŋo ta da taka ne yaanya aba ehe dakoma mi mo.” Vo logo riyö mati atötö Yësu aba ne, alidi mo kpa.

Koli 'ba Yësu

(Mt. 27:45-56; Lk. 23:44-49; Yn. 19:28-30)

³³ Mi kutè kadra aba, mandölu ayöfu bi kpo ta dakaŋo ehe inde rè ni tapèti kadra wota. ³⁴ Mati ndi kadra ɔko ku komo kadra wota, Yësu ènyi udu riyè gu kyembe aba, “Elöyi, Elöyi, lema

sabakatani?” Kö'du ya'ba aba henye, “Wirì ama, Wirì ama, kö'du a'di ila ma go mo?” ³⁵ Kya vidi mati èdinni ani owonni mo ne, iyanni henye, “Owo'e te, mo èdì Eliya ko'jo.” ³⁶ Mora here, ma kölö tëmì zè aho lifa aba usu mi a'ji i'di da njili mɔvɔ, ehe mo injè dami'di ha Yësu iya henye, “Disiye bi mo, dongɔ'e èzè Eliya èdì atayi mo yasi akaŋo ta da taka.” ³⁷ Mora Yësu udu riyè gu kyembe aba, ehe oli gbɔ. ³⁸ Here, mi bɔngɔ mati ove mi yèkèlu ne, aliza riyö, ko ta riyè le akaŋo. ³⁹ Vo kyèlu 'ba vo wehe mati èdì atɔrɔ komo taka ani ne, ongo hala Yësu oli. Mo iya henye, “Kora nenye tinyö wisi 'ba Wirì ra.” ⁴⁰ Kya 'ba mbara maako'e èdinni ani bi kongɔ ta bi kɔwɔ. Mi kutè zè èdì Mariya Magadala, Salome, Mariya ma 'ba Yemisi nni Yosepa aba. ⁴¹ Ne mbara mati usunni ga Yësu mi Galilaya ehe èdinni mo konyi. Aga mbara maako'e kpa kyɔ ani. Mbara ne'e ayinni Yësu èti mi Yerusalem.

Kusu 'ba Yësu

(Mt. 27:57-61; Lk. 23:50-56; Yn. 19:38-42)

⁴²⁻⁴³ Ko'do nenye ako'jo ko'do 'ba rakɔ'jo zi bi ko'do 'ba ralawo. Bi èdì ku tayi ra hutaga, kora maako ru mo Yosepa, ta Arimataya ɔko gbɔ. Mo mi gboko 'ba turu, ehe ɔwɔnni mo, ehe mo kölö tëmì vidi mati èdinni bi tayi 'ba damöku 'ba Wirì kida, ènyi i'bè zi Pilato kazi tere, kö'du ko'jo ga kö'du yöku Yësu, zi kusu mo. ⁴⁴ Pilato rakaga aba mati owo henye, Yësu oli ku. Mo ako'jo vo kyèlu 'ba vo wehe ako'jo ho mo kɔdɔ Yësu oli ku kyere ya. ⁴⁵ Tapèti mo owo kö'du yada 'ba vo kyèlu ne, Pilato iya zi Yosepa moba yöku ne. ⁴⁶ Yosepa ènyi i'bè wogo mbili bɔngɔ, ayasi yöku ne akaŋo olo mi mbili bɔngɔ ne, injè i'bè usu mi wogo mati ole mi doku ma kyigɔ ne. Here, mo alulu yitö kyedre njbiri ha bi tödu 'ba wogo ne. ⁴⁷ Mariya Magadala nni Mariya ma 'ba Yosepa aba, èdinni akongɔ ta bi kɔwɔ, bi mati usu yöku Yësu 'dɔmo ne.

16

Tënyi tëmì koli

(Mt. 28:1-8; Lk. 24:1-12; Yn. 20:1-10)

¹ Tapëti ko'do 'ba ralawo mati inde rë nî, Mariya Magadala, Mariya ma 'ba Yemisi wogonni yëni këzi ngutru ti'bë mo aba zi pisi ra yöku Yësu. ² 'Do ŋbo mi ko'do 'ba ralawo kadra nzere aba, zë ënyi i'bënni da wogo. ³ Ta bi ti'bë 'bëzë ta da gëri, alimanni me'do na ga rë nni, iyanni henye, "Ëyi ra akalulu yitö ne ta bi tödu 'ba ha wogo ne zi ze?" ⁴ Mora mati ongönni bi riyë, i'janni yitö ne alulu ku nzo hulëhu. ⁵ Here ënyi ödunni mi wogo ani, ongönni wisi obi maako ëdi alima datiri usu böngö kanyi konda rë nî o'do zë na rakaga. ⁶ Mo iya henye, "Ere'e dë. Mayölo ku ëdiye bi koma kö'du Yësu 'ba Nazereta mati atötö. Mo anza kpe kinye, mo ënyi ku tëmi koli, ongö'e te, ne bi mati i'dinni mo 'dömo. ⁷ Mora here, yaanya aba i'bë iya'e kö'du kise nenye zi vo lö'bö 'bömo'e Petero mëdi zë ëti. Here mo ëdi ti'bë dagba komo'e mi Galilaya, ani akongö'e mo te kaa mati mo ayada zi ye." ⁸ Here mbara ne asinni yaga ahonni ta da wogo kazi tere, onyonni kö'du mo kpa dë zi vidî kölo maako ga kö'du zë na tere.

Yësu ayada rë nî zi Mariya Magadala
(Mt. 28:9-10; Yn. 20:11-18)

⁹ Mora here, tapëti tënyi 'ba Yësu tëmi koli 'do ŋbo ko'do 'ba ralawo aba, mo ayada rë nî dagba zi Mariya Magadala, mati mo ore dakyiky madömoriyö yaga ta ro mo ne. ¹⁰ Mo i'bë ayada zi aboka niye. Zë na lu'bë ëdinni akudu. ¹¹ Mati zë owonni henye, mo iya Yësu ëdi na didi nongö mo komo nî aba, zë omanni dë mi me'do 'bömo ne.

Yësu ayada rë nî zi vo lö'bö riyö
(Lk. 24:13-35)

¹² Yaa ta go mo, Yësu ayada dakyinë nî 'beri zi vidî riyö maako'e ëdinni ati'bë wënni ta da gëri mi dakaŋo maako. ¹³ Zë ayadanni kö'du ne, zi oka niye mora zë 'de omanni dë mi kö'du ne.

Yësu ayada rë nî zi vo litu 'butë dömo kölo
(Mt. 28:16-20; Lk. 24:36-49; Yn. 20:19-23; Lc. 1:6-8)

¹⁴ Mora mi ndundu mo ta go mo biya, Yësu ayada rë nî zi vo litu 'butë dömo kölo ëdinni wakonyo. Mo asawiya zë ga

kö'du zë anzanni dë koma aba, ehe zë kpa na vo kazi kö'du kowo zi koma mi vidî mati iyanni mo na didi. ¹⁵ Mo iya zi zë henye, "I'bë'e ta damöku ne biya, ayëtiye kö'du yöyö laka ne zi dakyinë vidî biya. ¹⁶ Mo mati oma iri bapatisi, akayömo. Mo mati omba dë aki'di riti zi mo. ¹⁷ Vo koma'e, aki'di kyigo 'ba kö'du koro ko'do zi zë. Zë akorenni dakyiky yaga mi ru ma. Zë akame'donni ha mënzë maako ëti. ¹⁸ Mo mati iri wiri umbë le riyë, mandere uwë waroso le, o'do zë dë na kyënyë. Zë aki'dinni kala nni da vo kö'e, akakö'jo zë."

Oba Yësu komoriyë

(Lk. 24:50-53; Lc. 1:9-11)

¹⁹ Ta ëti me'do 'ba Yere Yësu zi zë ne, oba mo komoriyë ehe alima ku da kala tiri 'ba Wirî. ²⁰ Here, vo lö'bö ënyi i'bënni kö'du yëti aba ta bi ne biya. Yere o'do löö ne zë ëti, ayada kö'du yëti 'bëzë ne tinyö ga kö'du koro mati ëdinni ako'do ne.

Kö'du Yöyö Laka 'ba Yësu ma Yowani ayöru

Me'do 'ba Didì

¹ Mì biyeto aba Me'do ëdì. Me'do ne ëdì Wirì aba ehe tinyö Wirì ra. ² Tëmì biyeto, Me'do ne ëdì Wirì aba. ³ Ehe Me'do nenyè aba, Wirì o'do wa biya. Wa maako o'do dë kazi Me'do ne. ⁴ Didì ayi kazi mo, ehe didì 'bomo i'dì bikanyi zi vidì biya. ⁵ Bikanyi ne asesi tanyi mì biköndu, ehe biköndu ayölu dë.

⁶ Wirì utu kora maako ru mo Yowani. ⁷ Mo ayi zi yada kö'du 'ba bikanyi ehe zi gaga vidì biya zi tedi koma aba. ⁸ Yowani ra dë bikanyi nenyè. Mo ayi nje zi yada kö'du 'ba bikanyi ne. ⁹ Bikanyi tinyö mati ayanyi bi da vidì biya, ëdì tayi mì damöku ne.

¹⁰ Me'do ne ëdì mì damöku ne, mora vidì maako ayölo mo dë, Wirì o'do damöku ne le me'do 'bomo aba. ¹¹ Mo ayi gogo mì damöku 'bëni, mora vidì 'bomowe irinni mo dë kalakyedre aba. ¹² Vidì maakowe ombanni mo ehe i'dì koma 'bënni mì mo. Here mo i'dì dangölö zi zë, zi tedinni na gisi 'ba Wirì. ¹³ Zë anzanni dë gisi 'ba Wirì, ta da rë zë, mandere ga kö'du komba 'ba vidì köndu, mandere kö'du komba 'ba o'di. Wirì ra na bi dë ni o'do zë na gisi 'bëni.

¹⁴ Me'do ne ayi na vidì köndu, ehe alima kinye ze aba. Dongo ze bikanyi kyedre tinyö 'bomo, bikanyi kyedre 'ba Wisi nje kölo 'ba 'Bu. Mo ndo rakyeyi ehe tinyö.

¹⁵ Yowani ame'do kö'du mo ehe agbögbö, “Nenye mo mati ma yada zi ye atayi! Mo kyedre ta da ma, ga kö'du mo ëdì na widì gba kazi ma ko'jo.”

¹⁶ Kazi rakyeyi 'bomo diri ze ya'da kayo ¹⁷ Mosa ra i'dì kö'du ki'di, mora Yësu Korisito ika zi ze kö'du laka tinyö aba. ¹⁸ Vidì maako gba ongo Wirì dë. Nje Wisi kölo ne mo ra tinyö Wirì ehe ëdì kara ra 'Bu, ayada zi ze Wirì ëdì kaa a'di.

*Kö'du kise 'ba Yowani Bapatisi
(Mt 3:1-12; Mk 1:1-18; Lk 3:1-18)*

¹⁹ Vo kalakonda vo yëni 'ba Yude mì Yerusalema utunni vo karasa maakowe ehe Lëviyë zi ha Yowani ko'jo mo 'bëni eyi. ²⁰ Mo omba do mo ayada zi zë huwë tinyö henye, “Manza dë Korisito ne.” ²¹ Neene zë ako'jonnì ho mo, iyanni henye, “Yi Eliya ra?” Yowani aya'ba henye, “Manza dë.” Zë ako'jonnì ho mo iyanni henye, “Yi ra Nëbi ne?” Mo aya'ba henye, “E e!” ²² Ndundu mo aba, zë iyanni henye, “Ayada zi ze, yi 'bëyi eyi?” Zë iyanni henye, “Zi ze koba hulëhu da kö'du ya'ba 'bëyi ne zi vidì mati utunni ze.”

²³ Yowani aya'ba da me'do tëmì me'do kiya 'ba nëbi Yisaya. “Ma nje vidì ma ëdì mbere mì da lipi, ‘O'de gëri nzo zi Yere!’ ” ²⁴ Kya 'ba Farasi maakowe utunni zë kpa zi Yowani. ²⁵ Zë ako'jonnì ho mo, iyanni henye, “Kö'du a'di ëdì vidì bapatisi, ezë anza dë Korisito mandere Eliya mandere Nëbi?”

²⁶ Yowani ayada zi zë iya henye, “Mo'do bapatisi wini aba, mora ëdì yë aba kinye, vidì maako ayöle dë. ²⁷ Mayi le dagba, manza dë na laka zi kamoka 'bomowe kinga.” ²⁸ Yowani iya nenyè mati mo ëdì bapatisi ki'di humirë 'ba Ranga Yeredene mì Beteniya.

Timëlë 'ba Wirì

²⁹ Mì ko'do ma ta go mo, Yowani ongo Yësu ëdì tayi zi ni, ehe iya henye, “Kinye ëdì Timëlë 'ba Wirì mati oba kö'du yana 'ba damöku ne 'de. ³⁰ Mo ra mati ma yada kö'du mo zi ye henye, ‘Vidì maako atayi kpa, mo kyedre ta da ma, ga kö'du mo ëdì na widì gba kazi ma ko'jo.’ ³¹ Ma yölo dë, mo 'bëni eyi. Mora mayi zi ye bapatisi wini aba, here vidì biya mì Yiserele akongö mo. ³² Ma mëdi ani ehe mongö Lawo Laka ayi akaño do mo kaa atu'bu ta komoriyë, ehe Lawo Laka ne alima do mo. ³³ Gba kazi nenyè ma yölo dë eyi 'bëni mo. Mora mo mati utu ma zi bapatisi ki'di wini aba ne ayada zi ma henye, ‘Akongö Lawo Laka tayi akaño ehe lima da vidì maako. Neene akayölo henye, mo ra vidì mati aki'di bapatisi Lawo Laka aba.’ ³⁴ Mongö nenyè o'do rë ni, ehe ma yada zi ye henye, mo Wisi 'ba Wirì ra.”

Dagba vo lö'böwë 'ba Yësu

³⁵ Ko'do vere aba, Yowani ëdī ani löhu ehe vo lö'bö 'bömowe riyö ëdīnni mo aba. ³⁶ Mati mo ongo Yësu lasi ta dakapa, mo iya henye, “Kinye ëdī Timëlë 'ba Wiri!” ³⁷ Vo lö'bö 'ba Yowani riyö owonni me'do 'bomo ne, ehe zë i'bënni Yësu aba. ³⁸ Mati Yësu opi rë ni ehe ongo zë, mo ako'jo kö'du henye, “A'di ra ombe?” Zë aya'banni do mo iyanni henye, “Raboni, alima kila?” Mī ha 'ba Hibīru, “Raboni ne,” “Vo komoyandi” ra. ³⁹ Yësu aya'ba do mo iya henye, “Ayi onge te.” Ëdī ku nzo kaa kadra sowo mī kadra kutë mati zë i'bënni mo aba ehe ongōnni bi ma mo alima 'domo. Here zë alimanni nduwë mī ndundu 'ba kadra ne. ⁴⁰ Kölö tēmi kora riyö ma owo ha Yowani ehe i'bë Yësu aba ra Anderiya, öndu 'ba Simona Petero. ⁴¹ Dagba kö'du mati Anderiya o'do, ëdī zi koma öndu ni ehe yada zi mo henye, “Di'ja Masiya ne ku!” Mī ha 'ba Hibīru, “Masiya ne” kpa te kaa mī ha 'ba Girigī “Korisito ne.” ⁴² Anderiya ika öndu ni zi Yësu. Mati Yësu ongo mo, mo iya henye, Simona wisi 'ba Yowani, akako'jo yi Kapahasi. Ru nenye ato'bo kidra na “Petero.”

Yësu ako'jo Pilipo ehe Natanëlë

⁴³⁻⁴⁴ Mī ko'do vere aba Yësu omba zi ti'bë Galilaya. Ani mo i'ja Pilipo, mo ta Beteseyida, gawo liṅo 'ba Anderiya, Petero aba. Yësu iya zi Pilipo, “Usu ga ma.” ⁴⁵ Pilipo i'ja Natanëlë ehe iya henye, “Di'ja ze vere mati Mosa ehe Nēbiyë ayörunni kö'du mo ne ku. Mo Yësu, wisi 'ba Yosepa ta Nazereta.”

⁴⁶ Natanëlë ako'jo kö'du iya henye, “Wa laka maako ato'bo tayi ta Nazereta?” Pilipo aya'ba do mo iya henye, “Ayi ongo te.” ⁴⁷ Mati Yësu ongo Natanëlë ëdī atayi zi ni, mo iya henye, “Kinye ëdī tinyö kozo zutu 'bezee 'ba Yiserele, ehe mo anza dë na vo wakoba.”

⁴⁸ Natanëlë ako'jo ho mo iya henye, “Hala ayolo ma?” Yësu aya'ba do mo iya henye, “Gba kazi Pilipo yi ko'jo, mongo yi hu kaga kyëlu.”

⁴⁹ Natanëlë iya henye, “Raboni, yi Wisi 'ba Wiri ehe Yere 'ba Yiserele!”

⁵⁰ Yësu aya'ba do mo iya henye, “Oma mī ma nje ga kö'du mati miya henye, mongo yi hu kaga kyëlu? Akongo wa maako kyedre ndra ta da ma nenye. ⁵¹ Ma yada zi yi, akonge komoriyë akayëhu rë ni ehe malayike 'ba Wiri ti'bë riyë ehe tayi akaṅo da Wisi 'ba Vidi.”

2

Oze mī Kana

¹ Ko'do wota aba yaa Mariya, ma 'ba Yësu ëdī mī karama 'ba rakoze mī gawo 'ba Kana mī Galilaya. ² Yësu vo lö'bö 'bëniyë ëti, ise zë kpa bi 'ba rakoze ne. ³ Mati a'ji inde rë ni ku biya, ma 'ba Yësu iya zi mo henye, “Zë anzanni kpe a'ji aba.” ⁴ Yësu aya'ba do mo iya henye, “Ma ma, ayada dë zi ma a'di ra zi ko'do. Kadra 'bama gba oko dë.” ⁵ Ma 'ba Yësu ayada zi vo lituwë 'ba liṅo henye, “O'de wa mati mo ayada zi ye ko'do.”

⁶ Yude ëdīnni kö'du kira 'ba wa kaka ṅbala aba ehe ga kö'du nenye, tele yitö 'ba wini ëdī ani modaka ma kölö ëdī kyedre zi kiri kaa lita lamikölö. ⁷ Yësu iya zi vo lituwë 'ba liṅo henye, “Osowe tele nenyee wini aba.” Zë osonni zë kpika ⁸ ehe mo ayada zi zë henye, “Yaanya aba oba kya 'ba wini ne yaga ehe i'di zi kora vo kyeti karama ne.” Zë obanni wini ne zi mo ⁹ mati yaanya aba ofo rë ni ku na a'ji ehe mo anene. Mo ayolo dë a'ji nenye ayi ta kila, mora vo lituwë mati obanni a'ji nenye ayolōnni, here mo ako'jo 'biyësi ¹⁰ ne ehe iya zi mo henye, “Vidi biya uwënni a'ji ma laka ra dagba, ehe tapëti mo, mati yingō ëdīnni ku kyō mo aba zi kuwë, mo i'di a'ji ma koo ne. Mora asesi wëyi a'ji ma laka ne le yaanya aba!”

¹¹ Yësu o'do dagba kyinë 'ba kö'du koro nenye mī gawo 'ba Kana mī Galilaya. Ani mo ayada bikanyi kyedre 'bëni, ehe vo lö'bö 'bömowe omani mī mo.

¹² Tapëti ma nenye, Yësu ehe ma mo, öndu mowe, ehe vo lö'bö 'bömowe i'bënni zi Kaparanamo, ehe alimanni ani ko'do tisi aba.

Yësu i'bë mī yëkëlu

(Mt 21:12-13; Mk 11:15-17; Lk 19:45-46)

¹³ Èdì ku kadra kara zi karama 'ba Yude 'ba laga 'ba koli, Yèsu i'bě zi Yerusalema. ¹⁴ Ani mī yékèlu mo i'ja vīdī èdīnnī isa, tímèlè, ehe atu'buwè kogo, ehe vo kōhi kutrèè kpa limannī da tarabiza 'bènnī. ¹⁵ Here mo o'do so'da tēmī kō'di ehe ore ngōtu biya yaga tēmī yékèlu, 'dō tímèlè, ehe isa, mo opi da tarabiza 'ba vīdī 'ba kōhi kutrèè, apere kōhi ṅbirīrī 'bèzè ne, ¹⁶ ehe mo i'dī kō'du zi vīdī ma èdīnnī atu'bu kogo ne henye, “Obe atu'buwè yaga ta kinye! O'de loko 'ba 'Bu ma dè na bi 'ba wakogo!” ¹⁷ Vo lō'bō 'bomowe asōsunni henye, wayōru iya henye, “Watowō 'bama kō'du loko 'bèyī, o'bo mī ma kaa wa'do.”

¹⁸ Vo kalakonda 'ba Yude aya'bannī do mo kō'du kō'jo aba henye, “Kyīnè 'ba kō'du koro a'di ra atō'bo kō'do zi yada zi ze èdī dangölō aba tinyō zi nenyè kō'do?”

¹⁹ Yèsu aya'ba do mo iya henye, “Iha akaṅo yékèlu nenyè ehe mī kō'do wota aba ma kō'ba lōhu!”

²⁰ Vo dagbe aya'bannī henye, “Ìrī kōo 'butēsowō dōmomodaka zi kō'ba yékèlu nenyè. A'di ra o'do yī zi sōsu atō'bo kō'ba kō'do wota aba lōhu?”

²¹ Mora Yèsu èdī ame'do kō'du ida rē nī ra na yékèlu. ²² Mati ìnjè mo ku tēmī koli, vo lō'bō 'bomowe asōsunni kō'du mati ayada zi zè. Neene zè omannī mī wayōruwè ehe mī me'do 'ba Yèsu. ²³ Mī Yerusalema mī kadra karama 'ba laga 'ba koli, vīdī kayo omannī mī Yèsu, ga kō'du zè ongōnnī mo ta bi kyīnè 'ba kō'du korowe kō'do. ²⁴ Mora Yèsu ayōlo kō'du mati mī di'di zè, ehe mo ila zè dè zi tēdī kyigō aba ndra ta dè nī. ²⁵ Vīdī maako anza zi yada zi mo a'di ra vīdīyè kaa mo. Mo ayōlo ku nzo.

3

Yèsu ehe Nikodīmō

¹ Ani vo dagba 'ba Yude èdī ru mo Nikodīmō mo Farasi ra. ² Yōndō kōlō maako aba mo i'bě zi Yèsu iya zi mo henye, “Raboni, da yōlo ku Wīrī utu yī zi komo ze yandi. O'bo dè kyīn 'ba kō'du koro nenyè kō'do, nje èzè Wīrī èdī yī aba.” ³ Yèsu aya'ba do mo iya henye, “Mèdī kō'du tinyō ra yada zi yī vīdī maako

o'bo dè damōku 'ba Wīrī kongō kazi mo kō'jo lōhu!” ⁴ Nikodīmō ako'jo iya henye, “Hala kora ma övu ku kyedre ne ako'jo lōhu? Mo o'bo dekpe tōdu mī ma nī lōhu zi kō'jo mī kadra ma rīyō mo!”

⁵ Yèsu aya'ba do mo henye, “Mèdī ayada tinyō zi yī” Vīdī maako o'bo dè tōdu mī damōku 'ba Wīrī, kazi kō'jo mo wini aba ehe Lawo Laka. ⁶ Vīdī kōndu o'jonnī gisi 'bènnī. Nje Lawo Laka 'ba Wīrī o'jo gisi 'ba Wīrī. ⁷ Anza dè na rakaga ga kō'du mati miya henye, ako'jo yī lōhu. ⁸ Lawo 'ba Wīrī èdī kaa buluku mati aluku bi mati omba tī'bě zi mo. Atō'bo kowo kporo buluku, mora ayōlo dè ayi ta kila mandere èdī tī'bě kila. Èdī here biya zi vīdī ma o'jo Lawo aba.

⁹ Nikodīmō ako'jo kō'du iya henye, “Hala nenyè atēdī?” ¹⁰ Yèsu aya'ba do mo iya henye, “Hala atō'bo zi tēdī na vo komoyandi 'ba Yiserèle ehe ayōlo wa nenyèe dè? ¹¹ Ma yada zi yī tinyō, dēdī ame'do kō'du wa ma da yōlo, ga kō'du dongō ku na bi de ze. Mora vīdī maako tēmī yè akīrī kō'du kiya 'beze ne dè. ¹² Èzè oma dè mati ma me'do zi yī kō'du wa 'ba dakaṅo, hala akoma èzè ma me'do zi yī kō'du wa 'ba komorīyè? ¹³ Vīdī maako gba i'bě dè komorīyè, nje Wisi 'ba Vīdī, mati ayi akaṅo ta ani.”

¹⁴ “Ehe here Wisi 'ba Vīdī akīnjè rīyè, kaa mōvo wīrī kōhi mati Mosa ìnjè rīyè mī da līpī. ¹⁵ Neene vīdī biya mati èdī koma aba mī Wisi 'ba Vīdī atēdī didī ṅburu aba. ¹⁶ Wīrī o'wo damōku nenyè ndra, here mo i'dī Wisi kōlō 'bènnī ne, here vīdī mati oma mī mo èdī didī ṅburu aba, ehe tinyō oli dè. ¹⁷ Wīrī utu Wisi 'bènnī ne dè ga kō'du mo omba zi kō'do vurè 'ba damōku, mora ga kō'du mo omba zi yōmō damōku ne kpuru wisi 'bènnī aba.”

¹⁸ “Zè mati omannī mī Wisi ne, o'do vurè kyēnyè dè rē zè, mora zè mati omannī dè o'do vurè 'bèzè ku nzo, ga kō'du omannī dè mī Wisi nje kōlō 'ba Wīrī ne. ¹⁹ Bikanyi ayi mī damōku, mora vīdī ombannī zi lese mī bikōndu ga kō'du zè èdīnnī kō'du kyēnyè kō'do. Nenyè ra èdī hala o'do vurè rē zè. ²⁰ Vīdī ma èdīnnī kō'du kyēnyè kō'do, iyinnī bikanyi ehe ayinnī dè zi bikanyi, ga kō'du ayada

wa mati zë ëdinnî ako'do ëdi na kyënyë.
 21 Mora vidî biya ma alima tinyö aba, atayi zi bikanyi ga kö'du zë ombannî agamowe zi yolo henye, Wirî ëdi ko'do kpuru zë aba.”

Yësu ehe Yowani Bapatisi

22 Tapëti ma nenyë, Yësu ehe vo lö'bö 'bëniyë ëti i'bënnî zi dakaño 'ba Yudiya, bi mati mo alima tisi zë ëti ehe bapatisi ki'di aba. 23 Yowani ëdi kpa bapatisi ki'di mi Anono anza dë na kowo ta ra Salima, ga kö'du wini ëdi bi nani. Vidî ëdi ti'bënnî zi mo ehe mo ëdi zë bapatisi. 24 Nenyë gba kazi Yowani ki'di mi kamba. 25 Kya vo lö'bö 'ba Yowani maakowe ayeto hënnî wasa kora Yuda maako aba, kö'du 'ba wa kaka nbala ga kö'du kö'du ki'di 'ba yëni. 26 Here zë i'bënnî zi Yowani ehe iyanni henye, “Raboni, asösu kö'du kora mati ëdi yi aba dakapa humirë 'ba Ranga Yeredene, mo mati ëdi kö'du mo kiya? Here mo ëdi bapatisi ki'di yaanya aba, ehe vidî biya ëdi ti'bënnî zi mo.”

27 Yowani aya'ba do mo iya henye, “Vidî maako o'bo dë zi tedi wa maako aba nje ezë Wirî ra i'di zi mo. 28 E ra na vo kiya 'bama mati miya henye, ‘Manza dë Korisito ra, mora utu ma dagba komo mo.’ 29 'Biyësi ra mati mbara ne na 'bomo, mora aboka 'ba vo 'biyësi mati o'ro dakapa mbili ni koze, ëdi na rakyenyi mati mo owo gu 'biyësi. Nenyë ëdi hala rakyenyi 'bama o'do ku ti'de. 30 Mo atayi ndra kyedre, mora ma tayi tisiwa aba.”

Mo ma ayi ta komoriyë

31 “Mo ma ayi ta komoriyë ëdi kyedre ta da wa biya. Mo mati 'ba dakaño, mo zi dakaño ehe ame'do kö'du wa 'ba dakaño. Mora mo ma ayi ta komoriyë ëdi kyedre ta da wa biya. 32 Mo ayada wa ma mo ongo ehe owo, du vidî maako oma dë mi kö'du kise 'bomo ne. 33 Mora vidî mati oma mi kö'du kise 'bomo nenyë ayada henye Wirî ëdi tinyö. 34 Mo ma Wirî utu ame'do me'do 'ba Wirî ga kö'du Wirî i'di zi mo Lawo ndo 'bëni ku. 35 'Bu owo Wisi 'bëni ehe i'di kyigo 'ba wa biya zi mo. 36 Vidî ma oma mi Wisi ne, ëdi didi nburu aba, vidî ma oro Wisi ne dë atanza dë didi nburu aba, mora akalima hu wayaza 'ba Wirî.”

4

Yësu mbara Samariya aba

1 Farasiye owonni henye, Yësu ëdi ku laga dagba ehe bapatisi ki'di zi vo lö'böwë ndra ta da Yowani. 2 Tinyö Yësu abapatisi vidî kölo maako dë, nje vo lö'bö 'bomowe ra o'donni. 3 Mati Yësu owo kö'du mati ëdi akiya ne, mo ila Yudiya ehe i'bë hulëhu zi Galilaya. 4 Ta da gëri 'bomo ani, mo omba zi ti'bë kpuru ta Samariya.

5 Mi Samariya mo ayi zi gawo maako ru mo Seka, anza dë na kowo ta ra yaka mati Yakoba i'di zi wisi 'bëni Yosepa. 6 Ku'ju 'ba Yakoba ëdi ani, ehe Yësu na riti ta bi lasi, alima akaño dakapa ku'ju ne. Eëdi kaa kadra kutë here.

7 Mbara vidî 'ba Samariya maako ayi zi wini kuwu, ehe Yësu iya zi mo henye, “I'di wini kuwë zi ma.” 8 Vo lö'bö 'bomowe i'bënnî ku mi gawo zi wakonyo kogo.

9 Mbara ne aya'ba do mo henye, “Yi Yuda ra ehe ma vidî 'ba Samariya ra, hala ato'bo ko'jo ha ma kö'du wini kuwë?” Yude uwënni wini dë tēmi siko kölo vidî 'ba Samariya ëti.

10 Yësu aya'ba do mo henye, “Ezë ayolo nje wa ma Wirî i'di, ehe eyi ra ëdi hë yi ko'jo kö'du wini kuwë, ako'jo ho mo, ehe mo aki'di zi yi wini mati i'di didi.”

11 Mbara ne iya henye, “Kyedre, anza kpa dë kyere wini aba, ehe ku'ju ne ëdi na yöndu. Ta kila aki'ja wini mati i'di didi? 12 Zutu 'beze Yakoba ra ole ku'ju nenyë zi ze, mo gisi 'bëniyë ëti ehe ngötu 'bomowe uwënni biya tēmi mo. Yi kyedre ta da Yakoba?”

13 Yësu aya'ba do mo iya henye, “Vidî biya ma uwë wini nenyë atedi na kodro löhu, 14 mora vidî ma uwë wini mati ma ki'di zi mo atanza dë na kodro löhu. Wini mati ma ki'di zi mo atayi mi mo na ku'ju mati aki'di zi mo didi ma nburu.”

15 Mbara ne aya'ba do mo iya henye, “Kyedre, i'di zi ma wini nani! Here ma tanza dë na kodro löhu, mandere kazi ma tayi kinye zi wini kuwu.”

16 Yësu ayada zi mo iya henye, “I'bë ako'jo kora 'bëyi ehe ayi löhu.” 17 Mo aya'ba do mo iya henye, “Manza dë kora aba.” Yësu aya'ba henye, “Kö'du 'bëyi ne tinyö mati iya henye anza dë kora aba ne.

18 Oze yi ku zi kora muyi, ehe kora ma edi lima mo aba yaanya aba ne anza tinyo kora 'beyi ra de. Ayada zi ma ko'du tinyo ra."

19 Mbara ne iya henye, "Kyedre, mungo yi nebi ra. 20 Zutu 'ba Samariya amotunni Wiri da doku nenye, mora e Yude iye henye, Yerusalema ra bi ma da kamotu zi Wiri."

21 Yesu iya zi mo henye, "Oma mi ma, mbara, kadra mo edi atayi mati vidi amotunni 'Bu dekpe da doku nenye mandere mi Yerusalema. 22 E Samariye ayole de tinyo eyi ra edi ye amotu, mora ze Yude, da yolo ku eyi ra dedi motu, ga ko'du edi kazi Yude ra vo wayomo ayi. 23 Mora kadra mo edi tayi, ehe edi ku nzo kinye, mati kyigo Lawo 'ba Wiri aba vidi akamotunni 'Bu kaa mo tinyo edi, ki'di zi mo motu ma tinyo mati mo omba. 24 Wiri edi Lawo ra, ehe nje kyigo 'ba Lawo 'bomo aba vidi ato'bo motu mo kaa mo tinyo edi."

25 Mbara ne iya zi mo henye, "Ma yolo ku Masiya ne atayi, ehe ezé mo ayi, mo akayada zi ze wa biya." 26 Yesu aya'ba henye, "Ma ra mo, ma ra mo mati edi ame'do yi aba yaanya."

27 Mi kadra nani vo lo'bo 'ba Yesu a'banni, ehe ze na rakaga zi ki'ja mo edinni ame'do mbara aba. Mora vidi maako temi ze ako'jo ha mbara ne de, "A'di ra omba?" Ze ako'jonnii ha Yesu de, "Ko'du a'di ediyé ame'do mbara ne aba?"

28 Mbara ne ila tele wini 'beni ne i'be huléhu mi gawo, ehe iya zi vidiyé ani henye, 29 "Ayi onge kora ne, mo ayada zi ma biya wa mati mo'do! Mo atedi Korisito ra?" 30 Ze ilanni gawo ehe i'benni zi kongo Yesu.

31 Mi kadra ne vo lo'böwé alenzenni Yesu iyanni zi mo henye, "Raboni, oba wa maako zi konyo!" 32 Mora mo aya'ba henye, "Medi wakonyo maako aba ayole ko'du mo de."

33 Here vo lo'böwé ayetonnii, ko'du ko'jo temi kuté nni na bi de nni, "Vidi maako ika wakonyo ku zi mo?" 34 Yesu iya zi ze henye, "Wakonyo 'bama edi zi koro ko'du 'ba Wiri mati utu ma ehe zi kinde loo mati mo i'di zi ma zi ko'do. 35 Akiye henye, 'edi gba yehe sowo zi wakumu ta yaka."

Mora ma yada zi ye henye, ongo bi te na laka da yake, wa mi yaka yaanya aba ahi ku, ehe ku nzo zi kumu. 36 Vidi mati umu ehe atoto do mo ika ku zi didi ma nburu nburu, ehe agamo mati ili ehe mo mati umu aba, atedinni na rakyenyi bi koló. 37 Ko'du kiya ne edi tinyo, 'Maako iyi, agamo umu.' 38 Mutu we zi nyenyo kumu mi yaka mati o'do loo mo de. Vidi maakowe o'donni loo ani, ehe i'je wa kyo temi loo 'bezé ne."

39 Vidi kayo 'ba Samariya mi gawo nani omani mi Yesu ga ko'du mbara ne iya henye, "Mo ayada zi ma biya wa ma mo'do." 40 Here mati vidi 'ba Samariye ayinni zi mo, ze alenzenni mo zi lima nni aba, ehe Yesu alima ani ko'do riyó aba.

41 Vidi kayo 'ba Samariya maakowe omani ga ko'du 'ba ko'du kise. 42 Ze iyanni zi mbara ne henye, "Doma ku yaanya aba, anza de ga ko'du mati iya, mora ga ko'du ze na bi de ze dowo mo ku, ehe da yolo henye, mo ra tinyo edi vo yomo 'ba damoku."

Yesu ako'jo Wisi 'ba vo mi turu maako

43 Tapeti ko'do riyó aba ani, Yesu ila bi nani ehe i'be zi Galilaya. 44 Ko'du mo na bi de ni iya henye, nebi owo de mi dakaño 'bomo. 45 Mati mo oko mi Galilaya, vidi karani irinni mo kalakyedre aba, ga ko'du ze i'benni mi karama 'ba laga 'ba koli mi Yerusalema ehe onganni biya wa mati mo o'do.

46 Mati Yesu a'ba zi Kana mi Galilaya, bi mati mo opi wini na a'ji. Vo mi turu maako edi ani wisi 'bomo na koo mi Kaparanamo. 47 Mati mo owo henye, Yesu ayi ku ta Yudiya zi Galilaya mo i'be zi mo ako'jo ho mo zi ti'be Kaparanamo ehe zi ko'jo wisi 'beni, mati mo ku kara zi koli. 48 Yesu iya zi mo henye, "Vidi maako temi ye oma de nje ezé onge kyiné 'ba ko'du korowe ehe rakage." 49 Kora vo mi turu ne aya'ba do mo henye, "Yere, ayi gba kazi wisi ama koli."

50 Yesu iya zi mo henye, "I'be wisi 'beyi akadidi."

Kora ne oma mi me'do 'ba Yesu, ehe i'be gbo. 51 Da geri 'bomo linjo vo litu 'bomowe andosi de nni mo aba ko'du kise aba zi mo. "Wisi 'beyi edi ku zi ti'be zi didi!"

⁵² Mo ako'jo hē zē iya henye, “Kadra vala ra mati wisi 'bēni ne na laka?” Zē aya'banni henye, “Ēdī ndī kadra kōlō mataganya tapēti kadra kutē mati rakyitu ne ila mo.” ⁵³ Here 'bu mo asōsu ēdī mī kadra kōlō nani mati Yēsu ayada zi nī, “Wisi 'bēyi akadīdī.” Here mo ehe biya vo dakota 'bēni ēti omanni gbɔ. ⁵⁴ Nenye kyinē 'ba kō'du koro ma riyō mati Yēsu o'do tapēti tayi 'bomo ta Yudiya zi Galilaya.

5

Wako'jo mī kara

¹ Tapēti ma nenye, Yēsu i'bē mī Yerusalema, kō'du karama yēni 'ba Yude. ² Kara Haresi kyedre 'ba timēlē mī Yerusalema, kara maako ēdī ani sēnjē aba muyi, mī ha 'ba Hibiru ako'jo Betesata. ³⁻⁴ Vidī kayo 'ba rakoo ēdinni kō'do ha kara ne, vo komokōndu, vo ka'bo, ehe vidī vo keje. ⁵ Dakapa kara ne kora maako ēdī na rakoo, koo 'butewota domomodomowota aba. ⁶ Mati Yēsu ongo kora ne ehe ayolo henye mo ēdī ku na keje kyere kadra konda aba, mo ako'jo ho mo henye, “Omba zi yi kō'jo?”

⁷ Kora ne aya'ba do mo iya henye, “Kyedre, manza dē vidī maako aba zi ki'di ma mī kara ne, ezē wini ne ēdī rē nī koho riyē. Ma yonzo zi tōdu mī mo, mora vidī maako kpa 'duwi atōdu ani dagba.”

⁸ Yēsu ayada zi mo henye, “Ēnyi riyē, oba agburuku 'bēyi ehe alasi!” ⁹ Kandi ako'jo kora ne gbɔ. Mo oba agburuku 'bēni riyē ehe ayeto lasi toko. Kō'do mati kō'du ne o'do rē nī mī mo ne kadra 'ba kō'do madomoriyō. ¹⁰ Mati vo dagbe 'ba Yude ongonni kora ne ēdī agburuku 'bēni kinjē, zē iyanni zi mo henye, “Nenye kō'do 'ba ralawo ra! Omba dē zi vidī maako zi kinjē agburuku mī kō'do 'ba ralawo.”

¹¹ Mora mo aya'ba do mo iya henye, “Kora mati ako'jo ma ne ayada zi ma kinjē riyē agburuku 'bama ehe lasi.”

¹² Zē ako'jonnī ho mo iyanni henye, “Ēyi ra kora nenye mati ayada zi yi, zi kinjē riyē agburuku 'bēyi ehe lasi?”

¹³ Mora mo ayolo dē, ga kō'du Yēsu i'bē wēni 'de liwo ga kō'du vidī kayo.

¹⁴ Yaa Yēsu i'ja kora ne mī yēkēlu ehe ayada zi mo, “Ongo te, yaanya aba rē yi ēdī ku na laka, mora o'do kō'du kyēnyē dekpe mandere kō'du kyēnyē maako ndra ako'do rē nī zi yi.”

¹⁵ Kora ne i'bē ayada zi vo dagbe 'ba Yude henye, Yēsu ra ako'jo nī. ¹⁶ Zē ayetonni kō'du kyēnyē maako kō'do zi Yēsu ga kō'du mo o'do wa kaa ma here ne mī kō'do 'ba ralawo. ¹⁷ Mora Yēsu iya henye, “Bu ma ɔɔ dē ta bi loo kō'do, ehe nenye ra hala mēdi nduwē kō'do.”

¹⁸ Yaanya aba vo dagbe 'ba Yude ombanni zi Yēsu kofa ga kō'du riyō. Ma dagba, mo owe kō'du ki'di 'ba mī kō'do 'ba ralawo. Mora ma kyēnyē ndra, mo iya henye Wiri 'Bu nī ra, mati o'do nī kpiliri Wiri aba.

Kalakonda 'ba Wisi

¹⁹ Yēsu ayada zi vidiyē iya henye, “Ma yada tinyō zi ye, Wisi o'do wa maako dē na bi dē nī. Mo ato'bo nje kō'do wa ma mo ongo 'Bu ēdī kō'do ga kō'du mo o'do kpa te wa ma mo ongo 'Bu o'do. ²⁰ 'Bu ɔwo Wisi ehe ayada zi mo biya wa ma mo o'do. 'Bu akayada zi mo wa kyedre maako ndra ta da ma nenye, ehe atēdiyē na rakaga. ²¹ Kaa 'Bu injē yōku ehe i'di didi, here Wisi i'di didi zi vidī mati mo omba. ²² 'Bu o'do vurē 'ba vidī maako dē, mora mo o'do Wisi 'bēni ra na vo vurē 'ba vidī kō'do biya. ²³ 'Bu o'do nenye ga kō'du vidī biya zi Wisi koro kpa kaa zē oronni nī. Ezē vidī maako omba dē zi Wisi koro, nenye kpa te kaa mo omba dē zi koro 'Bu mati utu mo.”

²⁴ “Ma yada tinyō zi ye henye, vidī ma owo kō'du kise 'bama ehe ēdī koma aba mī mo mati utu ma ēdī lawo didi ma nburu nburu aba, ehe o'do vurē kyēnyē dē ro mo. Zē i'benni ku nzo tēmi koli zi didi. ²⁵ Ma yada tinyō zi ye henye, kadra ne atayi ehe ēdī ku nzo kinye mati yōku biya akowo gu 'ba Wisi 'ba Wiri, ehe zē mati owonni ho mo, akalimanni. ²⁶ 'Bu ēdī kyigo aba zi didi ki'di, ehe mo i'di kyigo kōlō nani zi Wisi. ²⁷ Ehe mo i'di zi Wisi 'bēni dangolō zi vurē 'ba vidī kō'do biya, ga kō'du mo Wisi 'ba Vidī. ²⁸ Re maga dē! Kadra mo atoko mati biya yōku akowo gu 'ba Wisi 'ba vidī, ²⁹ ehe zē

atayinni yaga temi dawogo 'benni. Vidi biya ma o'donni ko'du laka atenyinni na didi, mora vidi biya ma o'donni ko'du kyenyē atenyinni na didi ehe ako'do vure kyenyē 'bezē.”

³⁰ “Mo'bo de wa maako ko'do na bi da ma. 'Bu ra utu ma, ehe mo ra ayada zi ma hala zi vure ko'do. Mo'do vure 'bama na laka, ga ko'du moro mo, ehe mo'do de wa mati momba zi ma ko'do.”

Vo kiya 'ba Yesu

³¹ “Eze ma me'do ga ko'du ma, geri maako anza de ani zi yada medi ko'du tinyo ra yada. ³² Mora vidi maako edi kpa ame'do ko'du ma, ehe ma yolo wa mati mo iya edi tinyo. ³³ Utuwē vo lituwē zi Yowani, ehe mo ayada zi zē ko'du tinyo. ³⁴ Ma lima de ra ko'du mati vidi iyanni ko'du ma, mora ma yada wa nenyee zi ye here, zi ye yomo. ³⁵ Yowani, lamba mati i'di bikanyi kyo, ehe, e na rakyenyi zi lima mi bikanyi 'bomo ne tisiwa. ³⁶ Mora vidi maako ndra ta da Yowani ame'do ko'du ma. Mo'do ne wa mati 'Bu ma i'di zi ma ko'do. Wa biya mati mo'do ayada henye 'Bu ra utu ma. ³⁷ 'Bu mati utu ma, ame'do kpa ko'du ma, mora owowe gu mo de mandere kongō mo da komo da komo. ³⁸ Ome ko'du kise omo de, ga ko'du ombe de zi tedi koma aba mi mati mo utu. ³⁹ Ome wayoruwē, ga ko'du asosuwē henye, aki'je didi nburu nburu mi zē. Wayoruwē ayada ko'du ma, ⁴⁰ mora ombe de zi tayi zi ma ko'du didi ma nburu nburu.”

⁴¹ “Momba ko'du wayeto 'ba vidi kondu de, ⁴² mora ma yolo e, vidi ma kolō temi yē, zi Wiri towō anza de kalakyedre aba. ⁴³ Mayi ku kalakonda 'ba 'Bu ma aba, ehe iriyē ma de. Mora akiriyē vidi ma ayinni na bi de nni. ⁴⁴ Hala akome? Ombe zi wayeto kiri kazi oka ma kolō maako, mora ayonze de zi tedi wayeto aba kazi Wiri mati edi kolō ne, hala ato'be koma mi ma? ⁴⁵ Asosuwē de henye, ma ra vidi ma akasusu wē zi 'Bu. I'diyē ko'du sosu 'be ra Mosa, le mo ra vidi ma akasusu wē. ⁴⁶ Mosa ayōru wa ko'du ma, ehe ezē ome mi Mosa, akome mi ma. ⁴⁷ Mora ezē ome de mi wa mati Mosa ayōru, hala ato'be koma mi wa mati miya?”

6

Yesu i'di wakonyo zi vidi kpulukumuyi (Mt. 14:13-21; Mk 6:30-44; Lk 9:10-17)

¹ Tapēti ma nenyē Yesu umu kyēti Fōfō 'ba Galilaya, mati ayolo kpa na Fōfō 'ba Tiberiyasi. ² Vidi kayo usunni go mo ga ko'du ongōnni mo edi kyinē 'ba ko'du korowe ko'do zi ko'jo vo koe. ³⁻⁴ Kara zi kadra karama 'ba laga 'ba koli 'ba Yude, Yesu i'bē riyē da dōku vo lō'bō 'beniyē eti ehe alima akaṇo. ⁵ Mati Yesu ongo vidi kayo tayinni zi ni, mo ako'jo ha Pilipo iya henye, “Ta kila da ki'ja ze wakonyo kyo zi to'bo vidi nenyee biya?” ⁶ Mo iya nenyē zi Pilipo yonzo. Mo ayolo ku nzo a'di ra mo edi ti'bē zi ko'do.

⁷ Pilipo aya'ba do mo iya henye, “Ayolo de henye, akiri kara kōhi 'ba yehe modomowota nje zi kogo mangolo'bo tisi zi vidi ma kolō nenyee?”

⁸ Anderiya, ondu 'ba Simona Petero, kolō temi vo lō'bōwē, mo ame'do riyē iya henye, ⁹ “Wisi maako edi kinye, mo edi mangolo'bo sisi aba muyi ehe kyenze riyō. Mora a'di ra na laka edi zi vidi biya nenyee?”

¹⁰ Dakaṇo ayōfu loma aba, ehe Yesu ayada zi vo lō'bō 'beniyē zi yada zi vidi biya lima akaṇo. Vidi kora edi kaa kpulukumuyi mi vidi kayo nenyee. ¹¹ Yesu oba mangolo'bo ne mi kala ni i'di owō'di zi Wiri. Here, mo idra mangolo'bo ne zi vidiyē, mo o'do kpa here kyenze ne aba, le vidi edinni mo aba kyo zi konyo. ¹² Vidi onyonni biya ma ombanni, ehe Yesu ayada zi vo lō'bō 'beniyē zi toto koso mo ma oso, here ma yaṇa de. ¹³ Vo lō'bōwē atōtonni de zē bi kolō ehe oso kori 'butē domoriyō wa mati oso temi mangolo'bo muyi ne.

¹⁴ Tapēti vidi ongōnni kyinē 'ba ko'du korowe ko'do 'ba Yesu nenyē, ayeto kiyanni henye, “Nenyē atēdi tinyō Nēbi mati edi zi tayi kinye mi damōku ne.” ¹⁵ Yesu ayolo henye zē ombanni yonzo zi mo ko'do na wehe zi tedi na yere 'bezē. Here mo i'bē riyē da dōku, ani zi mo tedi kutu ni aba.

Yesu alasi ta da wini (Mt 14:22-33; Mk 6:45-52)

16 Hutaga nani aba vo lö'bö 'ba Yësu i'bënni akaŋo zi föfö. 17 Zë ëkyinni mi tönbö, ayetonnii kumu kyëti zi Kaparanamo. Mati bi öndu Yësu gba ayi dë zi zë, 18 buluku kyigo ëdi ku kôho wini na kyënyë. 19 Mati vo lö'böwë opinni ku kaa wiri wota mandere sowo, zë ongönni Yësu lasi ta da wini. Mo asesi nduwë tayi kara ra tönbö, zë gbo na tere. 20 Mora mo iya henye, “Ma Yësu ra! Ere dë!” 21 Vo lö'böwë ombanni zi mo koba mi tönbö, kandi oko gbo da göti bi mati ëdinni ati'bë zi mo.

Mangol'bo ma i'di didi

22 Ko'do vere aba vidi mati ëdinni gba ani humirë kapa 'ba föfö, ayolönni tönbö ëdi nje kölö ani. Zë ayolönni kpa henye, Yësu i'bë dë mi mo vo lö'bö 'bënyë ëti. Zë i'bënni kutu nni aba. 23 Tönbö maakowe ta Tiberiyasi i'bënni kara ta bi mati vidi kayo onyönni mangol'bo mati Yere i'di öwö'di. 24 Zë ongönni henye Yësu ehe vo lö'bö 'bëni ëti i'bënni ku. Here zë ëkyinni mi tönböwë ehe i'bënni gbo Kaparanamo Yësu koma. 25 Zë i'janni mo kapa damirë 'ba föfö ehe ako'jonnii ho mo iyanni henye, “Raboni, oko ndala aba kinye?” 26 Yësu aya'ba do mo iya henye, “Ma yada tinyö zi ye, anze dë ma koma ga kö'du onge kyinë 'ba kö'du korowe, mora ga kö'du onyowe biya wakonyo ma ombe. 27 O'de loo dë kö'du wakonyo mati ëdi rë ni yaŋa ne. O'de loo kö'du wakonyo mati i'di didi ma nburu nburu ne. Wisi 'ba Vidi aki'di wakonyo nenye zi ye, ga kö'du Wiri 'Bu i'di kalakonda zi mo ko'do here.”

28 Vidi ako'jonnii ho mo iyanni henye, “A'di ra tinyö Wiri omba ze zi ko'do?” 29 Yësu aya'ba do mo iya henye, “Wiri omba zi ye tedi koma aba mi vidi mati mo utu.” 30 Zë aya'banni do mo iyanni henye, “Kyinë 'ba kö'du koro a'diye ra ako'do, here zi ze to'bo koma mi yi? A'di ra ako'do? 31 Go mo yada aba, mati zutu 'bezee ëdinni mi da lipi, Wiri i'di mana zi zë konyo. O'do rë ni kaa mati wayöruwë iyanni henye, ‘Wiri i'di mangol'bo zi zë ta komoriyë zi konyo.’”

32 Yësu ayada zi zë henye, “Ma yada tinyö zi ye henye, Mosa ra dë vidi mati

i'di mangol'bo zi ye ta komoriyë. 'Bu ma ra i'di mangol'bo tinyö ne zi ye ta komoriyë. 33 Ehe mangol'bo mati Wiri i'di ne ëdi vidi mati ayi akaŋo ta komoriyë zi didi ki'di zi damöku.”

34 Vidi iyanni henye, “Kyedre, i'di zi ze mangol'bo mati o'o dë nenye.” 35 Yësu aya'ba do mo zi zë iya henye, “Ma ra mangol'bo ma i'di didi. Vidi ma ayi zi ma, atanza dë na o'bo. Vidi ma ëdi koma aba mi ma atanza dë na kodro. 36 Ma yada ku nzo zi ye henye, onge ma mora gba anze dë koma aba mi ma. 37 Vidi biya mati 'Bu i'di zi ma atayi zi ma. More ma kölö maako temi zë dë. 38 Mayi dë ta komoriyë zi ko'do wa mati momba. Mayi zi ko'do wa mati 'Bu omba ma zi ko'do. Mo utu ma, 39 ehe mo omba zi ko'do tinyö ma kölö temi zë mati mo i'di zi ma ne ölu dë. Mo omba ma zi kinjë zë zi didi mi ndundu 'ba ko'do aba. 40 'Bu ma omba vidi biya mati ongönni Wisi, zi tedi koma aba mi mo, ehe zi tedi didi ma nburu aba. Here ma kinjë zë zi didi mi ndundu ko'do aba.”

41 Vidi ayetonnii hë nni wasa ga kö'du Yësu iya henye, ni ra mangol'bo mati ayi akaŋo ta komoriyë. 42 Zë ako'jonnii ha oka ma kölö maako iyanni henye, “Mo anza Yësu ra dë, wisi 'ba Yosepa? Da yolo ze 'bu mo dë ma mo aba? Hala mo ato'bo kiya henye, nanyi akaŋo ta komoriyë?”

43 Yësu ayada zi zë iya henye, “Ore ta bi me'do 'be ne! 44 Vidi maako o'bo dë tayi zi ma, nje 'Bu mati utu ma ne o'do zë komba zi tayi. Mora ëzë zë ayinni, ma kinjë zë na didi mi ndundu 'ba ko'do aba. 45 Kölö temi Nëbiyë ayöru henye, ‘Wiri akayandi zë biya.’ Here vidi biya ma owonni da 'Bu ehe ayandi kazi mo atayi zi ma. 46 Nje vidi kölö mati ongo 'Bu ne mo ra ayi kazi Wiri. Vidi maako gba ongo 'Bu dë. 47 Ma yada zi ye tinyö vidi biya mati ëdinni koma aba mi mo, ëdinni didi nburu aba. 48 Ma mangol'bo ma i'di didi! 49 Zutu 'be onyönni mana mi da lipi ehe yaa, zë olinni. 50 Mora kinye mangol'bo 'ba komoriyë ne ayi ku akaŋo, here vidi mati mo onyo ku oli dë. 51 Ma ra mangol'bo didi mati ayi akaŋo ta komoriyë. Ezë vidi mati onyo mangol'bo nenye, mo akalima

ɲburu. Mangɔlɔ'bo mati ma ki'di zi mo ida ra ma ra, mēdi ki'di zi vidī 'ba damōku nenyē zi tēdīnni na didi."

⁵² Zē ayetonni hē nni wasa oka ma kōlō maako aba, ehe ako'jonnī kō'du iyanni henyē, "Hala mo atɔ'bo ki'di ida rē nī zi ze konyo?"

⁵³ Yēsu aya'ba dɔ mo iya henyē, "Ma yada zi ye tīnyō, alime dē, nje ēzē onyowe ida ehe uwēē yama 'ba Wisi 'ba Vidī.

⁵⁴ Mora ēzē onyowe ida ma ehe uwēē yama ma, atēdiyē didi ma ɲburu aba, ehe ma kinjēē na didi mī ndundu 'ba ko'do aba. ⁵⁵ Ida ma wakonyo ma tīnyō ra, ehe yama ma wakuwē ma tīnyō ra. ⁵⁶ Ēzē onyowe ida ma ehe uwēē yama ma, e kōlō ma aba ehe ma kōlō eti. ⁵⁷ Kaa 'Bu widi ra utu ma, ehe mēdi didi aba ga kō'du 'bomo, vidī biya mati onyonni ida ma akalimanni ga kō'du 'bama. ⁵⁸ Mangɔlɔ'bo mati ayi akaɲo ta komoriyē anza dē kaa wa mati zutu 'be onyonni. Zē olinni, mora vidī mati onyo mangɔlɔ'bo nenyē akalima ɲburu."

⁵⁹ Yēsu ēdi kō'du yēti mī bi 'ba mōtu mī Kaparanamo mati mo iya kō'du nenyēe.

Me'do 'ba didi ɲburu

⁶⁰ Vo lō'bō kayo 'ba Yēsu owonni mo ehe iyanni henyē, "Kō'du yandi nenyē ēdi ndra na kyigo zi vidī maako yolo. Ēyi ra atɔ'bo yolo mo?"

⁶¹ Yēsu ayolo henyē, vo lō'bō 'bēniyē ēdīnni ame'do na wayawaya. Here mo ako'jo iya henyē, "Nenyē o'de na riti?"

⁶² A'di ra ēzē onge Wisi 'ba Vidī ēdi tī'bē riyē komoriyē bi mati mo ayi ta 'domo?

⁶³ Lawo mo ra i'di didi. Kyigo 'ba vidī kōndu o'do waako dē. Me'do mati ma me'do zi ye ne, ēdi tēmi Lawo 'ba Wiri ma i'di didi. ⁶⁴ Mora kya e maakowe ombanni dē zi tēdi koma aba mī ma." Yēsu iya nenyē, ga kō'du tēmi biyeto aba mo ayolo ēyi ra atēdi koma aba mī nī. Mo ayolo kpa ēyi ra akasusu nī. ⁶⁵ Yēsu iya henyē, "Kō'du nenyē ra ma yada zi ye ɔ'be dē tayi zi ma, nje ēzē 'Bu ra o'de komba zi tayi."

⁶⁶ Ga kō'du wa mati Yēsu iya, vo lō'bō kayo 'bomowe opi gē nni zi mo ehe ɔ'ronni ta bi lō'bō ga ndi mo. ⁶⁷ Yēsu ako'jo ha vo

lō'bō 'bēni 'butē dōmoriyō, "E kpa ombe zi kila ma?"

⁶⁸ Simona Petero aya'ba dɔ mo iya henyē, "Yere, vidī maako anza dē ani zi ze tɔ'bo tī'bē zi mo. Me'do 'bēyi i'di didi ɲburu. ⁶⁹ Yaanya aba dēdi koma aba mī yi, ehe da yolo ku yi ra Wisi Kōlō ɲbala 'ba Wiri."

⁷⁰ Yēsu ayada zi vo lō'bō 'bēniyē henyē, "Ma jeli ye 'butē dōmoriyō, mora ma kōlō tēmi yē dakyikyī." ⁷¹ Yēsu ēdi me'do kō'du 'ba Yudasī wisi 'ba Simona Sikereto. Mo yaa akasusu Yēsu mo le kōlō tēmi vo lō'bō 'butē dōmoriyō.

7

Yēsu ōndu nī eti

¹ Tapētī ma nenyē, Yēsu ēnyī tī'bē lasi aba mī Galilaya, mo omba dē tī'bē mī Yudiya, ga kō'du Yude ani ombanni zi kofo mo. ² Ku kara zi kadra 'ba karama 'ba mbōrōgō, ³ ehe ōnduwē 'ba Yēsu iyanni zi mo henyē, "Kō'du a'di i'bē dē zi Yudiya? Here vo lō'bō 'bēniyē atɔ'bonni kongɔ wa mati ēdi ako'do. ⁴ Vidī maako o'do waako dē na liwo, ēzē zē ombanni zi maakowe zi yolo kō'du zē. Here i'di damōku ma yolo wa ma ēdi ako'do." ⁵ Gbi le ōnduwē 'ba Yēsu gba ayinni dē na vo lō'bō 'bomo.

⁶ Yēsu aya'ba iya henyē, "Kadra 'bama gba ayi dē, mora kadra 'be ēdi 'duwi kinye. ⁷ Vidī 'ba damōku nenyē ɔ'bonni dē e kiyi. Zē iyinni ma, ga kō'du ma yada nduwē zi zē henyē, zē o'donni kō'du kyēnyē. ⁸ I'bēē dagba mī karama. Kadra 'bama gba ɔko dē, ehe mī'bē dē." ⁹ Yēsu iya nenyē ehe alima zo mī Galilaya.

Yēsu mī karama 'ba mbōrōgō

¹⁰ Tapētī ōndu 'ba Yēsu i'bēnni ku mī karama, mo i'bē liwo kazi yada zi vidī maako. ¹¹ Mī kadra 'ba karama aba, vo dagbe 'ba Yude omani Yēsu ehe ako'jonnī kō'du henyē, "Mo ēdi kila?"

¹² Vidī kayo alēpinni mī ha wasa kō'du mo. Maakowe iyanni henyē, "Yēsu kora laka ra," agamowe iyanni henyē, "Mo ēdi ndondo kiga zi vidī biya." ¹³ Mora vidiyē na tere kazi vo dagba 'bēzē, ehe vidī maako ame'do dē ta da komo vidī kayo kō'du mo.

¹⁴ Mati karama ku kutë zi rë nî kinde, Yësu i'bë mî yëkëlu ayeto wayandi. ¹⁵ Vo dagbe na rakaga ehe iyannî henye, “Hala kora nenye ayɔɔ kö'du takanyi here? Ayandi mo kpa dë.”

¹⁶ Yësu aya'ba dɔ mo iya henye, “Manza dë yandi wa mati ma sösü kö'du mo. Wa mati mëdî ayandi ayi kazi vidî ma utu ma. ¹⁷ Èzë tinyö ombe zi koro Wirî, akayole wa mati ma yandi ayi kazi Wirî mandere kazi ma. ¹⁸ Èzë momba zi kika wakoro zi ma, ma kame'do kö'du ma. Mora momba zi koro vidî ma utu ma. Nenye ra ma yada kö'du tinyö anza dë ndɔndɔ. ¹⁹ Mosa ra dë i'dî kö'du kî'dî zi ye? Vidî maako tēmî yë oro dë. Here kö'du a'di ombe zi ma kofo?”

²⁰ Vidî kayo aya'bannî dɔ mo iyannî henye, “Yi vo dakyikyî! A'di ra o'dɔ yî zi kö'du sösü henye, vidî maako omba zi kofo yî?”

²¹ Yësu aya'ba dɔ mo iya henye, “Mo'do kö'du koro kölö ehe o'de na rakaga. ²² Mosa i'dî kö'du zi ye zi gisi kora 'be n̄bete. Mora tinyö anza Mosa ra dë i'dî kö'du kî'dî nenye zi ye. Zutu 'be ra. Mî ko'do 'ba ralawo aba an̄betee gisi kora 'be ²³ zi kö'du kî'dî 'ba Mosa koro. Èzë wisi maako ato'bo n̄bete mî ko'do 'ba ralawo, kö'du a'di ra e na kamo ma aba ga kö'du vidî maako ko'dɔ na laka mî ko'do 'ba ralawo? ²⁴ O'de vurë dë dakyinë 'ba ra laya aba. O'de wa mati tinyö ra aba.”

Mo Korisito ra?

²⁵ Kya vidî maakowe ta Yerusalema ëdî kiyannî henye, “Anza dë kora nenye ra zë ombannî zi kofo? ²⁶ Here mo ëdî gba zɔ kinye, me'do zi vidî biya kowonnî. Ehe vidî maako awasa hë nni dë mo aba. Here ne kö'du sösü 'be aba vo dagbe ayɔɔn̄nî ku tinyö mo ra Korisito? ²⁷ Mora nani akato'bo tēdî hala? Vidî maako ayɔɔ dë bi mati Korisito ne atayi ta 'dɔmo, mora da yɔɔ ze bi mati kora nenye ayi ta 'dɔmo.”

²⁸ Mati Yësu ëdî kö'du yandi mî yëkëlu, mo agbögbö hë nî iya henye, “Tinyö asösuwë ayole ma ku, ehe ta kila mayi ta 'dɔmo? Mayi dë na bi da ma! Vidî mati utu ma ëdî tinyö, ehe ayole mo dë. ²⁹ Mora ma yɔɔ vidî mati utu ma, ga kö'du mayi kazi mo.”

³⁰ Kya vidî maakowe ombannî zi Yësu kîrî, mora du vidî maako i'dî kala nî dë dɔ mo, ga kö'du kadra 'bomo gba ɔko dë. ³¹ Mora vidî kayo mî kutë vidî nee i'dinnî koma 'bënnî mî mo ehe iyannî henye, “Èzë Korisito ne ayi, mo ako'do kyinë 'ba kö'du korowe ndra ta da kora nenye?”

Utu vo kanye 'ba yëkëlu zi Yësu kîrî

³² Mati Farasiye owonnî vidî kayo ëdinnî hë nni wasa ga kö'du 'ba Yësu, zë ehe kyedree 'ba vo karase utunnî vo kanye 'ba yëkëlu zi mo kîrî. ³³ Mora Yësu ayada zi zë iya henye, “Ma tēdî ëtî tisi na konda, ehe ma ta'ba zi vidî mati utu ma ne. ³⁴ Akome ma, mora du aki'je ma dë. ɔ'be dë tî'bë bi mati mëdî tî'bë 'dɔmo.” ³⁵ Vidî ako'jonnî ha oka ma kölö maako henye, “Kila mo ato'bo tî'bë zi sesi ze ta bi nî ki'ja? Mo ëdî tî'bë mî dakaŋo mēnzë maakowe mati vidî 'bezee ëdinnî alima? Mo ëdî tî'bë ani zi vidiyë 'ba Girigi yandi? ³⁶ A'di ra mî me'do 'bomo mati mo iya henye, da koma ze nî mora di'ja nî dë? Kö'du a'di da to'bo dë tî'bë bi mati mo ëdî tî'bë?”

Lili 'ba wini ma i'dî didî

³⁷ Mî ndundu mo ehe mî ko'do kyedre 'ba karama, Yësu ɔɔ riyë ehe agbögbö hë nî iya henye, “Èzë ëdiyë kodro aba, ayiye zi ma ehe uwëë! ³⁸ Èdiyë koma aba mî ma, atēdiyë wini ma i'dî didî, taho tēmî yöndu 'ba mî yë, kaa wayöruwë iyannî henye.” ³⁹ Yësu ëdî ame'do kö'du 'ba Lawo Laka, mati aki'dî zi vidî biya mati ëdinnî koma aba mî mo. Lawo ne gba i'dî dë zi vidî kölö maako, kyere Yësu gba i'dî bikanyi kyedre 'bënnî dë ndɔ.

Rakinye mî kutë vidî

⁴⁰ Mati vidî kayo owonnî Yësu iyannî nenye, kya maakowe iyannî henye, “Mo atēdî Nēbî ra.” ⁴¹ Agamowe iyannî henye, “Mo Korisito ra.” Agamowe iyannî kpa henye, “Korisito ne ato'bo tayi ta Galilaya? ⁴² Wayöruwë iyannî henye, Korisito atayi tēmî dakota 'ba Yere Dawidi. Here kö'du nenye gɔ mo ya'ba aba, ako'jo mo mî Beteleme, mî gawo mati Dawidi alima 'dɔmo?” ⁴³ Vidî ayetonnî me'do ra oka ma kölö maako ga kö'du 'ba Yësu. ⁴⁴ Kya zë

maakowe ombanni zi mo kiri, mora du vidi maako i'di kala ni de do mo.

Vo dagbe ombanni de zi tedi koma abami Yesu

⁴⁵ Mati vo kanye 'ba yekelu a'banni zi kyedree 'ba vo karase ehe Farasiye, ako'jo he ze henye, "Ko'du a'di ike Yesu de kinye?" ⁴⁶ Ze aya'banni henye, "Vidi maako gba ame'do de kaa kora nenye."

⁴⁷ Farasiye iyanni zi ze henye, "Mo o'do lumé kpa ku re? ⁴⁸ Ma koló temi kyedree 'ba vo karase mandere Farasiye edi koma abami mo? ⁴⁹ Ehe vidi nenye mati ayolónni ko'du ki'di de, ze hu wasene 'ba Wiri." ⁵⁰ Nikodimó mati i'be zi Yesu dagba, ehe mo koló temi vo dagbe 'ba Yude, iya henye, ehe mo ra kpa kyere ayi zi Yesu kongó. Mo iya henye, ⁵¹ "Ko'du ki'di 'beze ila ze de zi riti ki'di zi vidi gba kazi ze kowo wa ma ze ombanni kiya. Do'bo de vure 'beze ko'do gba kazi ze yolo a'di ra ze o'donni."

⁵² Ze iyanni henye, "Nikodimó, yi temi Galilaya? Ako'jo wayoru nee, ehe aki'ja henye, nebi ako anza de zi tayi ta Galilaya." ⁵³ Vidi biya i'benni gbo linjo 'benni na kutu kutu.

8

*Mbara iri ta bi ndoro ko'do**

¹ Mora Yesu i'be yaga zi Doku 'ba Olivo. ² Damindó vere aba nbo mo i'be zi yekelu. Vidi ayinni zi mo, mo alima akaño ehe ayeto ze yandi. ³ Vo komoyandiye 'ba ko'du ki'di ehe Farasiye ikanni loko mbara maako iri ta bi ndoro ko'do, ehe ze o'donni mo atoro komo nni biya. ⁴ Here ze iyanni henye, "Raboni, mbara nenye iri edi ko'do kora maako aba anza o'di 'bomo ra de. ⁵ Ko'du ki'di 'ba Mosa ayandi henye, mbara kaa ma nenye zi ku'du brua yito aba. A'di ra iya?" ⁶ Ze ako'jonní ha Yesu, ko'du ko'jo nenye aba, ga ko'du ze ombanni mo susu ehe zi ko'du kyenyé maako kika ro mo. Mora Yesu ide re ni ayeto wayoru dakaño dawisi kala ni aba.

⁷ Ze asesinni zo nduwé ho mo ko'jo ko'du 'ba mbara ne. Ndundu mo aba mo oro riyé iya henye, "Eze vidi maako temi

ye o'do ko'du kyenyé de mu'du dagba yito do mo." ⁸ Mo ide re ni kpa lohu ayeto wayoru dakaño. ⁹ Vidi nee i'benni biya na koló koló, ayeto ma tendro mo aba. Ndundu mo aba Yesu mbara ne aba ononni kutu nni aba. ¹⁰ Yesu oro riyé ako'jo ho mo iya henye, "Vidi nee biya kila? Vidi maako anza kpe zi yi susu?"

¹¹ Mbara ne aya'ba do mo iya henye, "Ee Kyedre, vidi maako anza de." Yesu ayada zi mo iya henye, "Manza de kpa ti'be zi yi susu. I'be yaanya aba, o'do ko'du kyenyé dekpe."

Yesu bikanyi ko'du damoku

¹² Kpa lohu Yesu ame'do zi vidiyé. Kadra nenye aba mo iya henye, "Ma ra bikanyi ko'du damoku. Usu ga ma, ehe alasi de mi bikondu. Akatedi bikanyi ma aki'di didi aba."

¹³ Farasiye iyanni zi mo henye, "Yi ra nje vidi ma edi ame'do ko'du yi, ehe anza de tinyo na laka zi yi ra tedi akpa na vo kiya 'beyi."

¹⁴ Yesu aya'ba do mo iya henye, "Here eze ma me'do le ko'du ma, wa ma miya edi tinyo. Ma yolo ku mayi ta kila ehe medi ti'be kila. Mora ayole de ma ta kila mandere medi ti'be kila. ¹⁵ O'de vure temi geri koló mati vidi biya o'donni, mora mo'do vure 'ba vidi maako de. ¹⁶ Eze mo'do vure, ma ko'do na laka, ga ko'du ma ko'do de kutu ma aba. 'Bu mati utu ma ne edi kinye ma aba. ¹⁷ Ko'du ki'di 'be omba vo kiya riyó zi yada ko'du ne edi tinyo. ¹⁸ Ma koló temi vo kiya 'bame, ehe 'Bu mati utu ma edi agamo maako."

¹⁹ Ze ako'jonní ho mo iyanni henye, "Bu yi edi kila?" Yesu aya'ba do mo iya henye, "Ayole ma de mandere 'Bu ma. Eze ayole ma, akayole 'Bu ma."

²⁰ Yesu iya nenye mati mo edi gba ko'du yandi mi bi ma sondu 'ba waki'di 'ba yekelu asesi 'domo. Mora vidi maako iri mo de ga ko'du kadra 'bomo gba ayi de.

O'be de ti'be bi mati medi ti'be

²¹ Yesu ayada kpa zi vo dagbe 'ba yeni henye, "Medi ti'be 'de akome ma, mora o'be de ti'be bi mati medi ati'be, akoliye ko'du kyenyé 'be kazi wakila."

* 8: Komo nenye anza de mi dagba wayoru 'ba Bayibolo.

22 Vidī ako'jonnī kō'du iyannī henye, “Mo omba zi rē nī kofo? Ēdī nani wa ma mo iya henye, dō'bo dē tī'bē bi mati mo ēdī tī'bē?”

23 Yēsu aya'ba dō mo iya henye, “Ēdiyē ta lebi, mora ma ta riyē. E 'ba damōku nenyē, mora manza dē 'ba damōku nenyē.

24 Kō'du nenyē ra miya akoliye kō'du kyēnyē 'be aba. Ēzē anze dē koma aba mī ma, kō'du ēyī mēdī, akoliye mī kō'du kyēnyē 'be ila dē.”

25 Zē ako'jonnī ha Yēsu iyannī henye, “Yī 'bēyī ēyī?” Yēsu aya'ba dō mo iya henye, “Ma ra te mati ma yada zi ye biyeto aba. 26 Ani kō'du ēdī kyō ma tō'bo kiya zi yada henye o'de kō'du kyēnyē, mora vidī mati utu ma ēdī tīnyō, ehe ma yada zi vidī 'ba damōku nenyē nje wa mati mowo kazi mo.”

27 Vidī maako ayolo dē Yēsu ēdī ame'do zi zē kō'du 'Bu nī. 28 Yēsu i'bē nduwē kiya mo aba henye, “Ēzē umbēē Wisi 'ba Vidī ku riyē, akayole ēyī ra ma. Akayole kpa henye manza dē wa maako kō'do na bi da ma. Miya nje wa mati 'Bu ma ayandi zi ma. 29 Mo mati utu ma ēdī ma aba. 'Duwī mo'do wa mati o'do mo na rakyenyī ehe mo ila ma dē.”

30 Tapētī Yēsu iya nenyē, vidī kayo omanni mī mo.

Kō'du tīnyō akinga yī na dangölō

31 Yēsu ayada zi vidī mati ēdinnī koma aba mī nī henye, “Ēzē asesiye nduwē koro wa mati miya, e tīnyō vo lō'bo 'bama ra.

32 Akayole kō'du tīnyō, ehe kō'du tīnyō akinge na dangölō.”

33 Zē aya'bannī dō mo iyannī henye, “Ze gisi 'ba Abarayama! Danza dē gba na vo kalima 'ba vidī maako. Hala atō'bo kiya akinga ze na dangölō?”

34 Yēsu aya'ba dō mo iya henye, “Ma yada tīnyō zi ye, vidī ma o'do kō'du kyēnyē ēdī vo kalima 'ba kō'du kyēnyē.

35 Vo kalime, alimanni dē ŋburu mī dakota, ēzē wisi alese le 'duwī mī dakota.

36 Ēzē Wisi i'di zi ye dangölō, tīnyō aba e na dangölō. 37 Ma yolo ku, e tēmī dakota 'ba Abarayama, mora ombe zi ma kofo, ga kō'du, kō'du kise 'bama anza dē tīnyō mī di'di ye. 38 Mēdī ame'do kō'du wa mati 'Bu

ma ayada zi ma, te kaa mati ēdiyē ako'do wa mati 'bu wē ayandi zi ye.”

39 Vidī iyannī zi Yēsu henye, “Abarayama ra 'bu ze!” Yēsu aya'ba dō mo iya henye, “Ēzē e gisi 'ba Abarayama, o'de wa mati Abarayama o'do. 40 Tapētī mo ombe zi ma kofo ta bi kō'du tīnyō yada zi ye mati Wirī i'di zi ma. Abarayama o'do waako dē kaa ma nani. 41 Mora ēdī ko'de te wa mati 'bu wē o'do.” Zē iyannī henye, “Asusu ze dē zi kiya dēdī kpa 'bu maako aba. Dēdī nje 'bu aba kōlō, mo ra Wirī.”

42 Yēsu iya zi zē henye, “Ēzē Wirī ra 'Bu wē, owe ma, ga kō'du mayi kazi Wirī yaanya aba mēdī kinye. Mo ra utu ma. Mayi dē na bi da ma. 43 Kō'du a'di ra ayole kō'du mati mēdī ame'do kō'du mo dē? Ō'be dē tōro zi kowo kō'du mati mēdī akiya? 44 'Bu wē ra Satani, ehe o'de te wa mati mo omba. Mo 'duwī vo wakofō ehe vo ndondo. Kō'du tīnyō ako anza dē kō'du mo. Mo ame'do kō'du nī, ehe kō'du biya mati mo iya ndondo ra. Anza dē nje mo ra na vo ndondo, mora mo kpa 'bu 'ba vo ndonde biya. 45 Ga kō'du ma yada zi ye kō'du tīnyō, e ombe dē zi tēdī koma aba mī ma. 46 Vidī maako tēmī yē atō'bo ma susu ga kō'du kyēnyē ko'do? Ēzē ma yada kō'du tīnyō, kō'du a'di ra ome dē mī ma? 47 Vidī mati 'ba Wirī akoze mbili nī da kō'du kise 'bomo, mora ombe dē zi kowo, ga kō'du anze dē 'ba Wirī.”

Yēsu ehe Abarayama

48 Yude aya'bannī zi Yēsu henye, “Dēdī ze tīnyō aba zi kiya henye, yī vidī 'ba Samariya ra, ehe ēdī dakyikyī aba mī yī?”

49 Yēsu aya'ba dō mo iya henye, “Manza dē dakyikyī aba mī ma. Moro 'Bu ma, ehe ombe dē zi koro ma. 50 Momba wakoro dē ga kō'du ma, mora vidī maako ēdī ani omba zi ma tēdī na wakoro, ehe mo ra kpa 'ba vurē ko'do. 51 Ma yada tīnyō zi ye henye, ēzē orowe me'do 'bama du akoliye dē.”

52 Vidī iyannī henye, “Yaanya aba tīnyō da yolo ku ēdī dakyikyī aba. Abarayama oli ehe nēbīyē kpa. Hala o'bo kiya henye, vidī mati oro me'do 'bēyī oli dē? 53 Yī kyedre ta da 'bu ze Abarayama? Mo oli ehe nēbīyē kpa. Ēyī ra asosu 'bēyī yī?”

⁵⁴ Yësu aya'ba dɔ mo iya henye, “Ëzë moro ra ma, o'dɔ waako dë. 'Bu ma ra vidī ma oro ma. Iye henye mo Wirī 'be ra. ⁵⁵ Gbī le tinyö ayɔle mo dë, mora ma yɔlɔ mo. Ëzë miya ma yɔlɔ mo dë, ma tēdī na vo ndɔndɔ kpa kaa e biya. Mora ma yɔlɔ mo, ehe mo'dɔ wa mati mo iya. ⁵⁶ 'Bu wë Abarayama ēdī rakyenyi aba zi kongɔ kadra tayi 'bama, mo ongo ma ehe ēdī na rakyenyi.”

⁵⁷ Zë iyannī henye, “Anza kpa dë kɔɔ 'butēmuyī aba. Hala ɔ'bo kongɔ Abarayama?”

⁵⁸ Yësu aya'ba dɔ mo iya henye, “Ma yada tinyö zi ye, gba Abarayama anza dë, mēdī.” ⁵⁹ Vidī obannī yitō riyë zi Yësu kofo, mora mo oho rë nī ehe ila yëkëlu.

9

Yësu ako'jo kora maako o'jo na komoköndu

¹ Mati Yësu alasi na konda, mo ongo kora maako na komoköndu kyere mati o'jo. ² Vo lö'böwë 'ba Yësu ako'jonnī henye, “Raboni, kö'du a'di ra kora nenyë o'jo na komoköndu? Èdī ga kö'du mo, mandere vo ko'jo mowe o'donnī kö'du kyënyë?”

³ Yësu aya'ba dɔ mo iya henye, “E e, anza here dë. Mora ga kö'du komoköndu 'bomo, akonge Wirī ako'dɔ kö'du koro zi mo. ⁴ Ëzë ēdī kadra, do'de wa mati vidī ma utu ma omba ma zi ko'dɔ. Ëzë yɔndɔ ɔko ku, vidī maako ɔ'bo dë zi lɔɔ ko'dɔ. ⁵ Mati mēdī mī damöku, ma bikanyi ra zi damöku.”

⁶ Tapëtī Yësu iya nenyë, mo o'bi oro dakaŋo. Mo o'dɔ kɔɔ ehe ora komo kora ne. ⁷ Here mo iya henye, “İ'bë akaka kɔɔ ne mī Kara Siliyɔma.” Kora ne i'bë ehe akaka mī Siliyɔma. Kö'du ya'ba aba, “Vidī ma utu, akutu.” Mati mo akaka kɔɔ ne ku yaga mo ɔ'bo bi kongɔ.

⁸ Vo halinjɔ oka 'bomowe, ehe vidī mati ongönnī mo ta bi lenze kyere ne, ako'jonnī kö'du henye, “Nenyë anza dë kora mati ēdī alima akaŋo ehe 'duwī alenze?”

⁹ Kya zë maakowe iyannī henye, mo ra gbī te kora vo lenze ne, agamowe iyannī

henye, mo andele nje kaa mo. Mora mo ayada zi zë, “Ma kora nani ra.” ¹⁰ Zë ako'jonnī hɔ mo henye, “Hala ɔ'bo bi kongɔ?” ¹¹ Mo aya'ba dɔ mo iya henye, “Vidī maako ru mo Yësu o'dɔ kɔɔ ehe ora komo ma. Mo ayada zi ma tī'bë kaka mī Kara Siliyɔma. Mati mo'dɔ, mo'bo bi kongɔ.” ¹² Zë ako'jonnī kö'du henye, “Mo ēdī kila yaanya aba?” Mo aya'ba dɔ mo iya henye, “Ma yɔlɔ dë.”

Farasiye ayɔnzönnī zi ki'ja a'di ra o'dɔ rë nī

¹³⁻¹⁴ Ko'do mati Yësu o'dɔ kɔɔ ne ehe ako'jo kora ne, mī ko'do 'ba ralawo. Here vidī obannī kora ne zi Farasiye. ¹⁵ Zë ako'jonnī hɔ mo hala mo ɔ'bo zi bi kongɔ, ehe mo aya'ba henye, “Yësu o'dɔ kɔɔ ehe ora komo ma. Tapëtī ma kaka, mo'bo bi kongɔ.”

¹⁶ Kya 'ba Farasi maakowe iyannī henye, “Kora nenyë Yësu ayi dë kazi Wirī. Ëzë mo o'dɔ here, mo ɔ'bo dë kowe kö'du kī'dī 'ba ko'do madɔmorīyö.” Agamowe ako'jonnī henye, “Hala vidī 'ba kö'du kyënyë ato'bo ko'do kyinë 'ba kö'du korowe?” Here Farasiye ɔ'bönnī dë kö'du kida tēmi kutë nni, ¹⁷ zë ako'jonnī ha kora ne iyannī henye, “A'di ra iya, kö'du vidī mati ako'jo komo yī ne?” Kora ne ayada zi zë iya henye, “Mo nēbī ra.”

¹⁸ Mora vo dagbe 'ba Farasiye omannī dë henye, kyere kora ne ēdī na vo komoköndu. Zë utunnī litu zi vo ko'jo mowe, ¹⁹ ehe ako'jonnī hë zë henye, “Nenyë wisi mati iye henye, o'jo na komoköndu? Hala mo ɔ'bo bi kongɔ yaanya aba?”

²⁰ Vo ko'jo 'ba kora ne aya'bannī dɔ mo henye, “Da yɔlɔ ku tinyö mo wisi 'beze ra, ehe da yɔlɔ ku o'jo mo na komoköndu. ²¹ Mora da yɔlɔ dë hala mo i'ja komo nī mandere ëyi ra i'dī komo zi mo. Ako'jowe hɔ mo! Mo övu ku kyedre zi me'do ga kö'du nī.” ²²⁻²³ Vo ko'jo 'ba kora nenyë iyannī here, ga kö'du zë erennī Yude. Vo dagbe 'ba Yude idannī kö'du ku nzo henye, vidī maako manza dë wa maako aba zi ko'dɔ zi vidī maako mati mo iya Yësu ra Korisito ne.

24 Vo dagbe ako'jonnī kora ne hulēhu iyannī henye, “I'dī wayeto zi Wiri! Da yolo ku Yēsu vo kō'du kyēnyē ko'do.”

25 Kora ne aya'ba henye, “Ma yolo dē, ēzē mo vo kō'du kyēnyē mandere anza dē. Biya ma yolo henye, ma kyere vo komoköndu, mora yaanya aba mo'bo bi kongo.”

26 Zē ako'jonnī ho mo henye, “A'di ra mo o'do zi yi? Hala mo ako'jo komo yi?”

27 Kora ne aya'ba do mo iya henye, “Ma yada ku zi ye da kölō, ehe ombe dē zi kowo. Kō'du a'di ra ombe zi ma yada zi ye löhu? Ombe kpa zi tayi na vo lö'bō 'bomowe?”

28 Vo dagbe alidinnī kora ne, ehe iyannī henye, “Yi vo lö'bō 'bomo! Ze vo lö'bō 'ba Mosa. 29 Tinyō da yolo Wiri ame'do zi Mosa, mora du da yolo dē Yēsu ayi ta kila.”

30 Kora ne aya'ba da me'do iya henye, “Kō'du koro a'di ra here! Mo ako'jo komo ma, ehe gba ayole dē mo ayi ta kila. 31 Da yolo ku henye, Wiri owo nje me'do 'ba vidī mati owonni ehe oronni mo. Wiri owo me'do 'ba vo kō'du kyēnyē ko'de dē. 32 Ehe nenyē ēdī dagba kadra mi vure, vidī maako i'di komo zi vidī maako o'jo na komoköndu. 33 Yēsu o'bo dē zi wa maako ko'do, nje ēzē mo ayi kazi Wiri.”

34 Vo dagbe ayadanni zi kora ne henye, “Yi na vo kō'du kyēnyē ko'do kyere mi kadra mati o'jo yi. Asösu 'beyi ato'bo yandi ze wa maako aba?” Here zē iyanni henye, “O'bo dekpe tayi hulēhu mi bi 'ba mötu 'beze kölō maako!”

Komoköndu zi Lawo Laka

35 Mati Yēsu owo kō'du mati o'do rē ni ne, mo i'bē i'ja kora ne. Yēsu ako'jo ho mo iya henye, “Edi koma aba mi Wisi 'ba Vidī?”

36 Mo aya'ba do mo iya henye, “Kyedre, ēzē ayada zi ma mo eyi ra, ma ki'di koma 'bama mi mo.” 37 Yēsu aya'ba henye, “Ongo mo ku nzo, ehe yaanya aba mo ēdī me'do yi aba.” 38 Kora ne iya henye, “Yere, mi'di koma 'bama mi yi.” Here mo amötu Yēsu gbo. 39 Yēsu ayada zi mo, “Mayi mi damöku nenyē, zi vure 'ba vidiyē ko'do. Ma kinye zi ki'di komo zi

vo komokönduwē ehe zi ko'do vidī vo komoköndu biya mati ato'bo bi kongo.”

40 Mati Farasiye owonni Yēsu iya nenyē, zē ako'jonnī henye, “Ze vo komoköndu?”

41 Yēsu aya'ba do mo iya henye, “Ezē ēdiyē na vo komoköndu, atanze dē mi kō'du kyēnyē. Mora yaanya ēzē aba iye zi bi kongo, akasesiye kō'du kyēnyē nduwē.”

10

Komo 'ba vo timelē yako

1 Yēsu iya henye, “Ma yada tinyō zi ye, nje vo logo ehe vo wakolo ēkyi ta da resi. Zē ödunni dē kpuru ta haresi zi jolo 'ba timelē. 2 Vidī mati ödu kpuru ta haresi, mo ra vo yako 'ba timelē. 3 Mora vo ga haresi kongo ayēhu haresi zi vo yako timelē, ehe timelē ayolanni gu vo yako 'benni. Mo ako'jo timelē 'benni ru zē aba, ehe alaga dagba zi zē yaga. 4 Mati mo ayasi timelē 'benni nee ku biya yaga, mo i'bē dagba da komo zē, ehe zē usunni go mo, ga kō'du zē ayolanni gu mo. 5 Timelē usu ga vo leze maakowe dē. Zē ayolanni gu vo leze dē, ehe zē ahonni 'de.” 6 Yēsu ayada komo nenyē zi vidiyē, mora zē ayolanni dē a'di ra mo ēdī ame'do kō'du mo.

Yēsu vo timelē yako laka ra

7 Here Yēsu iya löhu, “Ma yada tinyō zi ye henye, ma haresi zi timelē. 8 Vidī mati ayi dagba ta komo ma, vo logo ra mandere vo wakolo, ehe timelē owo da ma kölō tēmi zē ne dē. 9 Ma haresi ra. Zē biya mati ayinni kpuru ta da ma, akayomo. Zē atayinni, ati'benni, ehe aki'janni loma. 10 Vo logo ayi nje zi kolo, kofo, ehe yaṅa. Mayi zi vidī biya tēdinni didi aba, ehe zi tēdinni mo aba ndo.

11 “Ma vo timelē yako laka ra. Vo timelē yako laka i'di didi ni kō'du timelē 'benni. 12 Vo loo ko'do anzanni dē kaa vo timelē yako mati timelē na 'bomo. Ezē ongonni wöliwöli atayi, zē aho wēnni ilanni timelē. Here wöliwöli iri ehe apere timelē nee. 13 Vo loo ko'do aho wēnni 'de ga kō'du zē asösunni kō'du 'ba timelē nee dē.

14 “Ma vo timelē yako laka ra. Ma yolo timelē ame, ehe zē ayolanni ma, 15 kpa

kaa 'Bu ayɔɔ ma, ma yɔɔ 'Bu, ehe mī'dī didī ma kō'du timēlē ama. ¹⁶ Mēdī timēlē maako eti anzanni dē tēmī jolo 'ba timēlē nenyē. Ma kika zē kpa ga bi kōlō, ehe zē akowonni gu ma. Here atēdinni goli kōlō 'ba timēlē ehe vo yako kōlō.

¹⁷ “'Bu ɔwɔ ma ga kō'du mī'dī didī ma, here ma kīri hulēhu löhu. ¹⁸ Vidī maako oba didī ma dē kazi ma. Ma ra mī'dī mī kō'du komba 'bama. Mēdī kyigɔ aba zi kī'dī, ehe kyigɔ aba zi kīri hulēhu löhu, kaa mati 'Bu ma i'dī kō'du mo zi ma zi kō'dɔ.”

¹⁹ Mati zē owonni me'do 'ba Yēsu ne, Yude inye mī nni. ²⁰ Maakowe kyɔ tēmī zē iyanni henyē, “Mo ēdī dakyikyī aba mī nī. Mo vo lökyī ra. Kō'du a'di zi mbili koze zi mo?” ²¹ Mora agamowe iyanni henyē, “Hala vidī mati dakyikyī aba mī nī atɔ'bo kiya kō'du nenyee? Vidī maako anza dē kaa nenyē zi tɔ'bo vo komokönduwē kī'di zi bi kongɔ?”

Vidī ombanni Yēsu dē

²² Mī tona nani, Yēsu ēdī mī Yerusalema kō'du karama 'ba yēkēlu. ²³ Kadra maako aba, mo ēdī alasi mī kapa 'ba yēkēlu sēnjē 'ba Solomono ²⁴ ehe Yude atɔtɔ rē nni toko rɔ mo. Zē iyanni henyē, “Hala na konda omba ti'bē ze sesi kō'du sōsu aba? Ēzē yī Korisito ra, ayada zi ze huwē.”

²⁵ Yēsu aya'ba dɔ mo iya henyē, “Ma yada zi ye, ehe ombe dē zi koma kō'du 'bama. Wa mati mo'dɔ kalakonda 'ba 'Bu ma aba, ayada ēyī ra ma. ²⁶ Mora kyere anze dē timēlē ama, ome kō'du 'bama dē. ²⁷ Timēlē ama owonni gu ma, ehe ma yɔɔ zē. Zē usunni ga ma. ²⁸ Mī'dī didī ma ŋburu zi zē, here kazi zē ölunni. Vidī maako akoba zē dē yaga ta kala ma. ²⁹ 'Bu ma i'dī zē zi ma, ehe mo kyedre ta da agamowe biya. Vidī maako ɔ'bo dē zē koba ta kala mo ³⁰ Ma kōlō 'Bu aba.”

³¹ Kpa löhu vo dagbe 'ba Yude obanni yitō kō'du zi Yēsu kofo. ³² Mora mo iya henyē, “Ma yada wa laka kyɔ zi ye mati 'Bu ma utu ma zi kō'dɔ. Ma vala ra ombe ma ku'du go mo yitō aba?”

³³ Zē aya'banni dɔ mo iyanni henyē, “Danza dē yī ku'du yitō aba ga kō'du wa laka mati o'dɔ. Dēdī yī ku'du yitō aba

ga kō'du alidi Wirī. Yī öngbö vidī ra, ehe kinye ēdī akiya zi tēdī na Wirī.”

³⁴ Yēsu aya'ba dɔ mo iya henyē, “Mī wayöru 'be, Wirī iya dē henyē, ‘E wirī mbiya ra?’ ³⁵ ɔ'be dē he wasa wayöru aba, mati mī mo Wirī ame'do zi vidī naniye ehe ako'jo zē wirī. ³⁶ Here kō'du a'di asusuwē ma lidi Wirī ga kō'du miya henyē ma Wisi 'ba Wirī? Tapēti mo biya, ēdī 'Bu ra ako'jo ma kō'du löɔ nenyē. Mo ra kpa vidī mati utu ma mī damöku. ³⁷ Ēzē manza dē ako'dɔ wa mati 'Bu ma omba ma zi kō'dɔ, neene ome dē mī ma. ³⁸ Mora ēzē mo'dɔ wa mati 'Bu ma o'dɔ, akome ga kō'du nani, gbī le ēzē anze dē koma aba mī ma. Neene akayöle tinyö henyē, 'Bu ēdī kōlō ma aba, ehe ma kōlō 'Bu aba.”

³⁹ Löhu zē ombanni zi Yēsu kīri. Yēsu anza dē hu kyigɔ 'bēzē. I'bē yaga ta kala zē. ⁴⁰ Mo umu kyēti Ranga Yeredene bi mati Yowani ēdī kyere bapatisi kī'di. Mati Yēsu ēdī ani, ⁴¹ vidī kayo ayinni zi mo. Zē ödinni akiya henyē, “Yowani o'dɔ kyinē 'ba kō'du koro maakowe dē, mora kō'du biya mati mo iya kō'du 'ba Yēsu ēdī tinyö.” ⁴² Vidī kayo naniye i'di koma 'benni kpa mī Yēsu.

11

Koli 'ba Lazara

¹ Kora maako ru mo Lazara alēpī na kɔɔ mī gawo 'ba Beteniya. Mo ēdī emī aba riyö, Mariya ehe Marita. ² Nenyē kpa te Mariya mati yaa ope yēningutru da Yere ehe akyitɔ burutu mo yēvu 'bēni aba. ³ Ēmīyē utunni kō'du kise zi Yēsu ehe ayadanni zi mo aboka laka 'bomo Lazara ēdī na rakɔɔ.

⁴ Mati Yēsu owo kō'du nenyē iya henyē, “Kɔɔ 'bomo ne ndundu mo anza dē koli, mora ēdī zi kika wayeto zi Wirī ehe Wisi ɔmo.”

⁵ Yēsu ɔwɔ Marita, emī mo ehe Lazara. ⁶ Here mati mo owo mo ēdī na kɔɔ alima bi mati mo ēdī 'dɔmo kō'do riyö aba löhu. ⁷ Neene mo iya zi vo lö'bö 'bēniyē henyē, “Yaanya aba di'bēē hulēhu Yudiya.”

⁸ Zē iyanni henyē, “Raboni, vidī naniye ombanni zi ku'du yī yitō aba brua! Kō'du a'di omba zi ti'bē hulēhu?”

⁹ Yësu aya'ba henye, “Kadra anza dë 'butë dōmoriyō mī ko'do kōlō? Èzë alasi mī kadra, bikanyi 'bëyī atëdī kazi kadra ehe otra ndī yī dë. ¹⁰ Mora èzë alasi yōndō aba, akotra ndī yë ga kō'du anza dë bikanyi maako aba.” ¹¹ Neene mo ayada zi zë henye, “Aboka ze Lazara ëdī ako'do, ehe mëdī tī'bë ani zi mo liro.”

¹² Zë aya'bannī henye, “Yere èzë mo ëdī ako'do, mo atënyī na laka.”

¹³ Yësu ëdī ame'do tīnyō kō'du koli 'ba Lazara, mora vo lō'bōwë asōsu 'bënnī mo ëdī nje ame'do kō'du 'ba ko'do. ¹⁴ Here Yësu ayada zi zë huwë, “Lazara oli ku. ¹⁵ Ma rakyenyi aba manza dë ani, ga kō'du yaanya aba atëdiyë dōnō aba zi kī'dī koma 'be mī ma. Dī'bëë zi mo.”

¹⁶ Toma mati ru rëzë 'bōmo ëdī “Loṇa” iya zi vo lō'bō agamowe henye, “Ayiye dī'bëë, here da tō'bo koli mo aba.”

Yësu injë Lazara na didi

¹⁷ Mati Yësu okō Beteniya, mo i'ja Lazara ëdī ku nzō mī dawogo ko'do sowō aba. ¹⁸ Beteniya ëdī tisiwa aba ta da wīri wota ta Yerusalema, ¹⁹ ehe Yuda kayo ayinnī ta gawo kyedre zi da Marita ehe Mariya lëlu ga kō'du öndu zë oli ku.

²⁰ Mati Marita owo henye Yësu okō ku, mo i'bë yaga zi dō mo kutrë, mora Mariya alima 'bëni loko. ²¹ Marita iya zi Yësu henye, “Yere, èzë yī ëdī kinye, öndu ma oli dë. ²² Gbī le yaanya aba ne ma yolo ku henye Wiri ako'do wa mati ako'jo.”

²³ Yësu ayada zi mo iya henye, “Öndu yī akadidī löhu.” ²⁴ Marita aya'ba dō mo iya henye, “Ma yolo ku mo atënyī na didi mī ndundu ko'do aba, èzë biya yöku ënyī ku.” ²⁵ Yësu iya zi Marita henye, “Ma ra vidī mati ëdī yöku kinjë zi didi. Vidī biya mati omanni mī ma akadidinni, èzë olinni le. ²⁶ Ehe vidī biya mati alimanni ga kō'du 'ba koma mī ma tīnyō akolinni dë. Oma nenyë ku?”

²⁷ Mo alëzë iya henye, “Oo Yere, moma yī Korisitō ra, Wisi 'ba Wiri. Yī ra vidī mati da sōsu kō'du mo atayi mī damōku ne.”

Yësu udu

²⁸ Tapëti Marita iya nenyë, mo i'bë liwo iya zi ëmī nī Mariya, “Raboni ëdī kinye,

ehe mo omba zi yī kongō.” ²⁹ Kandi mati Mariya owo nenyë, mo ënyī riyë i'bë yaga zi Yësu. ³⁰ Mo gba yaga ta ra gawo bi mati Marita i'bë dō mo kutrë. ³¹ Vidī kayo ayinnī zi da Mariya lëlu, ehe mati kandi zë ongōnnī mo ila loko, asōsunnī mo ëdī tī'bë dawogo zi kudu. Here zë alō'bōnnī gbō ga ndī mo.

³² Mariya i'bë bi mati Yësu 'dōmo. Kandi mati mo ongō mo, alōmvō burutu mo iya henye, “Yere, ëdī kyere kinye, öndu ma oli dë.”

³³ Mati Yësu ongō Mariya ehe vidī mati mo aba ëdinni akudu, mo kō'du sōsu aba ³⁴ Ako'jo henye, “Kila i'dī yë ida rō mo?” Zë aya'bannī henye, “Yere, ayi ongō te.”

³⁵ Yësu ayeto kudu. ³⁶ Vidī iyanni henye, “Ongō te hala mo owo Lazara.” ³⁷ Kya zë maakowe iyanni henye, “Mo ayëhu komo 'ba vo komoköndu. Kō'du a'di mo atō'bo dë sesi Lazara kazi koli?”

Yësu injë Lazara tēmi koli

³⁸ Yësu zō kō'du sōsu kyedre aba. Here mo i'bë dawogo mati na wōru yitō alulu ṅbiri hō mo. ³⁹ Neene mo ayada zi vidiyë yitō ne lulu 'de yaga ta hō mo. Mora Marita iya henye, “Yere, ayolo henye, Lazara oli gō mo o'do ku sowō, ehe këzi mo atëdī ku na kyenyë.”

⁴⁰ Yësu aya'ba dō mo henye, “Gba ma yada dë zi yī henye, èzë ëdī koma aba, akongō bikanyi kyedre 'ba Wiri?” ⁴¹ Tapëti alulu yitō ne ku dakapa, Yësu ongō bi riyë zi komoriyë ehe amōtu henye, “Bu, mo'dō öwō'di zi yī ga kō'du aya'ba da mötu 'bama. ⁴² Ma yolo ku 'duwī ëdī da mötu 'bama ya'ba. Mora miya nenyë, here zi vidī kinye nee koma yī ra utu ma.” ⁴³ Mati Yësu inde mötu ku, mo ako'jo wa gu kyembe aba henye, “Lazara, ayi yaga!” ⁴⁴ Kora mati oli ne ayi gbō yaga. Kala mowe ehe ndī mowe olo mī bōngō 'ba wakusu, ehe bōngō ayöfu komo mo. Yësu ayada zi vidiyë henye, “Inge mo, ile mo mī'bë.”

Yere 'ba zi kofō Yësu

(Mt 26:1-5; Mk 14:1-2; Lk 22:1-2)

⁴⁵ Vidī kayo mati ayinnī zi Mariya, ongōnnī wa mati Yësu o'do, zë i'dinni koma 'bënnī mī mo. ⁴⁶ Maakowe i'bënnī

zi Farasiye ehe ayadanni wa mati Yësu o'do. ⁴⁷ Here kyedree 'ba vo karase ehe Farasiye atoto rë nni bi kölö iyanni henye, "A'di ra da ko'de? Kora nenye ëdi kyinë 'ba kö'du koro ko'do kyo. ⁴⁸ Èzë da dore mo dë yaanya aba, vidï biya aki'dinni koma 'bënni mi mo. Neene vidï 'ba Roma atayinni ehe akayananni yëkëlu dakaño 'beze aba."

⁴⁹ Ma kölö maako tëmi zë ru mo Kayafa, mo ra kyedre 'ba vo karase mi koo nani. Mo ame'do riyë iya henye, "E vidï nee, anze dë kö'du yolo aba. ⁵⁰ Ayole dë henye, ëdi na laka zi vidï kölö koli kö'du vidiyë, kazi dakaño ra yaña biya?" ⁵¹ Kayafa iya nenye dë na bi dë ni. Kaa kyedre 'ba vo karase mi koo nani, mo ëdi kumë henye, Yësu ra akoli kö'du 'ba dakaño. ⁵² Yësu oli dë nje kö'du dakaño 'ba Yude. Mo akoli zi kika vidï biya 'ba Wirï mati apere rë nni ne zi droko bi kölö.

⁵³ Here mi ko'do nani dagba ani, vidï ayetonnï mala ko'do zi Yësu ki'di zi koli. ⁵⁴ Ga kö'du mala ro mo nenye, Yësu adoro lasi toko mi vidï kayo na dangölö. Mo i'bë mi gawo 'ba Efaremo, mati kara dakapa lipi, ehe mo alima ani vo lö'bö 'bëniyë ëti.

⁵⁵ Èdi ku kara zi karama kadra 'ba laga 'ba koli. Vidï kayo 'ba Yude mati alimanni yaga tëmi dakaño, ayinni mi Yerusalema zi rë nni ko'jo nbala ga kö'du 'ba karama. ⁵⁶ Zë omanni bi toko kö'du Yësu. Neene mati zë ëdinni mi yëkëlu, zë ako'jonnï oka ma kölö maako henye, "Asösu 'bëyi mo atayi dë kinye mi karama 'ba laga 'ba koli?" ⁵⁷ Kyedre 'ba vo karase ehe Farasiye ayadanni zi vidiyë zi zë yolo, ëzë vidï maako tëmi zë ongo Yësu ku. Nenye ëdi hala zë asösunni zi mo kiri.

12

Alömu Yësu mi Beteniya (Mt 26:6-13; Mk 14:3-9)

¹ Ko'do modaka ta komo karama 'ba laga 'ba koli Yësu i'bë hulëhu zi Beteniya, bi mati Lazara alima 'domo, mati mo injë mo tëmi koli. ² Zë o'donnï wakonyo zi mo ani. Marita ra ako'jo. Lazara kölö tëmi vidï mati ëdinni alima ani da tarabiza Yësu aba. ³ Mariya oba maranji yëningutru ogo kôhi kyedre aba ehe ope

burutu Yësu. Mo akyito zë zi teli yëvu 'bëni aba, ehe tato ndili 'ba yëningutru ne, oso mi loko ne. ⁴ Vo lö'bö maako ru mo Yudasi Sikereto ëdi ani, mati mo ra omba ti'bë zi Yësu susu. Mo ako'jo henye, ⁵ "Kö'du a'di yëningutru nenye ogo dë yaga kôhi nbiriñi lamiwota aba ehe kôhi mo ki'di zi vo leriye?" ⁶ Yudasi tinyö asösu kö'du vo leriye dë. Mo ako'jo kö'du ne ga kö'du mo injë anboro 'ba kôhi ehe mi kadra maako aba akalogo zi ni.

⁷ Yësu aya'ba do mo iya henye, "Ile mo kutu ni aba. Mo ma sesi wa mati mo ëdi mo aba kö'du kadra 'ba ma kusu. ⁸ Atëdiyë 'duwi vo leriye ëti, mora atanze dë 'duwi ma aba."

Yere zi Lazara kofo

⁹ Vidï kayo ayinni mati zë owonni henye Yësu ëdi ani. Zë ombanni kpa zi Lazara kongö ga kö'du Yësu injë mo tëmi koli. ¹⁰ Here kyedree 'ba vo karase o'donnï yere kpa zi Lazara kofo. ¹¹ Mo ra i'di vidï kayo zi dë nni koto kazi zë ehe ki'di koma 'bënni mi Yësu.

Yësu ödu mi Yerusalema (Mt 21:1-11; Mk 11:1-11; Lk 19:28-40)

¹² Ko'do ma vere aba vidï kayo ëdinni mi Yerusalema kö'du 'ba karama. Mati zë owonni henye Yësu ëdi tayi kö'du 'ba karama, ¹³ zë obanni mbili 'ba mbirö ehe i'bënni yaga zi mo mëtë. Zë agbögbö hë nni henye, "Wayeto zi Wirï! Wirï mi'di ya'da zi vidï mati ayi mi ru 'ba Yere! Wirï mi'di ya'da zi Yere 'ba Yiserele!"

¹⁴ Yësu i'ja makakya aho do mo kaa wayöru iya, ¹⁵ "Vidï 'ba Ziyono, ere dë! Yere 'be ëdi tayi yaanya aba mo ëdi ataho da makakya."

¹⁶ Mi dagba mo vo lö'bö 'ba Yësu ayolonnï dë. Mora tapëti mo iri wayeto kazi Wirï ku, zë asösunni henye, wayöru iya nenye kö'du mo ehe zë o'donnï nenye ko'do mo.

¹⁷⁻¹⁸ Vidï kayo ayinni zi Yësu ga kö'du zë ongonni mo Lazara ko'jo yaga tëmi dawogo. Zë asesinni nduwë me'do kö'du mo ehe kö'du koro nenye. Zë ayinni zi Yësu ga kö'du zë ongonni kö'du kyinë wakoro mati mo o'do. ¹⁹ Mora Farasiye iyanni zi oka ma kölö henye, "Waako anza

dë da tɔ'bo ko'do! Vidi biya mi damöku ne edinni kusu ga Yësu.”

Girigi maakowe ombanni zi Yësu kongɔ

²⁰ Vidi 'ba Girigi maakowe i'benni Yerusalemä zi mötu mi kadra 'ba karama aba. ²¹ Pilipo ta Beteseyida mi Galilaya edi kpa ani. Here zë i'benni zi mo iyanni henye, “Kyedre, domba ze zi Yësu kongɔ.”

²² Pilipo ayada zi Anderiya. Zë riyö ne i'benni zi Yësu ayadanni zi mo. ²³ Yësu iya henye, “Kadra yaanya aba oko ku kö'du Wisi 'ba Vidi zi kiri kyedre wayeto. ²⁴ Ma yada tinyö zi ye, i'jö 'ba nyenyo mati alëpi dakaŋo atanza dë kyɔ ta da i'jö ma kölo nje ezë oli. Mora ezë oli, ako'jo nyenyo kyɔ. ²⁵ Ezë owɔ didi yi, akayölu. Ezë ila kö'du 'ba damöku nenyee, aki'di didi ma nburu zi yi. ²⁶ Ezë alitu zi ma, ati'bë ma aba. Vo litu 'bame atëdinni ma aba bi mati ma 'domo. Ezë alitu zi ma, 'Bu ma akoro yi.”

Yësu ame'do kö'du koli 'bëni

²⁷ “Yaanya aba ma mi riti kyedre, ma yolo dë a'di ra ma kiya. Mora ma ko'jo 'Bu dë zi sesi ma tëmi kadra 'ba riti nenyee. Tinyö mayi mi damöku kö'du kadra 'ba riti nenyee. ²⁸ Here 'Bu, ika wayeto zi ru yi.” Gu ayi ta komoriyë iya henye, “Mika wayeto ku nzo zi ma, ehe ma ko'do löhu.”

²⁹ Mati vidi kayo nee owonni gu ne, kya zë maakowe asösu 'benni piwo ra. Agamowe asösu 'benni malayika ra ame'do zi Yësu.

³⁰ Here Yësu ayada zi vidi kayo nee, “Gu nani ame'do zi konyiye, anza dë ma. ³¹ Vidi 'ba damöku nenyee yaanya aba o'do vurë 'bëzë ku, ehe yere 'ba damöku nenyee u'du ku nzo yaga. ³² Ezë umbë ma ku riyë ta dakaŋo, ma ko'do vidi biya komba zi tayi zi ma.” ³³ Yësu edi ame'do kö'du geri ma aki'di ni zi kofo.

³⁴ Vidi kayo nee iyanni zi Yësu henye, “Wayöruwë 'ba kö'du ki'di ayandi henye, Korisito ne akalima nburu. Hala o'bo kiya henye Wisi 'ba Vidi akinjë riyë zi koli? Eyi ra nenyee Wisi 'ba Vidi?”

³⁵ Yësu aya'ba do mo iya henye, “Bikanyi atëdiyë aba nje tisiwa. Alasiye mi bikanyi ezë ato'be here kazi biköndu

akakowe. Kora mati mo alasi mi biköndu, mo ayolo dë nedi ti'bë kila. ³⁶ Ome mi bikanyi mati ediyë aba, here atayiye na gisi 'ba bikanyi.”

Vidi ombanni dë zi tedi koma aba mi Yësu

Tapëti Yësu iya kö'du nenyee, mo ila bi nani i'bë mi bi 'ba rakoho. ³⁷ Mo o'do kyinë 'ba kö'du koro kyɔ mi kutë vidi kayo, mora zë gba zo ombanni dë zi tedi koma aba mi mo. ³⁸ Nenyee o'do rë ni zi wa mati nëbi Yisaya iya atayi tinyö, “Yere, eyi ra oma mi kö'du kise 'beze? Ehe eyi ra ongo kyigo kyedre 'bëyi?” ³⁹ Vidi o'banni dë zi tedi koma aba mi Yësu, ga kö'du Yisaya iya kpa henye,

⁴⁰ “Wiri isi komo zë here kazi o'banni bi kongɔ, ehe o'do di'di zë na kyigo here zë o'banni dë yolo. Mo o'do nenyee here kazi zë a'banni zi mo ehe ko'jo zë.”

⁴¹ Yisaya iya nenyee, ga kö'du mo ongo bikanyi kyedre 'ba Yësu ame'do kö'du mo.

⁴² Here vo dagba kayo 'ba Yude kayo i'dinni koma 'benni mi Yësu, mora zë ayadanni dë zi vidi maako, ga kö'du Farasiye i'dinni kö'du ku nzo zi vidiyë anza dë zi wa maako ko'do zi vidi maako mati edi koma aba mi Yësu. ⁴³ Vo dagbe ombanni wayeto kazi agamowe ndra ta da mati zë ombanni wayeto kazi Wiri.

Yësu ayi zi damöku yomo

⁴⁴ Mi gu kyembe aba Yësu iya henye, “Vidi mati edi koma aba mi ma, edi kpa koma aba mi vidi mati utu ma. ⁴⁵ Ehe vidi mati ongo ma, ongo vidi mati utu ma ne ku. ⁴⁶ Ma bikanyi mati ayi mi damöku. Vidi mati edi koma aba mi ma, alima dë mi biköndu. ⁴⁷ Ma ra dë vidi mati ako'do vurë kyënyë 'ba vidi naniye mati ombanni dë zi koro kö'du yandi 'bama. Mayi zi yomo vidi 'ba damöku nenyee, anza dë vo ko'do vurë kyënyë 'bëzë. ⁴⁸ Mora vidi mati omba ma dë ehe wayandi 'bama, ako'do vurë kyënyë ro mo mi ndundu 'ba ko'do aba, mi wa mati miya. ⁴⁹ Manza dë me'do ga kö'du 'bama. Miya nje wa mati 'Bu mati utu ma ayada

zi ma kiya. ⁵⁰ Ma yɔɔ ku kɔ'du kɔ'di ɔmo akika didi ma nburu. Nenyɛ edi hala ma yada zi ye te wa mati 'Bu ayada zi ma."

13

Yesu akaka burutu 'ba vo lɔ'bɔ 'bɛniyɛ

¹ Gba ta komo karama 'ba laga 'ba koli, Yesu ayɔɔ henye kadra ne ɔko ku kɔ'du ni zi kila damoku nenyɛ ehe zi ta'ba zi 'Bu. 'Duwi mo ɔwo vo lɔ'bɔ 'bɛniyɛ mi damoku nenyɛ, ehe mo ɔwo zɛ le mi ndundu.

² Gba kazi biyeto 'ba wakonyo 'ba hutaga, Satani o'do Yudasasi, wisi 'ba Simona Sikereto, omba zi Yesu susu. ³ Yesu ayɔɔ nayi kazi Wiri ehe na ti'bɛ hulɛhu zi Wiri. Mo ayɔɔ kpa henye, 'Bu i'di kyigo ku biya zi ni. ⁴ Here kadra 'ba wakonyo aba Yesu ɛnyi riyɛ, mo oto bongɔ 'ba rɛ ni ma ta yaga, ehe olo bongɔrateli toko bi kɔ'di kida 'ba gɛ ni. ⁵ Mo i'di wini mi siko kyedre. Here mo ayeto burutu vo lɔ'bɔ 'bɛniyɛ kaka ehe kyitru zɛ bongɔrateli mati mo usu ne aba. ⁶ Mora mati mo ayi zi Simona Petero, ako'jo henye, "Yere, edi ti'bɛ zi burutu ma kaka?"

⁷ Yesu aya'ba iya henye, "Tinyo ayɔɔ wa mati mɛdi kɔ'do ne dɛ, mora yaa akayɔɔ." ⁸ Petero aya'ba henye, "Akaka burutu ma dɛ!" Yesu ayada zi mo henye, "Ezɛ ma kaka yi dɛ, tinyo anza dɛ 'bama."

⁹ Simona Petero aya'ba do mo iya henye, "Yere, akaka dɛ nje burutu ma, akaka kala ma da ma aba!" ¹⁰ Yesu aya'ba henye, "Vidi mati akaka rɛ nni ku ehe ɛdinni ku biya nbala omba nje zi burutu zɛ ra kaka. Ehe e vo lɔ'bɔ 'bame, ɛdiyɛ nbala nje vidi kolɔ temi yɛ." ¹¹ Yesu ayɔɔ ɛyi ra akasusu ni. Kɔ'du nere ra mo iya henye, nje zi ma kolɔ temi yɛ.

¹² Tapɛti Yesu akaka burutu vo lɔ'bɔ 'bɛniyɛ ehe usu bongɔ 'bɛni ma ta yaga ne hulɛhu, mo alima akaɔo lohɛ. Here mo iya henye, "Ayɔɔ wa mati mo'do zi ye ne ku? ¹³ Ako'jowe ma Raboni 'be ehe Yere, ehe akiye here, ga kɔ'du nani ɛyi ra ma. ¹⁴ Ezɛ Yere 'be ehe vo komoyandi akaka burutu wɛ, o'de kpa te here zi oka ma kolɔ maako. ¹⁵ Ma yada go mo ku, ehe o'de zi oka ma kolɔ maako te wa mati mo'do

zi ye. ¹⁶ Ma yada tinyo zi ye henye, vo lituwɛ anzanni dɛ kyedre ta da vo dɛ nni, ehe vo litu kike anzanni dɛ kyedre ta da vidi mati utu zɛ ne. ¹⁷ Ayɔɔ wa nenyɛ ku. Wiri aki'di ya'da zi ye, ezɛ o'de zɛ."

¹⁸ "Manza dɛ ame'do kɔ'du wɛ biya. Ma yɔɔ zɛ mati ma jeli ne ku. Mora wa mati wayɔru iya, atayi tinyo. Mo iya henye, 'Kora mati onyo wa ma aba ne, opi rɛ ni ku na vo wehe ra ma.' ¹⁹ Mɛdi yada nenyɛ zi ye biya gba kazi rɛ ni kɔ'do, here ezɛ o'do rɛ ni ku, akome ɛyi ra ma. ²⁰ Ma yada tinyo zi ye, vidi mati iri vo litu 'bame kalakyedre aba, iri ma kpa kalakyedre aba, ehe vidi mati iri ma kalakyedre aba, iri ne vidi mati utu ma."

Yesu ayada wa ma ako'do rɛ ni zi ni
(Mt 26:20-25; Mk 14:17-21; Lk 22:21-23)

²¹ Tapɛti Yesu iya kɔ'du nenyɛ, mo riti kyedre aba ehe ayada zi vo lɔ'bɔ 'bɛniyɛ henye, "Ma yada tinyo zi ye henye, vidi ma kolɔ temi yɛ akasusu ma."

²² Dɛ zɛ wiri'wiri kɔ'du wa mati mo iya ne. Zɛ nje bi kongɔ aba da oka ma kolɔ. ²³ Yesu ɔwo vo lɔ'bɔ mati ɛdi alima kara zi ni bi 'ba wakonyo, ²⁴ ehe Simona Petero o'do kala ni zi vo lɔ'bɔ nenyɛ zi ki'ja ma vala ra Yesu ame'do kɔ'du mo.

²⁵ Here vo lɔ'bɔ ne idɛ rɛ ni zi Yesu ehe ako'jo henye, "Yere, ma vala ra temi ze ɛdi ame'do kɔ'du mo?" ²⁶ Yesu aya'ba iya henye, "Ma kusu nzoyi mangɔɔ'bo nenyɛ mi gbenje ehe ki'di zi vidi mati mɛdi ame'do kɔ'du mo." Here Yesu usu mangɔɔ'bo gbo ehe i'di zi Yudasasi, wisi 'ba Simona Sikereto. ²⁷ Kandi Satani ayaɔa da Yudasasi. Yesu iya henye, "Yudasasi, i'bɛ kandi o'do wa mati zi yi kɔ'do." ²⁸ Vidi maako bi 'ba wakonyo ne ayɔɔ kɔ'du mati Yesu iya ne dɛ. ²⁹ Mora ga kɔ'du Yudasasi ra na vo kɔhi sesi, kya zɛ maakowe asosunni henye Yesu ayada zi mo zi kogo wa mati zɛ ombanni kɔ'du karama. Agamowe asosunni henye Yesu ayada zi mo zi kɔhi ki'di zi vo leri.

³⁰ Yudasasi oba nzoyi mangɔɔ'bo, i'bɛ yaga. Edi ku nzo yɔndo.

Kɔ'du ki'di kyiyi

³¹ Tapɛti Yudasasi i'bɛ ku Yesu iya henye, "Yaanya aba Wisi 'ba Vidi aki'di wayeto,

ehe mo akika wayeto zi Wirī. ³² Here tapēti Wirī akiri wayeto ku ga kō'du mo, Wirī aki'di wayeto zi mo, ehe Wirī ako'do kandi. ³³ Gisi ame, ma tēdiyē aba nje tisiwa aba na konda. Here akome ma, mora aki'je ma dē. Ma yada zi ye kpa kaa ma yada zi Yude. 'Ɔ'be dē tī'bē bi mati mēdi ati'bē.' ³⁴ Mora mēdi kō'du ki'di kyiyi ki'di zi ye: ɔwe oka ma kōlō maako, kpa te kaa mati mɔwɔ e. ³⁵ Ēzē ɔwe oka maakowe mi gēri nenyē, vidi biya akayɔlɔnni e vo lō'bō 'bama ra."

Lömu 'ba Petero
(Mt 26:31-35; Mk 14:27-31; Lk 22:31-34)

³⁶ Simona Petero ako'jo henye, "Yere, ēdi tī'bē kila?" Yēsu aya'ba henye, "Ɔ'bo dē tī'bē ma aba yaanya aba, mora yaa dagba ani ati'bē."

³⁷ Petero ako'jo henye, "Yere, kō'du a'di mɔ'bo dē tī'bē yi aba yaanya aba? Ma koli kō'du yi!" ³⁸ Yēsu ako'jo henye, "Tīnyō akoli kō'du ma? Ma yada zi yi tīnyō, gba kazi zanga yēru yapa, akiya da wota henye ayolo ma dē."

14

Yēsu gēri ra zi 'Bu

¹ Yēsu iya zi vo lō'bō 'bēniyē henye, "Asōsuwē kō'du dē. Ēdiyē koma aba mi Wirī. Ome kpa mi ma. ² Loko kayo ēdi mi liɲo 'ba 'Bu ma. Ma yada nenyē dē zi ye, ēzē anza dē tīnyō. Mēdi tī'bē ani zi bi kɔ'jo biya zi ye na kōlō kōlō. ³ Tapēti mo'do nenyē ku, ma ta'ba hulēhu kobe ma aba. Here da tēdi ze ga bi kōlō. ⁴ Ayole gēri mati mēdi ati'bē zi mo ne ku."

⁵ Toma iya henye, "Yere, da yolo dē ēdi ati'bē kila! Hala da tɔ'bo yolo gēri ne?"

⁶ Yēsu aya'ba henye, "Ma gēri, tīnyō, ehe didi! Kazi ma, vidi maako ɔ'bo dē tī'bē zi 'Bu. ⁷ Ēzē tīnyō ayole ma, akayole 'Bu. Mora tēmi ndenye dagba ani, ayole mo ku, ehe onge mo ku."

⁸ Pilipo iya henye, "Yere, ayada zi ze 'Bu ne, nani biya wa mati domba." ⁹ Yēsu aya'ba henye, "Pilipo, mēdi yi aba kadra konda aba ayolo dē ma ēyi? Ēzē ongo ma, ongo 'Bu ku. Hala atɔ'bo ha ma kɔ'jo zi yada 'Bu zi ye? ¹⁰ Oma dē henye, ma

kōlō 'Bu aba ehe 'Bu kōlō ma aba? Wa mati miya, miya dē kō'du ma. 'Bu mati alima mi ma, ra o'do wa nenyee. ¹¹ Ome mi ma ēzē miya henye, 'Bu kōlō ma aba ehe ma kōlō 'Bu aba. Mandere ome mi ma kpa nje ga wa mati mēdi ako'do. ¹² Ma yada tīnyō zi ye henye ēzē ēdiyē koma aba mi ma, ako'de kpa te wa mati mēdi ako'do. Ako'de wa kyedre maakowe ndra, ga kō'du mēdi ku tī'bē hulēhu zi 'Bu. ¹³ Ako'jowe ha ma, ehe ma kō'do wa mati ako'jowe kō'du mo. Gēri nenyē aba, Wisi akika wayeto zi 'Bu. ¹⁴ Ma kō'do wa mati ako'jowe ha ma zi kō'do mi ru ma."

Alömu zi kutu Lawo Laka

¹⁵ Yēsu iya zi vo lō'bō 'bēniyē henye, "Ēzē ɔwe ma, ako'de kaa mi'di kō'du mo. ¹⁶ Here ma kako'jo ha 'Bu zi kutu zi ye Lawo Laka mo akakonyiye ehe 'duwi atēdiyē aba. ¹⁷ Lawo Laka akayada zi ye wa mati tīnyō. Vidi 'ba damōku nenyē ɔ'bonni dē kiri Lawo, ga kō'du zē ongonni dē mandere yolo mo. Mora ayole Lawo ku, ga kō'du mo ēdiyē aba ehe akasesi lima nduwē mi yē. ¹⁸ Ma kile dē kaa wala. Ma tayi hulēhu zi ye. ¹⁹ Tisiwa aba vidi mi damōku nenyē ɔ'bonni dekpe zi ma kongɔ, mora akonge ma. Ehe ga kō'du ma lima, akalime. ²⁰ Here akayole ma kōlō 'Bu aba. Akayole, e kōlō ma aba, ehe ma kōlō eti. ²¹ Ēzē ɔwe ma, ako'de wa mati miya, ehe 'Bu atowɔ e. Ma katowɔ e kpa ehe yada zi ye ma kaa a'di."

²² Yudasi ma agamo anza dē Yudasi Sikereto, ame'do riyyē ako'jo kō'du henye, "Yere, mi me'do 'bēyi ne a'di akayada zi ze yi kaa a'di, mora ayada dē zi vidi 'ba damōku nenyē?" ²³ Yēsu aya'ba henye, "Ēzē vidi maako ɔwɔ ma, zē akoronni ma. Here 'Bu ma akatowɔ zē, da katayi zi zē ehe lima mi zē. ²⁴ Mora vidi mati ɔwɔ ma dē, oro ma dē. Wa mati owowe miya tīnyō ayi dē kazi ma, mora kazi 'Bu mati utu ma."

²⁵ "Ma yada kō'du nenyee zi ye, mati ma gba eti. ²⁶ Mora Lawo Laka atayi akakonyiye. Lawo Laka mati 'Bu ma akutu mi ru ma, akayandi wa biya zi ye ehe ako'de zi sōsu wa biya mati ma yada zi ye."

27 “Mì'dì rakyëyi zi ye, kyinë 'ba rakyëyi mati nje ma t'ò'ò k'ì'dì. Anza dè kaa rakyëyi mati damöku nenyè ak'ì'dì. Here asösuwè dè mandere tere. 28 Owowe ma ku nzo kiya henye, mèdì at'ì'bè ehe ma tayi kpa hulèhu zi ye. Èzè t'inyö òwe ma, èdiyè rakyenyi aba mèdì ku t'ì'bè hulèhu zi 'Bu, ga kö'du mo èdì kyedre ta da ma. 29 Mèdì yada zi ye nenyè gba kazi ma t'ì'bè, here èzè o'dò rè nì, atèdiyè koma aba mì ma. 30 Mò'ò dekpe me'do ètì na konda, ga kö'du yere 'ba damöku nenyè èdì tayi. Mora mo anza dè kyigò aba da ma. 31 Moro wa mati 'Bu ma ayada zi ma kö'dò, here zi vidì biya mì damöku ne akayòlònnì mowò mo. Èdì ku kadra 'ba zi ze t'ì'bè yaanya aba.”

15

Yèsu t'inyö kaga tana

1 Yèsu iya zi vo lö'bò 'bèniyè henye, “Ma t'inyö kaga tana, 'Bu ma ra vo kyeti yaka. 2 Mo iga ngora 'bama biya mati anannì kòlò dè yaga. Mora mo ikye ñbala biya da ngora mati èdì tana kòlò, here zi tana kòlò kyò. 3 E ku nzo ñbala ga kö'du wa mati miya zi ye. 4 Alime na rakida zi ma, ehe ma kalima na rakida zi ye. Te kaa ngora ò'ò dè tana kòlò nje èzè alima na rakida zi kaga, here ò'be dè tana kòlò nje èzè alime na rakida zi ma.”

5 “Ma kaga ra, e ngora ra. Èzè alime na rakida zi ma, ehe ma kalima na rakida zi ye tane kòlò kyò. Mora ò'be dè wa maako kö'dò kazi ma. 6 Èzè alime dè na rakida zi ma, aku'duwè yaga. Atèdiyè kaa ngora kyitru mati atòtò bì kòlò ehe o'ò mì wa'do. 7 Èzè alime na rakida zi ma ehe kö'du yandì 'bama mayi na kapa 'be, here atò'ò mòtuwè ga wa mati ombe, ehe mòtu 'be akaya'ba dò mo. 8 Èzè ayiye ku na kòlò laka 'ba vo lö'bò 'bame, akoro 'Bu ma. Ne akayada henye, e vo lö'bò 'bame. 9 Mowò e kaa 'Bu ma owò ma. Here alime mì watowò 'bama. 10 Èzè orowe ma, ma kasesi towò e kaa 'Bu ma asesi towò ma, ga kö'du moro mo.”

11 “Ma yada nenyè zi ye, zi ye tèdiyè mì rakyenyi 'bama ma ñburu. 12 Yaanya aba ma yada zi ye zi towò oka ma kòlò

maako kaa mowò e. 13 Gèrì ma laka ndra zi yada watowò kö'du aboke, èdì zi koli kö'du zè. 14 E aboka ma ra, èzè orowe ma. 15 Ma kö'jowe dè vo litu 'bame, ga kö'du vo litu ayòlònnì dè a'di ra kyedre 'bèzè èdì ako'dò. Ma me'do zi ye kaa aboka me, ga kö'du ma yada ku biya zi ye wa mati 'Bu ma ayada zi ma. 16 E ra dè ajeliye ma, ma ra ma jeliye kutu yaga zi tana kòlò, kyinë 'ba kòlò ma akalima ñburu. Here 'Bu ma ak'ì'dì zi ye wa mati ako'jowe kazi mo mì ru ma. 17 Here mì'dì kö'du zi ye zi towò oka ma kòlò.”

Damöku 'ba rakiyi

18 “Èzè vidì 'ba damöku nenyè ayiye, asösuwè henye zè iyinnì ma dagba. 19 Èzè e zi damöku, vidì 'bomo atowè. Mora anze dè zi damöku. Ma jeliye zi damöku nenyè kila hulèhu. Kö'du nenyè ra vidì 'bomowe èdinnì ye kiyi. 20 Asösuwè hala ma yada zi ye henye vo litu anzannì dè kyedre ta da kyedre 'bènnì. Here èzè vidì o'dònnì ma na kyënyè, zè ako'dònnì yè na kyënyè. Èzè zè oronnì kö'du yandì 'bama, zè akoronnì 'be. 21 Vidì ako'dònnì kpa te zi ye wa mati zè o'dònnì zi ma. Zè ako'dònnì ga kö'du e zi ma, ehe zè ayòlònnì vidì mati utu ma ne dè. 22 Èzè mayi dè ame'do zi zè, o'dònnì vurè kyënyè dè rè zè. Yaanya aba zè ò'ònnì dè kiya anzannì ra dè. 23 Vidì mati iyi ma iyi 'Bu ma kpa. 24 Mò'dò wa maakowe vidì maako gba o'dò dè. Èzè zè ongònnì ma dè wa nenyè kö'dò, o'dònnì vurè kyënyè dè rè zè. Mora zè ongònnì ma wa nenyè kö'dò, ehe zè zo ma kiyi ehe 'Bu ma kpa. 25 Nenyè ra hala wayöru èdinnì t'inyö mati zè iyannì henye, vidì iyinnì ma ò'ò kazi kö'du mo.”

26 “Ma kutu zi ye Lawo mati ayi kazi 'Bu ehe ayada wa mati t'inyö. Lawo Laka akakonyiye ehe akayada kö'du ma zi ye. 27 Here akayade kö'du ma kpa zi oka maakowe, ga kö'du èdiyè ma aba tèmì biyeto.”

16

1 “Mèdì yada zi ye wa nenyè, here kazi oto de 'de. 2 Akore yaga tèmì bì 'ba mòtu, ehe kadra atayi mati vidì akofonnìyè, ehe zè asösunni, nèdinnì kö'du laka ra kö'dò

zi Wiri. ³ Zē ako'donni wa nenyee ga kö'du zē ayolonni 'Bu mandere ma dē. ⁴ Mēdi akiya nenyee zi ye yaanya aba, here ezē kadra ne ayi ku akasōsuwē wa mati miya.”

Lɔɔ 'ba Lawo Laka

“Ma mēdi eti tēmi dagba, ehe here ma yada wa nenyee dē zi ye. ⁵ Mora yaanya aba mēdi ku ti'bē hulēhu zi 'Bu mati utu ma, ehe vidī maako tēmi yē ako'jo ha ma dē mēdi ti'bē kila. ⁶ E kazi rakyenyi biya ta bi kö'du nenyee kowo. ⁷ Mora ma yada zi ye, mēdi ti'bē zi ko'do wa mati ēdi na laka kö'du wē. Kö'du nenyee ra mēdi ti'bē 'de. Lawo Laka ɔ'bo dē tayi zi ye konyi le ezē mile ku. Mora tapēti mi'bē ku, ma kutu mo zi ye. ⁸ Lawo atayi akayada zi vidī 'ba damōku nenyee kö'du tinyō kö'du yaŋa ehe kö'du laka 'ba Wiri ehe vurē. ⁹ Lawo akayada zi zē henye, zē 'ba kö'du kyēnyē ko'do, ga kö'du zē anzanni dē koma aba mi ma. ¹⁰ Zē na litē kö'du wa 'ba Wiri mati ēdi tinyō na laka, ga kö'du mēdi ti'bē zi 'Bu, onge ma dekpe löhu. ¹¹ Ehe zē na litē kö'du 'ba vurē, ga kö'du Wiri ikye vurē 'ba yere 'ba damōku nenyee ku nzo.

¹² “Mēdi kö'du aba kyɔ zi kiya zi ye, mora yaanya aba atēdi ndra ta da mati ato'be yolo. ¹³ Lawo ayada wa mati tinyō ehe atayi gage mi tinyō ma ndo. Lawo ame'do dē ga kö'du ni. Mo akayada zi ye nje wa mati mo owo kazi ma, ehe mo ako'do zi ye yolo a'di ra ēdi ti'bē zi rē ni ko'do. ¹⁴ Lawo aki'di wayeto zi ma kö'du kise 'bama koba ehe yada mo zi ye. ¹⁵ Wa biya mati 'Bu ēdi mo aba 'bama ra. Kö'du nenyee ra miya henye Lawo oba kö'du kise 'bama ehe yada mo zi ye.”

Kö'du sōsu akopi rē ni mi rakyenyi

¹⁶ Yēsu ayada zi vo lö'bō 'bēniyē, “Tisiwa aba, onge ma dekpe, mora tapēti mo tisiwa akonge ma.”

¹⁷ Zē iyanni zi oka ma kölō maako henye, “A'di ra Yēsu iya henye, tisiwa aba donge mo dē, mora tapēti mo tisiwa aba, da kongɔ ze mo? Kö'du a'di ra mo iya henye, nēdi ti'bē zi 'Bu? ¹⁸ A'di ra 'bēni nenyee tisiwa aba, mati mo ēdi ame'do

kö'du mo? Da yolo dē a'di ra mo ame'do kö'du mo.”

¹⁹ Yēsu ayolo zē ēdinni kö'du ko'jo maakowe aba, here mo iya henye, “E na rasōsu a'di ra ma me'do kö'du mo mati miya henye tisiwa aba onge ma dē, mora tapēti mo tisiwa aba akonge ma. ²⁰ Ma yada zi ye tinyō henye, akuduwē ehe atēdiyē kazi rakyenyi, mora damōku atēdi rakyenyi aba. Atēdiyē kazi rakyenyi, mora yaa atēdiyē na rakyenyi. ²¹ Ezē mbara omba ku zi ko'jo, mo ēdi mi watɔ kyedre. Mora tapēti ko'jo, watɔ ne ölu ta do mo ehe na rakyenyi, ga kö'du mo ika wisi ku mi damōku ne. ²² E yaanya aba kazi rakyenyi, mora yaa ma konge, ehe atēdiyē na rakyenyi. Vidī maako ɔ'bo dē zi kobe ta gēri mati asōsuwē.

²³ “Ezē kadra nani ayi ku, ako'jowe ha ma dē kö'du wa maako. Ma yada tinyō zi ye henye, 'Bu aki'di zi ye wa mati ako'jowe kö'du mo mi ru ma. ²⁴ Ako'jowe kö'du wa maako dē gba mi gēri nenyee. Mora yaanya aba ako'jowe mi ru ma ehe akiriyyē.”

Ta'da Damōku

²⁵ “Ma me'do ha kahi aba zi yada wa nenyee zi ye. Mora kadra mo atayi mati ma kame'do dekpe ha kahi aba, mora ma kame'do zi ye huwē kö'du 'ba 'Bu. ²⁶ Akako'jowe ha 'Bu mi ru ma. Ma kako'jo ho mo dē zi ye. ²⁷ Wiri 'Bu owe ga kö'du owe ma, ehe ome mayi kazi mo. ²⁸ Mayi ta ra 'Bu mi damōku ne, mora mēdi ku damōku ne kila ta'ba zi 'Bu.”

²⁹ Vo lö'bōwē iyanni henye, “Yaanya aba ēdi ku ame'do huwē zi ze! Anza dē ame'do ha kahi aba. ³⁰ Ndundu mo aba da yolo ku henye, ayolo wa biya, ehe omba dē zi vidī hē yi ko'jo. Yaanya aba doma tinyō ayi ta ra Wiri.”

³¹ Yēsu aya'ba henye, “Tinyō yaanya ome ma ku? ³² Kadra atayi ehe ēdi ku nzo kinye, mati akapere biya. Vidī biya na kölō kölō tēmi yē ati'bē hulēhu liŋɔ ehe akila ma na bi da ma. Mora 'Bu atēdi ma aba, ma tanza dē kutu ma aba. ³³ Ma yada nenyee zi ye, zi ye tēdiyē rakyēyi aba mi di'di ye ga kö'du ma. Ezē ēdiyē mi damōku ne, atēdiyē riti aba. Mora ēdiyē kazi tere, ma'da damōku ne ku.”

17

Yësu amötu kö'du vo lö'bö 'bënyë

¹ Tapëti Yësu inde me'do ku zi vo lö'bö 'bënyë, mo ongo bi riyë komoriyë ehe amötu, “Bu, kadra oko ku zi yi ki'di wayeto zi Wisi 'bëyi, here zi mo ki'di wayeto zi yi, ² ga kö'du i'di kyigo ku zi mo ta da vidi biya, here mo aki'di didi ma nburu zi vidi biya mati i'di zi mo. ³ Didi ma nburu edi zi yolo yi, Wiri ma nje tinyo, ehe zi yolo Yësu Korisito, mo mati utu. ⁴ Mi'di wayeto zi yi kinye dakaño zi ko'do wa biya i'di zi ma ko'do. ⁵ Yaanya aba 'Bu, i'di hulëhu zi ma wayeto mati medii mo aba yi aba gba damöku ne o'do dë.

⁶ “I'di vo lö'bö maakowe ku zi ma temi damöku nenyee ehe ma yada zi zë, yi kaa a'di. Zë 'bëyi ra, mora i'di zë zi ma, ehe zë oronni yi. ⁷ Zë ayolonna henye, i'di zi ma biya wa mati medii mo aba. ⁸ Ma yada zi vo lö'bö 'bame wa mati ayada zi ma, ehe zë ombanni do mo. Zë ayolonna mayi kazi yi, ehe zë omani yi ra utu ma.

⁹ “Medii amötu kö'du zë, mora anza dë kö'du zë 'ba damöku nenyee. Vo lö'bö 'bame 'bëyi ra, ehe medii amötu kö'du zë. ¹⁰ Biya mati medii mo aba 'bëyi ra, ehe biya mati edi mo aba 'bama ra, ehe zë i'dinni wayeto zi ma. ¹¹ 'Bu laka, manza dekpe na konda mi damöku ne, medii tayi zi yi, mora vo lö'bö 'bame gba mi damöku ne. Agaga gë zë kyigo 'ba ru yi aba, mati i'di zi ma ne aba, here zë atëdinni kölo oka ma kölo maako aba, kpa kaa yi ehe ma kölo. ¹² Mati medii zë eti, ma sesi zë na laka kyigo mati i'di zi ma ne aba. Mongo gë zë ehe ma kölo temi zë ölu dë, nje ma kölo mati mo ra omba zi tölu. Nenyee o'do rë ni here zi wa mati wayöru iya zi tayi tinyo. ¹³ Ma ku da geri ama zi yi, mora miya kö'du nenyee mati ma gba mi damöku, here vo lö'bö 'bame atëdinni kpa te rakyenyi biya mati mo'do aba. ¹⁴ Ma yada kö'du kise 'bëyi ku zi zë, mora vidi 'ba damöku nenyee iyi zë, ga kö'du zë anzanni dë zi damöku nenyee, kpa te kaa manza dë. ¹⁵ 'Bu, ma ko'jo hë yi dë zi koba vo lö'bö 'bame yaga temi damöku ne, mora agaga gë zë kazi Satani.

¹⁶ Zë anzanni dë zi damöku nenyee, ehe ma kpa. ¹⁷ Me'do 'bëyi ra edi tinyo. Here i'di tinyo nenyee, mo'do zë biya na 'bëyi.

¹⁸ Medii zë kutu mi damöku, kaa utu ma. ¹⁹ Mi'di ra ma ku biya zi yi ga kö'du 'bëzë, here zë medinni biya zi yi mi tinyo.

²⁰ “Manza dë nje amötu kö'du vo lö'bö nenyee. Medii kpa amötu kö'du vidi biya mati zi tedinni koma aba ga kö'du wa mati vo lö'bö 'bame akiyanni kö'du ma.

²¹ 'Bu, momba zë biya zi tedi kölo oka ma kölo maako aba, kpa kaa ma kölo yi aba, ehe yi kpa kölo ma aba. Ma kpa momba zë zi tedi kölo ze aba, here vidi 'ba damöku nenyee akomanni henye, yi ra utu ma. ²² Moro vo lö'bö 'bame mi geri kölo oro ma, zë medinni kölo oka ma kölo maako aba kaa ze kölo. ²³ Ma kölo zë aba, ehe yi kölo ma aba, here zi zë tayinni biya kölo. Here vidi 'ba damöku nenyee akayolonna henye, yi ra utu ma. Zë akayolonna henye, owo vo lö'bö 'bame kpa kaa owo ma.

²⁴ “'Bu, momba vidi biya mati i'di zi ma zi tedi ma aba, bi mati medii 'domo. Neene zë akongonni bikanyi kyedre mati i'di zi ma, ga kö'du owo ma gba o'do damöku dë. ²⁵ 'Bu laka, vidi 'ba damöku nenyee ayolonna yi dë, mora ma yolo yi, ehe vo lö'bö 'bame ayolonna henye yi ra utu ma. ²⁶ Ma yada zi zë, yi kaa a'di, ehe ma kayada zi zë nduwë, here watowo mati edi mo aba kö'du ma akatayi kapa 'bëzë, ehe ma tedi kölo zë eti.”

18

Kiri 'ba Yësu

(Mt 26:47-56; Mk 14:43-50; Lk 22:47-53)

¹ Mati Yësu inde mötu ku, mo vo lö'bö 'bëni eti umunni kyeti gulu 'ba Kidrono ehe i'bë mi yaka maako. ² Yësu edi duwi rë nni ki'ja vo lö'bö 'bëni eti ani, ehe Yudasi ayolo bi ne. ³ Here Yudasi i'bë zi yaka ne kya 'ba vo kanye 'ba Roma eti ehe vo kanye 'ba yëkelu, kyedre 'ba vo karase ehe Farasiye ra utunni zë. Zë injenni wa'do zi bi yanyi ehe wa 'ba wehe. ⁴ Yësu ayolo kö'du mati omba zi ti'bë rë ni ko'do ne ku nzo, mora mo ako'jo henye, “Eyi ra ediyë koma?” ⁵ Zë aya'banni henye, “Dedi koma Yësu 'ba Nazereta!” Yësu ayada

zi zë henye, “Ma Yësu ra!” Yudasi vo susu ëdi tɔɔ ani dakapa zë. ⁶ Kandi zë biya a'banni kɔwɔ hulëhu ehe alëpinni dakaɔ. ⁷ Yësu ako'jo kö'du löhu henye, “Ëdiyë ëyi ra koma?” Zë aya'banni do mo iyanni henye, “Dëdi ze koma Yësu 'ba Nazereta.”

⁸ Kadra nenye aba Yësu aya'ba henye, “Ma yada ku nzo zi ye ma Yësu ra. Èzë ma ra ëdiyë akoma, ile vidì maakowe mi'bënni.” ⁹ Here wa biya ako'do rë ni, kaa mo iya, “Ma yölu vidì ma kölö mati i'di zi ma ne dë.”

¹⁰ Simona Petero ika kulu ni aba. Mo oto yaga tëmi silikpa ehe otra Malahisi, vo litu 'ba kyedre 'ba vo karase, ehe iga mbili mo ma da tiri nbiriku yaga. ¹¹ Yësu iya zi Petero henye, “I'di kulu 'bëyi ne karani. Ma kuwë tëmi siko mati 'Bu i'di zi ma.”

Ika Yësu zi Anasi

¹² Vo kanye 'ba Roma ehe vo kyëlu 'bënni ëti, ehe vo kanye 'ba yëkëlu ëti, irinni Yësu ehe idanni mo gö. ¹³ Zë obanni mo dagba zi Anasi, mo yawo 'ba Kayafa, kyedre 'ba vo karase mi kɔɔ nani. ¹⁴ Kayafa kölö nenyë ra ayada zi kyedree 'ba Yude henye, “Ëdi na laka ëzë vidì kölö maako oli kö'du vidì biya.”

Petero iya henye na yölu Yësu dë

(Mt 26:69-70, Mk 14:66-68, Lk 22:55-57)

¹⁵ Simona Petero ehe vo lö'bö maako aba usu ga Yësu. Vo lö'bö nani yölu kyedre 'ba vo karase, ehe usu ga Yësu le mi linɔ 'ba kyedre 'ba vo da karasa. ¹⁶ Petero alima yaga kara haresi. Mora vo lö'bö maako ayi hulëhu yaga ehe ame'do zi wujë 'ba haresi ne henye, “Mo mila Petero ti'bë loko.” ¹⁷ Mora ako'jo ho mo henye, “Anza dë kölö tëmi vo lö'bö 'ba kora nani?”

Petero aya'ba do mo iya henye “E e manza dë.” ¹⁸ Gabi na kyëyi ehe vo lituwë ehe vo kanye 'ba yëkëlu adrokoni wa'do kalili. Zë ëdinni rë nni koye toko ta ro mo, mati Petero i'bë ehe ɔɔ kara dakapa wa'do zi rë ni koye.

Kyedre 'ba vo karase ako'jo ha Yësu

(Mt 26:59-66, Mk 14:55-64, Lk 22:66-71)

¹⁹ Kyedre 'ba vo karase ako'jo ha Yësu kö'du vo lö'bö 'bomowe ehe kö'du yandi

'bomo. ²⁰ Mora Yësu ayada zi mo henye, “Ma me'do na dangölö ta da komo vidì biya, ehe 'duwi mëdi kö'du yandi mi bi 'ba mötu 'beze ehe mi yëkëlu, bi ma Yude ayinni biya bi kölö. Miya kö'du maako dë na koho. ²¹ Kö'du a'di ra ëdi ha ma ko'jo? Kö'du a'di ako'jo ha vidì mati owonni ma ne dë? Zë yölonni wa mati miya.”

²² Kandi mati Yësu iya nenyë, ma kölö tëmi vo kanye 'ba yëkëlu otra mo ehe iya henye, “Nani anza dë gëri mati zi me'do zi kyedre 'ba vo karase.”

²³ Yësu aya'ba do mo iya henye, “Èzë miya wa maako ku na kyënyë, iya. Mora ëzë anza dë, kö'du a'di otra ma?”

²⁴ Yësu gba na kida, ehe Anasi utu mo zi Kayafa kyedre 'ba vo karase.

Petero andi löhu na yölu Yësu dë

(Mt 26:71-75, Mk 14:69-72, Lk 22:58-62)

²⁵ Mati Simona Petero ëdi tɔɔ ani rë ni kubi, vidì maako ako'jo ho mo henye, “Anza kölö tëmi vo lö'böwë 'ba Yësu?”

Löhu Petero andi ehe iya henye, “E e, manza dë.” ²⁶ Kölö tëmi vo litu 'ba kyedre 'ba vo karase ëdi ani. Mo na karo zi vo litu mati Petero ikye mbili mo yaga ne, ehe mo ako'jo henye, “Mongɔ yi dë mi yaka kora nani aba?” ²⁷ Löhu Petero andi, ehe zanga ayapa gbɔ.

Ika Yësu komo Pilato

(Mt 27:1-2, 11-14; Mk 15:1-5; Lk 23:1-5)

²⁸ 'Do nbo damindö aba oba mati Yësu kazi Kayafa zi loko mati vo daliɔ mi turu 'ba Roma alima. Mora Yude biya ëdinni bi kida aba yaga, ga kö'du ëzë vidì tëmi zë i'bë mi loko ne, atayi na ti'da ehe ila mo dë zi wakonyo 'ba karama 'ba laga 'ba koli konyo. ²⁹ Pilato ayi yaga ehe ako'jo henye, “A'di ra na kyënyë ike kora nenyë?”

³⁰ Zë ya'banni henye, “Mo vo kö'du kyënyë ko'do! Kö'du nenyë ra dika ze mo zi yi.” ³¹ Pilato ayada zi zë henye, “Obe mo ehe o'de vurë 'bomo mi kö'du ki'di 'be.” Yude aya'banni henye, “Danza dangölö aba zi ki'di vidì maako zi kofo.” ³² Ehe here, wa mati Yësu iya kö'du kyinë koli 'bëni, atayi tinyö.

³³ Pilato i'bë hulëhu loko. Mo ako'jo Yësu zi ni ehe ako'jo henye, “Yi ra Yere 'ba Yude?” ³⁴ Yësu aya'ba henye, “Ëdi

kö'du nenye ko'jo na bi dë yi, mandere vidī maako ra ayada kö'du ma zi yi?"

³⁵ Pilato iya henye, "Ayolo ku manza dë Yuda! Vidī 'bëyiye ehe kyedree 'ba vo karase ra ikanni yi zi ma. A'di ra o'do?"

³⁶ Yësu aya'ba henye, "Kalakonda 'bama anza dë zi damöku nenye. Èzë ëdi here, vo lö'bö 'bame ako'donni wehe zi sesi ma ta bi ki'di zi vo dagba 'beze. E e, kalakonda 'bama anza dë zi damöku nenye."

³⁷ Pilato aya'ba henye, "Here, yi yere ra." Yësu ayada zi mo henye, "Yi ëdi akiya henye, ma yere. O'jo ma mi damöku nenye, zi yada kö'du tinyö ra, ehe vidī mati zi kö'du ma tinyö ayolo gu ma."

³⁸ Pilato ako'jo ha Yësu henye, "A'di ra tinyö?"

Ikye vurë zi Yësu kofu

(Mt 27:15-31; Mk 15:6-20; Lk 23:13-25)

Pilato i'bë hulëhu yaga ehe iya henye, "Mi'ja kora nenye dë kö'du kyënyë maako aba. ³⁹ Kyere ma 'duwi maboso kinga zi ye kadra karama 'ba laga 'ba koli aba, ombe zi ma kinga zi ye na dangölö Yere 'ba Yude?"

⁴⁰ Zë agbögbö hë nni, "E e, anza mo! Domba ze Barabasi." Barabasi ëdi na vo wehe 'ba turu.

19

Ikye vurë ra Yësu zi tötö

¹ Pilato i'di kö'du gbo zi Yësu ku'bö so'da aba. ² Vo kanye o'donni safo 'ba yere yaga temi ngora kono i'dinni da Yësu. Here zë usunni bongo 'buluyë ro mo. ³ Zë ayinni zi mo da kyö ehe iyanni henye, "He, yi Yere 'ba Yude!" Zë isanni mo kpa kala nni aba.

⁴ Kpa löhu Pilato i'bë yaga. Kadra nenye aba mo iya henye, "Ma kika Yësu zi ye yaga löhu, here ato'be kongö na bi de henye, mi'ja mo dë kö'du kyënyë maako aba." ⁵ Yësu asi yaga usu safo 'ba yere kono bongo 'buluyë aba. Pilato iya henye, "Kinye kora ne ëdi."

⁶ Mati kyedree 'ba vo karase ehe kanye 'ba yëkelu ongönni mo, zë agbögbö hë nni iyanni henye, "Ma tötö mo da taka! Ma tötö mo da taka!" Pilato ayada zi zë, henye, "Obe mo, ehe atötöwë mo da taka.

Mi'ja kö'du kyënyë ko'do 'bomo maako dë."

⁷ Yude nee aya'banni henye, "Mo iya zi ni tedi na Wisi 'ba Wirī! Kö'du ki'di 'beze iya henye, mi'di mo zi koli."

⁸ Mati Pilato owo nenye, mo ndra na tere. ⁹ Mo i'bë hulëhu loko ehe ako'jo ha Yësu henye, "Yi ta kila?" Mora Yësu aya'ba dë. ¹⁰ Pilato ako'jo henye, "Kö'du a'di aya'ba da kö'du ko'jo 'bama ne dë? Ayolo dë mēdi kyigo aba zi yi kinga na dangölö mandere yi tötö da taka?"

¹¹ Yësu aya'ba henye, "Èzë Wirī i'di kyigo ne dë zi yi, o'bo dë wa maako ko'do zi ma. Mora mo mati i'di ma zi yi, o'do ndra na kyënyë." ¹² Here Pilato omba zi Yësu kinga na dangölö. Mora Yude agbögbö hë nni löhu, "Èzë inga kora nenye ku na dangölö, anza dë aboka 'ba Yere 'ba Roma. Vidī maako mati iya zi ni tedi na yere, vo wehe 'ba Yere 'ba Roma."

¹³ Mati Pilato owo nenye, mo ika Yësu yaga. Here mo alima akaño da kyiti 'ba vurë bi mati ako'jo, "Yitö Dakaño." Mi ha 'ba Hibiru ëdi "Gabata." ¹⁴ Èdi kaa kadra kutë mi ko'do, gba kazi karama 'ba laga 'ba koli, ehe Pilato iya zi vidī kayo nee henye, "Ongo bi da yere 'be!" ¹⁵ Zë agbögbö hë nni henye, "Ofo mo! Ofo mo! Atötö mo da taka!" Pilato ako'jo henye, "Here ombe ma zi tötö yere 'be da taka?" Kyedree 'ba vo karase aya'banni henye, "Yere 'ba Roma ra yere 'beze." ¹⁶ Here Pilato i'di Yësu gbo zi tötö da taka.

Atötö Yësu

(Mt 27:32-44; Mk 15:21-32; Lk 23:26-43)

Oba Yësu 'de, ¹⁷ ehe mo injë taka 'beni bi ma ëdi na yolo henye, "Yingo da." Ha 'ba Hibiru bi nenyë, ako'jo "Gologota." ¹⁸ Ani atötö Yësu gbo da taka, ehe dakapa mo da taka, atötö kora kpa riyö, ma kolö kapa mo ma kolö, Yësu mi kutë zë. ¹⁹ Pilato i'di kö'du zi kö'du kyënyë ko'do 'ba Yësu zi yöru da wa ehe ki'di riyë da taka. Ako'jo henye, "Yësu 'ba Nazereta, Yere 'ba Yude." ²⁰ Me'do ne ayöru mi ha 'ba Hibiru, ha 'ba Lateni ehe ha 'ba Girigi. Bi mati oba Yësu zi mo ne, anza na kowo ta ra gawo kyedre, ehe Yuda kayowe ako'jonnī kö'du yöru ro mo ne. ²¹ Here kyedree 'ba vo karase

i'bënni zi Pilato iya henye, “Kö'du a'di ayöru henye, mo Yere 'ba Yude? Akayöru kyere henye, ‘Mo iya zi ni tedi na Yere 'ba Yude.’” ²² Mora Pilato ayada zi zë henye, “Wa mati ma yöru ku, ma lima here!”

²³ Tapëti vo kanye atötönni Yësu ku da taka, zë inyenni mi böngö 'bomo sowo, ma kölö zi ma kölö temi zë. Mora böngö 'bomo ma ta yaga o'do temi nzoyi böngö kölö, anza dë kapa maako aba. ²⁴ Vo kanye iyanni zi oka ma kölö maako henye, “Dize dë, du'duwë födö aba zi kongö eyi ra akiri.” Nenye o'do rë ni here zi wayöru tayi tinyö, mati iya henye, “Zë inyenni mi böngö ame ehe u'dunni födö kö'du böngö ame.” Vo kanye o'donni wa mati zë ombanni.

²⁵ Ma 'ba Yësu o'ro dakapa taka 'bomo emi ni aba ehe Mariya mbara 'ba Kalapasi. Mariya Magadala edi kpa atoro ani. ²⁶ Mati Yësu ongo ma ni, ehe vo lö'bö mati mo owo mo eti, mo iya zi ma ni henye, “Kora nenye yaanya aba wisi 'beyi.” ²⁷ Here mo iya zi vo lö'bö ne henye, “Mo yaanya aba ma yi ra.” Temi ndenye dagba ani, vo lö'bö nani oba mo gbo lijo 'bëni.

Koli 'ba Yësu

(Mt. 27:45-56; Mk 15:33-41; Lk 23:44-49)

²⁸ Yësu ayolo henye, yaanya aba ninde loo 'bëni ku. Ehe zi ko'do wayöru tayi tinyö, mo iya henye, “Ma na kodro.”

²⁹ Siko edi ani ndo a'ji aba. Vidi maako usu lifa mi a'ji ne ehe injë riyë i'di ha Yësu kaga 'ba isipo aba. ³⁰ Tapëti Yësu uwë a'ji ne, mo iya henye, “Wa biya o'do rë ni ku!” Mo umbi dë ni ehe oli.

Isi roto Yësu

³¹ Yaanya aba edi ko'do 'ba rakojö, 'dö ko'do 'ba ralawo ehe karama 'ba laga 'ba koli. Edi ko'do lele zi Yude, ehe zë ombanni dë zi ida ra nee zi lima riyë da taka mi ko'do nenye. Here zë ako'jonnii ha Pilato zi ndi kora nee kowe ehe koba ida rë zë akaño. ³² Vo kanye dagba owenni ndi 'ba kora agamowe riyö mati atötö zë ani ne. ³³ Mora mati zë ayinni zi Yësu, zë ongönni mo oli ku nzo, ehe zë owenni ndi mo dë. ³⁴ Ma kölö temi vo kanye isi mbese Yësu wehe aba, yama ehe wini asi

yaga. ³⁵ Da yolo nenye edi tinyö, ga kö'du vidi maako ra ayada wa mati mo ongo o'do rë ni. Yaanya aba ato'bo tedi kpa koma aba. ³⁶ Biya nenye o'do rë ni here, zi wayöru tayi tinyö, mati iya henye, “Yingo 'ba ida ro mo ma kölö akowe dë,” ³⁷ ehe “Zë ongönni ma kölö mi dakapa mbese mo isi wehe aba.”

Kusu 'ba Yësu

(Mt 27:57-61; Mk 15:42-47; Lk 23:50-56)

³⁸ Yosepa temi Arimataya edi kölö temi vo lö'bö 'ba Yësu. Mo asesi na koho, le ga kö'du mo na tere kazi vo dagbe 'ba Yude. Mora yaanya aba mo ako'jo ha Pilato zi mo ida ra Yësu koba. Pilato i'di dangölö zi mo, ehe Yosepa oba mo akaño ta da taka. ³⁹ Nikodimö ayi ni mo aba, ehe ika kpa kaa 'butewota kilogaramo 'ba wakëzi ngutru aba o'do temi murë ehe aloyisi 'ba yöku kusu. Nenye kpa te Nikodimö kölö mati i'bë zi Yësu yöndo kölö maako aba. ⁴⁰ Vidi kora riyö nee, olonni ida ra ne mi böngö 'ba yöku, bi kölö wakëzi ngutru aba, mati edi hala Yude ombenni yöku 'bënni. ⁴¹ Mi bi mati atötö Yësu da taka, ani yaka edi wogo aba mati gba ombe vidi maako dë mi mo. ⁴² Dawogo ne edi kara, ehe kyere ne kadra 'ba zi ra kojö kö'du ko'do 'ba ralawo, zë na korokoro zi ida ra Yësu ki'di ani.

20

Yësu na didi

(Mt 28:1-8; Mk 16:1-8; Lk 24:1-12)

¹ Ko'do 'ba Gima aba nbo mati bi gba na köndu, Mariya Magadala i'bë dawogo ehe ongo henye, yitö alulu ku 'de, ta ha bi tödu 'ba dawogo. ² Mo aho zi Simona Petero ehe zi vo lö'bö mati Yësu owo ehe iya henye, “Zë obanni Yere ku temi dawogo! Da yolo dë i'dinni mo ku kila.”

³ Petero ehe vo lö'bö maako aba ayetonni ti'bë dawogo. ⁴ Zë ahonni ta bi kölö, le vo lö'bö maako ne aho ndra ta da Petero ehe oko ani dagba. ⁵ Mo idë rë ni ehe ongo böngö konda na lala loko mi dawogo, mora mo i'bë dë loko. ⁶ Mati Simona Petero oko ani, mo i'bë mi dawogo ehe ongo böngö konda ne. ⁷ Mo ongo nzoyi böngö mati o'do zi komo Yësu yöfu mo aba ne. Aköku ku ehe mi bi mati

na bi dē nī. ⁸ Vo lö'bō mati ɔko dagba ani ne i'bē mī dawogo, ehe mati mo ongo, mo oma. ⁹ Mī kadra nani Petero ehe vo lö'bō maako ne, ayolōnni dē henye, wayōru iya henye Yēsu atēnyī na didi. ¹⁰ Here zē riyō ne i'bēnni hulēhu zi vo lö'bō maakowe.

*Yēsu alaya zi Mariya Magadala
(Mt 28:9-10; Mk 16:9-11)*

¹¹ Mariya Magadala ɔɔ kudu yaga dakapa dawogo. Mo ēdi gba kudu, mati mo idē rē nī akaɔo ¹² ehe ongo malayike riyō loko. Zē usunni bongo kanyi ehe ēdi alimanni bi mati i'di ida ra Yēsu 'domo. Ma kölō bi do mo ehe ma agamo bi ndi mo. ¹³ Malayika nee ako'jōnni ha Mariya henye, “Kö'du a'di ēdi akudu?” Mo aya'ba do mo henye, “Zē obanni ida ra Yere ama ku 'de, ma yolo dē i'dinni mo kila.”

¹⁴ Kandi mati Mariya iya nenye, mo ofo rē nī kpo ehe ongo Yēsu ēdi atoro ani. Mora mo ayolo dē, mo 'bēni ēyi. ¹⁵ Yēsu ako'jo ho mo iya henye, “Ēdi akudu ga a'di? Ēdi ēyi ra koma?” Mo asōsu 'bēni mo vo kyeti yaka ra ehe iya henye, “Kyedre, ēzē obe ida ro mo ku 'de, ako ayada zi ma, here ma tɔ'bo ti'bē mo koba.”

¹⁶ Here Yēsu iya zi mo henye, “Mariya!” Mo ofo rē nī ehe iya zi mo henye, “Raboni.” Ha 'ba Hibiru aba “Raboni” vo “Komoyandi.” ¹⁷ Yēsu ayada zi mo henye, “Ise ra ma dē! Mī'bē dē gba zi 'Bu. Mora ayada zi vo lö'bō 'bame mēdi ati'bē zi mo mati na 'Bu ma ehe Wirī 'bama, kpa 'Bu wē ehe Wirī 'be.”

¹⁸ Mariya Magadala i'bē ayada zi vo lö'bōwē nongo Yere ku. Mo ayada kpa zi zē wa mati mo iya zi nī.

*Yēsu alaya zi vo lö'bō 'bēniyē
(Mt 28:16-20; Mk 16:14-18; Lk 24:36-49)*

¹⁹ Vo lö'bōwē na tere kazi vo dagbe 'ba Yude, ehe mī hutaga 'ba Gima kölō nani, zē isi gē nni loko. Truku'du, Yēsu alaya mī kutē 'ba gboko. Mo amētē zē iya henye, “Rakyēyi mēdi yē aba.”

²⁰ Ehe ayada kala niyē zi zē ehe mbese nī. Mati vo lö'bōwē ongonni Yere, zē biya na rakyenyi. ²¹ Tapētī Yēsu amētē zē löhu, “Rakyēyi mēdi yē aba,” mo iya henye, “Mēdi yē kutu kaa 'Bu utu ma.”

²² Here mo alawo dē zē ehe iya henye,

“İriyē Lawo Laka. ²³ Ēzē ile vidī maako ku ga kö'du kyēnyē, akila zē. Mora ēzē ile kö'du kyēnyē 'bēzē dē, ila zē dē.”

Yēsu ehe Toma

²⁴ Toma ma ako'jo “vo loɔa” ēdi le kölō tēmī vo lö'bō 'butē domoriyō, mo anza dē agamo eti mati Yēsu alaya zi zē. ²⁵ Here zē ayadanni zi mo henye, “Dongo ze Yere ku.”

Mora Toma iya henye, “Dagba, momba kongo tēpī ɔɔ 'ba nosomari mī kala mo ehe kise zē dawisi kala ma aba. Ma ki'di kala ma bi mati wehe i'bē da mbese mo. Moma dē, nje ēzē mo'do nenye ku!”

²⁶ Tapētī ko'do 'ba Gima kölō yaa, vo lö'bō atoto rē nni löhu bi kölō. Kadra nenye aba, Toma ēdi zē aba. Yēsu ayi loko mati ha loko gba na kisi ehe ɔɔ mī kutē 'ba gboko ne. Mo amētē vo lö'bō 'bēniyē, “Rakyēyi mēdi yē aba.” ²⁷ Mo iya zi Toma henye, “İ'di dawisi kala yi kinye, ehe ongo bi da kala me. İ'di kala yi da mbese ma. ɔɔ tēmī da jiji 'bēyi ne, ehe oma!”

²⁸ Toma aya'ba do mo iya henye, “Yi Yere ama, ehe Wirī ama!” ²⁹ Yēsu iya henye, “Toma, oma ga kö'du ongo ma ku? Vidī mati ēdinni koma aba mī ma kazi ma kongo, ēdi zē mati tinyō ya'da aba!”

Kö'du a'di Yowani Ayōru Buku Ēni

³⁰ Yēsu o'do kyinē 'ba kö'du koro ko'do maakowe kyo mati vo lö'bō 'bomowe ongonni, ehe anza zē biya ayōru ku mī buku nenye. ³¹ Mora ma nenye ayōru here zi ye ki'di koma 'be mī Yēsu na Korisito ne, Wisi 'ba Wirī. Ēzē ēdiyē koma aba mī mo, atēdiyē didi aba mī ru 'bomo.

21

Yēsu alaya zi vo lö'bō 'bēniyē

¹ Yēsu yaa alaya zi vo lö'bō 'bēniyē da göti Föfö 'ba Tiberiyasi. O'do rē nī mī gēri nenye. ² Simona Petero, Toma ma ako'jo “vo loɔa,” Natanēlē ta Kana mī Galilaya, gisi 'ba Zebedeyo ēdinni ani, bi kölō aga vo lö'bō maako eti riyō. ³ Simona Petero iya henye, “Mēdi ti'bē kyenze kiri!”

Maakowe iyanni henye, “Da ti'bē ze yi aba.” Zē i'bēnni yaga mī tōɔbō 'bēnni. Mora du irinni wa maako dē yondo nani

aba. ⁴ N̄bo m̄i dam̄indö vere, Ȳesu ɔ̄wɔ da göti, mora vo lö'böwē ayɔlon̄ni dē mo ēyī ra. ⁵ Ȳesu agb̄ögbö hē nī, “Aboke, iriyē wa maako ndö?” Zē aya'bannī henye, “E e.”

⁶ Here mo ayada zi zē henye, “Umēē öndu 'be ne akaŋo da kala t̄irī 'ba t̄öŋbö 'be, ehe ak̄iriyē kya 'ba kyenze maakowe.” Zē o'don̄ni here, ehe öndu gb̄o kyɔ na kyenze, here zē ɔ'b̄on̄ni dē zi koto riyē m̄i t̄öŋbö.

⁷ Vo lö'bö mati Ȳesu ɔ̄wɔ ne, iya zi Petero henye, “Nenye Yere ra.” Mati Petero owo ne Yere ra, mo usu b̄ongɔ mati mo oto, mati mo ēdī l̄ɔɔ ko'do ne. Here, mo öfu m̄i wini. ⁸ T̄öŋbö ēdī nje kaa lamikölö mitiri ta da göti. Here vo lö'bö maakowe alimannī m̄i t̄öŋbö, ehe ot̄on̄ni öndu m̄i mo kyɔ kyenze aba. ⁹ Mati vo lö'böwē asinnī yaga t̄ēmī t̄öŋbö, zē onḡon̄ni manḡol̄o'bo ehe wa'do 'ba kalilī kyenze aba do mo. ¹⁰ Ȳesu ayada zi vo lö'bö 'b̄eniyē henye, “Ike kya 'ba kyenze maakowe mati iriyē ne.”

¹¹ Simona Petero i'bē hulēhu m̄i t̄öŋbö ehe oto öndu da göti. M̄i mo kyenze ma kyedre ēd̄innī lamikölö 'butēmuyī d̄omowota, mora öndu gba kazi liza. ¹² Ȳesu iya henye, “Ayiye ehe onyowe.” Mora vo lö'bö ma kölö maako ako'jo dē, mo ēyī ra. Zē ayɔlon̄ni mo Yere ra. ¹³ Ȳesu oba manḡol̄o'bo m̄i kala nī ehe i'dī kya maakowe zi vo lö'bö 'b̄eniyē. Mo o'do kyenze ne kpa te here.

¹⁴ Nenye m̄i kadra mawota mo ra Ȳesu alaya zi vo lö'bö 'b̄eniyē tapētī mo ēnyī t̄ēmī koli.

Ȳesu ehe Petero

¹⁵ Mati Ȳesu vo lö'bö 'b̄enī eti indennī wakonyo ku, mo ako'jo henye, “Simona wisi 'ba Yowani, ɔ̄wɔ ma ndra ta da oka maakowe?” Simona Petero aya'ba henye, “ɔɔ, Yere, ayɔlo ku m̄owɔ yī!” Ȳesu iya henye, “Here, ulu t̄im̄elē ame.” ¹⁶ Ȳesu ako'jo madariyö mo, “Simona wisi 'ba Yowani, ɔ̄wɔ ma?” Petero aya'ba henye, “ɔɔ, Yere, ayɔlo m̄owɔ yī!” Ȳesu ayada zi mo henye, “Here, ongo ga t̄im̄elē ame.”

¹⁷ Ȳesu ako'jo m̄i da mawota mo henye, “Simona wisi 'ba Yowani, ɔ̄wɔ ma?” Petero na rasösu ga kö'du Ȳesu ako'jo ho

mo mawota ezē mo ɔ̄wɔ nī. Here mo ayada zi Ȳesu henye, “Yere, ayɔlo kö'du biya. Ayɔlo m̄owɔ yī.”

Ȳesu aya'ba henye, “Ulu t̄im̄elē ame. ¹⁸ Ma yada t̄inyö zi yī henye, mati yī gba na wisi kora obi, usu rē yī ehe i'bē bi mati omba zi t̄i'bē. Mora mati endro ku, akiza yaga kala yī. Here, maakowe akidannī ko'di gē yī toko rē yī ehe akalēpi zi yī dagba bi mati omba dē zi t̄i'bē.” ¹⁹ Ȳesu iya nenye zi yada hala Petero akoli ehe akika wayeto zi Wirī. Here mo iya zi Petero, “Usu ga ma.”

Ȳesu ehe vo lö'bö maako eti

²⁰ Petero opi rē nī ehe ongo vo lö'bö mati Ȳesu ɔ̄wɔ ne, usu ku gē nī. Mo ra kpa te mati alima kara zi Ȳesu bi 'ba wakonyo, ehe ako'jo henye, “Yere, ēyī ra ēdī t̄i'bē zi yī susu?” ²¹ Mati Petero ongo vo lö'bö nenye, mo ako'jo ha Ȳesu iya henye, “Yere, a'di kö'du mo?”

²² Ȳesu aya'ba henye, “Kö'du sösu 'b̄eyī ēdī a'di, ezē momba mo zi lima le ma'ba? Usu ga ma.” ²³ Here, nd̄ondo apere rē nī m̄i kutē vo lö'bö maakowe henye, vo lö'bö nenye oli dē. Mora Ȳesu iya dē mo oli dē. Mo iya nje henye, “Kö'du sösu 'b̄eyī ēdī a'di?”

²⁴ Vo lö'bö nenye ra mo ayada kö'du nenye biya. Mo ayöru, ehe da yolo mo ēdī kö'du t̄inyö ra yada.

Ndundu mo

²⁵ Ȳesu o'do wa maakowe kyɔ. Ezē ayöru zē biya m̄i bukuwē, ma sösu henye, bi atanza dē m̄i damöku ne kö'du buku nee biya.

Loo 'ba vo Lituwë Komo 'ba vo Lituwë 'ba Yësu, mandere Loo 'ba vo Lituwë Rayada kö'du 'ba buku nenye

Luka, vo buku 'ba Luka yöru nenyè, ayöru buku ma riyö Laka nenyè, ru mo Komo 'ba vo lituwë 'ba Yësu, mandere Loo 'ba vo lituwë. Kö'du Yöyö Laka 'ba Yësu ma Luka ayada zi ze wa mati Yësu o'do mi lima 'bomo mi dakaño. Buku ma riyö Laka nenyè, ayeto ta bi mati ndundu 'ba buku ne inde rë ni. Ayada zi ze wa mati vo lö'böwë 'ba Yësu ehe biya vo litu 'bomowe o'donni here i'di kö'du yëti 'ba Yësu apere rë ni kpuru biya mi damöku nenyè.

Gba Yësu i'di loo dë zi vo lö'bö 'bëyiyë zi me'do 'bëni yëti mi damöku nenyè biya, mo ovo Lawo Laka 'ba Wirì mi zë here zi zë tédinni kyigo aba zi loo 'bomo ne ko'do. Mati zë irinni Lawo Laka ku, zë ayetonni zi kö'du yëti mi Yerusalema. Vidì kayo omani mi kö'du yëti 'bëzë ehe ayinni na vo lö'böwë 'ba Yësu. Kö'du koro kayo o'do rë ni, here zi vidì koma mi kö'du yëti 'ba vo lö'böwë 'ba Yësu.

Mati kö'du yëti nenyè ëdi ku kyigo mi Yerusalema, vo wehee 'ba Yësu ayetonni yaza vo lö'böwë zi tedi na riti. Tinyö vo lö'böwë 'ba Yësu ore yaga tēmi Yerusalema ehe na rapere. Zë ilanni, kö'du yëti mi dakaño 'ba Yudiya ehe Samariya. Komo 'ba loo nenyè ayada tēmi kapita 1 zi kapita 'butë dōmoriyö. Petero alaya laya kyedre mi komo nenyè.

Tapëti ma nenyè, Wirì ako'jo kya vo lö'bö maako, ru mo Pawolo. Gba mati Wirì ako'jo mo dë, mo ëdi ko'do zë mati alö'bōnni ga Yësu na riti mi ru yēni 'ba Yude. Mora Yësu ayada rë ni zi Pawolo ehe utu mo mi loo zi dakaño maakowe. Mi gëri nenyè, kö'du yëti 'ba Yësu i'bë le kafo maga 'ba dakaño 'ba Yiserele zi dakaño maakowe, bi mati vidì maakowe alimanni 'dōmo.

Pawolo o'do loo nenyè mi bi kayowe, tēmi Yerusalema zi Roma. Yude o'donni mo riti kyedre ki'ja, mora zë a'danni mo dë. Mo ayëti kö'du mi bi 'ba mötu, bi 'ba mötu 'ba Yude, ehe mi bi naniye 'ba vidì maakowe kpa. Kö'du laka 'ba loo 'bomo ëdi zi yada zi vidì 'ba damöku nenyè wa mati Yësu o'do ko'do zë.

Tēmi nenyè biya, vo kome 'ba ndenyè ato'bo yōlonni gëri mati vo lö'böwë 'ba Yësu alimanni mi dakaño. Here loo 'bëzë mëdi kaa ga kö'du yada ma laka kö'du ze zi lö'bö gō mo. Here Wirì ma kōnyi ze zi ki'ja kö'du yōlo kpuru Buku Laka nenyè. Amini.

Luka ayöru zi Tiyöpiyölö

¹ Mi dagba buku 'bama, ma yöru zi yi Tiyöpiyölö biya wa mati Yësu o'do yandi mo aba, tēmi kadra mati mo ayeto loo 'bëni, ² le mi ko'do mati oba mo komoriyë, tapëti mo i'di kö'du ku kpuru Lawo Laka aba zi vo lituwë mati mo inzi. ³ Tapëti koli 'bomo, mo ayada rë ni zi zë mo ëdi na didi. Zë ongonni mo ko'do 'butësowo aba, mo ame'donni zë ëti kö'du Damöku 'ba Wirì. ⁴ Mati mo gba zë ëti mo iya zi zë henye, “Ile Yerusalema dë, isiye kinye bi Lawo Laka zi 'Bu ki'di kaa mati ma yada zi ye mo alömu zi ko'do. ⁵ Yowani i'di bapatisi wini aba, ko'do tisi aba aki'diyë bapatisi Lawo Laka aba.”

Oba Yësu komoriyë

(Mk 16:19-20; Lk 24:50-53)

⁶ Mati vo lituwë gba Yësu aba, ako'jonnì ho mo iyanni henye, “Yere, yaanya aba omba ki'di damöku zi Yiserele hulëhu löhu?” ⁷ Yësu iya zi zë henye, “Omba dë zi ye yōlo kadra 'ba kö'du mati o'do rë ni nani, nje 'Bu ra ayōlo. ⁸ Mora Lawo Laka atayi de ehe aki'di kyigo zi ye. Here, akayade kö'du ma zi vidì mi Yerusalema, mi Yudiya biya, mi Samariya, ehe mi damöku ne biya.”

⁹ Tapëti kö'du kiya 'ba Yësu nenyè, ehe mati zë ëdinni bi kongō, oba mo riyë mi foli. Zë o'bōnni dekpe mo kongō. ¹⁰ Mora mati mo ëdi ti'bë ku riyë, zë nduwë bi kongō komoriyë. Kandi kora riyö usunni bōngo kanyi ëdi torōnni dakapa

zë. ¹¹ Zë iyanni henye, “Kö'du a'di kora 'ba Galilaya ëdi tore kinye bi kongo komoriyë? Oba Yësu ku komoriyë. Mora mo ata'ba hulëhu tëmì gëri kòlò mati onge mo tì'bë.”

Vidi maako zi kiri peti Yudasi
(Mt 27:3-10)

¹² Vo litu a'banni ta Döku 'ba Olivo zi Yerusalema. Döku 'ba Olivo ëdi lasi 'ba wiri kòlò ta ra Yerusalema. Vo litu mati i'bënni ani ne, ¹³ zë ra Petero, Yowani, Yemisi, Anderiya, Pilipo, Toma, Baratolomoya, Matayo, Yemisi wisi 'ba Alipayo, Simona mati o'do lovo dakaño 'bëni, ehe Yudasi wisi 'ba Yemisi. Mati vo lituwë a'banni ku gawo, zë i'bënni riyë mi loko toro ma ëdinni 'domo. ¹⁴ Vo lituwë 'duwi rë nni toto amötu na radroko, vidi mbare, ehe Mariya ma 'ba Yësu, öndu mo ëti. ¹⁵ Kadra naniye aba, vo lö'bö 'ba Yere ëdinni biya lamikölö 'butëriyö mi ratoto bi kòlò, ehe Petero ënyi riyë ame'do zi zë. ¹⁶ Mo iya henye, “Aboka me, kyigo 'ba Lawo Laka aba, Dawidi iya kö'du 'ba Yudasi, mora kö'du mati mo iya ne o'do rë ni ku. ¹⁷ Yudasi mo kòlò tëmì ze o'do loo ze aba, mora mo ika vidiyë zi Yësu kiri. ¹⁸ Here, Yudasi ogo kaño kahi ma i'di zi mo ga kö'du kyënyë ko'do 'bomo ne. Mati mo alëpi ta riyë akaño mi yaka, ida ro mo api. ¹⁹ Mati vidi 'ba Yerusalema ayolönni kö'du nenyë, zë ako'jonnì yaka nani Akeledama, kö'du ya'ba aba mi ha 'bëzë, 'Yaka 'ba Yama.' ²⁰ Mi buku Wayeto 'ba Dawidi iya henye, 'Mila loko 'bomo na mbiya, ehe mila vidi maako dë lima ani.' Iya kpa henye, 'Vidi maako miri loo 'bomo ne.'

²¹⁻²² “Here, domba vidi maako kpa zi konyi ze yada zi vidi maakowe henye, Yësu ënyi ku tëmì koli. Mo mëdi tëmì vidi kora kòlò ma ëdi ze aba tëmì biyeto. Mo mëdi ze aba tëmì kadra mati Yowani abapatisi Yere Yësu, le ko'do ma oba mo komoriyë.”

²³ Zë inzinni vidi kora riyö. Ma kòlò tëmì zë Yosepa, ako'jo Barasaba, ako'jo kpa Jusitusu, ehe agamo Matiyasi. ²⁴ Here, zë biya amötunni, iyanni henye, “Yere, ayolo kö'du sösu mi di'di 'ba vidi biya. Ayada zi ze ma kòlò ma inzi

ku ²⁵ zi tëdi na vo litu ehe zi loo peti Yudasi ko'do.” ²⁶ Zë u'dunni födö, ehe inzi Matiyasi zi droko mi gboko 'ba vo lituwë 'butë domokölö ne.

2

Tayi 'ba Lawo Laka

¹ Mi ko'do tayi 'ba Lawo Laka aba, vo lö'böwë ga Yere biya ga bi kòlò. ² Kandi kporo aa ta komoriyë kaa taa 'ba buluku mora oso ndo mi loko mati zë atoto rë nni 'domo ne. ³ Here zë ongönni wa alaya kaa ndende wa'do ta bi lasi apere rë ni yaga alima da vidi biya na kòlò kòlò. ⁴ Zë biya osonni ndo Lawo Laka aba, ayetonni me'do tëmì ha maakowe, kaa mati Lawo Laka i'di zë zi me'do.

⁵ Yude vidi 'ba Wirì kayo mati ëdi alimanni tëmì dakaño biya mi damöku ne, ëdinni lima mi Yerusalema. ⁶ Mati zë owonni kporo wa ne, vidi kayo atoto rë nni ga bi kòlò. Zë biya na rakaga ga kö'du vidi kòlò tëmì zë owo vo kö'du kombe ëdi ame'do ha 'bëni aba. ⁷ Tëmì rakaga 'bëzë ne zë iyanni henye, “Vidi nenyee biya mati ëdi ame'donni here ne, anzanni dë vidi 'ba Galilaye? ⁸ Kö'du a'di dowo zë ëdinni ame'do ha 'beze aba? ⁹ Kya ze maakowe tëmì Patiya, Mediya, Elamo, Mesopotamiya, Yudiya, Kapadosiya, Poniytusu, Asiya, ¹⁰ Paragiya, Pambaliya, Ezipeto, kapa 'ba Libiya kara ra Sirënë, Roma, ¹¹ Keriti, ehe Arabiya. Kya ze maakowe o'jo Yude, ehe maakowe inzi rë nni zi tëdinni na Yude. Ze biya dowo zë ëdinni ame'do ta ha 'ba vidi biya, zi yada kö'du kyige mati Wirì o'do ne.” ¹² Da vidi biya na wiri wiri. Maakowe alimanni ha oka ma kòlò ko'jo henye, “Kö'du nenyee biya a'di?” ¹³ Maakowe o'donni lasa ra vo lö'böwë 'ba Yere, iyanni henye, “Zë uwënni a'ji.”

Petero ame'do zi vidi kayo

¹⁴ Petero ënyi riyë vo litu 'butë domokölö ne ëti, ehe ame'do gu kyembe laka aba zi vidi kayo, iya henye. “E Yude mora e biya mati alime mi Yerusalema, owowe me'do mati momba zi kiya. ¹⁵ Vidi nenyee anzanni dë na a'ji kaa mati asösuwë. Kadra 'ba damindö ëdi

madomosowɔ. ¹⁶ Nenye ëdī kō'du mati Wirī ayada zi nēbī Yowele kiya,
¹⁷ Ēzē ndundu 'ba ko'do ɔkɔ ku,
 ma ki'dī Lawo Laka ama zi vīdī biya.
 Gisi 'be ma kora mīnzō ëtī akayētinnī
 kō'du kise 'bama.
 Gisi kora obiye akongonni wa kazi Wirī.
 Korokyedre 'be wirī akisi zē.
¹⁸ Mī ko'do naniye ma ki'dī Lawo ama zi
 vo kalima ame,
 'dō vīdī kora mbara ëtī,
 akayētinnī kō'du kise 'bama.
¹⁹ Ma ko'do kō'du koro komoriyē
 ehe kyinē 'ba kō'du maakowe lebi
 dakaɲo.
 Ani yama atēdī, wa'do ehe kyētu.
²⁰ Kadra akopi rē nī na kōndu,
 ehe yehe atēdī na yama
 gba kazi ko'do bikanyi kyedre 'ba Yere
 alaya.
²¹ Here Yere akayomɔ vīdī biya
 mati ako'jo kō'du ga wakɔnyī.”
²² “Vīdī 'ba Yiserere, owowe me'do
 nenye. Momba kiya kō'du ga kō'du 'ba
 Yēsu 'ba Nazereta. Wirī utu Yēsu zi ye zi
 kō'du koro rakaga aba ko'do ehe da kyinē.
 E biya ayɔle nenye ku. ²³ Wirī omba dɔ
 mo ku nzo akī'dī Yēsu zi ye. Here obe
 mo ehe i'diyē mo zi kora vo kō'du kyēnyē
 ko'de tēmī tu'dē maakowe zi tōtō mo da
 taka. ²⁴ Mora Wirī ila mo na dangölō tēmī
 koli ehe aliro na didī, ga kōdu koli ɔ'bo dē
 ta'da mo.”
²⁵ “Dawidi iya kō'du 'ba Yēsu henye,
 'Mongɔ Yere 'duwī kara ra ma,
 ehe mere dē, mo ëdī ma aba, da kala ma,
 ma tiri.
²⁶ Ga kō'du nenye, di'di ma atēdī na
 rakyenyi,
 me'do 'bama atēdī 'ba rakyenyi,
 lima 'bama atēdī kō'du sōsu laka aba.
²⁷ Yere omba dē zi ma kila bi lima 'ba lawo
 'ba vīdī koli,
 ehe mo omba dē zi kila ida ra vīdī laka
 'bomo teɲe mī ogo.
²⁸ Mo ayada zi ma gērī 'ba didī,
 ehe mo o'do ma na rakyenyi tēdī 'bomo
 kara ra ma.’ ”
²⁹ “Aboka me, ëdī tīnyō zi ma zi me'do
 ga kō'du zutu 'beze Dawidi. Mo oli ehe
 usu, ehe dawogo mo ëdī ze aba kinye
 ndenye. ³⁰ Mora Dawidi ne nēbī ra,

ehe mo ayɔlo henye, Wirī o'do lömu vīdī
 maako ta dakota 'bomo kadra maako aba
 atēdī na yere. ³¹ Dawidi ayɔlo nenye
 ako'do rē nī, ehe mo ayada zi ze akaliro
 Korisito na didī. Mo iya henye, ‘Wirī
 ila mo dē mī ogo, mandere ida rɔ mo zi
 teɲe.’ ”

³² Ze biya da kato'bo yada zi ye henye
 Wirī aliro Yēsu ku na didī. ³³ Oba Yēsu ku
 komoriyē zi lima da kala tiri 'ba Wirī, ehe
 Wirī i'dī Lawo Laka ku zi mo, kaa mati 'Bu
 alömu. Yēsu ra kpa i'dī Lawo Laka zi ze,
 ehe nenye ëdī wa mati yaanya aba ëdiyē
 kongɔ kowo mo aba.

³⁴ “Dawidi i'bē dē komoriyē, mora mo
 iya henye,
 ‘Yere iya zi Yere 'bama
 zi lima da kala nī ma tiri,
³⁵ le ëzē mo o'do vo wehe 'bomo ku
 kaa gba'da 'ba burutu zi mo.’ ”

³⁶ “Vīdī 'ba Yiserere biya ayɔlo henye,
 Wirī o'do Yēsu 'dō na Yere ehe na Korisito,
 i'diyē mo le koli riyē da taka.”

³⁷ Mati vīdī owonni kō'du nenye, zē kazi
 rakyenyi. Zē ako'jonnī ha Petero, vo litu
 maakowe ëtī iyanni henye, “Aboka me,
 a'di ra da ko'do?” ³⁸ Petero iya zi zē henye,
 “Oto de zi Wirī tēmī kō'du kyēnyē ko'do
 biya, iriyē bapatisi mī ru Yēsu Korisito, zi
 ye kila ga kō'du kyēnyē 'be, ehe akiriye
 waki'dī 'ba Lawo Laka. ³⁹ Lömu nenye
 zi ye gisisi 'bee ëtī, kpa zi vīdī biya mati
 Yere 'beze Wirī akinzi, kpa vīdī mati zē
 na kowɔ.” ⁴⁰ Petero ayada kō'du kayo
 maakowe kpa zi zē zi rē nni kyigɔ, mo
 iya henye, “Ma lenzee zi re yomɔ kazi wa
 mati ako'do rē nī biya zi vīdī 'ba kō'du
 kyēnyē ko'do nenye.” ⁴¹ Mī kadra nani
 vīdī kpulukuwota omannī mī kō'du kise,
 irinni bapatisi, adrɔko da watiti 'ba vo
 kō'du kombe.

Rakida 'ba vo kome

⁴² Zē ayaɲa kadra 'benni mī kō'du yandi
 kazi vo lituwē, rakida, wakonyo 'ba Yere,
 mötu aba. ⁴³ Vīdī biya na rakaga ehe na
 tere ga kō'du wakoro kayo ehe kyinē wa
 mati vo lituwē o'donni. ⁴⁴ Vo kome nduwē
 rē nni tɔtɔ ga bi kōlō ehe zē ayanyanni
 mī wa mati zē ëdinni mo aba. ⁴⁵ Zē
 ogonni wasisi 'benni yaga, ehe i'dinni
 kohi mo zi vīdī ma omba. ⁴⁶ Ko'do ta

ga ko'do, zè atoto rè nnì mī yèkèlu. Zè onyonnì wa bi kòlò mī liṅo kutu kutu ehe ayanyannì mī wakonyo 'bènnì na rakyenyi kazi dakumbè, ⁴⁷ èzè èdinnì Wìrì yeto. Vidì biya omba zè. Ta ga ko'do 'duwì Yere ayövu zè mati ayomö ku.

3

Petero Yowani aba akò'jonnì kora vo keṅe

¹ Kadra 'ba mötu èdì kaa kadra wota 'ba hutaga, Petero ehe Yowani aba èdì ti'bènnì mī yèkèlu. ² Kora mati o'jo na keṅe ne injè ha loko 'ba yèkèlu. Ta ga ko'do biya i'dì mo dakapa ha loko nenyè, ako'jo Ha Resi Teme. Mo alima ani ehe wa lenze kazi vidì mati èdì ti'bènnì loko. ³ Kora ne ongo Petero ehe Yowani èdì tódunnì mī yèkèlu, ehe mo ako'jo hè zè kö'du kòhi. ⁴ Mora zè ongönnì bi mbìyì do mo ehe iyannì henye, “Ongö bi riyè de ze.” ⁵ Kora ne ongo bi dè zè asösu 'bèni na ki'ja wa maako kazi zè.

⁶ Mora Petero iya zi mo henye, “Manza dè kòhi aba, mandere dahabo, mora ma ki'dì zi yì wa mati mèdì mo aba. Mì ru 'ba Yèsu Korisito 'ba Nazereta, miya zi yì ènyì riyè ayeto lasi.” ⁷ Petero iri mo kala ma tiri aba akonyi mo riyè. Kandi ndi kora ne gbonzö mo aba, ayi na kyigö, ⁸ ehe mo öfu riyè, ayeto lasi. Mo i'bè ga ndi Petero Yowani aba mī yèkèlu, lasi, töfu ehe Wìrì yeto aba. ⁹ Vidì biya ongönnì mo lasi toko ehe Wìrì yeto aba. ¹⁰ Zè ayolönnì mo kora vo lenze mati èdì alima ha Resi Teme 'ba yèkèlu ne, zè na rakaga. Zè ö'bönnì dè yolo kö'du a'di ra o'dö rè nì zi kora ne.

Me'do 'ba Petero mī yèkèlu

¹¹ Mati kora ne zo ga ndi Petero Yowani aba, vidì biya ahonnì zi zè bi mati ako'jo loko sènjè 'ba Solomono. ¹² Petero ongo vidì kayo ma atoto rè nnì ne ehe mo iya henye, “Vidì 'ba Yiserelee, kö'du a'di e na rakaga ga kö'du mati o'dö rè nì ne? Asösuwè dèdì ze kyigö maako aba? Asösuwè da t'bo ze kora nenyè ko'dö zi lasi ga kö'du ze na laka?”

¹³ Wìrì 'ba Abarayama, Yisika, Yakoba, ehe zutu 'bezee, i'dì ru kyedre zi vo Litu 'bèni Yèsu. Mora ombe mo dè, i'diyè mo

zi Pilato zi kofo, mati Pilato omba zi mo kinga na dangölö. ¹⁴ Ombe Yèsu dè mo le na laka ehe tinyö ne. Ako'jowe kö'du kora ma ofo vidì zi kinga na dangölö, ¹⁵ ehe ofowe mo ma i'dì didì zi vidì. Mora Wìrì injè mo tèmì koli, ehe ze biya da t'bo yada zi ye wa mati mo o'dö.

¹⁶ Onge kora nenyè, ehe ayole mo. Koma mī ru 'ba Yèsu ra o'dö mo kyigö. Koma mī Yèsu ra o'dö kora nenyè ti'de na laka. ¹⁷ Aboka me, ma yole ehe vo dagba 'be ayolönnì dè wa mati zè o'dönnì. ¹⁸ Wìrì iya kpuru kazi nèbì ènyè henye, Korisito èni aki'ja riti, ehe yaanya aba ne mo asesi lömu èni ku. ¹⁹ Here, ote de zi Wìrì, here akila kö'du kyènyè 'be, ²⁰ here kadra akatayi mati Yere aki'dì kyigö zi ye, here mo akutu Yèsu Korisito, mati mo inzi zi ye. ²¹ Mora Yèsu akalima komoriyè le èzè Wìrì o'dö wasisi ku biya na kyiyi, kaa mati mo iya kyere kpuru nèbì laka 'bömowe aba. ²² Mosa iya henye, ‘Yere Wìrì 'be akinzi vidì tèmì yè kòlò zi tedi nèbì kpa kaa mo inzi ma. Owowe kö'du mati mo ayada zi ye. ²³ Vidì maako mati oro nèbì nenyè dè, atanza dè na vidì 'ba Wìrì löhu.’

²⁴ Nèbì Samoweale ehe biya nèbì maakowe mati ayinnì ta go mo, zè ame'donnì ga kö'du wa ma èdì rè nì ko'dö yaanya aba ne. ²⁵ E gisi 'ba nèbìyè ehe iriyè lömu 'ba Wìrì ku, mati Wìrì o'dö zutu 'be èti. Kaa mo iya zi Abarayama henye, “Tèmì kozo 'bèyiyè, ma ki'dì ya'da zi vidì biya 'ba dakaṅo ne.’ ²⁶ Wìrì inzi vo litu èni, ehe utu mo dagba zi ye, zi ki'dì ya'da zi ye, here oto de tèmì kö'du kyènyè 'be ne.”

4

Petero Yowani aba ika komo magalesi

¹ Mati Petero Yowani aba èdinnì gba ame'do zi vidiyè, vo kyèlu 'ba vo ga yèkèlu kongö, ehe Sadekee ökonnì. ² Kora nenyèe na kamo ga kö'du vo lituwè èdinnì vidiyè yandi henye, yöku atenyi tèmì koli, kaa Yèsu ènyì tèmì koli. ³ Tapèti kadra kutè, zè irinnì Petero, Yowani aba i'dinnì zè mī kamba yondö aba. ⁴ Mora vidì kayo mati owonnì kö'du kise ne,

omanni. Yaanya aba watiti 'ba vo lö'bö ga Yere ëdi kpulukumuyi.

⁵ Mi damindö vere vo dagbe, kyedree, ehe vo komoyandi 'ba kö'du ki'di 'ba Mosa atoto rë nni mi Yerusalema. ⁶ Kyedre 'ba vo karase Anasi ëdi ani, Kayafa, Yowani, Alekazende, ehe maakowe ta dakota 'ba vo da karasa. ⁷ Zë ikanni Petero Yowani aba loko, o'donni zë atoro kutë, ako'jonnü hë zë, iyanni henye, “Kyigö 'ba a'di aba, ehe mi ru 'bëyi o'de kö'du nenye?”

⁸ Petero oso ndo Lawo Laka aba, iya henye, “Vo dagba 'ba vo dakanowe ehe kyedree, ⁹ ëzë ako'jowe he ze ndenye ga kö'du laka mati o'do rë ni, ga kö'du vidi ma ako'jo, ¹⁰ mëdi na yolo zi ye ehe zi vidi biya 'ba Yiserele, kora nenye ëdi toro kinye na laka ga kö'du kyigö 'ba Yësu Korisito 'ba Nazereta, mati i'diyë koli da taka, mati Wirü injë tëmi koli. ¹¹ Yësu ra yitö mati vo wa kuvöwë ombanni dë, mora yaanya aba mo ra yitö ma dagba na laka ndra. ¹² Yësu ra nje ëdi kyigö aba zi wayomö. Ru mo ra nje kölo mi damöku ne akato'bo yomö vidi biya.”

¹³ Vidi kyedree na rakaga mati ongönni Petero Yowani aba erenni dë, ehe zë ayolönni vo litu riyö nenye zë öngbö kora mbiya ayandi zë dë. Vidi kyedree ayolönni, zë ëdinni kyere Yësu aba. ¹⁴ Mora o'bönni dë tandi ga kö'du kora mati ako'jo ne ëdi toro ani. ¹⁵ Kyedree utunni zë yaga tëmi magalesi. Here zë iyanni zi oka ma kölo maako, ¹⁶ “A'di ra da kö'do zi kora nenye? Vidi biya mi Yerusalema ayolönni kö'du koro nenye mati vo lituwë o'donni, ehe do'bo dë kiya o'do rë ni dë. ¹⁷ Zi kö'du nenye sesi mo kazi apere rë ni, diya zi zë, ma me'donni dë zi vidi maako löhu mi ru 'ba Yësu.”

¹⁸ Here zë ako'jonnü vo litu riyö ne hulëhu loko, ehe ayadanni zi zë, ma yandinni wa maako dë mi ru 'ba Yësu. ¹⁹ Petero Yowani aba aya'banni do mo zi zë iyanni henye, “Asösuwë Wirü omba ze, zi ye ra koro, mandere zi mo ra koro? ²⁰ Do'bo dë lima ti, ga kö'du wa ma dongö ehe dowo.” ²¹ Kyedree i'janni kö'du maako dë na kyënyë zi riti ki'di zi Petero ehe Yowani, here zë ilanni zë na dangölö. Vidi biya Wirü yeto aba ga

kö'du ma o'do rë ni. ²² Kora mati ako'jo kö'du koro nenye aba, köo 'bomo ndra ta da 'butësowö.

Mötu 'ba vo kome

²³ Kandi mati ila Petero ehe Yowani aba na dangölö, zë a'banni hulëhu ehe ayadanni zi okanniyë kö'du mati kyedree 'ba vo karase ehe vo dagbe iyanni zi zë. ²⁴ Mati köso vo lö'böwë 'ba Yere owonni kö'du nenye, zë amötunni zi Wirü na radroko ehe iyanni henye, “Yere, o'do komoriyë, dakanö, ranga, wasisi biya mi zë, ²⁵ mi kyigö 'ba Lawo Laka, ame'do zi zutu 'beze Dawidi, vo litu 'ba Wirü, iya henye,

‘Kö'du a'di tu'dëë biya na kamo?

Kö'du a'di vidi ëdinni kö'du sösu ma lumë ne kö'do?

²⁶ Yere 'ba dakanö ako'jo rë nni kö'du wehe, ehe vo daliye adroko rë nni da Yere ehe Masiya 'bomo.’”

²⁷ “Kinye mi Yerusalema, Heroda ehe Ponitisi Pilato atoto rë nni tu'dëë ëti ehe vidi 'ba Yiserele. Here zë ofo rë nni ra vo litu laka 'bëyi Yësu, Masiya kinzi 'bëyi. ²⁸ Zë o'donni wa mati omba zi kö'do na kyigö. ²⁹ Yere, owo me'do tere 'bëzë. Akonyi vo litu 'bëyi, here o'do ze na kyigö zi me'do kö'du kise 'bëyi. ³⁰ Ayada kyigö kyedre 'bëyi, kaa ëdi vidi kö'jo ehe kö'du koro kö'do, rakaga aba mi ru laka 'ba vo litu 'bëyi Yësu.” ³¹ Tapëti amötunni ku, bi 'ba ratoto aköho rë ni. Zë osonni ndo Lawo Laka aba, ayetunni me'do mi kö'du kise a Wirü ne kazi tere.

Mi wa yanya

³² Gboko 'ba vo lö'böwë kö'du sösu 'bëzë biya kölo. Vidi maako iya dë wa biya mati ëdinni mo aba ne 'bëni ra, mora zë ayanyanni mi wa oka ma kölo maako aba. ³³ Kyigö aba vo lituwë ayadanni zi vidi biya henye, Yësu ëdi yaanya aba na didi. Wirü i'di ya'da zi vo lö'bö 'bëniyë. ³⁴ Vidi maako i'bë dë kö'du sösu aba ga kö'du wa, ga kö'du vidi ma ëdi kano aba mandere lokowe, akogo zë yaga ehe ika kahi mo ne zi ³⁵ vo lituwë. Here zë i'dinni kahi mo ne zi vidi ma omba. ³⁶ Yosepa mo kozo 'ba Lëvi, ta Seyipurusu, mati vo lituwë ako'jonnü mo Baranaba, kö'du

ya'ba aba vidi 'ba kö'du laka kiya zi oka, ³⁷ mo ogo yaka 'bëni yaga, ehe ika kôhi mo zi vo lituwë.

5

Ananiya mbara 'bëni Safira aba

¹ Kora maako ru mo Ananiya, mbara 'bëni Safira aba, ogonni kaŋo 'bënni yaga. ² Mora idanni da kö'du zi sesi kya 'ba kôhi ne, na 'bënni. Here mati Ananiya oba kɔɔ kôhi ne zi vo lituwë, ³ Petero iya zi mo henye, “Ananiya, kö'du a'di i'di Satani yi ko'ba, zi sesi kya 'ba kôhi mati i'ja ta da kaŋo ma ogo ne? Kö'du a'di iga ndɔndɔ zi Lawo Laka? ⁴ Wa ne 'bëyi ra mati gba ogo dë, ehe kpa tapëti kogo mo, kôhi mo gba zɔ na 'bëyi. A'di ra o'dɔ yi zi kö'du ma here ne ko'dɔ? Iga ndɔndɔ ne dë zi vidi, iga ndɔndɔ ne zi Wirï.”

⁵ Kandi mati Ananiya owo kö'du ne, mo alëpi akaŋo brua na yöku. Vidi biya mati owonni ne, biya na tere. ⁶ Gisi kora obi ayinni loko, ehe olonni ida rɔ mo. Here zë injënni yaga, usunni. ⁷ Kadra wota aba yaa, mbara 'bɔmo Safira ayi loko, mora ayɔɔ kö'du mati o'dɔ rë ni zi kora 'bëni ne dë. ⁸ Petero ako'jo hɔ mo iya henye, “Ayada zi ma, ogowe kaŋo ne da kôhi nenyè?” Mo alëzë iya henye, “ɔɔ, kôhi ne mo ra biya ne.” ⁹ Petero iya zi mo henye, “Kö'du a'di yi kora 'bëyi aba riyö, ide me'do zi yɔnzɔ Lawo Laka? Kora mati usunni Ananiya, ëdinni ha loko, ehe akumbënni yi yaga.” ¹⁰ Kandi mo alëpi burutu Petero oli. Mati gisi kora obi nee, ayinni hulëhu loko, i'janni Safira ako'do ani na yöku. Here zë injënni mo yaga ehe usunni mo dakapa kora 'bɔmo. ¹¹ Kanisa na tere, ehe vidi biya mati owonni kö'du ma o'dɔ rë ni ne.

Kö'du koro rakaga aba

¹² Vo lituwë o'dɔnni kö'du koro rakaga aba kyɔ mi kutë vidi. Vo kusu ga Yere biya 'duwi rë nni toto mi kapa 'ba yëkëlu ako'jo loko sënjë 'ba Solomono. ¹³ Vidi maakowe yaga tëmi gboko 'bëzë omba dë zi rë ni drɔko zë aba, mora vidi biya ombanni zë le ndra. ¹⁴ Vidi kora kyɔ ehe mbara ayetonni koma mi Yere. ¹⁵ Here vidi rakɔe ika zë yaga da gëri o'ba da agburuku.

Asösunni ëzë Petero alasi ta dakapa, ehe galili mo akalëpi dë zë, akakɔ'jɔ zë. ¹⁶ Vidi kayo ma ëdinni alima mi gawowe kara Yerusalema, ikanni zë mati rakɔɔ aba mandere zë mati dakyikyï aba mi nni, akɔ'jɔ zë biya.

Yaza 'ba vo lituwë

¹⁷ Kyedre 'ba vo karase ehe Sadeke biya osonni ndɔ na mikumbë. ¹⁸ Zë irinni vo lituwë, i'dinni zë mi kamba ta da komo vidi biya. ¹⁹ Mora mi yɔndɔ nani malayika kazi Yere ayëhu ha loko 'ba kamba, ayasi vo lituwë yaga. Malayika iya henye, ²⁰ “I'bëë mi yëkëlu, ehe ayade zi vidi me'do 'ba didi nenyè biya.” ²¹ Here zë i'bënni kadra asi ku nzere, ehe ayetonni kö'du yandi mi yëkëlu.

Kyedre 'ba vo karase vidi 'bëni ëti ako'jonnï ga bi kölö magalesi mati zë kyedree 'ba Yiserele. I'dinni kö'du zi vo lituwë kika zi nni tëmi kamba. ²² Vo kanya 'ba yëkëlu mati utu zë mi kamba, i'janni vo lituwë dë. Zë a'banni, iyanni henye, ²³ “Di'ja ze kamba na kisi ŋbirï, ehe vo kanye ëdi tɔrɔnni ha loko. Mora mati da yëhu ha loko, ehe dödu mi mo, di'ja vidi maako dë ani.” ²⁴ Kyedre vo kanye 'ba yëkëlu ehe kyedree 'ba vo karase owonni kö'du kiya 'bëzë ne, mora ayɔɔnni dë a'di ra sösunni atëdi. ²⁵ Vidi maako ayi ödu loko iya henye, “Yaanya aba kora naniye, mati i'diyë mi kamba ëdinni mi yëkëlu vidi yandi.” ²⁶ Kyedre vo kanya 'ba yëkëlu i'bënni vo kanye ëti ehe ikanni vo lituwë hulëhu, mora o'dɔnni zë dë na kamo, ga kö'du zë na tere kazi vidi ayetonni zë ku'du yitö aba.

²⁷ Mati ika vo lituwë ku komo magalesi, kyedre 'ba vo karase iya henye, ²⁸ “Da yada ku huwë zi ye, ayandiye kö'du dë mi ru 'ba Yësu. Mora onge wa mati o'de ne te. Èdi yandiye vidi biya mi Yerusalema, ehe ëdi ayɔnze zi kö'du koli 'bɔmo ya'ba gu ze.” ²⁹ Petero vo litu maakowe ëti aya'banni dɔ mo iyanni henye, “Doro ze Wirï ndra ta da vidi. ³⁰ Ofowe Yësu mo tötö aba da taka, mora Wirï 'ba zutu 'beze injë mo na didi. ³¹ Wirï o'dɔ mo na vo dagba 'beze ehe na vo wayɔmɔ. Wirï i'di bi zi mo da kala ni ma tiri, ehe vidi

'ba Yiserelee ata'bannì hulëhu zi mo ehe akila kö'du kyënyë 'bëzë. ³² Ze kinye zi yada kö'du nenyë biya zi ye, ehe Lawo Laka zi yada kpa zi ye, mo wakì'dì 'ba Wìrì zi vidi biya ma oro Wìrì."

³³ Mati vidi 'ba vurëë owonnì kö'du nenyë, zë ayinnì na kamo, ombannì zi kofu vo lituwë. ³⁴ Mora ma kölö maako tëmì zë, Farasi ru mo Gamalili, mo vo komoyandi 'ba kö'du kì'dì ma oro mo ndra. Mo i'dì kö'du zi vo lituwë koba dero tisi yaa yaga. ³⁵ Here mo iya zi vidiyë 'ba mì vurëë henye, "Kora 'ba Yiserele, komowe mandi re kö'du wa mati ëdì ko'de zi kora nenyëe. ³⁶ Tadura alaya kadra ma alaga nani aba, o'do rë nì na vidi kyedre maako, ehe vidi kora kaa lamisowo adroko rë nni mo aba. Mora mati ofo mo, vo ga ndi mo apere rë nni biya, kö'du 'bomo ne inde rë nì. ³⁷ Yaa mati iti ga vidi 'ba dakaño 'beze, Yudasi tëmì Galilaya alaya kpa. Vidi kayo alö'bönnì ga ndi mo, mora ofo mo, ehe vo lö'bö ga ndi mo apere rë nni biya. ³⁸ Here miya zi ye tëdiyë na kowo ta ra kora nenyëe. Ile zë na bi dë nni. Èzë kö'du ko'do 'bëzë ne 'ba vidi köndu, akinde rë nì. ³⁹ Mora èzë ayi kazi Wìrì, o'be dë yata, nje èzë ombe zi wehe ko'do Wìrì aba." Vo vurëë ombannì da me'do 'bomo. ⁴⁰ Zë ako'jonnì vo lituwë hulëhu loko, u'bönnì zë, ehe i'dì kö'du zi zë, ma me'donnì dekpe löhu mì ru 'ba Yësu. Ilannì zë ti'bë.

⁴¹ Vo lituwë ilannì magalesi rakyenyi aba, ga kö'du Wìrì o'do zë zi riti kija ga kö'du 'ba Yësu. ⁴² Duwì ayaña kadra 'bënnì mì yëkëlu, ehe mì liño kölö maako ta ga agamo oronnì dë ta bi kö'du yandi, ehe yada kö'du yöyö laka Yësu ra Korisitö.

6

Vo wakonyi madomoriyö

¹ Mì kadra naniye, vidi kayo ayinnì adroko rë nni vo lö'böwë. Kya maakowe mati ëdinnì ame'do ha 'ba Girigì aba ne, ayetonnì rë nni lamo zë mati ëdinnì ame'do ha 'ba Hibiru aba. Zë iyannì henye, mbara lu'bë ma ëdinnì ame'do ha 'ba Girigì aba ne, i'dì mì wayanya 'ba wakonyo 'bëzë dë ta ga ko'do biya. ² Vo litu 'butë domoriyö ako'jonnì gboko 'ba

vo lö'böwë bi kölö, iyannì henye, "Doro ze dë ta bi yeti kö'du kise 'ba Wìrì zi loo 'ba wakonyo ra yanya. ³ Aboka me, inziye vidi kora madomoriyö mati vidi owo zë, ehe ayolonnì kö'du, ehe osonnì ndo Lawo Laka 'ba Wìrì aba. Da kì'dì zë na vo ga loo nenyë kongo. ⁴ Da kato'bo yanya kadra 'beze mötu aba ehe me'do 'ba Wìrì yeti."

⁵ Kö'du sösu nenyë o'do vidi biya na rakyenyi ehe inzinnì Setifano. Mo ëdì koma kyedre aba ehe oso ndo Lawo Laka aba. Zë inzinnì Pilipo kpa, Porusi, Nikonara, Timotiyö, Paramenasi, Nikola tëmì Atiyoko, mati inzi rë nì zi tëdinnì na Yude. ⁶ Kora nenyëe ika zë zi vo lituwë. Here vo lituwë amötunnì, i'dì kala nni da kora nee, zi kinzi zë zi loo nenyë ko'do. ⁷ Kö'du kise 'ba Wìrì apere rë nni, ehe vidi kayo mì Yerusalema ayinnì zi tëdì na vo lö'böwë. Vo karasa kayo oronnì koma.

Kiri 'ba Setifano

⁸ Wìrì i'dì kyigo zi Setifano zi kö'du koro kyedre ko'do ehe rakaga mì kutë vidi. ⁹ Mora vidi kora maakowe tëmì Sirënë ehe Alikazenderiya, zë tëmì gboko ma ako'jo rë nni "Kora 'ba dangölö." Zë ayeto hë nni wasa Setifano aba. Maakowe tëmì gawo 'ba Silisiya ehe Asiya awasa hë nni kpa mo aba. ¹⁰ Mora zë o'bönnì dë Setifano aba, ga kö'du mo vo kö'du yolo kyedre ehe Lawo Laka i'dì kyigo zi mo me'do.

¹¹ Zë ogonnì vidi kora kyënyëe zi zë kiya henye, "Dowo ze mo ëdì ame'do na kyënyë ra Mosa ehe Wìrì." ¹² Zë o'donnì vidiyë, kyedre 'bënnì ehe vo komoyandiye 'ba kö'du kì'dì 'ba Mosa zi kö'du kyënyë sösu ra Setifano. Zë biya irinnì mo ehe ikannì mo komo magalesi. ¹³ Kya 'ba vidi kora maakowe idannì kö'du zi ndondo kiga gu Setifano, ehe zë iyannì henye, "Kora nenyë 'duwì ëdì ame'do na kyënyë ra yëkëlu laka nenyë ehe kö'du kì'dì 'ba Mosa. ¹⁴ Dowo ze mo ëdì akiya henye, 'Yësu 'ba Nazereta nenyë, akiha akaño yëkëlu ne ehe akuwì dalëti mati Mosa i'dì zi ze ne.'" ¹⁵ Zë biya mati mì gboko 'ba magalesi ongönnì bi da Setifano. Zë ongönnì komo mo uwì rë nni kaa komo 'ba malayika.

7

Me'do 'ba Setifano

¹ Kyedre 'ba vo karase ako'jo ha Setifano, “Èdinni kò'du tinyö ra yada rë yì?” ² Setifano aya'ba da me'do iya henye, “Önduwë ehe 'buwë, owowe me'do 'bama. Wirì 'ba bikanyi kyedre alaya zi zutu 'beze Abarayama, mati mo èdì gba mì Mesopotamiya, gba kazi rë nì kidra zi Harani. ³ Wirì ayada zi mo, iya henye, ‘Ila dakaño 'bëyi, karo 'bëyi, ehe i'bë dakaño mati ma kayada zi yì.’

⁴ Here Abarayama ila dakaño 'ba Sadiyana i'bë alima mì Harani. Tapèti koli 'ba 'bu mo, Wirì utu Abarayama zi lima mì dakaño nenye yaanya aba èdì alime 'dömo ne. ⁵ Wirì i'di kapa maako dë zi mo, gbì le ma tisi mo. Mora Wirì alömu zi ki'di zi mo dakota 'bëni èti nburu, èzë Abarayama anza dë le gisisi aba. ⁶ Wirì iya henye, ‘Kozo 'ba Abarayama akalimanni tisiwa aba mì dakaño 'ba vo leze. Ani zë atèdinni na vo kalima, oka ako'do zë na kyënyë koo lamisowo. ⁷ Mora ma ki'di riti zi vidì ma o'donni zë na vo kalima oka. Here yaa zë atayinni ma mötu ga bi nenye.’”

⁸ “Wirì ida kò'du Abarayama aba, mo o'do kyinë 'ba kò'du kida ne nbete aba. Here mati o'jo Yisika zi Abarayama, tapèti ko'do mamodömowota, Abarayama anbete mo. Yaa Yisika ayi na 'bu zi Yakoba, here Yakoba ayi na 'bu zi gisi 'bëniyë 'butë dömoriyö, mati zë ra vidì dagbe 'ba daliño 'butë dömoriyö 'ba Yiserele.

⁹ Vidì kora nenye zutu 'beze ra, zë na mì kumbë ra öndu nni Yosepa. Zë ogonni mo na vo kalima mì Ezipeto, mora Wirì èdì mo aba. ¹⁰ Wirì ayomö mo biya tëmi riti 'bomo ne, o'do mo kora vo kò'du yolo zi Yere 'ba Ezipeto. Mo o'do Yosepa na Yere 'ba Ezipeto ehe i'di mo na vo da wa biya mati mo èdì mo aba.”

¹¹ “Mì kadra nani mì Ezipeto ehe Kanana nyenyo ana dë. Madöyi kyënyë riti ehe zutu 'beze döbonni dë zi wakonyo ki'ja kyö zi konyo. ¹² Mati Yakoba owo henye nyenyo èdì mì Ezipeto, mo utu gisi 'bëni zutu 'beze mì ma dagba ani.

¹³ Mì kadara ti'bë 'bëzë ma da riyö mo, Yosepa ayada rë nì zi öndu niyë, èyi ra nì, ehe yere 'ba Ezipeto ayolo vo dakota 'ba Yosepa. ¹⁴ Yosepa utu litu zi 'bu nì ehe karo niyë zi tayi. Watiti 'bëzë èdì 'butëmädömoriyö dömomuyi. ¹⁵ 'Bu mo Yakoba i'bë mì Ezipeto ehe oli kpa, kaa zutu 'beze. ¹⁶ Yaa yöku zë injë hulëhu mì Sikimo, ehe usu zë mì wogo, mati Abarayama ogo kazi gisi 'ba Hamora.”

¹⁷ “Ndundu mo aba kadra oko zi Wirì zi ko'do wa ma mo alömu zi Abarayama. Watiti 'ba vidì 'beze mì Ezipeto övu ku kyedre. ¹⁸ Here yere maako ayi da kyiti mì Ezipeto, mo ayolo Yosepa dë. ¹⁹ Mo o'do zutu 'beze na kyënyë, ehe na kamo zë èti. Mo o'do zë zi gisi 'bëniyë kila yaga zi koli. ²⁰ Mì kadra nenye o'jo Mosa. Mo wisi na teme komo Wirì, ehe vo dakota 'bomo ongönni go mo mì liño 'ba 'bu mo yehe wota aba. ²¹ Mati o'do zë na wehe zi mo kila yaga, wujë 'ba yere i'ja mo ehe iri mo, kaa wisi èni. ²² Mosa i'ja wayandi laka mì Ezipeto. Mo kora kyigo ehe me'do 'bomo na laka.”

²³ “Mati koo 'ba Mosa èdì 'butësowo, mo i'bë vidì 'bëni Yiserele kongö. ²⁴ Ko'do kölö maako aba, mo i'ja vidì 'ba Ezipeto èdì vidì ma kölö tëmi vidì 'bëniyë ko'do na kyënyë. Mo akonyi vidì 'bëni ne, ofo vidì 'ba Ezipeto ne. ²⁵ Mosa asösu vidì 'bëniyë ayolönni ku, Wirì ako'do nì zi zë kinga na dangölö, mora zë ayolönni dë. ²⁶ Mì ko'do vere aba, Mosa i'ja vidì 'bëni Yiserele riyö èdinni rë nni ku'bö, ehe mo ayonzo zi zë yata. Mo iya henye, ‘E kora nee na öndu, kò'du a'di èdiyë re ku'bö go mo?’ ²⁷ Mora kora mati ayeto oka nì ku'bö, adu'du Mosa dakapa, ehe ako'jo kò'du iya henye, ‘Èyi ra o'do yi na vo de ze, vurë 'beze kikye aba? ²⁸ Omba zi kofo ma, kaa ofo vidì 'ba Ezipeto mataganya ne?’ ²⁹ Mati Mosa owo kò'du ne, mo aho tëmi Ezipeto i'bë alima mì dakaño 'ba Mediyana. Gisi riyö 'bomo nee o'jo ani.”

³⁰ “Tapèti koo 'butësowo, malayika alaya zi Mosa mì wa'do möku mì da lipi kara ra Döku 'ba Sinayi. ³¹ Mosa na rakaga kò'du wa mati mo ongö ne. Mo i'bë kara zi kongö mo na laka, ehe gu Yere iya henye, ³² ‘Ma Wirì 'ba zutu 'be, mati

Abarayama, Yisika, ehe Yakoba ëdinni amötu.' Mosa ayeto tese tere aba, ehe omba dë zi bi kongɔ da möku ne. ³³ Yere iya zi mo henye, 'Oto kamoka 'bëyi nee 'de, ga kö'du bi ma ëdi tɔɔ 'domo ne kaɔo laka ra. ³⁴ Komo ma aba, mongɔ riti 'ba vidi 'bama mi Ezipeto ne ku. Mowo rala'ba 'bëzë ne ku, ehe mayi ku akaɔo zi yomɔ zë. Yaanya aba ne, momba yi kutu hulëhu mi Ezipeto.'

³⁵ "Mosa kölo nere ra vidi 'ba Yiserele ombanni dë, iyanni zi mo henye, 'Eyi ra o'do yi na vo de ze ehe vo vurë kikyë?" Malayika 'ba Wirï ame'do zi Mosa mi möku, ehe Wirï utu Mosa zi yomɔ Yiserelee ehe zi tedi na vo dagba 'bëzë. ³⁶ Mosa agaga zë temi Ezipeto, ehe da Ranga Kahi, ehe mi da lipi kö'du koro ko'do rakaga aba koo 'butësowɔ."

³⁷ "Mosa ra iya zi vidi 'ba Yiserele henye, 'Wirï akinzi kölo temi kutë vidi 'be zi tedi na nëbi kaa mo inzi ma.' ³⁸ Mosa ika vidi 'beze mi da lipi, ehe malayika ame'do zi mo da Döku 'ba Sinayi. Ani mo iri me'do 'ba didi zi ki'di zi ze."

³⁹ "Mora zutu 'bezee ombanni dë zi Mosa koro, zë ombanni ta'ba hulëhu mi Ezipeto. ⁴⁰ Vidi iyanni zi Arona henye, 'O'do wirï maakowe zi laga dagba zi ze. Mosa ika ze yaga ta Ezipeto, mora da yolo dë a'di ra o'do rë ni zi mo.' ⁴¹ Zë o'donni wirï mbiya na da kyinë isa kora, zë i'dinni wakumu zi mo, ehe na rakyenyi kö'du wa mati o'donni ne. ⁴² Wirï opi gë ni zi vidi 'bëni, ehe ila zë zi mötu kyëlu mi komoriyë, kaa ma iya mi wayöruwë 'ba Nëbiyë, 'Vidi 'ba Yiserele, i'diyë wakumu dë zi ma ehe waki'di zi ma mi koo 'butësowɔ aba mi da lëpi ne? ⁴³ Tapëti mo injë loko tisi 'ba wirï Molesi zi mötu, ehe obe kyëlu 'ba wirï Repena kpa. O'de wirï mbiya nenyee zi mötu, mora yaanya aba ma kinjëe 'de kafo dakaɔo 'ba Babalöni.'

⁴⁴ Mi da lipi zutu 'bezee o'donni bi lima 'ba Wirï, kaa Wirï ayada zi Mosa ko'do. ⁴⁵ Yaa i'di zi zutu 'bezee, ehe zë obanni mo mati ëdi ti'bënni Yasowa aba zi kiri dakaɔo ne kazi vidi naniye mati Wirï ore yaga. Mo alima ani le mi kadra 'ba Dawidi. ⁴⁶ Dawidi o'do Wirï na rakyenyi, ehe ako'jo ho mo ëzë na t'bo zi kuvö loko

'ba Wirï zi gisi 'ba Yakoba. ⁴⁷ Ndundu mo aba Solomono ra o'ba loko ne zi Wirï."

⁴⁸ "Mora Wirï Kyedre alima dë mi loko mati vidi köndu ra uvö. E'di kaa nëbi iya henye,

⁴⁹ 'Wirï iya henye, Komoriyë kyiti 'bama, dakaɔo gara 'ba ndi ma. Kyinë 'ba loko a'di ra akuvë zi ma? Mi bi vala ra ma kalawo? ⁵⁰ Mo'do wasisi ku biya?"

⁵¹ "E vo kazi kö'du kowo, ehe vidi 'ba da kyigo! E'diyë kaa vidi mati ombanni nbete dë. E 'duwi wehe ko'do Lawo Laka aba, kaa zutuwe o'donni! ⁵² Nëbi maakowe ëdinni mati zutu 'be o'do zë dë na kyënyë? Zë ofonni nëbiyë mati ayadanni kö'du tayi 'ba Wirï ma Tinyö. Yaanya aba asusuwë mo, ehe ofowe mo. ⁵³ Malayika i'dinni kö'du ki'di 'ba Wirï zi ye, mora gba orowe dë."

Ku'du 'ba Setifano yitö aba

⁵⁴ Mati vo vurë owonni me'do 'ba Setifano, zë ayinni na kamo kyirinni konyo aba, ⁵⁵ mora Setifano oso ndo Lawo Laka aba. Mo ongo bi komoriyë, ongo bikanyi kyedre 'ba Wirï, ehe Yësu ëdi tɔɔ da kala tiri 'ba Wirï. ⁵⁶ Mo iya henye, "Mongɔ komoriyë ayëhu rë ni, Wisi 'ba Vidi ëdi tɔɔ da kala tiri 'ba Wirï."

⁵⁷ Vo vurë nee agbögbö hë nni na gu kyembe ehe isi mbili nni. Kandi zë biya alodronni da Setifano, ⁵⁸ ehe u'dunni mo yaga temi gawo kyedre ne. Ayetonni mo ku'du yitö aba. Vo kiye o'banni bongo 'bënni ndi kora maaako ru mo Sawolo. ⁵⁹ Mati ëdinni Setifano ku'du yiyö aba zi koli, mo ako'jo yaga, iya henye, "Yere Yësu, iri lawo ma kalakyedre aba!" ⁶⁰ Mo odrɔ domo ni akaɔo, ehe udu gu kyembe aba iya henye, "Yere, aya'ba kö'du kyënyë ko'do 'bëzë ne dë, dë zë." Here mo oli.

8

Yaza 'ba vo kome

¹ Sawolo ra omba da ku'du 'ba Setifano yitö aba. Mi kadra nani kanisa mi Yerusalema mi rayaza kyedre. Biya vo lö'böwë ga Yere, nje vo lituwë, apere rë nni mi Yudiya ehe Samariya. ² Kya vo koma maakowe usunni Setifano ehe

i'dinni lu'bë kö'du mo. ³ Sawolo ayeto kö'du kyënyë ko'do zi kanisa. Mo i'bë ta halinjo ta halinjo kiri vidi kora ehe vidi mbara zë ki'di mi kamba.

Pilipo mi Samariya

⁴ Vo lö'böwë ga Yere ma apere rë nni ne, i'bënni ta ga bi biya kö'du yöyö laka ne yada mo aba. ⁵ Pilipo i'bë mi gawo kyedre 'ba Samariya ehe ayöyö kö'du 'ba Korisito ne zi vidi. ⁶ Zë oze mbili nni zi Pilipo, kaa mati zë owonni ehe kongonni kö'du koro mati mo o'do. ⁷ Vidi kayo dakyiky i'ba ako'jo zë, ehe dakyiky i'bënni yaga ta rë zë ha gbögbö aba. Vo keje kayo ehe vo ka'bo ako'jo zë. ⁸ Vidi biya mi gawo nani na rakyenyi, ga kö'du ma edi rë ni ko'do ne.

⁹ Kadra maako aba kora maako ru mo Simona alima ani vidi 'ba Samariya ko'do na rakaga. Mo edi möri ko'do ehe o'do rë ni na vidi kyedre maako. ¹⁰ Vidi biya ma wadakayo aba ehe vo leri atoto rë nni toko ro mo, zë iyanni henye, “Kora nenyë vo kyigo 'ba Wirì, ma ako'jo Kyigo ma Kyedre.” ¹¹ Kadra konda aba, Simona edi möri ko'do zi vidi ko'do na rakaga, ehe zë asesi rë nni toto toko ro mo.

¹² Mora mati zë omani ku mi kö'du kiya 'ba Pilipo, ga kö'du 'ba Damöku 'ba Wirì ehe ru 'ba Yësu Korisito, abapatisi zë biya kora mbara aba. ¹³ Simona oma kpa, ehe abapatisi mo. Mo alima kara zi Pilipo, ga kö'du mo ongo bi biya da kö'du koro ne rakaga aba. ¹⁴ Vo lituwë mi Yerusalema owonni henye, kya vidi maakowe mi Samariya irinni me'do 'ba Wirì ku. Here zë utunni Petero ehe Yowani zi zë. ¹⁵ Mati vo litu riyö nenyë okonni, zë amötunni henye zi zë kiri Lawo Laka. ¹⁶ Gba kazi nenyë, Lawo Laka i'di dë gba zi ma kölö maako tëmi zë, abapatisi zë injë mi ru 'ba Yere Yësu. ¹⁷ Petero, Yowani aba i'di kala nni da vidi 'ba Samariye, ehe zë irinni Lawo Laka.

¹⁸ Simona ongo Lawo Laka i'di zi vo kome mati vo lituwë i'di kala nni dë zë. Here mo i'di kahi ¹⁹ zi Petero, Yowani aba ehe iya henye, “I'di kyigo nenyë kpa zi ma, ezë vidi maako mi'di kala ma ku do mo, akiri Lawo Laka.”

²⁰ Mora Petero iya zi mo henye, “Yi 'dö kahi 'bëyi ne aba akinde re mi wa'do, ga kö'du asösu zi waki'di 'ba Wirì kogo kahi aba. ²¹ Nenyë anza dë loo 'bëyi, ehe Wirì ongo ku di'di yi anza dë na laka. ²² Oto dë yi tëmi kö'du sösu kyënyë 'bëyi ne, ehe ako'jo ha Wirì zi kila yi. ²³ Mongo yi ndo na mikumbë, ehe ida yi ku gö mi gëri kö'du kyënyë ko'do 'bëyi.” ²⁴ Simona iya henye, “Amötu zi Yere, here kö'du ma iya ne mo'do rë ni dë zi ma.”

²⁵ Tapëti Petero ehe Yowani aba ayëtinni kö'du 'ba Yere ku, a'banni zi Yerusalema. Ta da gëri 'bëzë, zë ayëtinni kö'du yöyö laka ne mi daliño kayo 'ba Samariya.

Pilipo vo mi turu 'ba Atepiyö aba

²⁶ Malayika 'ba yere iya zi Pilipo henye, “I'bë dambaro da gëri konda 'ba lipi mati i'bë ta Yerusalema zi Gaza.” ²⁷⁻²⁸ Here Pilipo i'bë. Kora limu mi turu 'ba Atepiyö edi kpa ti'bë ta da gëri nani mi gbugburu. Mo kyedre 'ba vo kahi sesi zi Kadasi, mati edi mbara yere 'ba Atepiyö. Mo i'bë mi Yerusalema zi mötu, ehe yaanya aba edi ku da ga gëri ëni liño. Mo edi alima mi gbugburu ëni kö'du ko'jo tëmi wayöruwë 'ba nëbi Yisaya. ²⁹ Lawo Laka iya zi Pilipo henye, “I'bë zi gbugburu nani, alima kara ro mo.” ³⁰ Pilipo aho kara ehe owo kora ne edi kö'du ko'jo tëmi wayöruwë 'ba nëbi Yisaya. Pilipo ako'jo ho mo iya henye, “Ayolo mi kö'du mati edi ako'jo ne ku?”

³¹ Mo aya'ba do mo iya henye, “Hala ma to'bo yolo, nje ezë vidi maako ra akonyi ma?” Mo ako'jo Pilipo zi tayi riyë ehe lima dakapa ni. ³² Kora ne edi wayöru ko'jo iya henye,

“Akoko mo kaa timelë mati da gëri ëni zi kofo.

Mo udu dë,
kaa timelë ma yëvu ro mo umu le du udu dë.

³³ O'donni mo na komokaya,
mo iri vurë ma tinyö dë.
Hala mo ato'bo tedi gisisi aba,
ezë didi mo oba ku 'de?”

³⁴ Vo limu ne iya zi Pilipo henye, “Ayada zi ma, nëbi ne edi ame'do kö'du ni, mandere kö'du vidi maako?” ³⁵ Here Pilipo ta bi nenyë ayeto tëmi kö'du wayöru nenyë

ehe ayada zi mo kö'du yöyö laka ga kö'du 'ba Yësu. ³⁶ Mati zë ëdî ti'bënnî ta da gëri, zë ayinnî bi ma wini aba. Kora limu ne iya henye, “Ongö te, kinye wini ëdî. Kö'du a'di ɔ'bo dë bapatisi ma?” ³⁷⁻³⁸ Mo i'dî kö'du zi karo ne tɔɔ. Zë 'dö riyö i'bënnî akaŋo mî wini, Pilipo abapatisi mo.

³⁹ Tapëti tasi 'bëzë yaga tēmî wini, Lawo 'ba Yere oba Pilipo 'de. Vo limu ne ongö mo dekpe löhu, mora mo ëdî ti'bë da gëri ënî rakyenyi aba. ⁴⁰ Pilipo yaa alaya mî Azotusu. Mo i'bë tēmî gawo zi gawo, biya ta da gëri zi Kasariya, yëti kö'du laka zi vidî.

9

Rakopi 'ba Sawolo

(Loo 22:6-16, 26:12-18)

¹ Mî kadra nani Sawolo nduwë yaza, kofo vo lö'böwë ga Yere. Mo i'bë zi kyedre 'ba vo karase, ² ako'jo ho mo kö'du waraga zi vo dagba bi 'ba mötuwë mati ëdinnî mî Damasika. Mo o'do nenyë ga kö'du mo omba zi kîri ehe koba mî Yerusalema vidî kora mandere mbara ma omannî mî gëri 'ba Yere.

³ Mati Sawolo ëdî ku kara zi tɔko Damasika, bikanyi laka ta komoriyë truku'du ayanyi bi toko ta rɔ mo. ⁴ Mo alëpi dakaŋo, owo gu iya zi mo henye, “Sawolo, Sawolo, kö'du a'di ëdî ma yaza?”

⁵ Sawolo ako'jo kö'du iya henye, “Yere yî 'bëyi ëyi?” Yere aya'ba do mo iya henye, “Ma Yësu ra. Ma ra vidî ma ëdî ayaza.

⁶ Yaanya aba ënyi riyë ehe i'bë mî gawo kyedre ne, ani akayada zi yî a'di zi ko'do.”

⁷ Vidî kora mati ëdinnî Sawolo aba, ɔɔnnî ani kazi me'do. Zë owonnî gu, mora ongɔnnî vidî maako dë. ⁸ Sawolo ënyi riyë ta akaŋo, ehe mati ayëhu komo nî, mo ɔ'bo dë zi wa maako kongö. Vidî maako ra irî mo kala aba kɔko mî Damasika, ⁹ ehe ko'do wota aba mo ɔ'bo dë zi bi kongö ehe onyo wa kpa dë, mandere wa kuwë.

¹⁰ Vo lö'bö maako ru mo Ananiya alima mî Damasika. Yere ame'do zi mo tēmî rayada. Ananiya aya'ba do mo iya nenyë, “Yere, kinye mëdi.” ¹¹ Yere iya zi mo henye, “Ënyi riyë ehe i'bë liŋɔ 'ba Yudasi da gëri mbiyî ne. Èzë ɔko ku ani, aki'ja

kora maako ru Sawolo tēmî gawo 'ba Tasisi. Sawolo ëdî amötu, ¹² ehe mo ongö rayada kora maako ru mo Ananiya ëdî atayi zi mo ehe i'dî kala nî do mo, here zi mo bi kongö löhu.”

¹³ Ananiya aya'ba do mo iya henye, “Yere, vidî kayo ayadannî zi ma, kö'du kyënyë mati kora nenyë o'do zi vidî laka 'bëyi mî Yerusalema. ¹⁴ Kinye mo ayi kalakonda aba kazi kyedree 'ba vo karase zi kîri vidî biya mati ëdinnî ru yî ko'jo.”

¹⁵ Yere iya zi Ananiya henye, “I'bë, minzi mo ku zi ko'do mo zi yada ru ma zi tu'dëë, yeree, ehe vidî 'ba Yiserele. ¹⁶ Ma na bi da ma ma kayada zi mo hala mo aki'ja riti ga kö'du ru ma.” ¹⁷ Ananiya i'bë ehe ödu mî loko mati Sawolo ëdî lima 'domo. Ananiya i'dî kala nî do mo ehe iya henye, “Öndu Sawolo, Yere Yësu ra utu ma. Mo ra kpa alaya zi yî da gëri tayi 'bëyi kinye ne. Mo omba yî zi bi kongö löhu, ehe zi koso ndo Lawo Laka aba.”

¹⁸ Truku'du wa maako kaa ɔko kyenze alëpi ta komo Sawolo, ehe mo ɔ'bo bi kongö löhu. Mo ënyi riyë abapatisi mo.

¹⁹ Here mo onyo wa, rɔ mo akyigo.

Sawolo ayëti kö'du mî Damasika

Sawolo alima ko'do maakowe aba vo lö'böwë 'ba Yere ëti mî Damasika. ²⁰ Kandi mo i'bë mî bi 'ba mötuwë ayeto yëti zi vidî henye, Yësu ra Wisi 'ba Wiri. ²¹ Vidî biya ma owonnî Sawolo, na rakaga ehe iyannî henye, “Anza dë kora nenyë ra ëdî riti kî'dî zi vidî ma alimannî mî Yerusalema, mati ëdinnî amötu mî ru 'ba Yësu? Mo ayi dë kinye zi kîri zë ehe koba zë zi kyedree 'ba vo karase?” ²² Sawolo ayëti kö'du kyigo aba. Yude ma alimannî mî Damasika, mo o'do zë na rakaga mati mo ayɔnzɔ zi yada zi zë Yësu ra Korisitɔ.

²³ Yaa kya zë maakowe o'donnî mala zi Sawolo kofo, ²⁴ mora mo i'ja. Mo ayolo zë ëdinnî ga ha resi 'ba gawo ne kongö kadra ehe yondɔ aba zi mo kofo. ²⁵ Yondɔ maako aba, vo lö'böwë Sawolo izannî mo akaŋo mî бага kyedre ta da tëri.

Sawolo mî Yerusalema

²⁶ Mati Sawolo ɔko mî Yerusalema, ayɔnzɔ zi rë nî droko vo lö'böwë ëti. Mora zë biya na tere, ga kö'du zë omannî

dè mo vo lö'bö ma tinyö ra. ²⁷ Here Baranaba akonyi mo, oba mo zi vo lituwè. Mo ayada hala Sawolo ongo Yere, ehe hala Yere ame'do zi mo. Baranaba iya kpa henye, mati Sawolo ëdi mi Damasika, mo ame'do kazi tere mi ru 'ba Yësu. ²⁸ Sawolo alasi na dangölö vo lö'böwè ëti mi Yerusalema, ehe ayada kö'du 'ba Yere zi vidì biya. ²⁹ Mo 'duwi hë nni wasa Yude ma ëdinni me'do mi ha 'ba Girigi, ehe zè ombanni zi mo kofo. ³⁰ Mora vo lö'böwè i'janni kö'du nenye, ehe obanni Sawolo zi Kasariya. Ani zè utunni mo zi Tasisi.

³¹ Here kanisa mi Yudiya, Galilaya, ehe Samariya yaanya aba ku mi kadra 'ba rakyëyi, ehe ayinni na kyigo, ehe Lawo Laka akonyi zè zi tövu ehe zi tere Wiri.

Petero ako'jo Anisi

³² Mati Petero ëdi alasi ta ga bi ne biya, mo i'bè zi vo lö'bö lake ma alimanni mi gawo 'ba Liyida. ³³ Ani mo i'ja kora maako ru mo Anisi, mo na rakoo, koo madomowota mi sora o'bo dè zi lasi. ³⁴ Petero iya zi Anisi henye, "Yësu Korisito ako'jo yi ku! Ënyì riyè, ehe aköku agburuku 'bëyi ne." Kandi mo oro riyè. ³⁵ Vidì biya mi Liyida ehe Saroo onganni Anisi, ayinni na vo lö'böwè ga Yere.

Petero injë Doroka tëmi koli

³⁶ Mi Jopa mbara vo lö'bö maako, ëdi ru mo Tabita. Ru mo ha Girigi aba Doroka. Mo ëdi 'duwi kö'du laka kö'do zi vidì ehe zi vo leriye. ³⁷ Mora mo alëpi na koo ehe oli. Zè akakanni ro mo, i'dinni mo mi lokotoro. ³⁸ Jopa anza dè na kowo ta ra Liyida, ehe vo lö'böwè owonni Petero ëdi ani. Zè utunni vidì kora riyö zi kiya zi mo, "Ako, ayi ze aba kandi ezè ato'bo!" ³⁹ Kandi Petero i'bënni zè ëti. Vidì kora nee obanni Petero riyè mi lokotoro. Mbara lu'bè kayo ëdinni ani akudu. Zè ayadanni zi mo bongé mati Doroka ëdi ako'do mo gba na didi.

⁴⁰ Tapëti Petero utu vidì ku biya yaga ta loko, odro da omo ni akaño, amötu. Here ofo rë ni zi yöku 'ba Doroka ehe iya henye, "Tabita, ënyì riyè!" Mbara ne ayëhu komo ni. Mati ongo Petero, mo alima riyè. ⁴¹ Petero iri mo kala ni aba akonyi mo da ndi mo. Petero ako'jo mbara lu'bè nee

ehe kya 'ba vo lö'bö laka maakowe, ayada zi zè Doroka ënyì ku na didi tëmi koli. ⁴² Vidì biya mi Jopa mati owonni kö'du ma o'do rë ni ne, ma kayo tëmi zè omanni mi Yere. ⁴³ Petero alima mi Jopa kö'do kayo aba mi liño 'ba kora maako ru mo Simona, vo wana kö'jo ra.

10

Petero Koronliyö aba

¹ Mi Kasariya kora maako ëdi ani ru mo Koronliyö, mo vo da kanya lamikölö 'ba Roma ako'jo "Gboko tëmi Italiya." ² Koronliyö kora 'ba yëni ra, mati ere Wiri ehe vidì biya 'bëni ëti. Mo i'di kahi kyö zi vo leriye, ehe 'duwi amötu zi Wiri. ³ Kadra wota tapëti kadra kutè, Koronliyö ongo rayada kazi Wiri. Mo ongo malayika kazi Wiri ëdi tayi zi mo, ehe kö'jo mo ru aba, "Koronliyö."

⁴ Koronliyö na rakaga, mati mo ongo bi da malayika. Here, mo ako'jo kö'du iya henye, "Yere, a'di ra kö'du nenye biya go mo?" Malayika aya'ba do mo iya henye, "Wiri owo mötu 'bëyi ku, ehe ayolo waki'di 'bëyi zi vo leriye ne ku. ⁵ Yaanya aba utu vidì kora maakowe Jopa, zi kora maako ru mo Simona Petero. ⁶ Mo ëdi alima kora maako aba vo liko kö'do ru mo Simona, mo alima mi liño ma kara ha ranga." ⁷ Tapëti kö'du nenye kiya, malayika i'bè wëni. Koronliyö ako'jo riyö vo kalima 'bëniyè ehe vo kanya kölö 'bëni ma ëdi Wiri mötu. ⁸ Mo iya ga kö'du ne biya zi zè, ehe utu zè Jopa.

⁹ Kadra kutè mi kö'do ma ta go mo, mati kora nenye ëdinni ku tayi kara Jopa, Petero i'bè ku riyè komo lembe amötu. ¹⁰ Mati zè ëdinni wakonyo kö'jo, mo na o'bo, omba zi wakonyo, mora mo ongo rayada kazi Wiri. ¹¹ Mo ongo komoriyè ayëhu rë ni, ehe wa maako ayi akaño kaa mbili bongö kyedre bi golo'bo sowo ëni aba. ¹² Mi mo dakyinë ngötu biya, ngötuwè 'ba liño, watelee, ehe aliye. ¹³ Gu iya zi mo henye, "Petero, ënyì riyè! Ofo nenye, ehe onyo zè."

¹⁴ Mora Petero iya henye, "Yere, mo'bo dè kö'do mo, gba monyo wa maako na ti'da, ehe anza dè na laka zi konyo." ¹⁵ Gu

ame'do zi mo löhu, “Èzè Wirì o'do wa maako ku ñbala, iya dè henye, anza dè na laka zi konyo.” ¹⁶ Nenyè o'do rè nì da wota, gba kazi mbili bongo ne truku'du koba hulèhu komoriyè.

¹⁷ Mati Petero gba sösu mì me'do nenye a'di, kora ma Koronoliyö utu zè ne, ayi oronni ha loko 'ba resi. I'janni gèri liño 'ba Simona ku, ¹⁸ ehe ako'jonnì kodo here ne Simona Petero èdì alima ani.

¹⁹ Mati Petero èdì gba kö'du ma o'do rè nì ne sösu, Lawo iya zi mo henye, “Kora wota èdinnì kinye bi koma kö'du yì. ²⁰ Kandi i'bè akaño, ehe i'bè zè èti. Asösu dè, ma ra mutu zè.” ²¹ Petero i'bè akaño iya zi kora nee henye, “Ma ra èdiyè akoma. Ayiye ga a'di?”

²² Zè aya'bannì da me'do iyannì henye, “Vo da kanye Koronoliyö ra utu ze. Mo kora laka ra, mo amötu Wirì, ehe vidì biya 'ba Yuda ombannì mo. Malayika laka 'ba Wirì ra ayada zi Koronoliyö zi kutu litu zi yì, here mo atobò kowo a'di ra zi yì kiya.” ²³ Petero ako'jo zè zi ko'do ani. Mì ko'do vere, Petero ehe kya 'ba vo lö'böwè mì Jopa i'bènnì kora mati ayinnì kazi Koronoliyö ne èti.

²⁴ Mì ko'do vere aba zè okonni mì Kasariya bi ma Koronoliyö èdì bi zè kisi. Mo ako'jo karo 'bèniyè ehe aboka ma kare. ²⁵ Mati Petero okò, Koronoliyö amètè mo, here mo alodro burutu Petero, ehe ayeto mo yeto. ²⁶ Mora Petero injè mo, ehe iya henye, “Orò riyè! Ma anza dè ndra ta da vidì köndu.”

²⁷ Mati Petero ödu loko, mo èdì gba me'do Koronoliyö aba, vidì kayo èdinnì ani. ²⁸ Petero iya zi zè henye, “Ayole ku laka, ze Yude kö'du ki'dì 'beze ila ze dè zi wa maako ko'do vidì maako èti, mora Wirì ayada zi ma, mo asösu dè vidì maako èdì na ti'da mandere anza na laka. ²⁹ Mati utuwè zi ma zi tayi kinye, mayi ku. Yaanya aba momba zi yolò kö'du a'di utu litu ga ma?”

³⁰ Koronoliyö aya'ba do mo iya henye, “Ko'do sowò alaga èdì kaa kadra wota 'ba hutaga, mèdì amötu liño. Truku'du kora maako usu bongo kanyi orò da komo ma.

³¹ Mo iya henye, ‘Koronoliyö, Wirì owo mötu 'bèyi ku ehe mo ayolò waki'dì 'bèyi zi vo leri ku. ³² Yaanya aba utu litu mì

Jopa zi Simona Petero. Mo èdì na yingò mì liño 'ba Simona vo likò ko'do, alima kara ha ranga.’ ³³ Mutu litu kandi gè yì, ehe èdì da kö'du komba laka aba zi yì tayi ne. Ze biya dèdì kinye da komo Wirì zi kowo a'di akiya.”

Me'do 'ba Petero

³⁴ Petero ame'do henye, “Yaanya aba ma yolò ku Wirì o'do lövo vidì biya kölö.

³⁵ Wirì na rakyenyi vidì ma ere nì, ehe o'do wa ma lake. ³⁶ Ayole kö'du kise mati Wirì i'dì zi vidì 'ba Yiserele, mati mo utu Yèsu Korisito, Yere 'ba vidì biya, zi rakyèyi ki'dì zi zè. ³⁷ Ayole ku wa mati o'do rè nì, ta bi ne biya mì Yudiya. Ayeto biya mì Galilaya, tapèti Yowani ayada biya zi vidì bapatisi. ³⁸ Wirì i'dì Lawo Laka ehe kyigo zi Yèsu tëmì Nazereta. Mo èdì Yèsu aba, mati mo alasi toko kö'du laka ko'do, ehe vidì kö'jo aba, zè ma hu kyigo 'ba Satani.

³⁹ Ze biya dongò wa ma o'do 'dò mì Yuda ehe mì Yerusalema. I'dì Yèsu zi koli da taka, ⁴⁰ mora ko'do wota aba yaa, Wirì injè mo na didì, ehe o'do mo zi kongò.

⁴¹ Anza vidì biya ra ongo mo, ze ra nje dongò mo, wakonyo ehe wakuwè mo aba tapèti tënyì 'bomo tëmì koli. Ze ra Wirì inzi zi yada kö'du mo zi vidì maakowe.

⁴² Wirì ayada zi ze zi yöyö zi vidì henye, Yèsu ra inzi mo ku zi vurè 'ba didì yöku èti kiya. ⁴³ Nèbì biya iyannì henye, vidì biya ma èdinnì koma aba mì Yèsu, akila kö'du kyènyè 'bèzè ne mì ru mo.”

⁴⁴ Anza vidì biya ra ongo mo, ze ra nje dongò mo, wakonyo ehe wakuwè mo aba tapèti tënyì 'bomo tëmì koli. Ze ra Wirì inzi zi yada kö'du mo zi vidì maakowe.

⁴² Wirì ayada zi ze zi yöyö zi vidì henye, Yèsu ra inzi mo ku zi vurè 'ba didì yöku èti kiya. ⁴³ Nèbì biya iyannì henye, vidì biya ma èdinnì koma aba mì Yèsu, akila kö'du kyènyè 'bèzè ne mì ru mo.”

Tu'dè irinni Lawo Laka

⁴⁴ Mati Petero èdì gba ame'do, Lawo Laka ayi da vidì ma èdì mbili nnì koze ne. ⁴⁵ Kya 'ba vo kome ma ñbete, mati ayinnì Petero èti, zè na rakaga ga kö'du Lawo Laka i'dì ku zi tu'dèè, ⁴⁶ ga kö'du zè owonni tu'dè èdinnì ku me'do mì ha mènzè maakowe Wirì yeto aba. Here Petero iya henye, ⁴⁷ “Tu'dè nenyee i'dì Lawo Laka ku zi zè, kpa kaa dèdì mo aba. Ma yolò ku vidì maako obò dè ze yata ta bi zè bapatisi.” ⁴⁸ Petero i'dì kö'du zi zè bapatisi mì ru 'ba Yèsu Korisito. Here zè ako'jonnì ho mo zi lima rè nnì ko'do tisi aba.

11

Petero mi kutë vo lö'böwë mi Yerusalema

¹ Vo lituwë ehe vo lö'böwë mi Yudiya owonni henye tu'dëë ombanni da kö'du kise 'ba Wirî ku. ² Here mati Petero ayi Yerusalema, kya vo kome nbete ayeto hë nni wasa mo aba, ³ zë iyanni henye, “Yi alima na yingö mi linö 'ba tu'dëë, ehe onyo wa kpa zë ëti!”

⁴ Here Petero ayada kö'du ma o'do rë ni, iya henye, ⁵ “Mëdi mi gawo 'ba Jopa ehe mëdi amötu, mati mongö rayada kazi Wirî. Mongö komoriyë ayëhu rë ni, ehe wa maako kaa mbili bngö kyedre iri ta bi golo'bo 'bomo sowö tayi akaño zi ma. ⁶ Mati mongö bi mi mo, ngötuwë 'ba linö, ngötu mökuwë, watelee, ehe aliye. ⁷ Mowo gu iya zi ma henye, ‘Petero, ënyi riyë! Ofo nenyee, ehe onyo zë.’ ⁸ Mora miya henye, ‘Yere, mo'bo dë ko'do here, gba monyo wa maako mati ëdi na ti'da ehe mandere anza na laka zi konyo ne dë.’

⁹ Gu ta komoriyë ame'do zi ma löhu, iya henye, ‘Ëzë Wirî o'do wa maako ku nbala, iya dë henye, anza dë na laka zi konyo.’

¹⁰ Nenye o'do rë ni da wota, gba kazi koba mo biya löhu komoriyë. ¹¹ Truku'du kora wota tëmi Kasariya oronni komo loko mati mëdi alima 'domo. ¹² Lawo Laka ayada zi ma ti'bë zë ëti ehe kazi kö'du sösu. Here öndu mi Yësu modaka i'bënni ma aba, ehe dödu mi loko 'ba kora nenye. ¹³ Mo ayada zi ze malayika alaya zi ni, iya henye, ‘Utu vidî maako Jopa zi kora maako ru mo Simona Petero, ¹⁴ mo akayada zi ye hala yi ehe vidî biya mi linö 'bëyi akayomo.’”

¹⁵ “Tapëti ma yeto me'do, i'di Lawo Laka zi zë, kaa mati Lawo Laka i'di zi ze biyeto aba. ¹⁶ Ma sösu me'do 'ba Yere, iya henye, ‘Yowani abapatisi wini aba, mora akabapatisiye Lawo Laka aba.’ ¹⁷ Wirî i'di zi tu'dë naniye kpa waki'di mati mo i'di zi ze, mati di'di koma 'beze mi Yere Yësu Korisito. Hala ma kayata Wirî?” ¹⁸ Mati zë owonni Petero iya nenye, oronni ta bi hë nni wasa, ehe ayetonni Wirî yeto, iyanni henye, “Wirî yaanya aba o'do tu'dëë ku dë nni koto zi ni, ehe i'di didi ku kpa zi zë.”

Kanisa mi Atiyoko

¹⁹ Kya 'ba vo lö'bö 'ba Yere maakowe apere rë nni ga kö'du 'ba wayaza ma ayeto kofo 'ba Setifano aba. Zë i'bënni kowö kaa Ponisiya, Seyipurusu, ehe Atiyoko. Zë ayadanni kö'du kise ne nje zi Yude. ²⁰ Kya 'ba vo lö'bö maakowe tëmi Seyipurusu ehe Sirënë i'bënni Atiyoko ehe ayetonni yada zi vidî 'ba Girigi kö'du yöyö laka ne ga kö'du 'ba Yere Yësu. ²¹ Kyigo 'ba Yere ëdi zë aba, ehe vidî kayo oto dë nni zi Yere, ehe omani mi mo.

²² Kö'du yöyö ma o'do rë ni ne, oko zi kanisa mi Yerusalema, ehe zë utunni Baranaba Atiyoko. ²³ Mati Baranaba oko ani, ehe ongo hala Wirî i'di kö'du lake ku zi zë. Mo na rakyenyi, ehe mo alenze zë zi limanni koma aba mi Yere biya di'di nni aba. ²⁴ Baranaba mo kora laka 'ba koma kyedre aba, ehe oso mo ndö Lawo Laka aba. Vidî kayo oto dë nni zi Yere.

²⁵ Here Baranaba i'bë Tasisi Sawolo koma. ²⁶ Mati mo i'ja Sawolo, ika mo Atiyoko. Ani zë adrokanni rë nni kanisa ëti koo kölö, ehe ayandi vidî kayo. Ani mi Atiyoko vo lö'böwë 'ba Yere dagba ako'jo Korisito 'ba.

²⁷ Mi kadra nenye aba, kya 'ba nëbi maakowe ta Yerusalema ayinni Atiyoko. ²⁸ Ma kölö tëmi zë ru mo Agabusu. Wakonyi 'ba Lawo Laka aba, mo ayada kö'du iya henye, “Madöyi kyënyë atëdi tëmi damöku ne biya.” O'do rë ni mi kadra ma Kulidasi ra na yere. ²⁹ Vo lö'bö ma ëdinni mi Atiyoko ombanni zi kutu wakonyi maako zë ato'banni zi önduwë mi Korisito ma ëdinni mi Yudiya. ³⁰ Here zë inzinni Baranaba ehe Sawolo zi koba waki'di 'bënni zi vo dagbe 'ba vo lö'böwë mi Yerusalema.

12

Heroda ayaza vo kome

¹ Mi kadra nani, Yere Heroda ayaza kya vidî 'ba kanisa. ² Mo i'di kö'du zi vo kanye zi da Yemisi öndu 'ba Yowani kikyë kulu aba. ³ Mati Heroda ongo nenye o'do vidî 'ba Yude na rakyenyi, mo iri Petero mi kadra karama 'ba mangolo'bo kazi langa. ⁴ Mo i'di Petero mi kamba, ehe i'di kö'du zi vo kanya gboko sowö zi go mo kongö.

Heroda o'do mala zi mo k'i'di bi 'ba vurë, komo vidi kayo tapëti karama 'ba laga 'ba koli. ⁵ Mati Petero ëdi na sesi mi kamba, vidi 'ba kanisa oronni de ta bi 'ba motu zi Wiri ga ko'du mo.

Ayasi Petero na dangölo temi kamba

⁶ Gba ta komo yondo zi Petero k'i'di bi 'ba vurë, mo ëdi ako'do, ehe ida mo nyori riyö aba mi kutë vo kanya riyö. Vo kanya riyö maakowe ëdinni ha loko ma ödu mi kamba ne kongö. ⁷ Truku'du malayika kazi Yere alaya, ehe bikanyi ayanyi bi toko mi kamba. Malayika ne isa Petero ta dakapa mo, ehe aliro mo riyë. Here mo iya henye, “Kandi! Ënyi riyë!” Nyori alëpinni ta kala mo, ⁸ ehe malayika ne iya zi mo henye, “Ënyi, usu bongö rë yi, ehe usu kamoka 'bëyi.” Petero o'do ko'du ma ayada zi ni. Here malayika iya henye, “Yaanya aba usu bongö alikölu 'bëyi, ehe usu ga ma.”

⁹ Petero i'bënni malayika aba, mora mo asösu ko'du ne wiri ra isi ni. ¹⁰ Zë i'bë alaganni gboko riyö 'ba vo kanye, ehe mati ayinni ha resi 'ba kahi zi gawo kyedre, ayëhu rë ni na bi de ni. Zë i'bënni yaga, ehe mati ëdi ti'bënni ta da geri, kandi malayika alaya de. ¹¹ Mati Petero ayolo ko'du ma o'do rë ni ne, mo iya henye, “Yaanya aba ma yolo ku Yere ra utu malayika ëni zi yomo ma kazi Heroda, ehe kazi wa biya vo dagbe 'ba Yude asösunni zi ko'do zi ma.”

¹² Here Petero i'bë zi lijo 'ba Mariya, ma 'ba Yowani Marako. Vo lö'böwë 'ba Yere ayinni ga bi kölö ani, ehe ëdinni amötu. ¹³ Petero akökö ha resi, ehe vo kalima mbara maako ru mo Roda, ayi ha loko zi do mo ya'ba. ¹⁴ Mati mo owo gu Petero, mo rakyenyi aba ndra, mo ayëhu ha resi de. Mo aho hulëhu loko, ehe iya zi vidiyë henye Petero ëdi atoro ani. ¹⁵ Mora vidi biya ayadanni zi mo, iyanni henye, “Yi vo nökyi.” Mora mo zo kiya henye, ne Petero ra. Here zë iyanni henye, “Ne malayika omo ra.”

¹⁶ Petero zo kökö, le mi ndundu mo zë ayëhunni ha resi. Zë ongönni mo ehe zë na rakaga. ¹⁷ Petero ame'do kala ni aba zi zë zi toronni ti. Mo ayada hala Yere ika ni yaga temi kamba. Mo iya kpa henye,

“Ayade zi Yemisi ehe zi öndu maakowe ko'du ma o'do rë ni ne.” Tapëti mo, mo ila bi nani ehe i'bë bi maako.

¹⁸ Mi damindö vere, vo kanya ma ëdinni bi kongö rasösu kyedre aba, ehe rakaga aba ko'du a'di oko zi Petero. ¹⁹ Heroda i'di ko'du zi vo kanya 'bëniyë zi mo koma, mora du i'janni mo de. Here mo ako'jo ha vo kanye, ehe i'di zë zi kofo. Tapëti nenyë, Heroda ila Yudiya i'bë zi lima mi Kasariya yaa.

Koli 'ba Heroda

²⁰ Heroda ehe vidi 'ba Tiyere ehe Sidoni na kamo oka ma kölö maako aba. Here gboko temi zë i'bënni Balatusu kongö, ma kölö temi vidi kyedre mi turu 'ba Heroda. Zë alëlunni da Balatusu henye nombanni zi rakyëyi ko'do mi kutë gawo 'bëzë ehe Heroda, ga ko'du dakaño 'bëzë i'ja wakonyo 'bëni ta bi ma Heroda na vo do mo.

²¹ Mi kadra ma zë ombanni do mo, Heroda ayi usu rë ni mi bongö 'ba yere. Mo alima da kyiti 'ba vurë ëni. ²² Vidi agbögbö hë nni iyanni henye, “Ame'do ndra kaa Wiri ta da vidi kora!” ²³ Kandi malayika kazi Yere otra mo akaño, ga ko'du mo oba wakoro 'ba Wiri. Kuruwë onyonni Heroda ehe oli.

²⁴ Kö'du kise 'ba Wiri zo rë ni pere. ²⁵ Tapëti Baranaba ehe Sawolo o'donni loo ma utu zë zi ko'do mo ne ku, a'banni Yerusalema, ehe obanni Yowani Marako kpa nni aba.

13

Baranaba ehe Sawolo

¹ Mi kutë vidi 'ba kanisa 'ba Atiyoko nëbi maakowe ehe vo komoyandiye ëdinni. Zë ra Baranaba, Simiyono ako'jo kpa Nigara, Lusiyosi temi Sirënë, Manani mo aboka 'ba yere Heroda ma kara, ehe Sawolo. ² Mati zë ëdinni Yere yeto ehe ha koro, Lawo Laka iya henye, “Inziye Baranaba ehe Sawolo zi loo mati minzi zë zi ko'do.” ³ Here tapëti ha koro ehe motu, zë i'dinni kala nni de zë, ehe utunni zë da geri 'bënni.

Baranaba ehe Sawolo mi Seyipurusu

⁴ Lawo Laka utu Baranaba ehe Sawolo zi Selesiya, ehe ta ani zë i'bënni da rutu

'ba Seyipurusu. ⁵ Zè ɔkɔnni Salamisi, ayetonni kò'du kise 'ba Wirì yèti mī bi 'ba mōtuwè 'ba Yude. Yowani Marako èdi zè aba kaa vo wakonyi. ⁶ Baranaba ehe Sawolo umunni da rutu zi Papahosi. Ani zè i'janni kora maako tēmi Yude, ru mo wisi 'ba Yēsu. Mo vo mōri ehe nēbi vo ndɔndɔ. ⁷ Mo o'dɔ loo kpa zi Serigisu Pawolosi, yere 'ba rutu ne.

Serigisu Pawolosi, vo kò'du yolo, omba zi kowo kò'du kise 'ba Wirì, ehe mo utu litu kò'du Baranaba ehe Sawolo. ⁸ Mora Barayesu vo mōri, ru mo maako Elimasi, awasa kò'du 'bèzè ne. Mo ayɔnzɔ zi yere sesi kazi koma mī Yēsu. ⁹ Here Sawolo, ru mo maako kpa Pawolo, oso ndɔ Lawo Laka aba, mo ongo bi mbiyi da Elimasi ¹⁰ ehe iya henye, “Yi wisi 'ba Satani! Yi vo ndɔndɔ ehe vo wehe 'ba kò'du laka. Ndala aba, atoro ta bi me'do kyēnyè kiya ra gēri tinyō 'ba Yere? ¹¹ Yere omba ti'bè riti kī'di zi yi, yi kò'do yaa na vo komokɔndu. ɔ'bo dekpe zi bikanyi 'ba kadra kongɔ.”

Kandi komo kora ne ayōfu matutu kɔndu aba, ehe mo i'bè toko vidi maako koma zi ni gaga kala aba. ¹² Mati yere ongo kò'du mati o'dɔ rē ni ne, mo rakaga aba mī kò'du yandi ga kò'du 'ba Yere ne. Here mo oma mī Yere.

Pawolo ehe Baranaba mī Atiyoko Pisidiya

¹³ Pawolo ehe oka maakowe eti ilanni Papahosi ehe i'benni zi Paga mī Pambaliya, mora Yowani Marako ila zè i'bè hulēhu mī Yerusalema. ¹⁴ Koso zè ne i'benni dagba kazi Paga zi Atiyoko mī Pisidiya. Here mī kò'do 'ba ralawo aba zè i'benni mī bi 'ba mōtu ehe alimanni akaɔo. ¹⁵ Tapēti kò'du ko'jo tēmi kò'du kī'di ehe wayōruwè 'ba nēbiyè, vo dagbe utunni vidi maako zi yada zi Pawolo ehe Baranaba henye, “Aboka me, èzè èdiyè kò'du maako aba zi kiya mati akakonyi vidi, iye.”

¹⁶ Pawolo ènyī riyè. Mo o'dɔ kala nī, ehe ame'do, iya henye, “Vidi 'ba Yiserele, ehe vidi maako 'ba tu'dèe kpa mati èdinni mōtu Wirì, oze mbili ye. ¹⁷ Wirì 'ba Yiserele inzi zutu 'bezee, ehe mo ila vidi 'beze kaa vo leze mati èdi alimanni Ezipeto. Ani mo o'dɔ zè na kyigo. Here

kyigo gārā 'bēni aba, mo ayasi zè yaga. ¹⁸ Koo 'butēsowɔ mo ongo gè zè mī da lipi. ¹⁹ Tapēti mo ayaɔa tu'dè madomoriyō mī Kanana, mo i'di dakaɔo 'bèzè zi vidi 'bēniyè kaa drīvu. ²⁰ Nenyè o'dɔ rē ni iri koo lamisowɔ 'butēmuyi.”

“Tapēti kadra nani, Wirì i'di vidi 'bezee na vo vurèe le mī kadra 'ba nēbi Samowele. ²¹ Here vidi ombanni yere. Wirì i'di zi zè Yere Sawolo, wisi 'ba Kisi ta daliɔo 'ba Benyimona. Mo iri koo 'butēsowɔ. ²² Tapēti Wirì iri Sawolo, i'di Dawidi na yere pēti mo. Wirì iya ga kò'du mo henye, ‘Dawidi wisi 'ba Jese èdi kyinè 'ba vidi ma o'dɔ ma ndra na rakyenyi. Mo o'dɔ wa biya, mati momba mo zi kò'do.’ ²³ Tēmi kozo 'ba kora nenyè, Wirì ika vo wayomɔ Yēsu zi Yiserele, kaa alōmu.”

²⁴ “Mora gba kazi Yēsu ayi dè, Yowani èdi ayada zi vidi biya mī Yiserele zi dè nni koto hulēhu zi Wirì ehe bapatisi kīri. ²⁵ Mati loo 'ba Yowani èdi ku kara zi rē ni kinde, mo iya henye, ‘Asosu 'be ma èyi ra? Manza dè vidi mati èdiyè bi mo kisi. Owowe mo èdi tayi. Mo atayi 'da, ehe manza dè laka zi kamoka omo kinga.’”

²⁶ “Ondu me, kozowe 'ba Abarayama, tu'dèe biya mati èdinni kinye Wirì mōtu, kò'du kise 'ba wayomɔ nenyè utu zi ze. ²⁷ Vidi 'ba Yerusalema ehe vo dagba 'bèzèe ayolōnni dè èyi ra Yēsu. Mandere zè ayolōnni kpa dè mī me'do 'ba nēbiyè mati èdi ako'jonnī mī kò'do 'ba ralawo biya. Zè o'donnī me'do 'ba nēbiyè ayi ku tinyō vurè kikyè aba ra Yēsu. ²⁸ Gbi le èzè i'ja kò'du maako dè le zi Yēsu kī'di zi kofo, zè nduwè ha Pilato ko'jo zi mo kofo. ²⁹ Tapēti o'donnī wa mati nēbiyè ayōrunni kò'du Yēsu, oba mo akaɔo ta da taka ehe i'di mī ogo.”

³⁰ “Mora Wirì injè mo tēmi koli. ³¹ Ko'do lakyi aba Yēsu alaya zi vidi mati i'benni mo aba tēmi Galilaya zi Yerusalema. Yaanya aba èdinni kò'du mo yada zi vidi 'bezee. ³² Ze kinye zi yada zi ye kò'du yōyō. Wa mati Wirì alōmu zi zutu 'bezee, ³³ na kò'do, yaanya aba mo o'dɔ ku zi ze Yēsu kinjè aba zi didi. Èdi kaa Wayeto 'ba Dawidi ma riyō iya henye, ‘Yi wisi ama ra,

ndenye mayi ku na 'Bu yi.' ”

³⁴ “Wiri injè Yèsu tëmì koli ehe ila ida ro mo dè zi teje. Èdì kaa Wiri iya, ‘Ma ki'di zi yi wa laka mati ma lömu zi Dawidi.’

³⁵ Ehe mi Wayeto 'ba Dawidi maako iya henye,

‘Ila vidi laka 'bèyi ne dè zi teje mi ogo.’

³⁶ Mati Dawidi èdì gba na didi, mo oro Wiri. Here tapèti mo oli, usu mo mi ogo 'ba zutu 'bomowe, ehe ida ro mo enje.

³⁷ Mora vidi mati Wiri injè tëmì koli, ida ro mo enje dè.”

³⁸ “Aboka me, kö'du kise ne èdì henye, Yèsu akila kö'du kyënyè 'be! ³⁹ Kö'du ki'di 'ba Mosa o'bo dè e ko'do tinyö tëmì kö'du kyënyè 'be biya. Mora vidi ma èdì koma aba mi Yèsu, Wiri ako'do mo tinyö.

⁴⁰ Èdiyè komokandi aba kazi, kö'du ma nèbì iyanni ne mo'do rè nì dè zi ye. Zè iyanni henye,

⁴¹ ‘E vidi ma o'de lasa ra Wiri, èdì rakaga aba ehe akoli.

Ma ko'do wa maako mi kadra 'be, o'be dè zi koma,

èzè vidi maako ayada le zi ye.’ ”

⁴² Mati Pawolo ehe Baranaba èdinni ku bi 'ba mötu 'ba Yude kila, vidi alenzenni zè zi kiya kyö kö'du kölö nenyee ko'do 'ba ralawo vere aba. ⁴³ Tapèti mötu, Yuda kayo ehe tu'dè kayo ma èdinni Wiri mötu ne, i'bènni zè èti. Pawolo ehe Baranaba alenze zè biya zi lima mi rakyëyi 'ba Wiri.

⁴⁴ Mi ko'do 'ba ralawo vere, vidi biya 'ba mi gawo ayinni zi kö'du kise 'ba Yere kowo. ⁴⁵ Mati Yude ongönni vidi kayo nee, zè na mikumbè. Zè alidinni Pawolo ehe ame'donni na kyënyè ra kö'du biya mati mo iya ne. ⁴⁶ Mora Pawolo ehe Baranaba kazi tere iyanni henye, “Domba zi yada kö'du kise 'ba Wiri zi ye, gba kazi yada zi vidi maakowe. Mora ombe kö'du kise ne dè! Nenyè ayada henye, ombe didi ma nburu nburu ne dè. Yaanya aba dedì ti'bè zi tu'dèè. ⁴⁷ Yere i'di kö'du zi ze henye, ‘Mi'di yi kinye kaa bikanyi zi tu'dèè, zi koba wayomö 'ba Wiri zi vidi mi dakaño biya.’ ”

⁴⁸ Kö'du kise nenyè o'do tu'dèè na rakyenyi, ehe zè ayetonnì me'do 'ba Yere. Vidi biya ma inzi ku kö'du didi ma nburu

nburu, here omanni mi Yere. ⁴⁹ Kö'du kise ga kö'du 'ba Yere apere rè nì biya mi dakaño nenyè. ⁵⁰ Mora Yude i'bènni zi mbara kyigo ma erenni Wiri, ehe kora vo dagbe 'ba gawo. Zè ofönni zè na kyënyè ra Pawolo ehe Baranaba, ehe ayetonnì zè yaza. Zè orenni zè yaga tëmì kapa 'ba dakaño nenyè. ⁵¹ Pawolo ehe Baranaba akyito durufu 'ba ga bi nani ta ndi nni, ehe i'bènni dagba zi Yiköniyömu. ⁵² Mora vo lö'böwè 'ba ga ndi Yèsu biya na rakyenyi, ehe osonni ndo Lawo Laka aba.

14

Pawolo ehe Baranaba mi Yiköniyömu

¹ Pawolo ehe Baranaba ame'donni mi bi 'ba mötu mi Yiköniyömu, ehe Yuda kayo ehe tu'dè kayo omanni mi Yere.

² Mora Yuda ma ombanni dè koma mi mo, o'donni tu'dè maakowe na kamo ehe ofo rè nni na vo wehe ra önduwè mi Korisito. ³ Pawolo ehe Baranaba alimanni ani kadra konda aba, me'do kö'du 'ba Yere kazi tere, ehe Yere i'di kyigo zi zè, zi kö'du koro ko'do ehe rakaga, mati akayada kö'du kise 'ba rakyëyi èdì tinyö.

⁴ Vidi mi gawo 'ba Yiköniyömu ayölonni dè a'di zi sösu. Kya maakowe omanni mi gboko 'ba Yude ehe maakowe omanni mi vo lituwè.

⁵ Ndundu mo aba, tu'dè maakowe ehe Yude, bi kölö vo dagba 'bènni èti, ombanni mala ko'do zi ko'do zè na kyënyè ehe zè ku'du yitö aba brua. ⁶ Mati Pawolo ehe Baranaba ayölonni wa ma èdì rè nì ko'do, zè ahonni mi dakaño 'ba Lèyiköniya, ani mi gawo 'ba Liyisitra ehe Dèbè ehe bi ma kara dakapa dakaño ne.

⁷ Ani zè nduwè kö'du yöyö laka ne yeti.

Pawolo ehe Baranaba mi Liyisitra

⁸ Mi Liyisitra, kora maako èdì ani o'jo mo na ndi keñe ehe o'bo dè zi lasi. ⁹ Kora ne èdì mbili nì koze da me'do 'ba Pawolo. Mati Pawolo ongö mo èdì koma aba mi Yèsu zi kö'jo, ¹⁰ mo agbögbö hè nì iya henye, “Ènyi riyè!” Kora ne öfu riyè ehe ayeto lasi toko. ¹¹ Mati vidi kayo ne ongönni wa ma Pawolo o'do ne, agbögbö hè nni yaga mi ha 'ba Lèyiköniya, iyanni henye, “Wiriye ofönni rè nni ku na vidi

köndu ehe ayinnì ku akaŋo zi ze!”¹² Vidi i'dinnì ru da Baranaba, Zeyusi, ehe i'dinnì ru da Pawolo Hemoso, ga kö'du mo ra ame'do.¹³ Yèkèlu 'ba Zeyusi èdi kara ha bi tödu zi gawo kyedre. Vo karasa 'ba Zeyusi ika ise ehe döruwè ha resi 'ba gawo kyedre, ga kö'du mo ehe vidiyè ombannì zi ki'di wakumu zi zè.

¹⁴ Mati Pawolo ehe Baranaba ayolonnì kö'du nenyè, zè izannì bongo 'bènnì ahonnì mi kutè vidi kayo ne hè nnì gbögbö aba henye,¹⁵ “Èdiyè kö'du nenyè ko'do ga a'di? Ze vidi könduwè ra kaa e. Dika ze kö'du yöyö laka ra zi ye here zi ye kila wiri mbiya ma kazi kö'du, ehe oto de zi Wiri ma didi, ma o'do komoriyè, dakaŋo, wini kyedre, ehe wa biya mi zè.¹⁶ Mi kadra ma alaga, Wiri ila vidi ti'bènnì mi gèri 'bènnì,¹⁷ mora mo ayada mo èdi ani tëmi wa laka mati mo o'do. Wiri utu mirè ta komoriyè ehe o'do wa 'be mi yaka övu. Mo i'di wakonyo zi ye ehe o'do di'di ye na rakyenyi.”¹⁸ Gbi le tapèti Pawolo ehe Baranaba iyannì nenyè biya, na kyigo zi zè yata vidi ta bi wakumu ki'di mo zi nnì.

¹⁹ Kya 'ba Yude tëmi Atiyoko ehe Yikoniyömu ayinnì, ofonnì vidi kayo ne na wehe ra Pawolo. Zè otrannì mo yitö aba ehe otönnì mo yaga tëmi gawo kyedre. Asösunni mo oli ku,²⁰ mora mati vo lö'böwè atoto rè nnì toko ra Pawolo, mo o'ro riyè ehe i'bè hulèhu mi gawo kyedre ne. Mi ko'do vere aba, mo ehe Baranaba i'bènnì zi Dèbè.

Pawolo ehe Baranaba a'bannì Atiyoko mi Siriya

²¹ Pawolo ehe Baranaba ayètinnì kö'du yöyö laka ne mi Dèbè ehe vidi kayo ayinnì na vo lö'böwè. Here zè i'bènnì hulèhu Liyisitra, Yikoniyömu, ehe Atiyoko.²² Zè akyigönnì vo lö'böwè ehe alenzennì zè zi limannì mi koma. Zè ayadannì zi zè henye, “Da tödu ze Damöku 'ba Wiri tëmi rayaza kyedre.”²³ Pawolo ehe Baranaba inzinnì kyedree zi nnì mi kanisa biya na kölö kölö. Here zè oro hè nnì, amötunnì, ehe i'dinnì rënnì zi Yere zi gè zè gaga, ma èdinnì koma aba mi Yere.²⁴ Tapèti ti'bè kpuru Pisidiya, ze ayinnì Pambaliya,

²⁵ ehe tapèti zè ayètinnì kö'du mi Paga, here zè i'bènnì akaŋo zi Italiya.

²⁶ Ta Italiya i'bènnì zi Atiyoko mi Siriya. Ani vo lö'böwè kyere dagba i'dinnì zè zi Wiri gè zè kongö, mati èdinnì loo ko'do, yaanya aba loo inde rè ni ku.²⁷ Tapèti toko mi Atiyoko, zè ako'jonnì kanisa bi kölö. Zè ayadannì zi vidi wa ma Wiri akonyi zè zi ko'do, ehe hala mo o'do zi tu'dèè zi koma.²⁸ Here zè alimannì ani vo lö'bö èti mi kadra konda.

15

Ratoto mi Yerusalema

¹ Vidi kora maakowe ayinnì ta Yudiya zi Atiyoko ehe ayetonnì yandi önduwè 'ba Korisito, iyannì henye, “Ayomo zè de nje èzè anbete zè ku kaa Mosa ayandi.”

² Pawolo ehe Baranaba awasa hè nnì zè èti. Here kanisa omba zi kutu Pawolo ehe Baranaba ehe vidi maakowe zi ti'bè Yerusalema zi me'do mi kö'du nenyè zi vo lituwè ehe kyedree mi Yerusalema.³ Here kanisa utu zè. Mati zè èdinnì ati'bè, zè i'bènnì kpuru Ponisiya ehe Samariya, ehe ayadannì hala tu'dèè oto de nnì ku zi Wiri. Kö'du yöyö nenyè o'do önduwè biya na rakyenyi.

⁴ Mati kora ne okönnì mi Yerusalema, kanisa iri zè kalakyedre aba, ehe vo lituwè kyedree èti. Pawolo, Baranaba ehe vidi ma ayinnì zè èti, ayadannì biya zi zè wa ma Wiri o'do kpuru kazi zè.

⁵ Here kya 'ba vo koma maakowe mati zè kpa Farasiye, zè orönnì riyè iyannì henye, “Tu'dèè ma nbete zè, ehe moronnì kö'du ki'di 'ba Mosa.”

⁶ Vo lituwè ehe kyedree atoto rè nnì me'do mi kö'du nenyè.⁷ Ame'donnì kadra konda aba. Here Petero ènyi riyè ehe iya henye, “Önduwè, ayole ku henye, kyere mi kadra ma alaga, Wiri inzi ma tëmi kutèè henye tu'dè akowonnì ta dami'di ha ma kö'du yöyö laka ehe koma.⁸ Wiri mati ayolo a'di ra èdi mi di'di vidi biya, mo ayada mo omba zè ku, Lawo Laka ki'di aba zi zè, kaa mo i'di zi ze.⁹ Wiri o'do zè de kutu ta re ze. Mo o'do di'di zè nbala koma aba.¹⁰ Yaanya aba, kö'du a'di èdiyè yonzö Wiri, wa yeto ki'di gu vo lö'bö nenyee? Wakinjè nenyè ayeto ndra le ze ehe zutu 'bezee o'bo de kinjè.

11 Mora doma henye, akayɔmɔ ze wakī'dī 'ba rakyëyi aba kazi Yere Yësu, kpa kaa tu'dëë.”

12 Vidi biya alimannī liwo mati owonni Baranaba ehe Pawolo ayadannī hala Wirī o'dɔ kō'du koro, kyinē kyigɔ 'bēni, ehe rakaga zi tu'dëë kpuru kazi zē. 13 Tapētī zē indennī me'do ku, Yemisi iya henye, “Önduwë, oze mbili ye zi ma! 14 Simona ayada henye hala Wirī ayi mī kadra ma dagba zi tu'dëë, ehe o'dɔ kya maakowe na vidi ëni. 15 Me'do 'ba nēbiyë ida rē nī ku kō'du kiya 'bama aba. Eđi na yöru,

16 'Ma kata'ba ehe kuvö löhu loko 'ba Dawidi ma alēpi.

Ma kuvö tēmi rayaŋa 'bomo ehe k'jo mo riye löhu,

17 here vidi ma ɔsonni ehe tu'dëë, mati ma k'jo zi tēdinnī vidi 'bama, akomannī Yere.

Ma Yere ra, miya wa nenyee.

18 Ma ayada zē mī kadra ma alagannī kyere.’”

19 Here ma sösu dē da ki'di wakinjē yeto da tu'dëë, ma eđinnī ku dē nni kopi zi Wirī. 20 Da yöru ehe nje yada zi zē, anza dē zi konyo wa maako ma i'di ku zi wirī mbiye, anza dē zi ndoro ko'dɔ, anza dē zi konyo ida 'ba ngötu maakowe mati urī gu mo, ehe anza dē zi konyo yama. 21 Ga kō'du ki'di 'ba Mosa ayētī ku mī gawo biya mī kɔɔ lakyi, ehe ta ga ko'do 'ba ralawo biya eđi ako'jo mī bi 'ba mötu 'beze.

Waraga zi tu'dë ma eđinnī koma aba mi Yere

22 Vo lituwë ehe kyedree, ehe biya vidi 'ba kanisa ombannī zi kutu kya kora 'bēnni maakowe zi Atiyokɔ zi ti'bēnni Pawolo ehe Baranaba eti. Zē inzinnī Sila ehe Yudasī, mati ako'jo kpa Barasaba, zē ra na vo dagbe 'ba önduwë. 23 Zē ayörunni waraga iya henye, “Ze vo lituwë, ehe kyedree, ze önduwë dutu wamētē zi ye biya tu'dë mati vo lö'böwë 'ba Yere mī Atiyokɔ, Siriya ehe Silisiya.”

24 “Dowo ze henye, vidi maakowe ta kinye, o'donni yē rasösu aba, ga kō'du ma zē iyannī, mora dutu zē dē. 25 Here da toto re ze ehe domba ku zi kinzi kya kora maakowe kutu zē zi ye, nī aboka laka

'beze Baranaba ehe Pawolo eti. 26 Kora nenyee i'di didi nni ku kō'du 'ba Yere Yësu Korisito. 27 Dēdi kpa kutu zi ye Yudasī ehe Sila, zē ra akayadannī zi ye hē nni aba, kpa kaa da yöru. 28 Lawo Laka ayada zi ze henye, di'di ze kya wakinjē maako dē ndra zi ye ta da ma nenyee: 29 anza dē zi konyo wa maako ma i'di ku zi wirī mbiye, anza dē zi konyo yama, anza dē zi konyo ida 'ba ngötu maakowe mati urī gu mo, ehe anza dē zi ndoro ko'dɔ. Eze o'de kō'du nenyee, ako'de na laka. Dutu wamētē 'beze zi ye.”

30 Kora söwɔ ne ilannī Yerusalema ehe i'bēnni Atiyokɔ. Here zē ako'jonnī vidi 'ba kanisa bi kölö ehe i'di waraga ne zi zē. 31 Mati waraga ne ako'jo, i'di rakyigɔ ehe rakyenyi kyedre zi zē. 32 Yudasī ehe Sila zē ku nēbiyë, zē iyannī kō'du kayo mati i'di kyigɔ zi önduwë. 33 Kora mati zē ta Yerusalema, tapētī alimannī kadra maako aba mī Atiyokɔ, zē ënyinnī ta'ba zi vidi mati utunnī zē. Önduwë iyannī zi zē henye, “I'bēë na rakyëyi.”

35 Mora Pawolo ehe Baranaba alimannī nduwë mī Atiyokɔ. Ani zē ayandinnī kō'du ehe ayētinnī me'do 'ba Yere, vidi kayo maakowe eti.

Pawolo inye rē nni Baranaba aba

36 Kadra maako aba yaa, Pawolo iya zi Baranaba henye, “Di'bē ze hulëhu ehe ti'bē kongɔ önduwë mī Korisito mī gawo biya mati da yēti me'do 'ba Yere mī zē. Here da kayɔɔ ze hala zē eđinnī ako'dɔ.”

37 Baranaba omba zi Yowani koba, ru mo vere Marako. 38 Mora Pawolo omba dē, ga kō'du mo ila zē mī Pambaliya ehe mo ɔɔ ku ta bi loo ko'dɔ zē eti. 39 Pawolo ehe Baranaba awasa hē nni, ehe vidi kölö tēmi zē i'bē gēri 'bēni kutu. Baranaba oba Marako ehe i'bēnni Seyipurusu, 40 mora Pawolo inzi Sila ehe i'bēnni gēri ma kutu. Önduwë mī Korisito i'dinnī zē ku da kala Wirī. 41 Pawolo i'bē kpuru Siriya ehe Silisiya vidi 'ba kanisa ko'dɔ zi kyigɔ.

16

Timotiyo o'dɔ loo Pawolo aba ehe Sila

1 Pawolo ehe Sila a'bannī zi Dēbē ehe Liyisitra. Ani vo lö'bö maako alima ani,

ru mo Timotiyɔ. Ma mo Yuda ra ehe vo koma, mora 'bu mo tëmì Girigì. ² Önduwè mî Korisito mî Liyisitra ehe Yikɔniyömu iyanni kö'du laka ra Timotiyɔ, ³ ehe Pawolo omba mo zi ti'bënni èti. Mora Pawolo anbete mo dagba, ga kö'du vidi 'ba Yude biya toko ani, ayolɔnni henye 'bu 'ba Timotiyɔ tëmì Girigì. ⁴ Mati zè i'bënni tëmì gawo zi gawo agamo, zè ayadanni zi vidiyè a'di ra vo lituwè ehe kyedree mî Yerusalema ombanni, ehe zi zè koro kö'du kira nenye. ⁵ Kanise ayinni na kyigɔ mî koma 'bënni, ehe 'duwi vidi kayo i'di koma 'bënni mî Yere.

Rayada 'ba Pawolo mî Trowasi

⁶ Pawolo aboka 'bëni èti 'bënni kpuru tëmì Paragiya ehe Galatiya, ga kö'du Lawo Laka ila zè dè zi kö'du yeti mî Asiya. ⁷ Tapèti zè ɔkɔnni mî Mayisiya, zè ayɔnzɔnni zi ti'bè mî Bataniya, mora Lawo Laka 'ba Yèsu ila zè dè. ⁸ Here zè i'bënni dagba kpuru Mayisiya le ɔkɔnni zi Trowasi. ⁹ Yɔndo aba, Pawolo ongo rayada, vidi maako tëmì Mesedɔniya èdi tɔɔ ani ehe lenze ni, iya henye, “Ayi Mesedɔniya zi kɔnyi ze!” ¹⁰ Tapèti Pawolo ongo rayada ne ku, da yeto gèri koma zi ti'bè Mesedɔniya. Da yɔɔ ku Wirì ra ako'jo ze zi kö'du yoyò laka ne yeti ani.

Ludiya ayi na vo lö'bö 'ba Yere

¹¹ Di'bè ze mbiyi tëmì Trowasi zi Samotresi baburu aba, ehe mî ko'do vere aba dɔkɔ ze mî Napolisi. ¹² Ta karani, di'bè ze mî Filipi, gawo mati dagba Roma iri mî Mesedɔniya. Do'do ze da kyɔ mî Filipi. ¹³ Mî ko'do 'ba ralawo, di'bè ze yaga ha resi 'ba gawo kyedre ne dakapa ranga, da sòsu 'beze da ki'ja bi 'ba mötu ani. Da lima ze akaɔo ehe da me'do zi mbara mati ayinni. ¹⁴ Ma kölö tëmì zè ra Ludiya, mo tëmì gawo kyedre 'ba Tayatira ehe mo vo bɔngɔ 'buluyè kogo dagba ra. Mo vo mötu 'ba Yere Wirì ra, ehe Yere ayèhu di'di mo zi komba da kö'du mati Pawolo èdi kiya. ¹⁵ Here tapèti mo vo dakota 'bëni èti abapatisi zè, mo asesi zɔ ze lenze, “Èzè asòsu ma tinyò mèdi koma aba mî Yere, ayi alima liɔ 'bama.” Ndundu mo aba, mo alèlu de ze gɔ.

Pawolo ehe Sila mî kamba

¹⁶ Mî ko'do kölö maako aba, ze da gèri 'beze zi ti'bè bi 'ba mötu, dandosi de ze wu'jè vo kalima aba. Mo èdi dakyikyì aba mî ni here i'di kyigɔ zi mo zi yada kö'du ma gba ani. Tapèti kö'du nenye ko'do, mo o'do kɔhi kyɔ zi kyedre 'bëniyè. ¹⁷ Wu'jè ne usu ga Pawolo, ehe kɔsi ze, ehe mo zɔ nduwè hè ni gbögbö, henye, “Kora nenye vo kalima 'ba Wirì ma kyedre. Zè èdinni ayada zi ye hala zi yɔme.” ¹⁸ Nenye i'bè ko'do kayo aba. Ndundu mo aba, Pawolo ofo rè ni ehe iya zi dakyikyì na kamo, iya henye, “Mî ru 'ba Yèsu Korisito, mî'di kö'du zi yi kila wu'jè tisi nenye!” Kandi dakyikyì ne ila mo.

¹⁹ Mati vo kyeti 'ba wu'jè vo kalima ne ayolɔnni henye ga gèri 'ba kɔhi ko'do 'bèzè i'bè ku, zè irinni Pawolo ehe Sila ehe ikanni zè zi vo kalakonde mî bi 'ba wakogo. ²⁰ Zè ayadanni zi vo mî turu henye, “Yuda nenye èdinni ku gawo kyedre 'beze ne yaɔa! ²¹ Zè èdinni ayada zi ze ko'do wa mati ze vidi 'ba Rome ila ze dè zi ko'do.”

²² Vidi kayo alɔdrɔnni na radrɔko wehe aba da Pawolo ehe Sila. Here vidi 'ba mî turu iyanni zi vidiyè henye ote bɔngɔ 'bèzè, ehe i'dinni kö'du zi vidiyè zè ku'bö mɔvɔ aba. ²³ Tapèti waku'bö kyènyè, i'di zè mî kamba, ehe ayada zi vo ga kamba kongɔ ne zi gè zè kongɔ laka kazi ahonni. ²⁴ Vo ga kamba kongɔ ne o'do kaa mati ayada zi mo. Mo i'di zè mî kutè kamba ehe ida ndi zè nyɔri aba ra kulugbu yeto.

²⁵ Mî kutè yɔndo, Pawolo ehe Sila èdinni amötu ehe ngala 'ba wayeto ya'bi aba zi Wirì, maboso maakowe èdi 'bënni mbili nni koze. ²⁶ Truku'du kinzikinzi kyigɔ ayi akɔhɔ kamba le hu mo aba. Ha loko ayèhu rè nni, ehe nyɔri alèpi biya ta ndi mabosowe. ²⁷ Mati vo ga kamba kongɔ aliro ehe ongo ha loko ayèhu rè ni ku huwè, mo oba kulu 'bëni ehe omba ku kara zi rè ni kofu, ga kö'du mo asòsu 'bëni maboso ahonni ku. ²⁸ Mora Pawolo agbögbö hè ni, “Ofo rè yi dè! Vidi maako aho dè.”

²⁹ Vo ga kamba kongɔ ako'jo kö'du wa'do ehe i'bè mî kamba. Mo alèpi tese aba akaɔo burutu Pawolo ehe Sila. ³⁰ Tapèti mo ayasi zè yaga tëmì kamba,

mo ako'jo hë zë iya henye, “A'di ra ma ko'do zi tomo?”

³¹ Zë aya'bannì do mo iyannì henye, “Oma mî Yere Yësu, ehe akayomɔ yî. Nenyë ëdî kpa tînyö zi vidî biya ma alima liɔ 'bëyi.” ³² Here Pawolo ehe Sila ayadannì zi mo kö'du 'ba Yere, ehe kpa zi vidî biya liɔ 'bomo. ³³ Mati gba na yondo, vo ga kamba kongɔ oba zë bi mati mo ato'bo kaka ɔɔ zë. Here mo biya vo dakota 'bëni ëti abapatisi zë. ³⁴ Vo ga kamba kongɔ oba Pawolo ehe Sila liɔ 'bëni, i'di wa zi zë konyo. Mo na rakyenyi, ga kö'du mo i'di koma 'bëni ku mî Wirî ehe vo dakota 'bomowe kpa.

³⁵ Mî damîndö vere aba, vo 'ba mî turuwë, utunnì kya turu daköndu maakowe kö'du ki'di aba zi vo ga kamba kongɔ iya henye, “Ile Pawolo ehe Sila mî'bënni.”

³⁶ Vo ga kamba kongɔ ayada zi Pawolo iya henye, “Vo mî turu i'dinnì kö'du zi ye kinga yî Sila aba na dangölö. Yaanya aba i'bëë na rakyëyi.”

³⁷ Mora Pawolo iya zi turu daköndu nee henye, “Ze vidî 'ba Roma ehe turuwë 'ba Roma ëdî ze ku'bo ta da komo vidî kayo, kazi vurë 'beze kiya. Zë u'dunnì ze mî kamba. Yaanya aba zë asösu 'bënni, zë ato'bonnì ze kutu na liwo? E e, zë o'dönni dë! Zë ra mayinnì kinye ehe ze yasi yaga.”

³⁸ Mati turu daköndu ne ayada zi vo mî turu henye, Pawolo ehe Sila zë vidî 'ba Roma, zë na tere. ³⁹ Zë i'bënni ako'jonnì hë zë kö'du 'ba wakila. Zë ayasinnì zë yaga tëmî kamba ehe ako'jonnì hë zë, zi ti'bënni 'de tëmî gawo ne. ⁴⁰ Here Pawolo ehe Sila i'bënni mbiyi liɔ 'ba Ludiya, ani zë ongönni önduwë, iyannì me'do 'ba rakyigɔ zi zë, ehe i'bënni gbɔ.

17

Riti mî Tasalanika

¹ Tapëti zë i'bënni kpuru Ambahipolisi ehe Apoloniya, zë i'bënni dagba zi Tasalanika. Bi 'ba mötu 'ba Yude ëdî mî gawo kyedre nani. ² Here ëdî kaa 'duwi, Pawolo i'bë ani zi bi 'ba mötu, ehe mî ko'do 'ba ralawo wota mo ame'do zi vidiyë. Mo ame'do tëmî wayöruwë ³ zi yada zi zë henye, ëdî laka zi Korisito ki'ja riti, ehe ëdî laka mo ënyi tëmî koli.

Pawolo ayada kpa zi zë henye, “Yësu mati mëdî kö'du mo kiya, Korisito ra.” ⁴ Kya maakowe tëmî zë omannì mî kö'du ma Pawolo iya, ehe ayinnì na vo lö'bo kaa Pawolo ehe Sila. Tu'dë maakowe ehe mbara kayo mati vidî ayölonnì zë ndra omannì kpa mî kö'du kise ne.

⁵ Yuda maakowe, na mikumbë ehe zë omannì vidî 'ba kö'du kyënyë ko'do maakowe mati alimannì toko ra bi 'ba wakogo zi yeto wehe ko'do mî gawo kyedre ne. Zë ombannì zi Pawolo kirî ehe Sila kika yaga zi vidî kayo ne, ehe zë i'bënni zo mbiyi liɔ 'ba Jasono. ⁶ Mora mati zë i'jannì zë dë ani, zë irinnì Jasono ehe öndu maakowe ëti. Zë obannì zë zi vo kalakonda 'ba gawo kyedre ehe hë nni gbögbö aba henye, “Pawolo ehe Sila o'dönni kö'du kyënyë ku ta bi ne biya. Yaanya aba, ayinnì ku kinye ⁷ ehe Jasono irî zë kalakyedre aba liɔ 'bëni. Zë biya owennì kö'du ki'di 'ba Yere 'ba Roma ku, iyannì henye, vere maako ru mo Yësu, Yere ra.” ⁸ Vo mî turu nenye na rasösu, mati owonnì nenye. ⁹ Here zë o'dönni Jasono ehe maakowe ëti zi kôhi kopi dagba atehe 'da zë kila ati'bë.

Mî Beriya

¹⁰ Mî yondo kölö ne, önduwë utunnì Pawolo ehe Sila zi Beriya, ehe tapëti zë ɔkonnì, i'bënni mî bi 'ba mötu 'ba Yude. ¹¹ Vidî 'ba Beriya ndra na laka ta da vidî 'ba Tasalanika, ga kö'du zë rakyenyi aba zi kö'du kise ne kirî, ehe ko'do ta ga ko'do, zë ayandinnì wayöruwë, zi kongɔ ezë kö'du nenye tînyö. ¹² Kayo tëmî zë i'di koma 'bënni mî Yere, vidî mbara Girigî mati vidî ayölonnì zë ndra ehe vidî kora kayo, ¹³ mora mati Yude mî Tasalanika owonnì Pawolo ëdî kö'du kise 'ba Wirî ne yeti mî Beriya, zë i'bënni ani ehe o'dönni vidî kayo ne zi tédinnì na vo wehe 'ba Pawolo. ¹⁴ Kandi önduwë utunnì Pawolo akaɔo ha ranga, mora Sila ehe Timotiyo alima 'bënni mî Beriya. ¹⁵ Vidî kora maakowe i'bënni na kowɔ Pawolo aba le kaa Atenisi, ehe a'bannì kö'du aba zi Sila ehe Timotiyo zi tayinnì kandi zi ni.

Mî Atenisi

¹⁶ Mati Pawolo ëdî bi Sila ehe Timotiyo kisi mî Atenisi, mo rasösu kyedre aba zi

kongɔ wiri mbiya mi gawo kyedre ne. ¹⁷ Mo i'be mi bi 'ba motu 'ba Yude zi me'do zi Yude ehe zi vidi 'ba Girigiyë ma erenni Wiri. Ko'do ta ga ko'do mo ame'do kpa zi vidi mati mo i'ja bi 'ba wakogo. ¹⁸ Kya vo komoyandi Epikuriyɔno maakowe ehe vo komoyandi Isitowiki maakowe awasa he nni kpa mo aba. Vidi ako'jonni ko'du henye, "A'di ra vo lumë nenye ayonzo zi kiya?"

Maakowe iyanni henye, "Pawolo edi ko'du wiri 'ba vo leze ra yeti!" Ze iyanni here ga ko'du mo edi ame'do ko'du 'ba Yesu ehe tenyi 'ba vidi temi koli. ¹⁹ Ze ikanni Pawolo bi 'ba ratoto ako'jo Aropagusi, ehe iya henye, "Ayada zi ze, a'di ra ko'du yandi kyiyi 'beyi ne biya edi?" ²⁰ Dowo ze ika ko'du rakaga maakowe da yolo ze de mi me'do 'beyi ne a'di ra?" ²¹ Kpa ndra ta da wa maako, vidi 'ba Atenisi ehe vo leze mati edi alimanni ani, ɔwo zi kowo ehe zi me'do ko'du wakyiyi maako.

²² Here Pawolo ɔro mi kutë bi 'ba Aropagusi iya henye, "Vidi 'ba Atenisi, monge vidi 'ba yeni ndra. ²³ Mati medii ti'be kpuru bi kongɔ aba da wa motuwë, mi'ja me'do da karasa: Zi wiri ma kazi yolo. Amotuwë wiri nenye, mora tinyö ayole mo de. Here momba zi yada ko'du mo zi ye."

²⁴ Wiri nenye ra o'do damöku ehe wa biya mi mo. Mo Yere 'ba komoriyë ehe dakaɲo ehe mo alima de mi yekëlu mati uvö kala vidi kondu aba. ²⁵ Mo omba wakonyi de kazi vidi maako. Mo i'di didi, lawo, ehe wa kpa biya zi vidi. ²⁶ Temi vidi kolö, Wiri o'do vidi mati alimanni dakaɲo, ehe mo o'do kadra ehe bi zi vidi limanni 'domo. ²⁷ Wiri o'do nenye biya, here zi ze ni koma, ehe toko yaga, ehe ni ki'ja. Mora mo anza de na kowo ta re ze, ²⁸ ehe mo i'di kyigo zi ze, zi lima, zi tehe, ehe zi tedi eyi 'beni ze. "Ze gisi ɔmo," kaa vo ngala ya'bi 'be maakowe iyanni. ²⁹ Kyere ze gisi 'ba Wiri, da sosuwë de henye, mo edi kaa wiri mbiya o'do yaga temi dahabo mandere manzedede mandere yito. Mo anza de kaa wa mati vidi kondu akasösu ehe ko'do. ³⁰ Koo mati alaga kyere naniye, Wiri ila nenye biya ga ko'du

vidi ayolonni de a'di ra nedinni ko'do. Mora yaanya aba mo iya henye, vidi biya ta bi ne moto de nni zi mo. ³¹ Mo ako'jo ko'do mo ku mati ako'do vure vidi 'ba damöku na laka. Ehe mo inzi kora ne, Yesu zi ko'do vure. Wiri i'di yolo mo nenye zi ze biya Yesu kinje aba temi koli.

³² Kandi mati vidi owonni Pawolo iya, kora injë temi koli, kya ze maakowe ayetonni kogo. Maakowe iyanni henye, "Da kowo ze yi ame'do ga ko'du nenye kadra maako aba löhu." ³³ Mati Pawolo ila bi 'ba ratoto ne ku, ³⁴ kya kora maakowe i'dinni koma 'benni mi Yere ehe i'benni Pawolo aba. Ma kolö temi vidi 'ba ratote ru mo Danasiyösi, ehe mbara maako ru mo Damari ehe maakowe kpa kayo i'di koma 'benni mi Yere.

18

Pawolo mi Koriti

¹ Pawolo ila Atenisi i'be Koriti, ² ani mo i'ja Akuwila, kora maako Yuda ra temi Poniytusu. Anza na konda ta ga ma nenye, Akuwila ayi ta Italiya mbara 'beni Pirisila aba, ga ko'du Yere Kulidasi i'di ko'du Yude biya zi Roma kila. Pawolo i'be zi kongɔ Akuwila ehe Pirisila ³ ehe i'ja ze vo loko da'börö kuvöwë ra. Pawolo kpa vo loko da'börö kuvö ra, here mo alima ze eti ehe o'donni loo ga bi kolö. ⁴ Mi ko'do 'ba ralawo biya, Pawolo i'be bi 'ba motu 'ba Yude. Mo ame'do zi Yude ehe tu'de maakowe ehe ayonzo zi ze kopi.

⁵ Mora tapeti Sila ehe Timotiyo okonni ta Mesedoniya, mo ayaɲa kadra 'beni biya zi yeti ko'du zi Yude Yesu mo Korisito ra. ⁶ Ndundu mo, ze ofo re nni do mo alidinni mo. Here mo akoho durufu ta ra bongo 'beni ehe iya zi ze henye, "Wa mati o'do re ni zi ye, atedi ko'du litë 'be ra! Ayane ru ma de. Yaanya aba ehe dagba ani medii ti'be yeti zi tu'de maakowe." ⁷ Pawolo idra re ni liɲo 'ba kora maako ru Tito Jusitusu mo vo motu zi Wiri, ehe liɲo 'bomo kara dakapa bi 'ba motu. ⁸ Kurusipo ra vo dagba 'ba bi 'ba motu ne. Mo ehe vidi biya mi dakota 'bomo i'di koma 'benni mi Yere. Ma kayo maakowe mi Koriti owonni ko'du kise ne kpa, ehe vidi biya mati koma aba mi Yere abapatisi ze.

⁹ Yɔndo kɔlɔ maako aba, Yere ame'do zi Pawolo tɛmɛ rayada iya henye, “Ere dɛ, zi sesi kɔ'du yɛti nduwɛ dagba. Ɔro dɛ! ¹⁰ Ma yi aba, ehe vidɛ o'dɔnni wa maakowe dɛ zi yi. Vidɛ kayo mi gawo kyedre nenye, 'bama ra.” ¹¹ Pawolo alima mi Koriti kɔɔ kɔlɔ ehe yehe modaka, vidɛ yandi me'do 'ba Wiri aba.

¹² Mati Galikɔ Yere 'ba Akasiya, kya Yuda maakowe ayinni bi kɔlɔ ehe irinni Pawolo. Zɛ ikanni mo bi 'ba vurɛ ¹³ ehe iyanni henye, “Kora nenye ɛdi yɔnzɔ zi vidɛ 'beze kɔ'do zi mɔtu Wiri mi gɛri mati kɔ'du ki'di 'beze omba dɛ.” ¹⁴ Gba kazi Pawolo me'do, Galikɔ iya henye, “Ɖzɛ ɛdi vurɛ kiya ra kora nenye, na vo kɔ'du kyɛnyɛ kɔ'do mandere wa maako eme dɛ, ma kowo me'do 'bɛyi ne. ¹⁵ Mora kyere nje me'do 'ba ha, ru ehe kɔ'du ki'di 'be, onge go mo na bi de. Momba dɛ zi vurɛ ma here ne, kiya.” ¹⁶ Here mo utu zɛ yaga ta bi 'ba vurɛ. ¹⁷ Vidɛ ne irinni Sositenisi, vo dagba bi 'ba mɔtu 'ba Yude, u'bɔnni mo komo bi 'ba vurɛ. Mora du kɔ'du ne ɔgo dɛ da Galikɔ.

Pawolo a'ba Atiyɔkɔ 'ba Siriya

¹⁸ Tapɛti lima 'ba Pawolo yaa vo lɔ'bɔ 'ba Yere ɛti mi Koriti, mo iya zi zɛ alime gbo ehe i'bɛ Siriya, Akuwila aba ehe Pirisila. Mora gba mo i'bɛ dɛ, mo atɛtɛ dɛ ni bi 'ba Senesiriya ga kɔ'du mo o'do lɔmu zi Wiri. ¹⁹ Mati zɛ ɔkɔnni Efeso, Pawolo ila Pirisila ehe Akuwila. Mo i'bɛ bi 'ba mɔtu zi me'do zi Yude ani. ²⁰ Zɛ ako'jonnɛ ho mo zi lima ani na konda, mora mo omba dɛ. ²¹ Mo ayada zi zɛ alime gbo, ehe iya henye, “Ɖzɛ Wiri ila ma, ma tayi hulɛhu.” Here mo ila Efeso.

²² Pawolo i'bɛ zi Kasariya, bi mati mo amɛtɛ kanisa. Here mo i'bɛ dagba Atiyɔkɔ. ²³ Tapɛti lima 'bɔmo tisi ani, mo ila ehe i'bɛ zi bi kayo mi Galatiya ehe Paragiya. Mo akɔnyi vo lɔ'bɔwɛ ani zi tayinni na kyigo mi koma 'bɛnni.

Apolo mi Efeso

²⁴ Yuda maako ru mo Apolo ayi zi Efeso. Apolo o'jo mo mi gawo kyedre 'ba Alikazenderiya. Mo vo kɔ'du yɔlɔ 'ba wayɔruwɛ 'ba Wiri kayo. ²⁵ Mo ayɔlɔ kɔ'du 'ba gɛri 'ba Yere kpa kayo,

ehe mo ɛdi ame'do mi mo, da kɔ'du komba kyedre aba. Wa mati mo ayandi kɔ'du Yɛsu ɛdi tinyɔ, mora mo ayɔlɔ nje bapatisi 'ba Yowani. ²⁶ Apolo ayeto me'do kazi tere bi 'ba mɔtu. Mati Pirisila ehe Akuwila owonni mo, zɛ obanni mo linɔ 'bɛnni ehe akɔnyinni mo zi yɔlɔ kɔ'du 'ba Wiri na laka.

²⁷ Apolo omba zi ti'bɛ zi Akasiya. Here ɔnduwɛ ayɔrunni waraga ayada zi vo lɔ'bɔwɛ mati ɛdinni ani ne, zi mo kiri kalakyedre aba. Tapɛti Apolo ɔkɔ mi Akasiya, mo na wakɔnyi kyedre zi vidɛ biya mati i'di koma 'bɛnni mi Yere Yɛsu ga kɔ'du waki'di 'ba rakyɛyi 'ba Wiri. ²⁸ Mo alɛpi mi ha wasa Yude ɛti, ehe ta da komo vidɛ kayo. Mo oba tɛmɛ wayɔruwɛ zi yada henye, Yɛsu mo Korisito ra.

19

Pawolo mi Efeso

¹ Mati Apolo ɛdi mi Koriti, Pawolo i'bɛ kyɛti dakaɔ, ehe oko mi Efeso. Ani mo i'ja kya vo lɔ'bɔ 'ba Yere maakowe. ² Mo ako'jo hɛ zɛ iya henye, “Mati i'diyɛ koma 'be mi Yɛsu, i'di Lawo Laka ku zi ye?” Zɛ aya'banni do mo iyanni henye, “E e, gba dowo ze kɔ'du 'ba Lawo Laka dɛ.”

³ Pawolo ako'jo hɛ zɛ iya henye, “Here, bapatisi 'ba a'di ra iriyɛ?” Zɛ aya'banni do mo iyanni henye, “Bapatisi 'ba Yowani.”

⁴ Pawolo aya'ba do mo iya henye, “Yowani abapatisi vidɛ, here zi dɛ nni koto zi Wiri. Mora mo ayada kpa zi zɛ, vidɛ maako ɛdi tayi, ehe zɛ aki'di koma 'bɛnni mi mo. Yɛsu ra vidɛ mati Yowani ɛdi ame'do kɔ'du mo.”

⁵ Tapɛti vidɛ owonni Pawolo iya nenye, abapatisi zɛ mi ru 'ba Yere Yɛsu. ⁶ Here, Pawolo i'di kala ni dɛ zɛ. I'di Lawo Laka ku zi zɛ ehe zɛ ame'donni ha kazi yɔlɔ maako aba, ehe kumɛ me'do. ⁷ Ani ɛdi kaa kora 'butɛ dɔmoriyɔ mi gboko nenye.

⁸ Yehe wota aba, Pawolo i'bɛ mi bi 'ba mɔtu 'ba Yude, ehe ame'do vidɛ ɛti kazi tere kɔ'du damɔku 'ba Wiri. Mo ayɔnzɔ zi dɛ zɛ lɛlu, ⁹ mora maakowe tɛmɛ zɛ na vo kazi kɔ'du kowo, ehe ombanni dɛ zi koma. Ta da komo vidɛ kayo, zɛ iyanni kɔ'du kyɛnyɛ ra gɛri 'ba Wiri. Pawolo ila zɛ, ehe oba vo lɔ'bɔwɛ ni aba zi loko yandi 'ba Tiyerenisi. ¹⁰ Mo ame'do ani

'duwì koo riyò, le Yuda biya ehe tu'dè maakowe mì Asiya owonni kò'du kise 'ba Yere.

Gisi 'ba Seva

¹¹ Wiri i'di kyigò zi Pawolo kò'du koro ko'dò. ¹² Vidi obanni mandili ehe bongo mati ise ida ra Pawolo, ehe zè injenni zè, zi vidi biya mati na rakoo. Biya vidi mati na rakoo akò'jò, ehe dakyikyì i'benni yaga. ¹³ Kya kora Yuda maakowe, i'benni toko yonzò zi kore dakyikyì yaga mì ru 'ba Yere Yèsu. Zè iyanni zi dakyikyì henye, “Ayi yaga mì ru kòlò 'ba Yèsu, mati Pawolo èdi ayèti!” ¹⁴ Gisi kora madomoriyò 'ba kyedre 'ba vo karase 'ba Yude, ru mo Seva gisi 'bomo èdinni kò'do nenye.

¹⁵ Ko'do maako aba dakyikyì iya zi zè henye, “Ma yolo Yèsu, ehe mowo kò'du Pawolo, mora yi 'bèyi èyi?”

¹⁶ Mora kora mati dakyikyì aba mì nì ne, ofu dè zè ehe u'bò zè. Zè ahonni yaga ta loko, na ga mbiya ehe onjo aba. ¹⁷ Mati Yude ehe tu'dè maakowe mì Efeso owonni kò'du nenye, zè tere aba, here zè ayetonni ru 'ba Yere Yèsu. ¹⁸ Yaanya aba vo lò'bò kayo odrò hè nni ga kò'du kyenyè mati nedinni ako'dò. ¹⁹ Kya maakowe mati na vo mörì ne, ikanni buku 'benni ehe o'bo zè komo vidi kayo. Buku nenyee ogo kpuluku'butemuyi kòhi ñbiriri. ²⁰ Here kò'du kise 'ba Yere apere rè nì, ehe ayi ndra na kyigò.

Kò'du kidi kowe mì Efeso

²¹ Tapèti kò'du nenye biya o'dò rè nì ku, Pawolo omba zi ti'bè Mesedoniya ehe Akasiya da gèri 'bèni Yerusalema. Pawolo iya henye, “Ta nani ma kati'bè gba zi Roma.” ²² Here mo utu vo konyi 'bèni riyò, Timotiyò ehe Eresito zi Mesedoniya. Mora mo alima nduwè tisi mì Asiya.

²³ Mì kadra nani kò'du kyenyè o'dò rè nì mì Efeso ga kò'du Gèri 'ba Yere. ²⁴ Vo toka 'ba manzede kuku maako ru mo Demetrìsi èdi lóò 'bèni aba, kò'dò wiri mbiya 'ba Aratemisi tèmì manzede. Zè mati o'donni lóò zi mo, i'janni kòhi kyo. ²⁵ Demetrìsi ika bi kòlò vidi mati mì lóò kòlò ne, ehe iya henye, “Aboka me, ayole dèdi lima na laka ga kò'du nenye. ²⁶ Mora

tinyò onge ku, ehe kowo hala kora nenye Pawolo èdi vidi kayo kofò, anza dè nje mì Efeso, mora ta ga bi ne biya mì Asiya. Mo iya henye, wiri mati ze vidi kòndu dèdi kò'dò mo ne, anza wiri ma tinyò ra dè.

²⁷ Vidi biya akayeto kò'du kyenyè kiya ra lóò 'beze. Vidi atoronni ta bi koro wiri kyedre 'ba Aratemisi, mati èdi mòtu mì Asiya ehe biya mì damòku ne.”

²⁸ Mati vidi 'ba lóò owonni nenye, ènyinni na kamo ehe ayetonni hè nni gbögbö, “Kyedre ra Aratemisi, wiri 'ba Efeso.” ²⁹ Kandi gawo kyedre ne ku ha gbögbö aba, ehe vidi kora maakowe irinni Gayisu ehe Arisitarisi, mati ayinni ta Mesedoniya Pawolo aba. Here vidi biya ahonni bi 'ba ratoto 'ba gawo. ³⁰ Pawolo na bi dè nì omba ti'bè komo vidi kayo, vo kome ilanni mo dè. ³¹ Kya 'ba vo kalakonda maakowe mati na aboka 'bomowe utunni kò'du kise kpa zi mo, mo lenze kazi ti'bè. ³² Vidi kayo bi 'ba ratoto ne, hè nni gbögbö kò'du wa maako, ehe agamowe kpa hè nni gbögbö ga kò'du maakowe. Da vidi biya na wiri wiri, ehe na kayo tèmì zè ayolonni dè kò'du a'di nayinni go mo bi kòlò. ³³ Vo dagba 'ba Yude adu'dunni kora maako ru mo Alekazende komo vidi kayo, ehe ayetonni yada zi mo a'di ra zi kiya. Mo ame'do kala nì aba zi zè tóro ti, ehe ayonzò zi mì kò'du ne ya'ba, a'di ra èdi ti'bè dagba. ³⁴ Mora mati vidi kayo ongónni mo Yuda ra, zè biya agbögbö hè nni kadra riyò aba, “Kyedre ra Aratemisi, wiri 'ba Efeso.”

³⁵ Ndundu mo aba vo mì turu 'ba gawo ne, o'dò vidi kayo zi tedi ti. Here mo iya henye, “Vidi 'ba Efeso, vidi biya mì damòku ne ayolonni henye yèkèlu èdi mì kutè gawo kyedre 'beze, ga kò'du zi mòtu kyedre wiri Aratemisi. Èyi ra ayolo dè henye, kyinë mo, mati alèpi ta komoriyè, èdi kinye? ³⁶ Vidi maako o'bo dè tandi ga kò'du nenye. Here, alime ti, o'de kò'du kyenyè maako dè. ³⁷ Ike kora nenyee kinye, anza dè le, zè ra olonni yèkèlu mandere lidi wiri 'beze. ³⁸ Èzè Demetrìsi vo lóò 'bèni èti asusunni vidi maako, dèdi ze kalakonda aba, 'duwì bi 'ba vurè èdi na yèhu. Vurè akikye rè nì 'da ani. ³⁹ Èzè waako èdi ndra ta da mati ombè, akakò'jò

mī bi 'ba vurë. ⁴⁰ Tapëti kö'du mati o'do rë nī ndenye, kyënyë mo ëdī, akasusu ze ra, na vo kö'du kī'dī pere. Wakila anza dë ga kö'du biya 'ba kö'du kī'dī pere ne, da t'be dë zi hu kö'du ma laka ne kiya.” ⁴¹ Tapëti kö'du nenye kiya, mo apere ratoto ne, mo ayada zi vīdī tī'bënnī.

20

Pawolo i'bë kpuru Mesedoniya ehe Gīrīgī

¹ Tapëti ha gbögbö inde rë nī ku, Pawolo ise kö'du zi vo lö'böwë ehe ame'do me'do 'ba rakyigō zi zë. Mo ila zë, ehe i'bë zi Mesedoniya. ² Kaa mati mo i'bë ta bi maako zi agamo, mo ame'do me'do 'ba rakyigō zi vo lö'böwë kö'du kise kayo aba. Ndundu mo, mo i'bë Gīrīgī ³ ehe alima ani yehe wota. Pawolo omba ku zi tī'bë Siriya. Mora Yude o'donni yere ro mo, here mo omba zi tī'bë hulëhu ta gērī 'ba Mesedoniya. ⁴ Mo oba Sapatere wisi 'ba Piyasi ta Beriya, Arisitarisi, Sekandusu ta Tasalanika, Gayisu ta Dëbë, Timotiyo, ehe vīdī riyō 'ba Asiya ru zë Tayihikasi ehe Trohimusu nī aba. ⁵ Zë i'bënnī dagba zi Trowasi, ehe isinnī bi ze ani. ⁶ Tapëti karama 'ba mangol'bo konyo kazi langa, dayi ze ta Filipi. Yaa ko'do da muyi aba, di'ja zë mī Trowasi, ehe da lima ani ko'do 'ba gima kölō.

Pawolo mī Trowasi

⁷ Mī dagba ko'do 'ba gima, da toto re ze wakonyo bi kölō. Pawolo ame'do zi vīdī le mī kutë yondo, ga kö'du mo omba tī'bë mindō aba. ⁸ Riyë mī lokotoro bi ma dëdī re ze toto, ani lamba kayo ëdī. ⁹ Kora obi maako ru mo Yuteyusi ëdī alima mī bingō 'ba loko. Mati Pawolo ame'do, ame'do na konda, Yuteyusi anano. Ndundu mo aba, mo i'bë ko'do ehe alëpī tēmī lokotoro ma wota 'ba riyë le dakaṇo. Mati injënnī mo riyë, mo oli wënnī ku. ¹⁰ Pawolo i'bë akaṇo ehe idë rë nī da Yuteyusi. Mo iri mo mī kanza nī ehe iya henye, “Asösuwë dë! Mo ëdī na didi.” ¹¹ Tapëti Pawolo i'bë hulëhu riyë mī lokotoro, mo owe mangol'bo ehe onyo. Mo ame'do le ra bi kezi ehe i'bë. ¹² Here zë obanni kora obi ne liṇo na didi, ehe zë rakyenyi aba.

Ta Trowasi zi Meletusu

¹³ Dī'bë ze dagba zi baburu ehe dī'bë baburu aba zi Asoso, ehe domba tī'bë zi Pawolo koba mī baburu. Mo ako'jo nenye ga kö'du mo ëdī tī'bë ani ndi aba. ¹⁴ Mati mo i'ja ze mī Asoso, mo ayi mī baburu ehe di'bë zo dagba zi Mitiyilina. ¹⁵ Mī ko'do vere, dayi zi bi maako kara ra Kiyosi ehe mī ko'do vere doko Samoso. Tapëti ko'do ma nani, di'bë ze Meletusu. ¹⁶ Pawolo omba zi tī'bë dagba Efeso kopi, ga kö'du mo omba dë zi kadra yaṇa mī Asiya. Mo na korokoro ehe omba zi tēdī mī Yerusalema mī ko'do karama 'ba wakumu ta yaka.

Pawolo iya alime laka zi kyedree 'ba kanisa 'ba Efeso.

¹⁷ Ta Meletusu Pawolo utu kö'du kise zi kyedree 'ba kanisa 'ba Efeso zi tayinnī zi nī. ¹⁸ Mati zë okonni ani, mo iya henye, “Ayole wa mati mo'do ku biya mī kadra mëdī ëtī, mati mayi dagba zi Asiya. ¹⁹ Yuda maakowe o'donni mala ra ma ehe o'do ma na rasosu ehe riti. Mora mëdī loo 'ba Yere ko'do komo toto aba ehe kazi rakisi. ²⁰ Mati ma yeti kö'du mī vīdī kayo, mandere yandi kö'du mī liṇo 'be, miri wa maako dë hulëhu ta bi yada wa mati akakonyiye. ²¹ Ma yada zi Yude ehe tu'dë maakowe zi dë nni kotō zi Wiri tēmī kö'du kyënyë ko'do 'bënnī ehe zi koma mī Yere 'beze Yësu. ²² Ma yolo dë, a'di ra ako'do rë nī zi ma mī Yerusalema, mora ma koro Lawo Laka 'ba Wiri ehe tī'bë ani. ²³ Mī gawo kyedre biya mī'bë, Lawo Laka ayada zi ma henye, akī'di ma mī kamba ehe ma tēdī mī riti. ²⁴ Mora ma sosu wa ma ako'do rë nī zi ma dë, momba nje zi taho zi kinde loo mati Yere Yësu i'di zi ma ko'do. Loo nenye zi yada kö'du yöyō laka 'ba Wiri, waki'di 'ba rakyëyi.”

²⁵ “Mī'bë tēmī bi maako, zi bi maako, yeti zi ye kö'du 'ba damöku 'ba Wiri, mora yaanya aba ma yolo ku, vīdī maako tēmī yë ongo ma dekpe löhu. ²⁶ Ma yada zi ye ndenye, mo'do wa kyënyë maako dë zi ye. ²⁷ Ma yada wa mati Wiri omba zi ye yolo ne, ku biya. ²⁸ Ongō ga re, ehe vīdī biya Lawo Laka i'di ku kale ze zi gë zë kongō. Ediyë na vo yako 'ba kanisa 'ba Wiri, kanisa mati Wiri ogo yama 'ba wisi 'bënnī aba. ²⁹ Ma yolo ku, tapëti tī'bë

'bama, maakowe atayinni kaa wöliwöli kyënyë lëpi de kamo aba. ³⁰ Kya 'ba vidi 'be maakowe, akiganni mbërè zi vo lö'bö 'ba Yere ta'da. ³¹ Èdiyë bi kida aba! Asösuwë hala kadra ehe yondö aba koo wota ma sesi yandi ye tolo aba komo ma.

³² Yaanya aba, mi'di yë ku da kala Wirì. Asösuwë kö'du kise 'ba waki'di 'bomo 'ba rakyëyi. Kö'du kise nenyë, atö'bo konyi ye, ehe aki'di zi ye drivu mi kutë zë biya mati o'do zë nbala. ³³ Momba kóhi 'ba vidi maako dë, mandere bongö. ³⁴ Ayole ku hala mo'do loo kala 'bama aba zi ko'do ma na didi ehe aboka me. ³⁵ Mora wa biya mati mo'do, yada hala ako'de zi konyi vo leriye. Asösuwë, Yere 'beze Yësu iya henye, 'Ya'da ayi kayo ta bi waki'di ndra ta da wakiri.' ”

³⁶ Tapëti Pawolo inde me'do kiya ku, mo alomvo akaño zë eti biya ehe amotunni. ³⁷ Vidi biya udunni ehe onzonni mo ehe unzunni ho mo. ³⁸ Zë na rasösu ga kö'du Pawolo ayada zi zë henye, “Onge ma dekpe löhu.” Here zë i'bënni mo aba zi baburu.

21

Pawolo i'bë Yerusalema

¹ Tapëti kiya alime gbo, di'bë mbiyi zi Kosi baburu aba. Mi damindö mo aba dokö Rudasiya ehe ta karani, di'bë zo Patara. ² Di'ja baburu edi ti'bë Ponisiya, dödu ze mi mo di'bë gbo. ³ Dayi ze bi mati dongö ze Seyipurusu ehe di'bë zo daaba 'bomo, bitoro 'ba baburu 'ba Tiyere mi Siriya, ani baburu omba ku zi wakinjë yasi tëmi ni. ⁴ Di'ja ze vo lö'böwë 'ba Yere ehe da lima zë eti gima kölö. Here Lawo Laka ayada zi zë, zi yada zi Pawolo mi'bë dë Yerusalema. ⁵ Mora mati Gima inde rë ni ku, da yeto ti'bë dagba da gëri 'beze löhu. Vidi kora biya mbara 'bënni eti ehe gisisi alasinni ze aba tëmi gawo zi ha ranga kyedre. Dodro domo ze akaño dagoti, damötu. ⁶ Tapëti kiya alime gbo zi oka kölö maako, dekyi mi baburu ehe zë i'bënni hulëhu liño.

⁷ Di'bë ze ta Tiyere zi Potemasi, ani da metë ze önduwë ehe da lima zë eti ko'do kölö aba. ⁸ Mi ko'do ma vere di'bë zi Kasariya ehe da lima ze liño 'ba Pilipo

vo kö'du yeti. Mo kölö tëmi vidi kora madomoriyö mati akonyinni vo lö'böwë. ⁹ Mo edi gisi minzö kazi koze aba sowo. Zë na vo kumë kö'du.

¹⁰ Dëdi ze mi Kasariya ko'do kayo aba, mati nëbi ru mo Agabusu ayi zi ze ta Yudiya. ¹¹ Mo iri ko'di ga Pawolo, ehe mo ida kala ni ehe ndi ni mo aba. Here mo ayada zi ze, iya nenyë, “Lawo Laka iya henye, Yude mi Yerusalema akidanni kora vo kyeti 'ba ko'di nenyë. Zë aki'dinni mo kpa zi tu'dë maakowe.”

¹² Tapëti Agabusu iya nenyë, ze ehe vidi ma edinni lima ani, alenzenni Pawolo zi ti'bë dë zi Yerusalema. ¹³ Mora Pawolo aya'ba da me'do iya henye, “Kö'du a'di, ediyë kudu ehe di'di ma kowe? Manza dë nje nzo zi kida, mora mëdi kpa nzo zi koli ga kö'du 'ba Yere Yësu mi Yerusalema.”

¹⁴ Kyere dö'bo dë zi Pawolo ko'do zi dë ni kopi, dila mo ehe damötu, “Ako Yere, o'do zi ze wa mati omba zi rë ni ko'do.”

¹⁵ Here ze nzo zi ti'bë Yerusalema. ¹⁶ Kya 'ba vo lö'bö maakowe tëmi Kasariya, i'bënni ze aba ehe obanni ze zi lima liño 'ba Manasono. Mo ta Seyipurusu ehe vo lö'bö ra biyeto aba.

Pawolo ehe Yemisi

¹⁷ Mati dokö mi Yerusalema, önduwë na rakyenyi irinni ze kalakyedre aba. ¹⁸ Pawolo i'bë ze aba zi Yemisi kongö ko'do vere aba, ehe kyedree 'ba kanisa edinni biya ga bi mo. ¹⁹ Pawolo amëtë zë ehe ayada hala Wirì o'do ni zi konyi tu'dë maakowe. ²⁰ Vidi biya mati owonni nenyë ayetonni Wirì, ehe iyanni zi Pawolo henye, “Öndu ze, atö'bo kongö hala kpuluku 'ba vidi 'beze Yude ayinni ku na vo lö'böwë! Ehe zë biya nzo zi koro kö'du ki'di 'ba Mosa. ²¹ Mora ayada zi zë henye, edi ayandi Yude mati edinni alima mi kutë tu'dë maakowe, kazi koro kö'du ki'di 'ba Mosa. Zë iyanni henye, ayada zi nni nbete gisi kora 'bënni dë mandere lö'bö ga dalëti 'beze. ²² A'di ra da ko'do yaanya aba, vidi owonni ku edi kinye? ²³ Ako, o'do wa ma da ko'jo kö'du mo. Vidi kora sowo 'beze maakowe o'donni lömu ku zi Wirì. ²⁴ Oba kora nenyee o'do rë yi nbala zë eti na kö'du ki'di 'ba Mosa, ehe opi waki'di 'bëzë here zë mohi dë nni. Here

zi vidi biya yolo henye, kö'du ako anza dë mi kö'du yada 'bëzë ne. Zë akayolönni orowe kö'du ki'di 'ba Mosa. ²⁵ Kadra ma alaga nani aba, da yada zi vo lö'böwë 'ba tu'dë maakowe, mati da sösu zi zë ko'do. Diya zi zë, monyönni wa mati i'di zi wiri ma mbiya ne dë. Ayada zi zë, monyönni yama dë, mandere ida 'ba ngötu mati urü gu mo. Ayada kpa zi zë, mo'dönni kö'du kyënyë 'ba ndoro dë.”

²⁶ Mi kö'do vere aba, Pawolo oba kora sowo ni aba ehe ako'jo rë nni nzo mi kadra kölo. Here mo i'bë mi yëkëlu ehe ayada ndala aba kadra 'ba ra kö'do nbala ne akinde rë ni ehe ndala aba aki'di wakumu zi ma kölo tëmi zë.

İri Pawolo mi yëkëlu

²⁷ Mati kadra 'ba ra kö'do nbala ku kara zi rë ni kinde, kya 'ba Yuda maakowe tëmi Asiya ongönni Pawolo mi yëkëlu. Zë o'dönni vidi kayo na kamo Pawolo aba, ehe zë irinni mo. ²⁸ Vidi kayo hë nni gbögbö aba, iyanni henye, “Kora 'ba Yuda akonyi ye ze! Kora nenye i'bë ta bi ne toko, kö'du kyënyë kiya aba ra vidi 'ba Yiserele, ehe kö'du ki'di 'ba Mosa, ehe yëkëlu nenye. Mo ika komokaya kpa zi yëkëlu laka nenye, tu'dë maakowe kika mi mo.” ²⁹ Kya zë maakowe asösönni henye Pawolo ika Trohimusu ta Efeso mi yëkëlu, ga kö'du zë ongönni zë 'dö riyö mi gawo kyedre ne.

³⁰ Mi gawo kyedre ne biya kpöro aba, ehe vidi ayinni taho aba. Zë irinni Pawolo ehe otönni mo yaga tëmi yëkëlu. Here ha loko biya isi rë ni. ³¹ Vidi ombanni ku kara zi Pawolo kofo, mati kyedre 'ba turu anjiya mi turu 'ba Roma owo henye biya Yerusalema ayeto ku zi kamo kö'do. ³² Kandi mo oba kya vo kanya maakowe ehe vo da kanye, ehe ahönni bi mati vidi kayo atöto rë nni zi mo. Kandi mati vidi kayo ne ongönni vo kyëlu ne, ehe vo hu kanye, zë öronni ta bi Pawolo ku'bö.

³³ Kyedre 'ba vo kyëlu ne i'bë ehe iri mo, ehe ida mo nyöri riyö aba. Here mo ayönzo zi yolo, eyi ra Pawolo ehe a'di ra mo o'do. ³⁴ Kya 'ba vidi kayo maakowe agbögbö hë nni kö'du wa maako, ehe maakowe agbögbö hë nni

kö'du wa maako 'beri. Mora ödinni ku kö'do kpöro kyö kyedre 'ba vo kyëlu ö'bo dë zi wa maako ki'ja. Here mo i'di kö'du zi Pawolo koba bi 'ba vo kanye. ³⁵ Mati zë ökönni ani, vidi kayo ayinni na kamo, here vo kanya irinni Pawolo riyë ehe injenni mo. ³⁶ Vidi kayo alö'bönni ga ndi zë ehe nduwë hë nni gbögbö aba henye, “Ofo mo! Ofo mo!”

Pawolo ame'do zi vidi kayo

³⁷ Mati ombanni ku zi Pawolo koba mi bi 'ba vo kanye, mo ako'jo ha kyedre 'ba vo kyëlu ne, iya henye, “Ma t'ö'bo dë kiya kö'du maako zi yi?” Kyedre 'ba vo kyëlu ne ako'jo ho mo iya henye, “Hala ayolo ha 'ba Girigi? ³⁸ Anza dë vidi 'ba Ezipeto mati ayeto kamo anza na köwo ehe alëpi dagba zi vo wehe kö'do kpulukusowo yaga mi da lipi?”

³⁹ Pawolo aya'ba do mo iya henye, “E e. Ma Yuda ra, ta Tasisi gawo kyedre laka mi Silisiya. Ako ila ma, ma me'do zi vidi kayo nee.”

⁴⁰ Kyedre 'ba vo kyëlu ayada zi mo, mo atö'bo me'do. Here Pawolo öro riyë ame'do kala ni aba zi vidi. Mati dë zë ku liwo, mo ame'do zi zë ha 'ba Hibiru aba.

22

¹ “Önduwë ehe 'buwë, owowe kaa miya wa mati o'do rë ni.” ² Mati vidi kayo ne owönni Pawolo ame'do zi nni mi ha 'ba Hibiru, zë ayinni ndra liwo. Here Pawolo iya henye, ³ “Ma Yuda ra, o'jo ma mi gawo kyedre 'ba Tasisi mi Silisiya. Mora mövu kinye mi Yerusalema na vo kö'du ko'jo 'ba Gamalili, ehe ayandi ma zi kusu ga ndi kö'du ki'di 'ba zutu 'beze biya. Tinyö, ma kpa momba zi Wirü koro, kaa e biya mati ndenye.”

⁴ “Ma yaza vidi mati usu Gëri 'ba Yere, ehe mofö kya maakowe. Miri maakowe ehe mi'di mi kamba. Ma sösu dë, ezë zë kora mandere mbara. ⁵ Kyedre 'ba vo karase, ehe biya vidi mi magalesi akatö'bo yadanni zi yi nenye edi tinyö. Miri waraga kazi zë, zi öndu ze mi Damasika, here zi ma kiri vidi ehe zi kika zë mi Yerusalema zi yaza.”

Pawolo ayada kö'du ra kopi 'bëni
(Loo 9:1-19, 26:12-18)

6 “Ko'do kōlō maako aba, kaa kadra kutē, mēdī ku zi tōkō kara Damasika, bikanyi ta komoriyē, kandi ayanyi bi toko ra ma. 7 Ma lēpī dakaŋo ehe mowo gu ēdī ko'jo wa, ‘Sawolo, Sawolo, kō'du a'di ēdī yaza ma?’ ”

8 “Ma ya'ba dō mo henye, ‘Yi 'bēnī ēyī, Yere?’ Yere aya'ba dō mo iya henye, ‘Ma Yēsu 'ba Nazereta! Ma ra, ēdī ayaza ne.’ 9 Vīdī ma ēdīnnī tī'bē ma aba, ongonnī bikanyi ne, mora owonnī gu dē.”

10 “Ma ko'jo kō'du henye, ‘Yere, omba a'di zi ma ko'dō?’ Here mo ayada zi ma iya henye, ‘Ēnyī riyē ehe i'bē mī Damasika. Ēzē ōkō ani, a'di akayada zi yī ko'dō.’ 11 Bikanyi kyedre ne ku ndra here mō'bō dē zi bi kongō. Oke ra irīnnī ma kala aba kika mī Damasika.”

12 “Mī gawo kyedre nani, kora maako ēdī ru mo Ananiya, mo koma aba mī kō'du kī'dī 'ba Mosa, ehe Yude biya mati alimannī ani, ombannī mo laka. 13 Mo ayi zi ma, ehe iya henye, ‘Sawolo, ōndu ma, yaanya aba akongō bi lōhu!’ Kandi mō'bō bi kongō. 14 Here Ananiyasi ayada zi ma iya henye, ‘Wirī mati zutu 'beze amōtunnī, inzi yī ku zi yōlō wa mati mo omba o'dō rē nī ku. Mo inzi yī zi kongō Mo Mati Tinyō, ehe zi gu mo kowo, 15 ga kō'du zi tēdī na vo kiya 'ba wa mati ongo ehe owo. 16 A'di ra ēdī bi mo kisi? Ēnyī riyē! Irī bapatisi zi kō'du kyēnyē 'bēyī kaka, mōtu aba zi Yere.’ ”

Ako'jo Pawolo zi kō'du yēti zi tu'dē maakowe

17 “Tapēti ma nenyē ma'ba Yerusalema ehe mī'bē mī yēkēlu zi mōtu. Ani mongō rayada 18 'ba Yere. Mo iya zi ma henye, ‘Kandi, ila Yerusalema! Vīdī ombannī dē kowo, wa mati ēdī akiya ga kō'du ma.’ 19 Ma ya'ba dō mo henye, ‘Yere, zē ayōlōnnī henye mī bi 'ba mōtu kayo 'beze mīri, ehe mu'bō vīdī mati ēdīnnī koma aba mī yī. 20 Ofo Setifano ga kō'du mo ame'do kō'du yī. Mōrō ani, ehe hu kō'du kī'dī nduwē. Here mongō ga bōngō 'ba kora mati ofonnī mo.’ 21 Mora Yere ayada zi ma tī'bē, ehe mo alōmu zi kutu ma kōwō zi tu'dē maakowe.”

22 Vīdī kayo ne owonnī le Pawolo iya nenyē. Here zē ayetonnī hē nni gbōgbō. “Ofowe kora nenyē! Mo ō'bō dē zi lima.”

23 Zē nduwē hē nni gbōgbō. Zē akōhōnnī bōngō 'bēnnī toko ehe u'dunnī durufu mī buluku. 24 Kyedre 'ba vo kyēlu mī turu 'ba Roma, i'dī kō'du zi Pawolo koba bi 'ba vo kanye, ehe ku'bō so'da aba. Mo o'dō nenyē zi yōlō kō'du a'di vīdī ēdī hē nni gbōgbō da Pawolo. 25 Mati vo kanya ēdīnnī ku Pawolo kida zi ku'bō, mo ako'jo ha vo da kanye ma ēdī tōrō ani, “Ēdī na dangōlō zi ku'bō vīdī 'ba Roma dagba ayōnzō mo dē komo vurē?” 26 Mati vo da kanye owo nenyē, mo i'bē zi kyedre vo dē nī iya henye, “Ēdī a'di ko'dō? Kora nenyē vīdī 'ba Roma ra!”

27 Here, kyedre 'ba vo kyēlu ne i'bē zi Pawolo ehe ako'jo hō mo, iya henye, “Ayada zi ma, yī vīdī 'ba Roma ra?” Pawolo aya'ba dō mo lēzē aba iya henye, “Ō.”

28 Kyedre 'ba vo da kyēlu iya henye, “Mopi kōhi kyō zi tayi vīdī 'ba Roma.” Mora Pawolo aya'ba dō mo iya henye, “O'jo ma vīdī 'ba Roma.” 29 Zē mati ombannī zi hō mo ko'jo, ina rē nni kōwō kandi ta rō mo. Kyedre 'ba vo da kyēlu na bi dē nī na rakaga mati mo ayōlō henye nī'dī Pawolo, nida vīdī 'ba Roma ku nyōri aba.

Pawolo komo magalesi 'ba Yude

30 Ko'do vere aba, kyedre 'ba da vo kyēlu omba ku zi yōlō kō'du ma tinyō, kō'du a'di Yude asusunnī Pawolo gō mo. Here mo inga nyōri 'ba Pawolo 'de, ehe mo i'dī kō'du zi kyedree 'ba vo karase ehe vo dagbe 'ba Yude biya zi rē nni tōtō. Here mo ika Pawolo loko ehe o'dō mo tōrō komo zē.

23

1 Pawolo ongo bi mbiyī da gboko 'ba magalesi ehe iya henye, “Ōndu me, zi ko'do ndenyē, ma litu zi Wirī di'di ŋbala aba.” 2 Here Ananiya kyedre 'ba vo karase i'dī kō'du zi kora mati ēdīnnī atōrō kara, dakapa Pawolo zi hō mo kisa. 3 Pawolo opi komo nī zi kyedre vo karasa ehe iya henye, “Yi ta rē yī yaga ŋbala kaa yīku kanyi, mora mīyī ku na kōndu kaa kalilī.”

Wirì aku'bö yì. Alima nani zi vurè ko'do ra ma kö'du ki'di 'ba Mosa aba. Mora mi kadra kölö ne, i'di kö'du zi kora nee, zi kowe kö'du ki'di ma ku'bö.”

⁴ Kora mati orönni kara dakapa Pawolo ako'jonnì kö'du iyannì henye, “Ayölo dè, èdi kyedre 'ba vo karase 'ba Wirì ra lidi?”

⁵ Pawolo aya'ba do mo iya henye, “Ako öndu me! Ma yölo dè mo kyedre 'ba vo karase ra. Wayöruwè ayada zi ze, anza dè zi me'do kyënyè kiya ra vidì vo dagba 'be.”

⁶ Mati Pawolo ongo kya 'ba kyedre maakowe Sadeke, ehe maakowe Farasiye, mo agbögbö hë nì iya henye, “Öndu me, ma Farasi, ehe wisi 'ba Farasi ra. Ma kinye bi 'ba vurè ne, ga kö'du moma yöku atënyì na didi.” ⁷ Kandi mati Pawolo iya nenyè, Farasiye ehe Sadekee ayetonnì mi ha wasa kyedre, ehe vo dagbe 'ba Yude ayetonnì kapa maako. ⁸ Sadekee omannì dè mi malayike, lawowe, mandere yöku atënyì na didi. Mora Farasiye omannì biya mi wa nenyèe, ⁹ ehe here ani ha gbögbö kayo èdi. Kya 'ba vo komoyandi 'ba kö'du ki'di 'ba Mosa mati èdinnì Farasiye, zè ayinnì na kamo ehe iyannì henye, “Di'ja waako dè na kyënyè ra kora nenyè. A'di ra èzè lawo mandere malayika tnyö ame'do ku zi mo.”

¹⁰ Ha wasa ne ayi ku na kyigo, kyedre 'ba vo da kanye èdi na tere henye, vidì akizannì Pawolo na nzoyi. Here mo i'di kö'du zi vo kanye zi ti'bè loko ehe Pawolo yomö. Here, zè obannì mo hulèhu bi lima 'ba vo kanye.

¹¹ Yöndo nani aba, Yere orö dakapa Pawolo iya henye, “Akyigo rë yì! Te kaa mati ayada kö'du ma zi maakowe mi Yerusalem, akayada kö'du ma kpa mi Roma.”

Yere zi Pawolo kofu

¹² Mi damindö vere, Yuda maakowe atoto rë nni ga bi kölö ehe alömunni, iyannì henye, nonyonni wa mandere uwënni wa maako dè, le èzè nofonni Pawolo ku. ¹³ Zè mati o'donni yeře ne ndra ta da 'butësowö. ¹⁴ Here kya zè maakowe i'bënni zi kyedree 'ba vo karase ehe vo dagbe 'ba Yude ehe iyannì henye, “Da lömu Wirì henye, donyo wa maako

dè, le èzè dofo Pawolo ku. ¹⁵ E ehe biya magalesi i'bëe zi kyedre 'ba vo da kanye ehe rako'ba henye ombe yölo ndra vurè ma iya ra Pawolo. Ako'jowe kö'du mo zi kika komo vurè 'be. Here, da tedi bi mo kisi, zi mo kofu gba kazi mo tokö ani.”

¹⁶ Mati wisi 'ba emi 'ba Pawolo owo kö'du 'ba yeře ne, mo i'bè bi lima 'ba vo kanye ehe ayada zi Pawolo. ¹⁷ Here Pawolo iya zi kyedre 'ba vo da kanya lamikölö maako henye, “Oba kora obi nenyè zi kyedre 'ba vo da kanye. Mo èdi kö'du aba zi yada zi mo.” ¹⁸ Kyedre 'ba vo da kanya lami ne oba mo zi kyedre 'ba vo da kanye iya henye, “Maboso ru mo Pawolo ako'jo ma zi kika kora obi nenyè zi yì, ga kö'du mo èdi kö'du aba zi yada zi yì.”

¹⁹ Kyedre 'ba vo kyèlu oba kora obi ne dakapa ehe ako'jo ho mo na liwo, “A'di ra omba yada zi ma?” ²⁰ Mo aya'ba do mo iya henye, “Vidi kora maakowe èdinnì kö'du sösu aba zi hë yì ko'jo zi kika Pawolo akaño zi magalesi 'ba Yude mindö aba. Zè akiyannì, nombannì zi kö'du yölo ndra kö'du mo. ²¹ Mora ako, o'do wa ma zè iyannì ne dè. Ndra ta da kora 'butësowö ombannì lodro da Pawolo. Zè o'donni lömu anza dè zi konyo mandere kuwè wa maako le èzè nofonni Pawolo ku. Yaanya aba èdinnì bi mo kisi zi kowo a'di ra akiya.” ²² Kyedre 'ba vo kyèlu utu kora obi ne 'de tapèti mo iya zi mo henye, “Ila vidì kölö maako dè yölo kö'du mati ayada zi ma nenyè.”

Utu Pawolo zi Felekisi

²³ Kyedre 'ba vo da kanye ako'jo kyedre 'ba vo kanya lamiriyö ehe ayada zi zè, “Kadra madömosowö yöndo aba, lamiriyö vo kanya ma ndi mëdinnì nzo zi ti'bè zi Kasariya. Oba 'butëmädömoriyö kora da akakya ehe lamiriyö vo kanya wehe aba. ²⁴ Ako'je akakya nzo kö'du Pawolo ehe ayöle laka mo mökö kazi kö'du maako kpuru zi vo dakaño Felekisi.”

²⁵ Kyedre 'ba vo da kyèlu ne ayöru waraga iya henye,

²⁶ “Wamètè kazi Kulidasi Layisisi, zi kyedre vo dakaño Felekisi. ²⁷ Yuda maakowe irinnì kora nenyè ehe kara zi mo kofu. Mora mati ma yölo mo vidì

'ba Roma, moba vo kanya maakowe ehe ayomönni mo. ²⁸ Momba zi yolo kö'du a'di ra ombanni mo dë. Here mika mo komo magalesi ²⁹ ehe ma yolo henye nje kö'du ki'di 'ba yëni 'bëzë. Kora nenyë o'do kö'du kyënyë maako dë zi mo koli mandere ki'di mo mi kamba. ³⁰ Kandi mati ma yolo ëdi yeře ko'do ro mo, mutu mo zi yi ehe ma yada vo mo susuwe zi kika kö'du ko'do kyënyë 'bomo ne mi bi vurë 'bëyi."

³¹ Vo kanya oronni kö'du ki'di 'ba kye-dre 'ba vo da kanye ehe mi yondo kolö nani, zë obanni Pawolo zi gawo kyedre 'ba Anitipatrissi. ³² Mi ko'do vere, vo kanye ndi aba, a'banni bi lima 'ba vo kanye, ehe ilanni vo kanye mati da akakya nduwë ti'bë mo aba dagba. ³³ Mati zë ayinni zi Kasariya, zë i'dinni waraga ne zi vo dakaño ehe i'dinni Pawolo zi mo. ³⁴ Vo dakaño ako'jo waraga ne. Here mo ako'jo ha Pawolo, dakaño vala ra mo ta 'domo. Mati mo ayolo mo ta Silisiya, ³⁵ vo dakaño iya henye, "Ma kowo kö'du 'bëyi ne, ëzë vidi ne ayinni, ikanni kö'du kyënyë mati ombanni yi dë go mo ne ku." Tapëti mo iya kö'du nenyë, mo i'di kö'du zi Pawolo sesi na maboso mi linjo 'ba Yere Heroda.

24

Asusu Pawolo bi vurë 'ba Felekisi

¹ Yaa ko'do muyi aba, Ananiya kye-dre 'ba vo karase, vo dagba 'bënni ëti ehe vo me'do mi bi 'ba vurë kö'du vidi maakowe ru mo Teretalusi, i'bënni zi Felekisi zi yada kö'du kyënyë ma Pawolo o'do. ² Here, ako'jo Pawolo loko ehe Teretalusi ayeto me'do, "Kyedre Felekisi, ika vidi 'bezee mi rakyëyi konda, ehe ga kö'du ko'do 'bëyi, ga kö'du dakaño 'beze, ëdi ndra na laka. ³ Ze biya 'duwi dëdi na rakyenyi ga kö'du wa mati o'do. ⁴ Momba dë zi yi yaza, mora ako, ëdi na mikuku ze aba, ehe owo ha ma nje kadra tisi aba. ⁵ Di'ja kora nenyë na vo mikile, mo ayeto kö'du kyënyë ko'do mi kutë Yude ehe biya tëmï damöku ne. Mo ëdi kpa na vo dagbe 'ba gboko maako ako'jo Nazarenesi. ⁶⁻⁷ Mati mo ayonzo zi komokaya kika ra yëkelu ne, diri ze mo. ⁸ Eze ako'jo ho mo, aki'ja na bi dë yi

henye, me'do 'beze ne tinyö, akayolo biya kazi mo wa mati da susu mo kö'du mo." ⁹ Yuda kayo ame'donni riyë ehe ombanni da kö'du mati Teretalusi iya.

Pawolo agaga gë ni komo Felekisi

¹⁰ Vo dakaño Felekisi o'do kala zi Pawolo zi me'do, ehe mo ayeto, kiya henye, "Ma yolo ku, o'do vurë 'ba vidi dakaño nenyë ku koo lakyi aba, ehe ma rakyenyi aba, zi ga ma gaga komo vurë 'bëyi. ¹¹ Anza dë ndra ta da ko'do 'butë domoriyö mati alaga, mi'bë zi mötu mi Yerusalema. Ako'jo ha vidi maako ëzë anza dë tinyö. ¹² Gba Yude i'janni ma dë he ze wasa vidi maako aba mi yëkelu, mo'do kö'du kyënyë maako dë mi bi 'ba mötuwë mandere mi gawo kyedre. ¹³ Gëri maako anza dë ani, zë ato'bönni yada kö'du kyënyë nenyë, zë yaanya aba ëdinni kika ra ma. ¹⁴ Momba do mo nenyë zi ye, mëdi mötu Wirï 'ba zutu 'bezee. Gëri nani kiri aba mati zë iyanni henye anza dë tinyö. Mora moma kpa mi wa biya mati ayöru mi kö'du ki'di 'ba Mosa ehe mi wayöruwë 'ba Nëbiyë. ¹⁵ Mëdi kpa kö'du sösu aba mi Wirï kaa vidi nenyë, henye Wirï akinjë vidi biya tëmï koli, ma laka mandere ma kyënyë. ¹⁶ Here ga kö'du tinyö ma yolo ku, mi'di ra ma zi tedi kö'du sösu ma di'di nbala aba, mi wa mati mo'do zi Wirï mandere zi vidi.

¹⁷ "Tapëti tedi 'bama na kowo ta ra Yerusalema koo lakyi aba, mi'bë ani zi kya 'ba kahi kiri zi vidi 'bame ehe zi wakumuwe ki'di. ¹⁸ Nenyë ëdi wa mati mëdi ko'do, mati zë i'janni ma mi yëkelu, ma na nbala mi kö'du ki'di 'ba Mosa. Manza dë vidi kayo aba, ehe kö'du ko'do kyënyë maako anza dë. ¹⁹ Yuda maakowe tëmï Asiya ëdinni mi kadra nani, ehe ëzë, zë ëdinni kö'du maako aba zi kiya ra ma, na kyënyë, zë atëdinni kinye yaanya aba. ²⁰ Mandere ako'jo hë zë, zë mati ëdinni kinye ne. Zë akato'bo yadanni zi yi henye, zë i'janni ma dë kö'du kyënyë maako aba, mati magalesi o'donni vurë le ra ma. ²¹ Nje kö'du kyënyë kolö mati akikanni ra ma ëdi, ma gbögbö ha ma yaga bi 'ba vurë, mati miya henye, 'Ma ndenyë bi 'ba

vurë, ga kö'du moma henye, yöku atënyi na didi!"

²² Felekisi ayolo Gëri 'ba Yere ndra. Mi ndundu mo, mo isi ha vurë, ehe iya henye, "Ma kö'do ndundu vurë 'bama tapëti toko 'ba Layisisi, kyedre 'ba vo kyëluwë." ²³ Mo i'di kö'du zi vo da kanye zi Pawolo sesi na maboso, mora mo misi go mo dë, mandere zi yata aboka mowe ta bi mo konyi.

Asesi Pawolo na maboso

²⁴ Kö'do maakowe aba yaa, Felekisi ayinni mbara 'bëni Dorosila aba. Dorosila Yuda ra. Felekisi utu litu kö'du Pawolo, ehe mo oze mbili ni mati Pawolo edi ame'do zi mo, zi tedi koma aba mi Yësu Korisito. ²⁵ Mora Felekisi na tere, mati Pawolo ayeto me'do zi mo, zi kö'du laka kö'do, asesi re yi kazi kö'du kyënyë, ehe vurë ma edi atayi. Here mo iya zi Pawolo henye, "O'bo ku, yaanya aba. I'bë. Mora ezë medï kadra aba, ma kutu litu kö'du yi." ²⁶ Tapëti ma nenyë, Felekisi 'duwi litu kutu kö'du Pawolo ehe me'do mo aba, ga kö'du mo asösu 'bëni Pawolo akogo komo ni.

²⁷ Köo riyö aba, Porosiyasi Fesitösi ayi na vo dakaño tapëti Felekisi. Mora Felekisi omba zi kö'do vo dagbe 'ba Yude na rakyenyi, mo asesi Pawolo mi kamba.

25

Pawolo komo Fesitösi

¹ Kö'do wota aba tapëti Fesitösi ayi mi dakaño, mo i'bë ta Kasariya zi Yerusalema. ² Ani kyedree 'ba vo karase ehe vo dagba 'ba Yude maakowe ayadanni zi mo kö'du kyënyë mati zë ongonni Pawolo o'do. ³ Zë ako'jonnï ha Fesitösi ezë mo akomba zi Pawolo kika Yerusalema. Zë alenzenni mo zi kö'do nenyë ga kö'du zë edinni yere kö'do zi lodro da Pawolo ehe mo kofo ta da gëri. ⁴ Mora Fesitösi ayada zi zë, "Akasesi Pawolo mi Kasariya, ehe kandi medï ati'bë ani na bi da ma. ⁵ Ezë mo o'do kö'du kyënyë maako, vo dagba 'be mi'bënni ma aba ehe mikanni kö'du kyënyë mati mo o'do ne ani."

⁶ Fesitösi alima mi Yerusalema kö'do madomowota mandere kö'do 'butë ndra

gba kazi ti'bë Kasariya. Here kö'do vere aba, mo alima bi 'ba vurë, ehe ika Pawolo bi 'ba vurë. ⁷ Kandi mati Pawolo ayi loko, vo dagbe ta Yerusalema onni toko ro mo ehe iyanni henye, i'ja mo kö'du kyënyë kayo maako aba. Mora zë obonni dë zi yada kö'du ne edi tinyö. ⁸ Here Pawolo ame'do gë ni gaga aba, "Mo'do kö'du kyënyë maako dë ra kö'du ki'di 'ba Yude ehe mo'do kö'du kyënyë ako kpa dë ra yëkelu mandere ra Yere 'ba Roma."

⁹ Fesitösi omba zi vo dagbe kö'do na rakyenyi. Here mo ako'jo ha Pawolo iya henye, "Omba ku zi ti'bë Yerusalema, ehe zi ma vurë 'bëyi kiya ga kö'du nenyee?"

¹⁰ Pawolo aya'ba iya henye, "Ma medï mi bi 'ba vurë 'ba Yere 'ba Roma, ehe nani bi ma akikye vurë ra ma. Ayolo na laka mo'do kö'du kyënyë ako dë zi Yude. ¹¹ Ezë mo'do kö'du maako na kyënyë zi ma koli ho mo, mo'bo dë kiya henye, momba dë zi koli. Mora mo'do kö'du kyënyë maako dë, ehe vidi maako anza dangölö aba zi ma ki'di zi vidi nenyee. Yaanya aba ma ko'jo kö'du zi Yere 'ba Roma ra zi vurë 'bama kiya."

¹² Tapëti Fesitösi ame'do vo magalesi 'bëni eti, mo ayada zi Pawolo iya henye, "Ako'jo kö'du zi Yere 'ba Roma ra vurë 'bëyi kiya, ehe zi Yere 'ba Roma akati'bë!"

Pawolo ame'do zi Agiriba ehe Berenisi

¹³ Kö'do maako aba yaa, Yere Agiriba ehe Berenisi ayinni Kasariya na yingo 'ba Fesitösi. ¹⁴ Alimanni ani kö'do lakiyi aba, mati Fesitösi ayada zi yere kö'du 'ba Pawolo, mo iya henye, "Felekisi ila kora maako kinye mi kamba, ¹⁵ ehe mati mi'bë Yerusalema, kyedre 'ba vo karase ehe vo dagbe 'ba Yude ayinni ehe ayadanni zi ma kö'du kyënyë kö'do 'bomo, ehe ako'jonnï ha ma zi vurë 'bomo kikyë. ¹⁶ Ma yada zi zë, anza dë mi dalëti 'ba Roma zi vidi kora ki'di zi vidi mati ikanni kö'du kyënyë ro mo, gba kazi mo i'ja gëri maako dë zi gë ni gaga. ¹⁷ Here mati zë ayinni kinye ma aba, ma yaña kadra dë. Mi kö'do vere ne, miri bi lima 'bama da kyiti 'ba vurë, ehe mi'di kö'du zi mo kika. ¹⁸ Mora mati kora nee onni riyë, zi kö'du kyënyë 'bomo kiya, zë asusunni mo ga kö'du kyënyë ma anza

dë mi kö'du sösu 'bama. ¹⁹ Zë awasa hë nni mo aba kö'du koma yëni 'bënni ehe kora mati oli ru mo Yësu, Pawolo iya mo ëdi na didi. ²⁰ Ma yolo dë hala zi vurë 'bomo kiya tinyö ga kö'du nenyë biya, ma ko'jo ha Pawolo ëzë mo omba ku zi ti'bë Yerusalema, ehe zi vurë ko'do ro mo ani. ²¹ Mora Pawolo ako'jo kö'du zi sesini mi kamba le Yere 'ba Roma ra ako'do kö'du ma nomba. Here, mi'di kö'du zi mo sesi kinye le ma kutu mo zi Yere 'ba Roma.”

²² Agiriba iya zi Fesitosi henye, “Momba kpa zi kowo a'di kora nenyë akiya.” Fesitosi aya'ba do mo iya henye, “Akowo ho mo mindö aba.”

²³ Ko'do ma vere aba, Agiriba ehe Berenisi aba o'donni wayada kyedre mati zë ayinni mi loko 'ba ratoto. Vo kyëluwë 'ba anjiya ehe vidi ma dagbe 'ba gawo ëdinni kpa ani. Fesitosi i'di kö'du zi Pawolo kika loko ²⁴ ehe iya henye, “Yere Agiriba ehe yinge, onge bi da kora nenyë. Yude biya ta Yerusalema ehe Kasariya ayinni zi ma, iyanni henye, nombanni zi kofo mo. ²⁵ Mi'ja kö'du kyënyë maako zi mo kofo dë. Mora ga kö'du mo ako'jo ku zi Yere 'ba Roma ra zi vurë 'bëni ko'do, momba ku zi mo kutu Roma. ²⁶ Ma kayöru kö'du tinyö maakowe ga kö'du kora nenyë zi Yere 'ba Roma. Here, mika mo komo we biya, mora gogo komo yi, Yere Agiriba. Tapëti me'do 'beze ga kö'du 'bomo, ehe mëdi wa maako aba zi yöru. ²⁷ Anza dë na laka zi maboso kutu zi Yere 'ba Roma gba kazi yolo kö'du kyënyë mati mo o'do.”

26

Pawolo komo Agiriba

¹ Agiriba iya zi Pawolo henye, “Yi yaanya aba ame'do ga kö'du yi.” Pawolo iza ga kala ni yaga ehe iya nenyë,

² “Yere Agiriba, ma na rakyenyi ga kö'du nenyë, zi me'do 'bama kiya komo yi ndenye temi kö'du biya, mati Yude asusunni ma go mo. ³ Ayolo na kayo kö'du dalëti 'ba yëni 'beze ehe koma mati inye mi ze. Here ma ko'jo hë yi zi kowo mikuku aba zi ma. ⁴ Yude biya ayolonni ma ku kyere ma gba na wisi obi. Zë ayolonni kyinë 'ba lima a'di mëdi mo

aba, mi dakaño 'bama ehe mi Yerusalema. ⁵ Ehe ëzë zë ombanni, zë ato'bonni yada zi yi ma Farasi ra, mi gboko mati oro kö'du ki'di ndra ta da maako. ⁶ Yaanya aba, mëdi ku komo vurë ga kö'du moma mi lömu mati Wiri o'do kyere zi vidi 'bezee. ⁷ Kadra ehe yondo 'butë domoriyö tu'dë 'beze alitunni zi Wiri, kisi bi lömu ya'da omo. Yere Agiriba, ga kö'du sösu nenyë, kya 'ba vo dagba 'beze maakowe ikanni wasusu maako ra ma. ⁸ Kö'du a'di e biya da jiji aba, Wiri injë yöku zi didi?”

⁹ “Ma kadra maako aba, ma sösu henye, ma ko'do wa maako biya ma to'bo, zi wehe ko'do ra Yësu 'ba Nazereta. ¹⁰ Mo'do nenyë dagba mi Yerusalema, ehe kalakonda 'ba kyedree 'ba vo karase mi'di vidi 'ba Wiri kayo mi kamba. Momba da kö'du zi zë kofo. ¹¹ Mëdi zë yaza 'duwi mi bi 'ba mötu 'beze, ehe ma yonzo ko'do zë, zi kö'du kyënyë kiya ra Wiri. Tinyö, ma na kamo zë ëti, henye, mi'bë zë koma mi gawo kyedre 'ba vo leze maakowe.”

Pawolo ayada kö'du ra kopi 'bëni (Loo 9:1-19, 22:6-16)

¹² “Yere Agiriba, kadra maako aba, mëdi da gëri 'bama zi Damasika kalakonda ehe dangölö aba kazi kyedree 'ba vo karase. ¹³ Kaa kadra kutë, mongo bikanyi, anyi ndra ta da kadra. Ayanyi bi da ma ta komoriyë ehe da vidi biya mati ëdinni ti'bë ma aba. ¹⁴ Ze biya da lepë dakaño. Here mowo gu iya zi ma ha 'ba Hibiru aba henye, ‘Sawolo, Sawolo, kö'du a'di ëdi yaza ma? Èdi na lumë zi wehe ko'do ma aba!’ ”

¹⁵ “Ma ko'jo kö'du henye, ‘Yere, yi 'bëyi ëyi ra?’ ”

“Yere aya'ba do mo iya henye, ‘Ma Yësu ra! Ma ra ëdi ayaza. ¹⁶ Yaanya aba oro riyë da ndi yi. Ma yada ra ma zi yi, ga kö'du minzi yi ku zi tedi na vo litu ama. Ayada zi maakowe wa ma ayolo kö'du ma ehe a'di ma kayada zi yi yaa.’ ¹⁷ Yere iya kpa henye, ‘Ma kagaga gë yi kazi vidi 'ba Yude ehe kazi tu'dë maakowe mati mëdi yi kutu zi zë, ¹⁸ zi komo zë yëhu here zi dë nni koto temi biköndu zi bikanyi ehe temi kyigo 'ba Satani zi Wiri. Here akila

kö'du kyënyë 'bëzë ehe koma mi ma, zë ra vidi laka ma Wiriri inzi.' ”

Pawolo ayada kö'du loo 'bëni

¹⁹ “Yere Agiriba, moro rayada mati ta komoriyë zi ma nenyë. ²⁰ Dagba mo ma yeti kö'du zi vidi mi Damasika, ehe here mi'bë zi Yerusalema, ehe biya mi Yudiya. Ndundu mo, mi'bë zi tu'dë maakowe ehe miya henye, ‘Ore ta bi kö'du kyënyë ko'do, ehe oto de zi Wiriri! Here ayada wa ma o'de temi gëri lima 'be.’ ²¹ Ga kö'du nenyë ra kora maakowe irinni ma mi yëkelu ehe ayonzonni zi ma kofo. ²² Mora mi kadra nenyë biya Wiriri akonyi ma, ehe ma yeti kö'du 'dö zi vo wadakayowe ehe zi vo leriye. Ma yada zi zë nje wa ma nëbiyë ehe Mosa iyanni ako'do rë ni. ²³ Ma yada zi zë hala Korisito ne akayaza ehe atëdi vo dagba zi tënyë temi koli, here mo akika bikanyi zi vidi 'bëniyë ehe zi tu'dë maakowe.”

²⁴ Gba kazi Pawolo inde gaga gë ni, Fesitosi ambere, “Pawolo! Yi vo lökyi ra. Kö'du yolo kyedre 'bëyi ne ëdi ku yi ko'do na lökyi.”

²⁵ Mora Pawolo aya'ba do mo iya henye, “Kyedre, Fesitosi, manza dë vo lökyi. Wa ma, mëdi akiya, ëdi tinyö, ehe me'do laka ra. ²⁶ Yere Agiriba, ma to'bo me'do zi yi biya kazi tere ga kö'du ayolo kö'du nenyee ku. Ma yolo ku tinyö, Yere Agiriba, ayolo zë ku biya na kolö kolö ga kö'du wa nenyë o'do rë ni dë na koho na kowo mi ga bi golo'bo maako.” ²⁷ Pawolo iya zi Yere Agiriba henye, “Oma ku mi nëbiyë? Ma yolo oma ku.”

²⁸ Agiriba iya zi Pawolo henye, “Mi kadra kodo nenyë, asösu 'bëyi ako'do ma Korisito 'ba?”

²⁹ Pawolo aya'ba do mo iya henye, “Èzë iri kadra kodo mandere kadra konda, ma sösu yi ehe vidi biya mati owonni ma ndenye atëdinni kaa ma kazi nyori nenyee.”

³⁰ Here, Yere Agiriba, vo dakaño Fesitosi, Berenisi ehe vidi biya maakowe zë ëti, ënyinni riyë. ³¹ Mora gba zë i'bënni dë, zë iyanni henye, “Kora nenyë, i'ja mo dë kö'du kyënyë maako aba. Anza dë laka zi mo koli mandere mo ki'di mi kamba.”

³² Agiriba ayada zi Fesitosi henye, “Kora

nenyë o'bo zi kila na dangölö, ëzë mo ako'jo kö'du dë zi Yere 'ba Roma ra zi vurë 'bëni kiya.”

27

Pawolo i'bë Roma

¹ Mati oko ku kadra 'beze zi ze ti'bë Italiya, vo da kanye mi turu 'ba Roma, Juliyasi, mo vo da kanya lamikölö 'ba Yere 'ba Roma. I'di mo zi ga Pawolo kongö ehe maboso maakowe ëti. ² Di'bë ze yaga baburu 'ba Dramatiumu, mati ku nzo zi ti'bë bi toro 'ba baburu maakowe, na ga konda ta ha föfö 'ba Asiya. Arisitarisi temi Tasalanika mi Mesedoniya, i'bë ze aba mi baburu. ³ Mi ko'do vere aba, doko dagoti 'ba Sidoni. Juliyasi kö'du ko'do 'bomo na laka zi Pawolo. Mo ila mo kpa ti'bë oka niyë kongö, here zë o'bönni ki'di zi mo wa ma mo omba.

⁴ Mati dila Sidoni ku, buluku ëdi zo luku ki'di zi ze, ehe di'bë ze kara zi rutu 'ba Seyipurusu zi tomö kazi buluku. ⁵ Here di'bë ze dambaro 'ba Silisiya ehe Pambaliya le dayi ze, zi bi toro 'ba baburu 'ba Mayira mi Lasiya. ⁶ Ani vo kyëlu ne i'ja baburu ta Alikazenderiya mati ëdi ati'bë Italiya. Mo i'di kö'du zi ze ti'bë mi baburu nani.

⁷ Di'bë ze na konda liyaa ko'do kayo aba ehe riti kyedre aba, toko Sinodusi. Buluku ila ze dë zi ti'bë kowo mi bi nani, here di'bë dopi Salamona, bi ma rutu 'ba Keriti akagaga ge ze kazi buluku ⁸ Di'bë ze liyaa na konda ta ha föfö kyedre ehe ndundu mo aba doko bi ma ako'jo Bitoro 'ba Wayomö, anza na kowo ta ra gawo 'ba Lasiya.

⁹ Yaanya aba da yanä kadra ku na kayo, ehe da lima na konda, le Ko'do Kyedre 'ba Wakila alaga. Here anza dë na laka zi ze ti'bë. Here Pawolo ame'do zi vidi 'ba mi baburu, ¹⁰ “Kora nenyee, oze mbili ye zi ma. Èzë di'bë ze yaanya aba, baburu 'beze ehe söndu 'bomo akayana rë ni na kyënyë, ehe vidi kayo akoli.” ¹¹ Mora Juliyasi oze mbili ni da me'do 'ba vo baburu kopi ehe vo kyeti mo, anza kö'du Pawolo. ¹² Bitoro 'ba baburu anza dë na laka zi lima 'domo tona aba. Ga kö'du nenyë, vidi kayo idanni kö'du henye, da

yonzɔ ze, zi ti'bë na konda ta ha föfö kyedre zi Fenekisi. Fenekisi ëdi bitoro 'ba baburu ra mi Keriti mati ayëhu zi dambaro-damirë ehe daaba-damirë, ehe da to'bo lima tona aba ani.

Buluku da föfö kyedre

¹³ Mati buluku liyaa ta dambaro ayeto luku, kora nee asösunnì zi mala 'bënnì ko'do. Here zë otönnì mongɔ 'ba baburu, ehe di'bë na konda kara ta dagöti 'ba Keriti. ¹⁴ Mora kandi buluku kyigɔ mati ako'jo “Daaba-humirë” aluku zɔ ki'di zi ze tëmì rutu. ¹⁵ Buluku otra baburu, ehe do'bo dë zi ti'bë zi mo. Here dila buluku baburu kinjë. ¹⁶ Di'bë ze na konda zi rutu tisi 'ba Kawuda kapa mati buluku anza. Ze riti kyedre aba zi ga tönbö 'ba baburu kiri. Mora ndundu mo aba di'ja ze bi 'bomo. ¹⁷ Here vidì otönnì tönbö mi baburu ehe olonnì ko'di nbiri toko ra baburu zi nda'ba ga bi kölö. Ga kö'du zë na tere, henye akotra yayi dagöti 'ba Seyiritisi, zë obannì böngɔ 'ba baburu akaŋo, ehe buluku injë baburu na konda. ¹⁸ Buluku ku na kyënyë, ko'do vere aba, zë u'dunnì kya söndu 'ba baburu maakowe yaga. ¹⁹ Mi ko'do ma wota kala nni aba, zë u'dunnì kya 'ba wa 'ba baburu maakowe yaga. ²⁰ Ko'do kayo aba, do'bo dë kadra kongɔ mandere kyëluwë. Buluku kyigɔ zɔ nduwë luku, ehe ndundu mo aba, dila biya kö'du sösu 'ba zi tòmɔ.

²¹ Kyere vidì maako tëmì ze onyo wa maako dë ndi kadra konda aba, Pawolo ɔɔ riyë ehe ayada zi kora nenyee, “Èzë owowe ha ma, da lime mi Keriti, wa 'be nenyee ayaŋa rë ni dë ehe ölu kpa dë. ²² Mora yaanya aba, ma lenzee, ere dë ëdiyë rakyenyi aba ga kö'du akayome. Nje baburu ra atölu. ²³ Ma 'bama zi Wirì, ehe ma mötu mo. Yöndɔ ma alaga ne, mo utu malayika ²⁴ zi yada zi ma, iya henye, 'Pawolo ere dë! Akatɔɔ mi vurë komo Yere 'ba Roma. Ehe ga kö'du yi, Wirì laka akayomɔ didi 'ba vidì mi baburu biya.’ ²⁵ Èdiyë na rakyenyi. Ma yolo ku tinyö henye, Wirì ako'do te wa ma mo alömu. ²⁶ Mora buluku akadrönyi ze zi rutu maako, ehe baburu akayaŋa rë ni.”

²⁷ Ko'do 'butë dömosowɔ ehe yöndɔ, buluku 'ba wini kagba adrönyi ze toko ta ra Föfö Mediterina. Mora ëdi kaa mi kutë yöndɔ, vidì mati mi baburu ayolonnì ze ku kara dakaŋo aba. ²⁸ Zë ayerinnì, ehe i'janni henye, wini ne ëdi mitiri 'butësowɔ na yöndu. Yaa zë ayerinnì löhu ehe i'janni ëdi nje mitiri 'butëwota. ²⁹ Vidì mi baburu na tere da kotra kya ri'di maakowe, here zë izannì akaŋo mongɔ sowɔ ta kafo 'ba baburu. Here zë amötunnì kö'du bikanyi 'ba kadra. ³⁰ Vidì mati mi baburu ombannì zi taho. Here izannì tönbö mi wini, o'ba rë nni nëdinnì kya 'ba mongɔ maakowe ra kiza akaŋo ta komo dagba 'ba baburu. ³¹ Mora Pawolo iya zi vo kyëlu Juliyasi ehe vo kanye henye, “Èzë vidì nenyee alimannì dë da baburu, anze dë gëri maako aba zi didi yë yomɔ.” ³² Here, vo kanye ikyenni ko'di mati iri tönbö 'ba tòmɔ ne, ehe ila lëpi mi föfö.

³³ Gba kazi bikanyi 'ba kadra, Pawolo alenze vidiyë zi wakonyo. Mo ayada zi zë iya henye, “Ko'do 'butë dömosowɔ aba ëdiyë kö'du sösu aba henye onyowe waako dë. ³⁴ Ma lenzee zi wa maako konyo. Didi 'be ɔɔ do mo. O'de nenyee ehe vidì ma kölö maako tëmì yë aki'ja riti.” ³⁵ Tapëti Pawolo iya nenyee, mo oba nzoyi mangol'bo ehe i'di öwö'di zi Wirì. Here ta da komo vidì biya, mo owe mangol'bo ne ehe onyo kya mo. ³⁶ Zë biya rakyenyi aba, ehe vidì biya tëmì zë onyo wa maako. ³⁷ Vidì ma ëdinnì mi baburu ne, lamiriyö 'butëmadömoriyö dömomodaka, ³⁸ ehe tapëti vidì biya onyonnì wa ku, zë u'dunnì söndu 'ba wakonyo mi föfö zi baburu ko'do na pëlë.

Baburu ayaŋa rë ni

³⁹ Damindö ayi, ehe vidì ma mi baburu ne ongonnì föyi maako zë ayolonnì dë. Mora zë ongonnì yayi 'ba ha föfö. Here zë ombannì zi yonzɔ zi taho baburu aba dakaŋo da ha föfö. ⁴⁰ Zë ikyenni mongɔ nee ehe ila zë alëndi mi föfö. Mi kadra kölö ne zë ingannì ko'di mati ëdi gëri yada zi baburu ne. Tapëti mo, zë injënnì böngɔ ma dagba komo baburu ehe ila buluku ra zi baburu drönyi dagöti. ⁴¹ Mora aho

dakaŋo otra rė nı ra lumu 'ba yayi 'ba ha fofö. Kapa baburu ma dagba ne alaka mi yayi, ehe kapa mo, ma hulėhu alowe na nzoyi kazi kyigö 'ba wini kagba.

⁴² Vo kanye ombanni ku zi mabosowe kofu zi sesi zė ta bi tele ehe kazi ahonni. ⁴³ Mora kyedre vo kyėlu omba zi didi 'ba Pawolo yomö, ehe mo ila vo kanye dė zi mala ma zė ombanni zi ko'do. Tapėti mo, mo i'di kō'du vidi biya mati ato'bo tele zi tofu mi wini ehe dagba zi dagoti. ⁴⁴ Here mo ayada zi maakowe mirinni nzoyi kaga 'ba baburu. Ndundu mo aba, vidi biya oko dagoti kazi kō'du maako.

28

Mi Malata

¹ Mati dayi ze dagoti, da yolo ze rutu ne ako'jo Malata. ² Vidi bi naniye na aboka, ehe zė irinni ze kalakyedre aba wa'do droko, ga kō'du mirė edi ata'di ehe bi na bikyeyi. ³ Tapėti Pawolo atoto dawanya yeri, ehe i'di da wa'do, bikyitu o'do wiri zi tele yaga ehe onyo kala mo. ⁴ Mati vidi bi naniye onganni wiri ove rė nı ra kala Pawolo, iyanni zi oka ma kolö maako henye, "Kora nenye vo wakofo ra! Mo aluyi dė mi fofö, mora kō'du laka ko'do akila mo dė zi lima." ⁵ Pawolo akohö wiri ne mi wa'do ehe o'do wa kyenyė maako dė. ⁶ Vidi asesinni sosu henye kala Pawolo ne atö'bu riyė mandere kandi akalėpi brua. Alimanni mo kongö kadra konda aba, ehe mati kō'du ako o'do rė nı dė zi mo, zė ofö kō'du sosu 'benni ehe iyanni henye, "Kora nenye, wiri ra."

⁷ Vo dagba 'ba rutu ne ako'jo Pobilyö, ehe mo edi kaŋo maako aba ani na 'beni. Mo iri ze kalakyedre aba liŋö 'beni ko'do wota aba. ⁸ Bu mo mi sora, na koo rakyitu aba, ehe mikoo kindri aba. Pawolo i'be zi mo, ehe i'di kala ni do mo, ehe ako'jo kora ne motu aba. ⁹ Tapėti kō'du nenye o'do rė nı, vidi biya da rutu ne ika vidi 'benni 'ba rakoo zi Pawolo, ehe ako'jo zė biya. ¹⁰ Vidi nee oronni ze, ehe mati di'be, zė i'dinni zi ze wa biya ma domba.

Ta Malata zi Roma

¹¹ Yehe wota aba yaa, di'be ze mi baburu mati alima mi Malata tona aba. Baburu ne ta Alikazenderiya mi Ezipeto,

ehe edi na yolo henye, "Wiri loŋa." ¹² Doko ze mi Seyirakusi da lima ze ani ko'do wota aba. ¹³ Ta karani, di'be ze zi Rahagimu. Ko'do vere aba, buluku 'ba dambaro ayeto luku, ehe ko'do riyö aba yaa, doko ze Putali. ¹⁴ Ani di'ja ze öndu maakowe. Zė alenzenni ze zi lima rė nni. Ko'do kolö 'ba gima aba yaa, di'be gawo kyedre 'ba Roma. ¹⁵ Kya öndu maakowe mi Roma owonni kō'du ze, ehe ayinni de ze kutrė Bi Wakogo 'ba Apiyusi ehe, Loko 'ba Yingö Wota. Mati Pawolo ongö zė, mo o'do öwö'di zi Wiri rakyenyi kyedre aba.

Mi Roma

¹⁶ Doko ze mi Roma, ehe ila Pawolo zi lima mi loko na bi dė ni, vo kanya aba kolö zi gö mo kongö. ¹⁷ Tapėti ko'do wota aba mati doko ani, Pawolo ako'jo bi kolö kya 'ba vo dagbe 'ba Yude, ehe iya henye, "E öndu me, mo'do waako dė na kyenyė zi vidi 'bezee, ehe mo'do waako kpa dė na kyenyė ra dalėti 'ba zutu 'bezee. Mora mi Yerusalema i'di ma na maboso mi Roma. ¹⁸ Zė onganni mi kō'du kyenyė ma asusu ma gö mo, ehe omba zi ma kinga na dangölö. Zė i'janni mo'do kō'du ako dė na kyenyė zi koli. ¹⁹ Vo dagba 'ba Yude ombanni da kō'du ne dė, here ma ko'jo kō'du zi Yere 'ba Roma zi vurė 'bama kiya. Mora manza dė kō'du kyenyė maako aba zi kiya ra dakaŋo 'bama. ²⁰ Ida ma nyori nenye aba ga kō'du wa ma ze vidi 'ba Yiserele domba zi rė nı ko'do. Kō'du nenye ra ma ko'jowe kinye zi me'do ga kō'du wa ma domba ze nenye."

²¹ Vo dagbe aya'banni do mo iyanni henye, "Vidi kolö maako temi Yudiya ayöru waraga dė zi ze ga kō'du yi. Ehe ma kolö temi zė ayi dė zi kō'du ko'do 'beyi yada mandere zi kō'du kyenyė maako kiya rė yi. ²² Mora domba ze zi kowo wa ma akiya. Da yolo ze ku henye, vidi biya ta bi ne ombanni gboko kyiyi nenye dė."

²³ Here, zė i'dinni kadra 'ba ko'do zi Pawolo, watiti kyedre 'bezė ayinni mi kadra nani, bi mati Pawolo edi lima domo. Ta damindö le yondö aba, mo ayada zi zė kō'du kise 'ba Damöku 'ba Wiri. Mo iri temi kō'du ki'di 'ba Mosa ehe wayöruwė 'ba Nėbiyė zi yonzö zi kika zė zi Yėsu. ²⁴ Kya vo dagba maakowe ombanni da

kö'du ma Pawolo iya ne, mora maakowe ombannî dë. ²⁵ Kyere zë ombannî da kö'du tēmi kutē nnî dë, ayetonnî tî'bë wēnnî. Mora Pawolo iya henye, “Lawo Laka iya kö'du tīnyō mati mo utu nēbî Yisaya ²⁶ zi yada zi zutu 'bezee, 'Ī'bë zi vidî nenyee ehe ayada zi zë, “Akowowe ehe akowowe, mora ayole dë. Akonge ehe akonge mora ayole dë.”

²⁷ Ge biya ëdiyë di'di kyënyë aba.

Mbili ye owo kö'du dë ehe komowe ayöfu ku.

Zë ɔ'bōnnî dë zi bi kongɔ,
mandere kö'du kowo,
mandere kö'du yolo.

Ëzë ato'be, oto de zi ma, ehe ma kakɔ'je.’ ”

²⁸⁻²⁹ Pawolo iya henye, “Momba zi ye yolo henye, Wirî omba zi yomɔ tu'dëë, ehe zë akowonnî.”

³⁰ Koo riyö aba Pawolo alima mi loko kopi ehe iri vidî biya ma ëdi tayi mo kongɔ ne kalakyedre aba. ³¹ Mo ayëti kö'du 'ba Damöku 'ba Wirî kazi tere ehe yandi kö'du 'ba Yere Yësu Korisito, ehe vidî maako ayonzɔ dë zi mo yata.

Waraga kazi Yemisi

Koma kö'du yɔɔ aba

¹ Kazi Yemisi, vo litu 'ba Wirī ehe 'ba Yere Yēsu Korisito. Wamētē biya zi vidī a Wirī mati opere rē nni mī damōku ne biya.

² Öndu ma'e emī ma eti, edi 'e na rakyenyi ezē kyinē 'ba kö'du yonzɔ biya ayi le gēri 'be'e, ³ ga kö'du ayɔɔ 'e koma 'be'e yonzɔ, atēdi nduwē zi ye. ⁴ Ayɔɔ 'e nduwē 'be'e, ako'dɔ 'e ndɔ na kyigo. ⁵ Mora ezē vidī maako tēmī 'e omba kö'du yɔɔ, mo ma mōtu zi Wirī, mati akī'di zi mo kyɔ ndra, kazi kö'du kyēnyē ki'ja mī mo.

⁶ Mora ezē mo amōtu, mo moma kazi da jijiji. Vidī mati dɔ mo jijiji edi kaa kagba 'ba wini mī ranga mati edi kope ehe buluk injē. ⁷ Vidī ma here ne'e ma asōsunnī dē na kirinnī wa kazi Wirī. ⁸ Zē ɔronnī dē da gēri kōlō.

Leri wa kyɔ aba

⁹ Öndu mati na vo leri, mo mēdi rakyenyi aba ga kö'du mo edi vo da wa kayo. ¹⁰ Mora vo da wa kayo, mo mēdi rakyenyi aba ga kö'du mo vo leri. Wa kayo 'bomo akalaga kaa dōru 'ba wevo 'ba mōku. ¹¹ Kadra asi nzere, bi kyitu o'bo weno ne, dōru mo alēpi, ehe teme 'bomo ne ayaɲa gbɔ. Mī gēri kōlō ne, vo wa kayo akayaɲa mī lɔ'ɔ 'bomo.

¹² Vo rakyenyiye ra mati alimannī koma aba hu wa yonzɔ. Ezē zē ɔronnī na kyigo mī wa yonzɔ, akirinnī biriti 'ba didi mati Wirī alōmu ku zi zē mati o'donnī lɔvɔ mo. ¹³ Ezē ayonzɔ vidī, mo miya dē henyē, "Wa yonzɔ nenyē ayi kazi Wirī." Ga kö'du Satani ɔ'bo yonzɔ Wirī dē, ehe Wirī ɔ'bo yonzɔ vidī maako dē. ¹⁴ Mora ayonzɔ vidīye, mati kö'du komba kyēnyē 'bēzē otɔ zē ku 'de, ehe kuyi zē akpa kö'du ko'dɔ 'bēzē aba. ¹⁵ Here kö'du sōsu kyēnyē 'bēzē ne ɔmɔ, ehe o'jo kö'du kyēnyē, ehe kö'du kyēnyē, mati ovu ku kyedre, o'jo koli.

¹⁶ Öndu ma'e emī ma eti, mo'ba 'e dē. ¹⁷ Wa kī'di biya laka ne, ehe waki'di biya

ɲbala ne ayi ta komoriyē, ayi akanjo kazi Wirī 'Bu 'ba bi kanyi 'ba komoriyē. Mo ofo dē kaa galili. ¹⁸ Mī kö'du ko'dɔ ɔmo, mo ika ze zi tēdi nenyē kpuru tēmī me'do 'ba tīnyō, here zi ze tēdi na vo dagba mī kutē wa ko'dɔ ɔmo'e biya.

Kowo ko'dɔ aba

¹⁹ Öndu ma'e emī ma eti, asōsu 'e kö'du nenyē. Vidī biya mē'di kandi zi me'do kowo, mora liya zi me'do ehe liya zi tayi na kamo. ²⁰ Kamo 'ba vidī kōndu o'dɔ kö'du laka dē, mati Wirī omba. ²¹ Here ayaɲa 'e kö'du ko'dɔ ma kyēnyē, ehe biya rasesi tēmī kö'du mati eme dē, mati kyɔ mī kutē 'e. Ra kī'di zi Wirī, ehe njē me'do mati mo iyī mī di'di 'e, mati ato'bo yomɔ 'e.

²² O'ba'e re 'e dē nje mbiliye koze aba da me'do ɔmo. Ta gɔ mo, i'di 'e mī gɔ mo yonzɔ. ²³ Vidī mati oze mbili nī da me'do, mora i'di dē mī gɔ mo yonzɔ, edi kaa kora mati ongo bi mī ngana, ehe ongo rē nī kaa mati nēdi, ²⁴ ehe i'bē gbɔ 'de, kandi atōlu tēmī mo wa mati mo ongo ne alaya kaa a'da. ²⁵ Mora kora mati ongo bi kara mī kö'du kī'di ma tīnyō, mati inga vidī na da ngōlō, ehe mo nduwē mbili nī koze gɔ mo, anza dē nje kowo mo mora kpa ko'dɔ mo, Wirī akī'di ya'da zi mo mī wa mati mo o'dɔ.

²⁶ Ezē vidī mati ongo rē nī 'ba yēni, ehe asesi ndende nī dē, mo edi rē nī ko'ba, ehe yēni 'bomo ne o'dɔ waako dē. ²⁷ Yēni mati Wirī 'Bu ze omba edi ɲbala kazi ndondɔ edi henyē: Zi ga gisiwala ehe ga mbara lu'bē kongɔ tēmī riti 'bēzē, ehe rasesi kazi wa kyēnyē 'ba damōku ne.

2

Ko'dɔ vidī 'e mī gēri maako

¹ Öndu ma'e emī ma eti, kaa vo koma'e mī Yere 'beze Yēsu Korisito, Yere 'ba bikanyi, o'dɔ 'e vidī 'e dē mī gēri maako 'beri tara da laya 'bēzē ta yaga. ² Kaa kora vo wa aba kyɔ usu inzi 'ba dahabo ehe bongɔ ma laka ayi mī ratoto 'be'e ehe kora vo leri mī bongɔ liza ayi kpa. ³ Ezē, ayada wa towɔ ndra zi kora mati usu rē nī na laka ehe iya, henyē zi mo, "Alima da bi lima makaka nenyē kinye. Mora iya

zi kora vo leri henye, ɔɔ nani, mandere alima kinye dakaŋo da ndi yi.” ⁴ Here, o'do 'e kö'du kyënyë 'ba rakinye ku mi kutë 'e. Èdi 'e na vo vurë 'ba kö'du sösu 'ba Satani aba.

⁵ Owo'e te, öndu ma'e ëmi ëti. Wirï inzi vidi leri 'ba damöku nenyë, zi tedi ndo koma aba ehe zi tedi damöku mati mo alömu ku zi zë, mati o'donni lovo mo. ⁶ Mora alidi 'e vo leri. Anza dë vo wa aba kyö'e ra ëdinni 'e ko'do na kyënyë kika mo komo vo vurë'e? ⁷ Zë ra dë mati ame'donni mi kö'du kyënyë mi ru laka nani mati i'di zi ye ne?

⁸ Ako'do 'e kö'du ma laka, ezë oro 'e kö'du ki'di 'ba damöku mati i'ja mi kö'du yöru, “O'do lovo vo halinjoka, kaa o'do lovo yi.” ⁹ Mora ezë o'do kö'du zi vidi 'e tada ra laya 'bëzë, o'do kö'du kyënyë ku, ehe kö'du ki'di aki'di yi mi kamba kaa vo kö'du ki'di kowe. ¹⁰ Vidi mati owe kö'du ki'di kölo o'do kö'du kyënyë ku zë kowe aba biya. ¹¹ Iya henye, “O'do ndoro dë.” Iya kpa henye, “Ofo vidi dë.” Ezë o'do ndoro dë, mora ofo vidi ku, ayi ku na vo kö'du ki'di kowe. ¹² Ame'do ehe o'do kaa vidi mati akiya vo vurë ro mo kö'du ki'di aba, mati akila 'e na dangölö. ¹³ Wirï ayada mikyëyi 'bëni dë, zi vidi mati ikye vurë kazi mikyëyi. Mikyëyi i'bë ndra tada vurë kiya!

Koma ko'do aba

¹⁴ Öndu ma'e ëmi ma ëti, ezë vidi maako iya noma, mora mo o'do kö'du laka, a'di ra ëdi na laka zi mo? Koma nani ato'bo mo yomo? ¹⁵ Ezë öndu maako'e ëmi maako'e ëti anzanni bongö aba ehe wakonyo, ¹⁶ a'di ra ëdi na laka mi kö'du kiya 'bëyi zi zë, “Wirï mi'di ya'da zi ye, asesi 'e na kyëtu, onyo 'e na laka,” ezë i'di wa ma laka dë zi zë? ¹⁷ Here ezë koma ëdi kölo ehe o'do waako dë, anza koma laka ra dë.

¹⁸ Mora vidi maako akiya henye, “Vidi kölo maako ëdi koma aba, agamo ëdi 'ba kö'do mo.” Kö'du ya'ba 'bama ëdi henye, “Ayada zi ma, hala vidi maako ato'bo tedi koma aba kazi kö'do mo, makayada koma 'bama zi mo kö'du kö'do aba.” ¹⁹ Oma ku henye Wirï ëdi nje kölo? Laka. Dakyikyï esenni kpa tere aba komo Wirï. ²⁰ Yi kora vo lumë. Omba yolo koma kazi kö'do mo,

eme dë? ²¹ Anza dë zutu 'beze Abarayama ra komo Wirï na laka temi kö'du kö'do 'bomo, mati mo i'di wisi ëni Yisika da bi 'ba wakumu? ²² O'bo 'e dë kongö? Koma omo kö'du kö'do omo aba o'donni lo'bo bi kolo. Koma omo ëdi ndo temi lo'bo kö'do omo. ²³ Kö'du yöru ayi ku tinyö, mati iya henye, “Abarayama oma mi Wirï, Wirï iri mo na vo kö'du laka kö'do temi koma omo.” Here ako'jo Abarayama na aboka a Wirï.

²⁴ Ongö te henye, ëdi lo'bo kö'do 'ba vidi 'e ra i'di zë na laka Wirï aba, anza dë nje koma 'bëzë aba. ²⁵ Èdi kpa te kaa vo rönyï Rahaba aba here. I'di mo na laka komo Wirï temi kö'du kö'do omo vo buluku'e 'ba Yiserele kiri kala kyedre aba, konyi tahonni ta gëri 'beri maako. ²⁶ Here ida ra ma kazi lawo ne yöku ra. Kpa here koma ma kazi lo'bo kö'do ne yöku.

3

Ndende

¹ Öndu ma 'e ëmi ma ëti, anza dë kyö tönü 'e zi tayinni na vo komo yandi 'e. Kaa ayolo 'e henye, ze vo komoyandi 'e akiya vurë kyedre kyigö re ze ndra tada oka'e. ² Ge ze biya 'duwi dëdi kö'du litë kö'do. Ezë vidi o'do kö'du litë dë mi kö'do kiya 'bëni, mo ëdi tinyö laka, ato'bo kpa zi gë ni kongö laka. ³ Di'di ze kö'di ha akakya zi kö'do zi he ze kowo zi kö'do mo ti'bë bi mati domba ze. ⁴ Mandere akoba tönbö kyedre kaa ga kö'du yada, mati buluku kyigö adu'du, dato'bo kopi wa tisi 'ba dahu tönbö aba, mati domba ti'bë zi mo. ⁵ Here ëdi ndende aba. Tisi wa aba kaa ëdi, ato'bo me'do kö'du wa kyedre'e.

Asösu 'e te hala möku kyedre ato'bo kusu mo wa'do tisi aba. ⁶ Ndende ëdi kaa wa'do. Èdi damöku 'ba kö'du kyënyë, i'ja bi 'bëni mida re ze ehe apere kö'du kyënyë kpuru temi lima 'beze. Usu wa'do mi bi tinyö lima 'beze, wa'do mati ayi zi mo kazi gehena.

⁷ Vidi köndu ato'bo kopi wa widi maako'e biya, ngötu möku'e, aliye, wa-tele'e, kyenze ëti. ⁸ Vidi maako gba o'bo dë zi ndende kopi. Èdi kö'du kyënyë kö'do, ëdi kyö waroso 'ba koli aba. ⁹ Di'di ze öwö'di zi Yere ehe 'Bu ndende ze aba,

ehe kpa zi vidī maako'e sēnē mo aba, mati o'do zē kpa na kyinē 'ba Wiri. ¹⁰ Me'do 'ba öwö'di kī'di ehe wa sēnē ope yaga tēmī ha kōlō ne. Öndu ma 'e emī ma eti, nenyē o'do rē nī dē here. ¹¹ Ku'ju 'ba wini ope yaga wini ma ndili ehe ope wini ma kata dē tēmī bi hwērē kōlō ne. ¹² Öndu ma 'e emī ma eti, kaga liṅo ɔ'bo dē tana manga, manga ɔ'bo dē tana liṅo. Ku'ju alöwu 'dō wini ma yɔ'do ehe wini ma ndili dē.

Kyinē 'ba kö'du yolo riyō

¹³ Eyī ra na vo kö'du yolo mī kutē 'e? Mo ma yada mī lima laka 'bēnī, kö'du ko'do mati ayi kazi vo kö'du yolo. ¹⁴ Mora ezē yī na mikumbē 'ba mikata mī di'di yī, o'do dakumbē dē ehe iga ndondo dē ra kö'du tinyō. ¹⁵ Kyinē 'ba kö'du yolo nani ayi dē akaṅo ta komoriyē, ayi kazi dakyikyiyē. ¹⁶ Bi ma mikumbē mikata aba 'do mo, kpa kyinē 'ba kö'du ko'do kyinyē 'ba Satani aba biya. ¹⁷ Kö'du yolo 'ba riyē ēdī biya na ṅbala, na rakyēyī, liya, akonyi aboka, mikyēyī ndo, kö'du ko'do laka aba. Ēdī vo tinyō, anza vo komokandi. ¹⁸ Vidī 'ba mikyēyī o'donni kö'du laka.

4

Ī'di re 'e zi Wiri

¹ Kamo ralamo aba mī kutē 'e ne ayi ta kila? Ayinnī tēmī da kö'du komba 'ba mī di'di 'e, mati lifonni mī re 'e. ² Omba 'e wa, mora i'ja 'e zē dē. 'E gbo nzo zi wakofu, ehe omba'e wa'e, mora i'ja 'e zē dē. Alamo re 'e ehe u'bō re 'e. Anza dē wa mati omba 'e, ga kö'du ako'jo 'e ha Wiri dē kö'du mo. ³ Ezē ako'jo'e, iri 'e dē, ga kö'du ako'jo 'e kö'du wa zi ko'do mo mī da kö'du komba 'be'e.

⁴ Vidī kazi koma'e ra. Ayolo 'e dē henye ere, zi tēdī na obaka 'ba damökü, ne ku vo wehe 'ba Wiri. ⁵ Asösu'e dē henye ere, kö'du tinyō anza dē mī kö'du yōru mati iya henye, "Lawo mati Wiri i'di mī ze, oso ndo na kö'du komba." ⁶ Mora rakyēyī mati Wiri i'di ēdī ndrē. Kaa wayōru iya henye,

"Wiri omba vo rakisiye dē,
mora i'di rakyēyī zi vo raya'ba'e."

⁷ Here, i'di re 'e zi Wiri. Agaga ge 'e kazi Satani, ehe mo ataho 'de kazi 'e. ⁸ Aiyie

kara zi Wiri, ehe mo atayi kara re 'e. Akaka kala 'e, 'e vo kö'du kyenyē ne'e. O'do di'di 'e ṅbala, 'e vo komokandi ne'e. ⁹ Ēdī 'e rasösu, kudu lu'bē aba. Opi 'e kogo 'be'e mī kudu. Opi 'e rakyenyi mī da komo yaṅa. ¹⁰ Ala'ba re 'e di'di Yere, mo akinjē 'e riyē.

¹¹ Öndu ma'e, emī ma eti, ame'do 'e dē na kyenyē ra aboka maako. Ezē ame'do 'e na kyenyē ra aboka maako, ame'do 'e na kyenyē ra kö'du kī'di. Ezē ame'do 'e na kyenyē ra kö'du kī'di, oro 'e kö'du kī'di dē, mora ēdī 'e vurē ra ko'do. ¹² Vo kö'du kī'di kōlō, vo vurē kōlō, mati ato'bo yomo ehe yaṅa. Yi eyī ra zi vurē 'ba aboka yi ko'do?

¹³ Yaanya aba owō'e ha ma, 'e mati iya 'e henye, "Ndenye mandere mindō aba datī'bē zi gawo kyedre maako, bi ma dakalima koo, ti'bē mī lo'ɔ maako, kōhi ko'do kyō." ¹⁴ Ayol ɔ'e dē, a'di ra ako'do rē nī mindō aba. 'E kaa kyētu 'ba wa'do, mati alaya mī kadra tisi, ehe inde rē nī gbo. ¹⁵ Wa mati akiya 'e ēdī henye, "Ezē Yere omba, dakalima ze da ko'do nenyē mandere nani." ¹⁶ Mora yaanya aba 'e na rakisi, ame'do 'e na rakisi. Rakisi ne biya anza laka. ¹⁷ Here zē maako'e mati ayolonni kö'du laka zi ko'do, mora zē o'donni dē, zē o'donni kö'du kyenyē ku.

5

Kö'du zi vo wa kyō

¹ Yaanya aba, 'e vidī 'ba wa aba kyō, oze mbiliye zi ma. Udu 'e tolo aba, ga kö'du riti kyenyē mati ēdī tayi de 'e ne. ² Wa da kayo 'be'e ne enje ku 'de, bongo 'be'e kuru onyo ku. ³ Dahabo 'be'e manzede aba ayöfu do mo ku wa lēndrē aba. Wa lēndrē nenyē atēdī na vo kiya ma ra 'e, akonyo ida re 'e kaa wa'do. Ulu 'e ha wa ku kyō mī ko'do ma alaga nenyē'e. ⁴ Ī'di 'e biriti kpa dē zi zē mati o'donni lo'ɔ mī yaka 'be'e. Yere kyedre owo kudu 'bēzē ku. ⁵ Lima 'be'e ma dakaṅo kinye ne, kyō na rakyenyi. O'do re 'e ku nzo zi riti kī'di zi ye. ⁶ Asusu 'e vidī mbiya kofu mo, agaganni gē nī kpa dē kazi 'e.

Mikuku mötu aba

⁷ Öndu ma 'e emi ma eti, edi 'e mikuku aba le Yere 'boko. Ongö 'e te hala vo yaka uku mi ni, bi kaño eni kisi zi tana wa kyö. Mo isi bi mo mikuku aba zi mire tayi.

⁸ Edi 'e kpa na mikuku. Asesi 'e kö'du sösu 'be'e ri ye, ga kö'du tayi 'ba Yere edi ku kara. ⁹ Öndu ma'e emi ma eti, ame'do 'e de ra oka maako, kazi Wiri ikye vure re 'e. Vo vure kikye edi ku kara, nzo zi laya.

¹⁰ Öndu ma 'e emi ma eti, asösu 'e kö'du nebi mati ame'do nni mi ru 'ba Yere. Oba ze kaa ga kö'du yada 'ba mikuku mi riti.

¹¹ Dako'jo ze na vo rakyenyi, ga kö'du ze nduwé kö'du laka ko'do. Owo 'e hala Yakoba nduwé kö'du laka ko'do, ayolo 'e ku hala Wiri i'di zi mo mi ndundu mo. Kö'du Yere ndo na mikyeyi ehe lovo.

¹² Ta da mo biya, öndu ma 'e emi ma eti, alömu 'e de komoriye aba, mandere dakaño aba, mandere kpa wa maako aba. Iya 'e nje henye “o,” ezé omba kiya o, ehe “e'e” ezé omba kiya 'e'e. Here ayi 'e de mi vure a Wiri.

¹³ Vidi maako temi 'e mi riti? Mo ma motu. Vidi maako na rakyenyi? Mo ma ya'bi ngala 'ba wayeto. ¹⁴ Vidi maako temi 'e na ko'o? Mo ma ko'jo vidi kyedre 'ba kanisa'e zi motu de ni yeni kulö ro mo mi ru 'ba Yere. ¹⁵ Motu mati koma aba ne, ako'do vidi ko'o ne na laka, Yere akinje mo riye. Ezé mo o'do kö'du kyenyé, akila mo.

¹⁶ Here ayasi kö'du kyenyé 'beyi zi oka ma kolö maako, ehe amötu kö'du oka ma kolö maako, here zi ko'jo na laka. Motu 'ba vidi laka edi na kyigo.

¹⁷ Eliya mo kora kaa ze. Mo amötu henye mire a'di de, ehe mire a'di de dakaño koo wota deni aba. ¹⁸ Löhu mo amötu, ehe komoriye i'di mire, dakaño o'jo wa tana 'beni gbo.

¹⁹ Öndu ma 'e, ezé vidi kolö maako temi 'e awiri de ni temi kö'du tinyö, ehe vidi maako mika mo hulöhu, ²⁰ asösu 'e kö'du nenyé: Vidi mati opi da vo kö'du kyenyé ko'do ku temi geri lité 'bomo, akayomo mo temi koli, akayöfu da kö'du kényé kayo ne'e biya.

Dagba waraga 'ba Yowani

Me'do 'ba didi

¹ Dayöru zi ye kö'du me'do 'ba didi, mati ëdi kyere biyeto aba. Dowo ze ku, dongo ze ku komo ze aba. Ɔo, dongo ze ku, kala ze ise ro mo ku. ² Mati didi nenyè alaya ku, dongo ze, here da me'do kö'du mo ehe yada zi ye kö'du 'ba didi nburu nburu mati 'Bu o'do na yolo zi ze. ³ Wa mati dongo kowo mo aba, dayöyö ze kpa zi ye, here zi ye re 'e drako ze aba mi mötu 'ba ga bi kolö mati dëdi mo aba, Wiri ehe Wisi omo Yësu Korisito. ⁴ Dayöru ze henye zi rakyenyi 'beze kinde.

Wiri bikanyi ra

⁵ Yaanya aba kö'du kise mati dowo ze kazi Wisi omo, ehe yöyö mo ëdi henye, Wiri bikanyi ra, biköndu ako anza dë mi mo. ⁶ Èzë diya ze henye, ze na radrako mo aba, mora mi kadra kolö ne zo lima mi biköndu, ze ne 'dö ndondo kiga mi me'do 'beze kpa kö'du ko'do 'beze aba. ⁷ Mora èzë dalima ze mi bikanyi, kaa mo ëdi mi bikanyi, here datëdi ze mi lima kolö oka maako aba, ehe yama 'ba Yësu, Wisi omo o'do ze ku nbala temi kö'du kyënyë.

⁸ Èzë diya ze danza kö'du kyënyë aba, do'ba re ze ku, ani kö'du tinyö ako anza dë mi ze. ⁹ Mora èzë dayasi kö'du kyënyë 'beze zi Wiri, mo akasesi kö'du ki'di ëni ako'do wa mati ëdi laka, mo akila ze temi kö'du kyënyë 'beze, manbala biya temi kö'du ko'do kyënyë 'beze. ¹⁰ Èzë diya ze henye, do'do kö'du kyënyë dë, do'do ze Wiri yada zi tedi na vo ndondo, me'do 'bomo anza dë mi ze.

2

Korisito vo konyi 'beze

¹ Mëdi nenyè yöru zi ye, gisi ama'e, kazi o'do'e kö'du kyënyë, mora èzë vidì maako o'do kö'du kyënyë ku, dëdi maako aba mo akayata ge ze zi 'Bu, Yësu Korisito ra tinyö laka. ² Korisito ra na bi dë ni umu rë ni zi kö'du kyënyë 'beze kila, anza dë nje kö'du

kyënyë 'beze, mora kpa kö'du kyënyë 'ba vidì biya.

³ Èzë dowo 'e kö'du ki'di a Wiri, ani tinyö dayolo mo ku. ⁴ Zë mati iyanni henye na yolönni mo ku, mora owonni kö'du ki'di 'bomo dë, vo ndondo 'e ra, kö'du tinyö anza dë mi zë. ⁵ Zë biya mati owonni me'do 'bomo, lovo 'ba Wiri ëdi ndo mi mo. Nenyè ëdi hala dato'bo yolo henye, dëdi mi ra drako Wiri aba. ⁶ Zë mati iyanni henye, nëdinni ku na radrako Wiri aba, ma limanni te kaa Yësu Korisito o'do.

⁷ Aboka ma'e, kö'du ki'di nenyè mëdi ayöru zi ye anza na kyiyi, ëdi kö'du ki'di ko'cö ra, mati owo'e temi biyeto aba. Kö'du ki'di ko'cö ne ëdi kö'du kise mati owo'e ku nzo ne. ⁸ Here, kö'du ki'di mati yaanya aba mëdi ayöru zi ye ne, kö'du ki'di kyiyi ra. Nenyè kö'du tinyö ongo mi Yësu kpa mi ye, ga kö'du biköndu ëdi laga 'de, bikanyi ma tinyö ëdi ku nzo biyanyi.

⁹ Zë mati iyanni henye, nëdinni lima mi bikanyi, mora zë nduwë koyi öndu nni 'e ëmi ëti, ëdinni mi biköndu mi kadra nenyè. ¹⁰ Zë mati o'donni lovo öndu nniye, ëdinni mi bikanyi, here waako anza dë mi zë zi vidì maako zi kö'du kyënyë ko'do. ¹¹ Mora zë mati oyi öndu nni 'e ëmi ëti, zë ëdinni mi biköndu, zë ëdinni alasi mi mo, ayolönni dë kila nëdinni ati'bë, ga kö'du biköndu ne o'do zë ku na komo köndu.

¹² Mëdi ayöru zi ye gisi a ma 'e, ga kö'du kyënyë 'be 'e ila ku ga kö'du 'ba Korisito.

¹³ Mëdi ayöru zi ye, 'bu 'e, ga kö'du ayolo 'e mo ëdi kyere biyeto aba. Mëdi ayöru zi ye, vidì mati zë gba na obi, ga kö'du a'da 'e Satani ku.

Mëdi ayöru zi ye gisi ama 'e, ga kö'du ayolo 'e 'bu ne ku.

¹⁴ Mëdi ayöru zi ye 'bu'e, ga kö'du ayolo 'e mo ëdi kyere biyeto aba. Mëdi ayöru zi ye vidì mati zë gba na obi, ga kö'du 'e na kyigo, me'do 'ba Wiri alima mi ye, a'da'e Satani ku.

Lovo 'ba damöku

¹⁵ O'do 'e lovo damöku dë mandere wa mati ëdi na 'ba damöku ne. Èzë o'do'e lovo damöku, o'do'e lovo 'bu ne dë. ¹⁶ Wa

mati biya 'ba damöku ne, wa mati ra 'ba kö'du kyënyë omba ne, wa mati vidī ongo komba aba, wa biya mī damöku nenyë mati vidī ëdī rē nni kisi kö'du mo, ma kölō tēmī zē ayi dē kazi 'bu, ayi biya tēmī damöku ne. ¹⁷ Damöku wa biya mī mo aba mati vidī omba ëdī alaga 'de, mora zē mati o'dōnnī da kö'du komba 'ba Wiri, akalimannī n̄buru.

Vo wehe 'ba Korisito

¹⁸ Gisi ama 'e, ndundu mo ëdī ku kara. Ayada zi ye henye, vo wehe 'ba Korisito atayi, yaanya aba vo wehe kayo 'ba Korisito alayannī ku nzo, here dayolo ze ndundu mo ëdī ku kara. ¹⁹ Vidī nenyë'e anza nni dē t̄nyō mī gboko 'beze, kö'du nere ra zē ilannī ze. Ëzē ëdinnī mī gboko 'beze, zē akalimannī ze aba. Mora zē i'bē wënnī, here ëdī na yolo henye ma kölō maako anza dē tēmī gboko 'beze.

²⁰ Mora Lawo Kölō Laka aloko yaga de 'e, here 'e biya ayolo'e t̄nyō ku. ²¹ Mëdī ayōru zi ye, anza dē ga kö'du ayolo t̄nyō dē, ëdī ga kö'du ayolo 'e ku, ehe ayolo 'e kpa henye, ndōndō ayi dē tēmī kö'du t̄nyō. ²² Ëyī ra ëdī na vo ndōndō ne? Ëdī zē mati iyannī henye, Yësu anza dē Korisito. Vidī ma here ne'e zē vo wehe 'ba Korisito, zē ombannī 'bu dē 'dō Wisi aba. ²³ Kö'du zē mati biya ombannī Wisi dē, kpa ombannī 'bu dē. Zē mati ombannī Wisi, ombannī 'bu kpa.

²⁴ Ayolo'e laka zi sesi kö'du kise ne mī di'di 'e tēmī biyeto aba. Ëzē asesiye kö'du kise nani, ëdiye 'duwī na radroko mī Wisi 'bu aba. ²⁵ Nenyë ëdī wa mati Korisito na bi dēnī alōmu zi didī n̄buru ki'dī zi ze.

²⁶ Mëdī nenyë yōru zi ye kö'du zē mati ëdinnī yōnzō zi ye ko'ba. ²⁷ Mora kö'du 'e, Korisito ope yaga Lawo Kölō Laka ënī de 'e. Lawo Kölō Laka omo ayandi kö'du wa ku biya zi ye, wa mati mo ayandi ëdī t̄nyō anza ndōndō ra dē. Oro'e wa yandi 'ba Lawo Kölō Laka, alima'e na radroko mī Korisito.

²⁸ Oo, gisi ama'e, alima 'e na radroko mo aba, here ëzē mo alaya, datëdī ze kyigo aba, doho re ze dē kazi komokaya mī kadra mati mo ayi. ²⁹ Ëzē ayolo'e ku mo

ëdī laka, akayolo'e henye, vidī biya mati o'dō wa mati na laka, mo Wisi omo ra.

3

Gisisi 'ba Wiri

¹ Ongō 'e te, hala 'bu o'dō lovo ze ndra. Lovo 'bomo ëdī kyedre ne re ra ako'jo ze gisisi 'ba Wiri, here t̄nyō, dëdī ze. Kö'du ne re ra damöku ayolo ze dē, ayolo Wiri dē. ² Aboka ma'e, yaanya aba ze gisisi a Wiri, mora anza dē gba na yolo datayi ze na a'di. Mora dayolo ze ku henye ëzē Korisito alaya, datëdī ze kaa mo, ga kö'du dakongo ze mo t̄nyō kaa mati mo ëdī. ³ Vidī mati ëdī kö'du sösu nenyë aba mī Korisito, ma sesi rē nī n̄bala, kpa te kaa Korisito ëdī n̄bala.

⁴ Vidī mati o'dō kö'du kyënyë, o'dō kö'du kyënyë ku kö'du ki'dī 'ba Wiri kowe. ⁵ Ayolo'e ku henye, Korisito alaya zi kö'du kyënyë koba 'de, ani kö'du kyënyë anza dē mī mo. ⁶ Here, vidī mati alima na radroko Korisito aba, anza dē nduwë zi kö'du kyënyë ko'dō, mora mo mati zo nduwë zi kö'du kyënyë ko'dō, ongo mo dē mandere ayolo mo dē.

⁷ Vidī maako mo'ba 'e dē, gisi a ma. Vidī mati o'dō wa ma laka, ëdī n̄bala, kpa te kaa Korisito ëdī n̄bala. ⁸ Vidī mati nduwë zi kö'du kyënyë ko'dō, 'ba Satani ra, ga kö'du Satani o'dō kö'du kyënyë akpa biyeto aba. Wisi 'ba Wiri alaya ga kö'du nenyë zi yaña wa mati Satani o'dō. ⁹ Vidī mati zē na gisi 'ba da kö'du ko'dō komba 'ba Wiri ëdī mī di'di zē, ga kö'du Wiri 'bu zē, o'bōnnī dē nduwë zi kö'du kyënyë ko'dō. ¹⁰ Nenyë kö'du 'beri mī kutë gisi a Wiri gisi 'ba Satani aba. Zē mati biya o'dō nni wa ma laka dē mandere o'dōnnī lovo oka'e dē anza nni dē gisi 'ba Wiri.

O'dō lovo oka maako

¹¹ Kö'du kise mati owo'e biyeto aba ëdī henye do'dō 'e lovo oka. ¹² Danza 'e dē kaa Kayina, mo 'ba Satani, ofo öndu nī Abele. Kö'du a'di Kayina ofo mo? Ga kö'du wa mati mo o'dō biya na kyënyë, mora wa mati öndu mo o'dō biya na laka. ¹³ Here, re 'e maga dē, öndu ma'e ëmī ëtī. Ëzē vidī 'ba damöku nenyë oyinnī 'e. ¹⁴ Dayolo ze

dila koli ku, dayi ku mi didi, dayolo ze here, ga ko'du do'do ze lovo ondu ze 'e emi ze eti. Vidi mati o'do lovo de gba hu kyigo 'ba koli. ¹⁵ Ze biya mati na vo wa koyi 'e ne, ze vo wa kofo 'e ra, ayolo 'e ku henye, vo wa kofo 'e anzanni de didi nburu nburu aba mi nni.

¹⁶ Nenyeye dayolo hala lovo edi, Korisito i'di didi ni ko'du ze. Ze kpa zi didi ze ki'di ko'du ondu ze 'e emi ze eti. ¹⁷ Vidi mati ze wa aba kyog, ongo ondu mandere emi mati omba wa maako, isi di'di nni kazi ze, o'bo de zi kiyanni henye, no'donni lovo Wiri. ¹⁸ Gisi ama'e, lovo 'beze anza de nje me'do kiya, medi lovo ma tinyo, mati ayada re ni mi lo'bo ko'do.

Kyigo komo Wiri

¹⁹ Nenyeye edi hala dakayolo henye ere, ze 'ba tinyo. Nenyeye edi hala ²⁰ ezede didi ze o'do ze na komo kaya daiya ze ralawo tinyo a Wiri. Dayolo ku henye Wiri edi kyedre ndra tada ko'du 'ba mi di'di ze, ehe mo ayolo wa biya. ²¹ Aboka ma'e, ezede ko'du sosu mi di'di ze o'do ze de na komokaya, dedi ze kyigo aba mi komo Wiri. ²² Diri ze kazi mo wa mati da ko'jo, ga ko'du doro ze ko'du ki'di omo ehe ko'du wa mati o'do mo na rakyenyi. ²³ Wa mati mo i'di mi ko'du ki'di edi henye, doma ze mi Wisi eni Yesu Korisito ehe do'do ze lovo oka maako te kaa mati Korisito i'di ko'du mo zi ze. ²⁴ Ze mati oronni ko'du ki'di a Wiri alimanni na radroko Wiri aba, ehe Wiri alima mi radroko ze aba. Nenyeye hala dayolo mo alima mi ze, dayolo ga ko'du mo i'di Lawo Kolo Laka zi ze.

4

Lawo ma tinyo ma ndondo aba

¹ Aboka ma'e, oma 'e de mi lawo biya, mora ayonzole lawo ne'e ezede edinni kazi Wiri. Nebi vo ndondo 'e kyog i'benni yaga taga bi ne biya. ² Nenyeye edi hala akato'bo yole'e Lawo Laka a Wiri: Vidi maako mati iya tinyo henye, Yesu Korisito ayi kaa vidi kondu, edi Lawo Laka mati ayi kazi Wiri aba. ³ Mora lawo maako mati andi ko'du 'ba Yesu, anza de kazi Wiri. Lawo mati mo edi mo aba, edi vo wehe 'ba Korisito,

owo'e henye, atayi ehe yaanya aba edi ku kinye mi damoku ne nzo.

⁴ Mora 'e 'ba Wiri ra, gisi ama 'e, a'da 'e da nebi vo ndondo 'e ku ga ko'du Lawo Laka mati edi mi ye ne, edi ndra na kyigo tada lawo mi ze mati 'ba damoku. ⁵ Nebi vo ndondo naniye ame'donni ko'du wa 'ba damoku, ehe damoku oze mbili de ze ga ko'du ze 'ba damoku ne. ⁶ Mora ze 'ba Wiri ra. Vidi mati ayolo Wiri owo de ze, vidi mati anza de 'ba Wiri, owo de ze de. Nenyeye edi hala daka to'bo yada wa mati 'beri mi kutu 'ba Lawo ma tinyo lawo ma anza de tinyo aba.

Wiri edi lovo

⁷ Aboka'e, do'do 'e lovo oka maako, ga ko'du lovo ayi kazi Wiri. Vidi mati o'do lovo, mo Wisi 'ba Wiri ra, ayolo Wiri. ⁸ Vidi mati o'do lovo de, ayolo Wiri de, ga ko'du Wiri lovo ra. ⁹ Wiri ayada lovo eni zi ze Wisi kolo eni kutu mi damoku ne, ga ko'du zi ze tedi didi aba kpuru kazi mo. ¹⁰ Nenyeye edi hala lovo edi. Anza de henye do'do ze lovo Wiri, mora mo o'do lovo ze, ehe utu Wisi eni zi kumu re ni zi ko'du kyenyeye 'beze kila.

¹¹ Aboka'e, ezede edi nenyeye hala Wiri o'do lovo ze, do'do lovo oka maako. ¹² Vidi maako gba ongo Wiri de, mora ezede do'do lovo oka maako, Wiri alima mi radroko ze aba, lovo omo edi ndo mi ze.

¹³ Dayolo ku henye, dalima mi radroko Wiri aba, here mo alima mi radroko ze aba, ga ko'du mo i'di Lawo Laka eni ku zi ze. ¹⁴ Dongo ze dayada zi ze maako'e henye, 'Bu utu Wisi eni zi tedi vo wa yomo 'ba damoku. ¹⁵ Ezede vidi mati iya henye Yesu Wisi 'ba Wiri ra, mo alima mi radroko Wiri aba, ehe Wiri alima mi radroko mo aba. ¹⁶ Ze na bi de ze dayolo, doma ku lovo mati Wiri edi mo aba ko'du ze.

Wiri lovo ra, ze mati alimanni mi lovo, alimanni mi radroko Wiri aba, ehe Wiri alima mi radroko ze aba. ¹⁷ Lovo o'do ndo mi ze, zi ze tedi ze na kyigo da kadra 'ba vure, ehe datedi ze mo aba, ga ko'du didi 'beze mi damoku nenyeye edi kpa te kaa 'ba Korisito. ¹⁸ Ani tere anza de mi lovo, lovo ma laka ore tere biya yaga. Here, lovo o'do de ndo mi vidi mati edi na tere, ga ko'du tere edi zi riti ko'do.

¹⁹ Do'do lovo ga kö'du Wirī o'do lovo ze dagba. ²⁰ Èzè diya do'do lovo Wirī, mora doyi öndu'e emi eti, ze vo ndondo. Kö'du vidi ma o'do lovo öndu ni 'e de, mati mo ongo, mo o'bo de lovo Wirī, mati mo ongo de ne ko'do. ²¹ Kö'du ki'di mati Korisito i'di zi ze edi nenyè, zè biya mati o'donni lovo Wirī, mo'donni lovo öndu nni mandere emi 'e kpa.

5

Da'da damöku ku

¹ Mo mati oma henye ere, Yèsu ne Korisito ra, edi wisi 'ba Wirī ra, ehe mo mati o'do lovo 'Bu, o'do lovo Wisi kpa. ² Nenyè edi hala dayolo ze henye ere, do'do lovo gisi a Wirī, èzè do'do lovo Wirī, ehe doro kö'du ki'di omo kpa. ³ Kö'du lovo Wirī ko'do 'beze edi henye, doro kö'du ki'di omo. Kö'du ki'di omo anza de na kyigo kö'du ze, ⁴ ga kö'du gisi 'ba Wirī biya ato'bo ta'da damöku ne. Da'da ze damöku nenyè temi geri 'ba koma. ⁵ Eyi ra ato'bo ta'da damöku? Nje vidi mati oma henye, Yèsu Korisito Wisi 'ba Wirī ra.

Hu kö'du doro ga kö'du Yèsu Korisito

⁶ Yèsu Korisito ra ayi wini 'ba bapatisi 'beni aba, ehe yama 'ba koli 'bomo. Mo ayi de nje wini aba, mora 'do wini yama aba. Lawo Kölö Laka ayada, ga kö'du mo edi tinyo. ⁷ Vo kiya edinni wota: ⁸ Lawo Kölö Laka, wini, yama. Zè wota ne ayadanni biya kpa te kö'du kölö ne. ⁹ Doma ze kö'du kiya 'ba vidi köndu, mora kö'du kiya a Wirī edi ndra na kyigo, mati mo iya kö'du Wisi eni. ¹⁰ Here zè biya mati omani mi Wisi 'ba Wirī, edinni kö'du yada nenyè aba mi di'di nni, mora zè mati

omanni de mi Wirī, o'donni Wirī zi tedi na vo ndondo. ¹¹ Kö'du yada ne edi: Wirī i'di zi ze didi ma nburu nburu, ehe didi nenyè edi Wisi omo aba. ¹² Mo mati edi Wisi ne aba, edi didi nenyè aba. Mo mati anza de Wisi 'ba Wirī aba, anza de didi aba.

Didi nburu nburu

¹³ Medi nenyè yoru zi ye, zi ye yolo 'e edi 'e didi nburu nburu aba, èzè oma 'e mi Wisi 'ba Wirī. ¹⁴ Dakyigo re ze komo Wirī, ga kö'du dayolo ze henye, mo owo de ze èzè dako'jo ze ho mo kö'du wa maako'e kaa da komba 'bomo. ¹⁵ Mo owo de ze èzè da ko'jo ze ho mo, kyere dayolo ze nenyè edi tinyo. Dayolo kpa henye mo i'di zi ze wa mati dako'jo kö'du mo ku nzo.

¹⁶ Èzè öndu yi mandere emi o'do kö'du kyenyè, mati ika zè de zi koli, amötu zi Wirī mati aki'di didi zi zè. Nenyè zi zè mati kö'du kyenyè ika zè de zi koli. Kö'du kyenyè maako ika koli. Damötu de zi Wirī ga kö'du nani. ¹⁷ Biya wa ko'do mati eme de, ne na kö'du kyenyè, mora ani kö'du kyenyè maako edi ika koli de.

¹⁸ Dayolo ku henye, gisi a Wirī maako anza de sesi nduwè kö'du kyenyè ko'do, ga kö'du Wisi 'ba Wirī asesi zè ne laka, ehe Satani o'bo de zi zè ko'do na kyenyè. ¹⁹ Dayolo ku henye, ze gisi 'ba Wirī ra, ehe damöku ne edi mi kyigo 'ba Satani. ²⁰ Dayolo ku Wisi 'ba Wirī ayi i'di kö'du yolo ku zi ze, here zi ze yolo Wirī ma tinyo ne. Dalima mi rado'ko Wirī ma tinyo aba, kpa mi rado'ko Wisi omo Yèsu Korisito aba. Nenyè Wirī tinyo ra, ehe nenyè edi didi ma nburu nburu ra. ²¹ Gisi ama'e, asesi re 'e laka kazi wiri ndondo 'e.